

KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ * SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

TARİH ANABİLİM DALI

TARİH PROGRAMI

**45 NOLU KIRIM KADI SİCİLİ'NİN TRANSKRİPSİYONU VE
DEĞERLENDİRİLMESİ**

YÜKSEK LİSANS

Metin BİLAL

MAYIS-2015

TRABZON

KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ * SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

TARİH ANABİLİM DALI

TARİH PROGRAMI

**45 NOLU KIRIM KADI SİCİLİ'NİN TRANSKRİPSİYONU VE
DEĞERLENDİRİLMESİ**

YÜKSEK LİSANS

Metin BİLAL

Tez Danışmanı: Prof. Dr. Kenan İNAN

MAYIS-2015

TRABZON

ONAY

Metin BİLAL tarafından hazırlanan 45 Nolu Kırım Kadı Sicili'nin Transkripsiyonu ve Değerlendirilmesi adlı bu çalışma 24.07.2015 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda (oybirliği /oyçokluğu) ile başarılı bulunarak jürimiz tarafından Tarih Anabilim Dalı'nda **yüksek lisans tezi** olarak kabul edilmiştir.

.....

Prof. Dr. Kenan İNAN (Danışman- Başkan)

.....

Yrd.Doç.Dr.Miraç TOSUN

.....

Yrd. Doç. Dr. Turan AÇIK

Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim üyelerine ait olduklarını onaylarım. ../.../..

.....

Enstitü Müdürü

BİLDİRİM

Tez içindeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu, ayrıca tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada orijinal olmayan her türlü kaynağa eksiksiz atıf yapıldığını, aksinin ortaya çıkması durumunda her tür yasal sonucu kabul ettiğimi beyan ediyorum.

Metin BİLAL

26.05.2015

ÖNSÖZ

Kırım stratejik konumundan dolayı tarih boyunca birçok devlet arasında el değiştirmiştir. Kırım'ın Osmanlı Devleti himayesine girmesi ise 1475 yılında Fatih Sultan Mehmed döneminde gerçekleşmiştir. Tarih literatüründe Kırım hakkında birçok çalışma bulunmaktadır. Bu çalışmanın amacı 45 Nolu Kırım Kadı Sicili'nin transkripsiyonunu ve değerlendirilmesini (1713-1715) yaparak Kırım tarihi hakkında araştırmacılara yol gösteren bir çalışma ortaya koymaktır. Yaklaşık 300 yıl Osmanlı himayesinde bulunan Kırım'ın sosyo-kültürel gelişimine Osmanlı Devleti'nin yapmış olduğu katkı göz ardı edilemez. Bu çalışmada toplumun yaşayış şekli, gündelik hayat ve sosyal meseleler hakkında bilgi veren 45 Nolu Kırım Kadı Sicili'nden yararlanılmıştır.

Yüksek lisans çalışması olarak bu konunun belirlenmesinde bana yardımcı olan ve fikirleriyle yol gösteren çok değerli danışman hocam Prof. Dr. Kenan İnan'a teşekkürlerimi bir borç bilirim. Sicilin transkripsiyonu ve değerlendirilmesinde bana yardımcı olan Yrd. Doç. Dr. Miraç Tosun ve Öğr. Gör. Dr. Mustafa Altunbay'a sonsuz şükranlarımı sunarım. Ayrıca tez çalışma sürecinde benden desteklerini esirgemeyen ve beni sürekli motive eden arkadaşlarım Abbas Demirtürk'e, Gürkan Bozma'ya ve Ömer Döşemetaş'a şükranlarımı sunarım.

Bu çalışma, hayatımın hiçbir evresinde benden desteklerini esirgemeyen değerli aileme armağanımdır.

Trabzon, 2015

Metin BİLAL

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	IV
İÇİNDEKİLER.....	V
ÖZET	VII
ABSTRACT	VIII
TABLolar LİSTESİ	IX
KISALTMALAR LİSTESİ	X
GİRİŞ.....	1
BİRİNCİ BÖLÜM	
1.1. Kırım Coğrafyası ve Tarihi	6-27
1.1.1. Coğrafyası.....	6
1.1.2. Tarihi.....	8
1.1.2.1. Kırım'ın Hanlık Öncesi Tarihi	8
1.1.2.2. Altın Orda Dönemi.....	10
1.1.2.3. Kırım Hanlığının Kuruluşu ve Osmanlı Döneminde Kırım Hanlığı.....	15
İKİNCİ BÖLÜM	
2. 45 Nolu Kırım Kadı Sicilinin Değerlendirilmesi.....	28-51
2.1. Genel Değerlendirme	28
2.2. Kayıtların Tasnif ve Değerlendirilmesi	28
2.2.1. Sicilde Adı Geçen Kaza, Köy ve Mahalle İsimleri	30
2.2.2. Tereke Kayıtları.....	32
2.2.2.1. Kayıtlarda Adı Geçen Hayvan Türleri.....	33
2.2.2.2. Kayıtlarda Adı Geçen Para Türleri ve Ölçü Birimleri.....	34
2.2.2.3. Kayıtlarda Adı Geçen Tarım Ürünleri.....	37
2.2.2.4. Kayıtlarda Adı Geçen Elbiseler ve Eşya Türleri	37

2.2.3. Alacak Verecek	39
2.2.4. Vekâlet ve Vasi Tayini	40
2.2.5. Mülk Alım Satımı.....	42
2.2.6. Asayiş (Cinayet, Yaralama, Darp)	43
2.2.7. Sulh.....	45
2.2.8. Mehir Talebi ve Fariğ Olma	46
2.2.9. Köle ve Cariye Alım Satım ve Azadı.....	47
2.2.10. Diğerleri	49
2.2.10.1. Boşanma	49
2.2.10.2. Nafaka Tayini	49
2.2.10.3. Vasiyet.....	50

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3. 45 NOLU KIRIM KADI SİCİLİ'NİN TRANSKRİPSİYONU	52-188
SONUÇ	189
YARARLANILAN KAYNAKLAR	192
EKLER	197
ÖZGEÇMİŞ	205

ÖZET

Şer'i mahkemeler Osmanlı Devleti'nin en önemli yargı organlarından biridir. Bu mahkemelerde görülen davaların tutulduğu deftere şer'îye sicili denilmektedir. Kadılar tarafından tutulan şer'îye sicilleri değişik konulara ışık tutmaktadır. Siciller, tutuldukları bölge halkının günlük yaşamı, gayrimenkul, giyecek ve yiyecek fiyatları, etnik yapısı, bölgenin yer isimleri gibi daha birçok bilgiye ulaşmamızı sağlar. Bu bakımdan şer'îye sicilleri sosyal ve iktisadi alanda çalışma yapan araştırmacıların başvurduğu en önemli kaynaklardan biridir.

Bu çalışmada 45 Nolu Kırım Kadı Sicili'nin transkripsiyonu ve değerlendirilmesi yapılmıştır. Değerlendirme ve transkripsiyon sonucunda Kırım'ın 1713-1715 dönemine ait sosyal ve iktisadi alandaki durumun aydınlatılması amaçlanmaktadır. Bu amaç doğrultusunda tereke, alacak verecek, vekâlet ve vasi tayini, mülk alım satımı, asayiş (yaralanma, darp, cinayet) ve sulh davaları analiz edilmiştir. Analiz sonucunda, Kırım'da kullanılan yer isimlerinden günlük hayatta kullanılan eşya türlerine, ölçü birimlerinden üretilen tarım ürünlerine, kullanılan para çeşitlerinden köle ticaretine kadar pek çok konuda bilgi ortaya konulmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Osmanlı Devleti, Kırım, Kadı Sicili, Tereke,

ABSTRACT

Sharian courts are the one of the most important Ottoman Empire's judicial organs. These books are kept of cases seen in these courts are kadi court records. The kadi court records which is kept by kadi vary in terms of subjects. Records enable to reach the various information such as daily life of local people, real estate, clothing and food prices, ethnicity, the place names of region. For this reason, the kadi court records are one of the most important resources refered by researchers studying in the social and economic field.

In this study, No. 45 Crimea Kadi Court Record's transcription and evaluation have been made. As a result of transcription and evaluation, it is aimed to illimunate Crimea's social and economic situation between the years of 1713-1715. For this purpose, heritage, assets and liabilities, deputation and appointment of guardianship, estate purchase and sales, public order (injury, blow, homicide) and civil suits have been analyzed. In consequence of analysis, various information are set forth from place names in Crimea to types of goods used in daily life, from measurement units to agricultural products, from used currency types to slave trade.

Key Words: Ottoman Empire, Crimea, Kadi Court Records, Heritage.

TABLolar LİSTESİ

<u>Tablo Nr.</u>	<u>Tablonun Adı</u>	<u>Sayfa Nr.</u>
1	Kırım Hanlığı Kadı Sicilleri	3
2	Altın Orda Hükümdarları ve Tahta Çıkış Tarihleri	15
3	Kırım Hanları ve Tahta Çıkış Tarihleri	26
4	Kayıtların Konulara Göre Sicildeki Dağılımı	29
5	Kazalar.....	30
6	Köyler.....	31
7	Mahalleler.....	31
8	Hayvanlar	33
9	Para Türleri.....	34
10	Tarım Ürünleri.....	35
11	Elbiseler ve Kürk Türleri.....	37
12	Eşyalar	38
13	Süs ve Ziyet Eşyaları.....	39

KISALTMALAR LİSTESİ

- a.g.e. : Adı Geçen Eser
Bkz. : Bakınız.
C. : Cilt
Çev. : Çeviren
Der. : Derleyen
D.İ.A. : Diyanet İslam Ansiklopedisi
Ed. : Editör
Haz. : Hazırlayan
İSAM : İslam Araştırmaları Merkezi
İ.A. : İslam Ansiklopedisi
K.K.S. : Kırım Kadı Sicili
MEB : Milli Eğitim Bakanlığı.
Nr. : Numara
S. : Sayı
s. : Sayfa
TTKB : Türk Tarih Kurumu Basımevi
TDK : Türk Dil Kurumu
YTY : Yeni Türkiye Yayınları
Yy : Yüzyıl
Vb. : Ve benzeri

GİRİŞ

Karadeniz denilince akla ilk gelen stratejik nokta Kırım'dır. Bulunduğu coğrafi konumdan dolayı Karadeniz'e hâkim bir noktadadır. Tarih boyunca Kırım'ın jeopolitik önemi değişmezken üzerinde kurulan devlet ve medeniyetler sürekli değişmiştir. Kırım tarihine yönelik birçok araştırma yapılmış olmasına rağmen bunlar istenilen seviyede değildir. Kırım Hanlığına ait birçok değerli eser, 1736 yılında Kırım'ı işgâl eden Ruslar tarafından bilinçli bir şekilde yok edilmiştir. Rusların yapmış olduğu bu tahribattan kurtulan ve günümüze kadar ulaşabilen Kırım kadı sicilleri Kırım'a ait nadir belgelerdendir. Sicillere dair bilgiler araştırmacılar tarafından incelererek bilim dünyasına kazandırılmıştır. V. Dubrovskiy, *Türk Kırımı Dair Tarihi Kaynak ve Araştırmalar* adlı makalesinde, sicillerle ilgili 1886 yılında V. D. Simirnov'un hanlık arşivine ait 124 ciltlik defterden bahsetmektedir. Simirnov'a göre bu defterler, Kırım Hanlığına ait kadı sicilleridir.¹

Kırım kadı sicilleri üzerine araştırma yapan Halil İncalcık, *Kırım Hanlığı Kadı Sicilleri Bulundu* adlı makalesinde siciller hakkında detaylı bilgi vermektedir. İncalcık'a göre Kırım kadı sicilleri, St. Petersburg'da Etnografya Müzesi Türk-Tatar bölümünde uzun süredir korunmaktaydı.² Ukrayna'ya bağlı Kırım özerk bölgesinde Akmesjid şehrinde bulunan Gaspıralı İsmail Bey Kütüphanesinde, Kırım kadı sicillerinin fotokopileri bulunmaktadır. Bu sicillerin orijinalleri ise St. Petersburg şehrinde Etnografya Müzesi Türk Tatar bölümünde yer almaktadır.³

Kırım kadı sicilleri üzerine çalışma yapan diğer araştırmacı da Ahmet Nezih Turan'dır. Turan, *Kırım Hanlığı Kadı Sicilleri Hakkında Notlar* adlı makalesinde siciller hakkında kapsamlı bilgi vermektedir.⁴

---

¹ Ömer Bıyık, *Kırım'ın İdari ve Sosyo-Ekonomik Tarihi (1600-1774)*, İstanbul: Ötüken, 2014, s. 15

² Halil İncalcık, "Kırım Hanlığı Kadı Sicilleri Bulundu" *Bellekten*, C. LX, 1996, s. 165-190

³ Bıyık, a.g.e., s. 16

⁴ Ahmet Nezih Turan, "Kırım Hanlığı Kadı Sicilleri Hakkında Notlar" , *Türk Kültürü İncelemeleri Dergisi* S. 9, İstanbul: 2003, s. 1-16.

Kırım kadı sicilleri üzerine araştırma yapan Ahmet Cihan ve Fehmi Yılmaz, St. Petersburg Milli Kütüphanesinde muhafaza edilen 121 defterin orijinalleri üzerinde çalışma yapmışlardır. Ahmet Cihan ve Fehmi Yılmaz *Kırım Kadı Sicilleri* adlı çalışmada sicillerin 50'sinin giriş ve sonuç kısımlarını özetleyerek fiziki özellikleri hakkında bilgi vermektedirler.⁵ Ayrıca Ömer Bıyık, *Osmanlı Yönetiminde Kırım (1600-1774)* adlı doktora çalışmasında siciller üzerinde genel bir araştırma yaparak Kırım'ın sosyo-ekonomik durumundan bahsetmektedir. Siciller üzerinde çalışma yapan bir araştırmacı da Nuri Kavak'tır. Nuri Kavak *Kırım'ın Karasu Kazası 1683-1744 (Şer'îye Sicillerine Göre)* adlı doktora çalışmasında Kırım hakkında bilgiler vermektedir.⁶

Zeynep Özdem, Kırım kadı sicilleri hakkında çalışma yapan bir diğer araştırmacıdır. Karasu kadılığına ait 25, 33, 47, 65 numaralı sicilleri inceleyerek *Kırım Karasubazar'da Sosyo-Ekonomik Hayat (17. Yüzyıl Sonlarından 18. Yüzyıl Ortalarına Kadar)* adlı yayımlanmış yüksek lisans çalışması dönemin sosyo-ekonomik durumuna ışık tutmaktadır.⁷

Bilkent Üniversitesi Halil İnalcık Koleksiyonu ve İslam Araştırmaları Merkezi kadı sicilleri katalogu bölümünde yer alan Kırım kadı sicilleri, 1608 (1017) tarihinden başlayarak 1751(1166) yılına kadar olan kayıtları ihteva etmektedir. Bu çalışmanın inceleme konusu olan 45 Nolu Kırım Kadı Sicili ise 1713(1125)-1715(1127) tarihleri arasındaki kayıtları içermektedir.

Çalışmada giriş ve sonuç dışında üç bölüm bulunmaktadır. Birinci bölümde çalışmanın amacı doğrultusunda Kırım coğrafyası ve tarihi hakkında bilgi verilmektedir. İkinci bölümde ise kayıtların tereke, alacak-verecek, vekâlet ve vasi tayini, mülk alım satımı, asayiş (cinayet, yaralanma, darp) ve sulh gibi konuların tasnif edilerek genel değerlendirilmesine yer verilmiştir. Üçüncü bölümde ise sicilin transkripsiyonu verilmiştir.

Sicil Latin harflerine aktarılırken en az hata ile transkripsiyon yapılmaya çalışılmıştır. Okunmasında şüphe duyulan kelimelerin sonuna soru işareti (?), okunamayan

---

⁵ Ahmet Cihan-Fehmi Yılmaz, "Kırım Kadı Sicilleri", *İslam Araştırmaları Dergisi*, S. 11, 2004, s. 131-176.

⁶ Nuri Kavak, *Kırım'ın Karasu Kazası 1683-1744 (Şer'îye Sicillerine Göre)* Ankara: Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayımlanmamış Doktora Tezi, 2007.

⁷ Zeynep Özdem, *Kırım Karasubazar'da Sosyo-Ekonomik Hayat*, Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi, 2010.

ve silik kelimeler yerine de üç nokta (...) kullanılmıştır. Elif, vav ve ye harfleri şapka (^) işaretiyle gösterilirken ayn harfi ise (‘) simgesiyle gösterilmiştir. Sicilin sayfaları iki bölümden oluştuğundan belgeler numaralandırırken her sayfa sağdan sola doğru “b” ve “a” şeklinde sınıflandırılmıştır. Kayıtların birçoğu birden fazla sayfadan oluşmaktadır. Bu durumlarda sayfa numarası (9b)⁸ verilmiş ancak kayıt numarası verilmemiştir. Çalışmanın değerlendirme kısmında sicilden elde edilen bulgulara yer verilmiştir. Ulaşılan veriler konularına göre tasnif edilerek değerlendirme yapılmıştır. Sonuç bölümünde ise çalışma ana hatlarıyla özetlenmiştir.

Kırım sicillerinin cilt numarası, hangi tarihleri kapsadığı ve yaprak sayısı aşağıda tablo halinde verilmiştir.

Tablo 1: Kırım Hanlığı Kadı Sicilleri

Cilt No	Hicri Tarih	Miladi Tarih	Yaprak
1.	1017-1022	1608-1613	95
3a.	1058-1061	1648-1650-	90
3b.	1067-1090	1656-1679	52
4.	1061-1062	1651-1652	81
8.	1070-1074	1662-1665	138
9.	1075-1076	1665-1665	101
10.	1077-1080	1666-1669-70	141
11.	1077-1078	1667-1667	85
13.	1078-1079	1668-1669	74
14.	1079-1082	1669-1671	146
15.	1085-1086	1674-1675	87
16.	1082-1083	1671-1673	91
17.	1084-1085	1673-1674	78
18.	1083-1084	1672-1673	96
19.	1083-1087	1672-1676	55
20.	1084-1086	1674-1675	99
21.	1086-1087	1675-1677	98
22.	1087-1089	1677-1678	100
23a.	1090-1095	1679-1684	130
23b.	1087-1092	1676-1681	125
24.	1088-1090	1677-1678	133
25	1094-1096	1683-1684	122

⁸ Kırım Kadı Sicili, 45, 9b

Tablo 1: (Devamı)

26.	1095-1096	1684-1685	97
27	1096-1099	1685-1688	138
28.	1095-1096	1688-1691	150
29.	1100-1104	1689-1693	134
30.	1104-1107	1693-1696	150
31.	1107-1108	1696-1696	77
32.	1108-1109	1697-1697	79
33.	1109-1110	1698-1699	101
34.	1110-1112	1699-1700	116
35.	1112-1114	1700-1702	72
36.	1113-1118	1701-1706	97
37.	1114-1116	1703-1704	80
38.	1116-1117	1704-1706	62
40.	1118-1119	1706-1707	58
44.	1123-1137	1711-1725	99
45.	1125-1127	1713-1715	58
46.	1126-1128	1714-1716	131
47.	1128-1130	1716-1719	93
48.	1128-1137	1715-1728	143
49.	1132	1719-1720	120
51.	1135-1136	1722-1724	66
52.	1136-1137	1724-1725	37
53.	1138-1140	1726-1727	93
54.	1138-1139	1726-1727	91
55.	1138-1140	1731-1732	99
56.	1144-1146	1732-1733	97
57.	1144-1146	1732-1733	79
58.	1146-1148	1735-1735	99
59.	1149-1150	1737-1738	45
60.	1146-1148	1736-1737	64
61.	1150-1152	1737-1738-1739	95
62.	1150-1155	1737-1742	83
64.	1154-1156	1741-1743	81
65.	1156-1157	1743-1744	41
66.	1150-1155	1737-1742	85
67.	1157-1158	1744-1745	94
68.	1157-1165	1744-1751	76
71.	1161-1168	1748-1755	97
72.	1163-1164	1750-1751	82

Kaynak: Bıyık, a.g.e., s. 17-18

İSAM veri tabanından temin edilen 45 Nolu Kırım Kadı Sicili üzerine düşülen hicri tarihlerin ve yaprak sayısının yanlış verildiği tespit edilmiştir. Ömer Bıyık'ın çalışmasındaki tabloda 45 Nolu Kırım Kadı Sicili'nin yaprak sayısı 59 olarak belirtilmiştir. Bu sayının yanlış olduğu tespit edilerek yukarıdaki tabloda 58⁹ olarak değiştirilmiştir.

---

⁹ Ahmet Cihan ve Fehmi Yılmaz ise yaptıkları çalışmada 45 Nolu Kırım Kadı Sicili'nin yaprak sayısını 58 olarak vermişlerdir. Cihan ve Yılmaz, a.g.e., s. 171

BİRİNCİ BÖLÜM

1.1. Kırım Coğrafyası ve Tarihi

1.1.1. Coğrafyası

Kırım yarımadası, Karadeniz'in kuzeyinde 44° 25' - 46° 15' boylamları ile 30° 30' - 34° 37' enlemleri arasında yer almaktadır. Ukrayna sınırları içerisinde yaklaşık 26.140 km² alanı kaplamaktadır.¹⁰ Kırım yarımadasının en geniş yeri, doğuda Yenikale Boğazı'ndan başlayıp batıda Tarhânkut Burnu'na kadar uzanan 320 km mesafeden oluşmaktadır. Bu alanın kuzey güney yönlü uzunluğu ise 200 km'dir.¹¹

Kırım, batıdan ve güneyden Karadeniz'le, doğudan ve kuzeyden Azak ve Sıvaş denizlerine kuşatılmıştır.¹² Kırım, 30 km uzunluğundaki Or-Kapı¹³(Perekop) adı verilen berzahla (geçit) karaya bağlanmaktadır. Bu berzah, hanlık döneminde su ile doldurularak Kırım mahfûz bir kale haline getirilmiştir. Berzahın toprağı tuzlu olduğu için ana karadan ayrı bir özelliğe sahiptir. Bundan dolayı Kırım yarımadasından ziyade bir ada görünümündedir.¹⁴

Kırım yarımadası, kuzey ve güney olmak üzere iki ana coğrafi birime ayrılmaktadır. Kuzeyi hafif eğimli bir ova bölümünden oluşurken, güneyi dar şerit halinde uzanan dağlık alanlar ve kıyılardan oluşmaktadır. Oldukça düz ve hafif dalgalı bir yüzeye sahip olan ova bölümü, yarımadasının ¾'ünü kaplamaktadır. Akarsular kaynağını güneydeki dağlık alandan almakta ve fazla derin olmayan vadiler oluşturmaktadırlar. Karasal iklimin hakim olduğu ova bölümünde kış ayları oldukça sert geçmektedir. Azak Denizi'nin zaman

---

¹⁰ Mirza Bala, "Kırım", **İslam Ansiklopedisi**, C. VI, İstanbul: Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları, 1988, s.741

¹¹ Erşahin Ahmet Ayhün, **Kırım Hânlığı ve Çöküş Sebepleri**, İstanbul: Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, 2008, s. 2

¹² Bala, a.g.e., s. 741

¹³ Or, hendek anlamına gelmektedir. Rusçası: Prekop, bir uçtan diğer uca hendek kazılmış demektir. Or mevkiinde müstahkem bir kale'' Or Kapısı''inşa edilmek suretiyle Kırım kuzeyden gelebilecek saldırılara karşı korunmuştur. Akdes Nimet Kurat, **IV-XVIII Yüzyıllarda Karadeniz Kuzeyindeki Türk Kavimleri ve Devletleri**, Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi, 1972, s. 203-4

¹⁴ Bala, a.g.e., s.741.

zaman donması da bölgenin iklimine soğutucu etki yapmaktadır. Bölgede yazlar sıcak ve kurak geçerken yıllık ortalama yağış 300 mm civarındadır.¹⁵

Kuzey bölümünde step bitki örtüsü görülmektedir. Vadilerin bulunduğu alanda sebze ve meyve; vadilerin dışında kalan kısımlarda tahıl yetiştirilmektedir. Güney bölümünde ise Akdeniz iklimine benzer bir iklim görülür. Bu bölümde bağcılık ve tütün yetiştiriciliği ileri derece yapılmaktadır.¹⁶

Karadeniz kıyısında yer alan Sivastopol ve Balaklava Kırım'ın en önemli limanlarından. Deniz kıyısı boyunca yapılan ulaşım yolları Rusya, Ön Asya ve Güney Avrupa ülkeleri ile bağlantı kurulmasını sağlamıştır. Kırım'ın önemli limanları Sivastopol, Yalta, Gözleve ve Kerç'tir. Kırım bu limanlar vasıtasıyla başta Rusya olmak üzere Gürcistan, Türkiye ve Romanya ile bağlantı kurulabilmektedir.¹⁷

Kırım yarımadası gerek yer üstü ve yer altı zenginlikleri gerekse de doğal turistik alanlarıyla dünyanın en gözde yerlerinden biri olmuştur. Kerç'te Kırım Türklerinin eskiden beri cermayı (yeryağı) dedikleri petrol bulunmaktadır. Petrolden başka demir, manganez, çinko, kurşun ve bakır madenleri çıkarılmaktadır. Ayrıca Gözleve civarında bulunan göllerden yemek tuzu çıkarılmaktadır. Çıkarılan bu tuzun büyük kısmı ihraç edilmektedir. Diğer taraftan, Kırım'da buğday üretimi zirai faaliyetin önemli bir kısmını oluşturmaktadır. Kırım dağlarının kuzey ve güney etekleriyle sahil arasındaki bahçelerde, bağcılık ve meyve tarımı yapılmaktadır. Ayrıca Kırım'da tütün ekimi de yaygındır. Kırım'da yetiştirilen en ünlü tütün cinsi dübektir.¹⁸ Kırım ekonomisinde hayvancılık da önemli bir paya sahiptir. Kırım'da yayla ve bozkır alanlarında büyük ve küçükbaş hayvancılık yaygın olarak yapılmaktadır.¹⁹

Jeopolitik açıdan büyük öneme sahip olan Kırım, Rusya'nın Akdeniz'e en kısa yoldan ulaşabileceği noktadır. Bu konum Kırım'ı aynı zamanda Akdeniz ülkelerinin Doğu Avrupa ve Asya ile yaptıkları ticaretin merkezi haline getirmiştir. Diğer yandan boğazlara

---

¹⁵ Yücel Öztürk ve Cercis İkiel, "Kırım'da Nüfus ve Yerleşmeye Genel Bir Bakış (16-19. Yüzyıl)", **Sakarya Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Dergisi**, C.III, 2001, s. 69

¹⁶ Ethem Fevzi Gözaydın, **Kırım: Kırım Türklerinin Yerleşme ve Göçmeleri**, İstanbul: Vakıf Matbaası, 1948, s.10-18.

¹⁷ Ayla Altunay, **XVI. ve XVII. Yüzyıllarda Kırım'da Siyasi ve Sosyal Hayat**, Ankara: Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, 2004, s. 1-2

¹⁸ Müstecip Ülküsal, "Kırım Türkleri", **Türk Dünyası El Kitabı**, C.VIII, Ankara: Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü Yayınları, 1976, s. 1141

¹⁹ Bala, a.g.e., s. 743

ve İstanbul'a hâkim olan güçler Karadeniz'e ve özellikle de Kırım limanlarına hâkimiyet kurmaya çalışmışlardı. Bütün bu sebeplerden dolayı Kırım tarih boyunca değişik devletler ve topluluklar arasında sürekli el değiştirmiştir.²⁰

1.1.2. Tarihi

1.1.2.1. Kırım'ın Hanlık Öncesi Tarihi

Hanlık öncesi birçok kavim ve devletin hâkimiyetinde kalan Kırım'ın ilk sâkinleri Tavlardır.²¹ Bu topluluğun adına izafeten Kırım yarımadasına Tavrida denmiştir.²² Tavlara ait arkeolojik kalıntılara yarımadanın güneydoğu tarafında Kilise Burnu mevkiindeki Tokluk Köyü yakınlarında rastlanmıştır. Tavarlar tarım, dokumacılık, balıkçılık ve esir ticaretiyle uğraşmaktaydılar. Roma'nın ve Yunanlıların tesirinde kalarak politeizmi benimseyen Tavlalar, Hun akınları neticesinde tarih sahnesinden silinmişlerdir.²³

Yarımadada hüküm süren diğer bir topluluk ise Kimmerlerdir. M.Ö. XII-IX. yy'da Kırım'a göç ederek Kırım kültürünün gelişmesine katkı sağlamışlardır. Kırım coğrafyasında demirin savaş ve iş aletlerinin yapımında kullanılmasına öncülük etmişlerdi. Bu topluluk M.Ö. VII. yy sonrasında Kırım'ı terk etmiştir.²⁴ İskitler M. Ö. VII-IV yüzyıllar arasında Kırım topraklarına sahip olmuşlar. Egemenlik alanlarını Azak Denizi çevresinden başlayıp Tuna'ya kadar genişletmişlerdir.²⁵ Kırım coğrafyasında hâkim olan diğer bir topluluk da İskitler gibi göçebe olan Sarmatlardır.²⁶

Grekler, M.Ö. VI. yy'da Kırım sahillerine gelerek koloniler kurmaya başlamışlardı. M.Ö. 573 yılında Pantikapea'yı, onu takiben M.Ö. V. yy'da Hersones'i, daha sonra Karkanti'yi ve Güzel Liman şehirlerini kurmuşlardır. Kırım yaylasına egemen olmak için İskitlerle giriştikleri mücadelede başarısız olmuşlar. Yunanlılar çok sonraları Kırım'ın

---

²⁰ Ayhün, a.g.e., s. 3-4

²¹ Metin Hülâgü, "Kırım Hanlığının Kuruluşu ve Türk-Rus İlişkilerindeki Yeri (1441-1783)" **Uluslararası Türkoloji Sempozyumu**, Kırım: 31 Mayıs-4 Haziran 2004, s. 1

²² Bala, a.g.e., s. 743-44

²³ Ayhün, a.g.e., s. 4-5

²⁴ Ayhün, a.g.e., s. 5

²⁵ Kurat, **IV-XVIII Yüzyıllarda Karadeniz Kuzeyindeki Türk Kavimleri ve Devletleri**, s. 7

²⁶ Bala, a.g.e., s. 744

bozkır kesimi ile yalnızca ticari münasebetler kurabilmişlerdi. Sahillerdeki koloniler de bu devirde Roma İmparatorluğunun hâkimiyeti altındaydı.²⁷

Teoman'ın kurduğu Hun İmparatorluğu M.S. 380'li yıllarda batıya ilerleyerek Rusya'nın güneyinde bulunan Alan Krallığını ortadan kaldırmışlardı. Hunlar, Alan Krallığını ortadan kaldırdıktan sonra Kırım yarımadasını ele geçirmişlerdir. Hunların Atilla'nın ölümünden sonra bölgeden çekildikleri bilinmektedir.²⁸ Hazarlar, Batı Göktürklerin yıkılmasından sonra 640 yılında Rusya'nın güneyinde bağımsız bir devlet kurmuşlardı. İtil ve Derbent arasındaki bölgeye hâkim olan Hazarlar M.S. VII. ve VIII. yy'da Kırım içlerine kadar sınırlarını genişlettikleri görülmektedir.²⁹

Batı Göktürk Oğuz boylarından biri olan Peçenekler, VII. yy. ortalarında, devletin dağılmasıyla buldukları yerden batıya göç etmek zorunda kalmışlardı. Peçenekler, Karadeniz'in kuzeyinde Don, Orta ve Aşağı Dinyeper havzalarıyla, Kırım'dan Tuna'ya kadar uzanan geniş bir sahaya yayılmışlardı. Kırım'a hâkim olmak isteyen Kıpçaklarla 1060 yılından itibaren mücadeleye başlayan Peçenekler, yenilgiye uğrayarak 1080 yılında Kırım'daki hâkimiyetini kaybetmiştir³⁰. Kıpçaklar (Kumanlar) 200 yıla aşkın bir süre zarfında Kırım'a hâkim olmuşlardı. Bundan dolayı Kıpçakların Kırım'ın etnik ve kültürel yapısında derin izler bıraktıkları bilinmektedir.³¹

Deniz ticaretinde önemli bir konuma sahip olan Venediklilerin ve Cenevizlilerin, XI. yy'dan itibaren Kırım'ın liman şehirlerinde gruplar halinde yaşadıkları bilinmektedir.³² XIII. yy'ın sonlarına doğru Venedikliler, Karadeniz ticaretinin tamamını ellerine geçirmişlerdir. Cenevizliler, Bizans İmparatoru Mihail Paleolog ile 1261 yılında bir antlaşma yapmışlardı. Antlaşmanın sonucunda Karadeniz'de ticaret yapabilme imkânı elde etmişlerdi. Ayrıca 1266 tarihinde Cenevizliler, Altın Orda Hanı Mengü Timur'dan müsaade alarak Kefe'ye yerleştiler. Böylece Kefe'de ticaret yapabilme imkânını

---

²⁷ Bala, a.g.e., s. 744

²⁸ Ayhün, a.g.e., s. 5

²⁹ Alan Brook Kevin, **Bir Türk İmparatorluğu Hazar Yahudileri**, (Çev. İsmail Tuğçalı), İstanbul: Nokta Yayınları, 2005, s. 39- 53

³⁰ Kurat, **IV-XVIII Yüzyıllarda Karadeniz Kuzeyindeki Türk Kavimleri ve Devletleri**, s. 44-64

³¹ Hülügü, a.g.e., s.1

³² Ayhün, a.g.e., s. 9

bulmuşlardı.³³ Sonraki yıllarda Kırım Hanlığının Osmanlı Devleti'yle ittifak yapmasının ardından Cenevizlilerin bölgedeki üstünlüğü sona erdiği görülmektedir.³⁴

1.1.2.2. Altın Orda Dönemi

Ho'elnn-ucin ve Yesugai Ba'atur'ın en büyük oğlu ve asıl adı Temuçin olan Cengiz Han 1155 yılının Şubat ayında dünyaya geldi.³⁵ Dünyaca ünlü komutan olan Temuçin 13 yaşında babasını kaybedince kabilesinin başına geçti. Kabile içerisinde ona itaat etmeyen kişilerin baş göstermesi üzere Temuçin güç kullanarak kabileyi itaat altına almıştı. 1206 yılında Karakurum şehrinde Temuçin, han ilan edildi ve böylece ona "*Zafer kazanan bağımsız hükümdar*" anlamına gelen Cengiz Han unvanı verildi. Cengiz Han göçebelerden oluşan ordusuyla Doğu Türkistan başta olmak üzere Kaşkar dâhil birçok şehri ele geçirdi.³⁶ Cengiz Han, 1222 yılında önemli komutanlarından Cebe Noyan ile Subitay Noyan'ı Kuzey Kafkasya ve Kıpçak Hanlığı seferi ile görevlendirmişti.³⁷ Derbent geçidinden geçerek Kafkasları aşan Cebe ve Subitay önlerine çıkan Alanlarla Kuban boyu içerisinde bulunan az sayıda Kıpçakları mağlup etmişlerdir. 1223 yılı başlarında da Kırım sahillerine doğru ilerlemişlerdir. Bu dönemde Deşt-i Kıpçak'ın sahibi olan Kıpçaklar ve onlara tabi olan Ruslar, Moğol akınlarını durdurmak için ittifak yaptılar.³⁸ Moğolların müttefik güçlere teslim olmaları konusundaki teklifleri reddedilince Moğol orduları, kendilerini takip eden güçleri Kalka ırmağına kadar çektiler. Nihayetinde Moğollar, 16 Temmuz 1223 tarihinde cereyan eden Kalka Muharebesi'nde Kıpçak ve Rus güçlerini mağlup etti.³⁹

Cuci Han'ın 1227 yılında vefatından sonra iki oğlu Orda-İçen ve Batu arasında tahta çıkma konusunda anlaşmazlıklar yaşanmış⁴⁰ ve bu sorunu dedeleri Cengiz Han,

---

³³ Bala, a.g.e., s. 745

³⁴ Ayhün, a.g.e., s. 9-10

³⁵ İlyas Kamalov, **Altın Orda ve Rusya**, Ankara: Ötüken, 2009, s. 64

³⁶ Rizaeddin Fahreddin, **Altın Ordu ve Kazan Hanları**, İstanbul: Kaknüs Yayınları, 2003, s. 23

³⁷ Mustafa Kafalı, "Altın Orda Hanlığı", **Türkler**, C. VIII, İstanbul: Yeni Türkiye Yayınları, 2002, s. 397

³⁸ Kafkas kavimlerinden Alanlar, Çerkezler, Lezgiler müşterek düşmanlarına karşı birlikte hareket etmek için Kıpçaklarla anlaşmışlardı. Kafkas kavimleriyle anlaşılan Kıpçaklar Moğol ordularıyla savaşa tutuşmuşlardı. Moğollar, ilk çatışmada netice alamayacaklarını anlayınca hileye başvurmuşlardı. Moğollar Kıpçaklara Türk Moğol kardeşliğinden bahsederek onları Kafkas kavimlerinden ayırmaya çalışmışlardı. Bunun neticesinde Kıpçak hanı Konçak Han'a hediyeler göndermişti. Sonuç olarak Moğollar Kıpçakları Kafkas kavimlerinden ayırmayı başarmışlardı. Alanlar, Çerkezler ve Lezgileri mağlup eden Moğol orduları dağılık halde bulunan Kıpçakları kılıçtan geçirmişlerdi. Mustafa Kafalı, "Altın Orda Hanlığı", s. 397.

³⁹ Yücel Öztürk, "Kırım Hanlığı", **Türkler**, C. VIII, İstanbul: YTY, 2002, s. 480

⁴⁰ Cuci Han'ın 1227 yılında ölümünün ardından Orda ve Batu tahta çıkma hususunda anlaşamamışlar ve her ikisi de birbirleri lehine tahtan feragat etmişlerdi. Orda, küçük kardeşi Batu'yu tahta layık görmekteydi. Batu ise Orda'nın tahta çıkmasını istiyordu. Neticede meselenin çözümü için dedeleri Cengiz Han'a

ulusuna ikili idare tarzını getirerek ortadan kaldırmıştır.⁴¹ Batu Han liderliğinde 1235-1242 yılları arasındaki ikinci Kıpçak seferinde öncelikle Moğollara karşı koyan Bulgar, Başkurt ve As (Alan) kuvvetleri ortadan kaldırılmıştı. Daha sonra Rus kuvvetleri üzerine yürünmüştü. Moğol güçleri Moskova'yı tahrip ettikten sonra 1238'de Rusların bu bölgenin en büyük şehri olan Viladimir'i yıktılar. Moğollar Aralık 1238 yılında Kırım'ı işgâl etmişlerdi. Moğollar 1239'da Rusya'nın asıl gücünü oluşturan Kiyev Rusyası üzerine hareket etmiş ve bölge ahali kılıçtan geçirilmişti.⁴² Batu Han Rus kuvvetlerine vurduğu darbeler sonrasında yönünü Macarlara çevirmişti. Macar Seferi'ne çıkarken yol üzerinde bulunan Ladijin ve Kamenets'i zaptetti. Daha sonra da Polonya'yı ele geçirdi. Kısa bir süre sonra Batu Han Macaristan'da Say nehrine kadar ilerledi ve bu sırada Ögedey'in ölüm haberi geldi. Bunun üzerine Batu Han İdil'e döndü ve İdil Nehri civarında Saray adında bir şehir yaptırarak burayı başkent ilan etti.⁴³

Ögedey'in ölümünden sonra yeni kağan seçimi için anlaşma sağlanamadığından kurultay toplanamamıştı. Beş yıl üstüne toplanan kurultayda Göyük, kağan seçilmişti.⁴⁴ Bu süre zarfında Ögedey'in karısı Turakına devletin başında kalarak devleti yönetmişti.⁴⁵ Başından beri Göyük Han'ın seçilmesi istemeyen Batu Han kurultay toplantısına da mazeret uydurarak katılmamıştı. Göyük Han kağan seçildikten sonra Batu Han'la arasındaki problemler artmış ve nihayetinde 1251 yılında büyük bir ordu ile Batu Han üzerine yürünmüştü. Batu Han da üzerine gelen Göyük Han'ı karşılamak üzere yola çıkmıştı. Ancak Göyük Han, Batu Han'ın ordusuyla karşılaşmadan vefat etmiş ve ordusu dağılmıştı. Bu olayın akabinde toplanan kurultay 1251 yılında Mengü'yü kağan ilan etmişti.⁴⁶ Mengü 1251-1257 yılları arasında Hanlığın başında bulunmuş ve hanlığı süresinde küçük kardeşi Hülagu'ya İran'ı, Kubilay'a ise Çin'i fethetme emrini vermişti.⁴⁷

---

başvurmuşlardı. Cengiz Han, Batu için Altın Busagalı Ak-Orda'yı (altın aksamı Ak-Orda), Orda için ise Gümüş Busagalı Gök-Orda'yı (gümüş aksamı Gök-Orda) kurdurmuştu. Kafalı, "Altın Orda Hanlığı", s. 398

⁴¹ Melek Özyetkin, **Altın Ordu, Kırım ve Kazan Sahasına Ait Yarlık ve Bitiklerin Dil ve Üslup İncelemesi**, Ankara: TTKB, 1996, s. 3

⁴² Öztürk, a.g.e., s. 480

⁴³ Fahreddin, a.g.e., s. 38-39

⁴⁴ Mustafa Kafalı, **Altın Orda Hanlığı Kuruluşu ve Yükseliş Devirleri**, İstanbul: Edebiyat Fakültesi Matbaası, 1976, s. 51

⁴⁵ Kurat, **IV-XVIII Yüzyıllarda Karadeniz Kuzeyindeki Türk Kavimleri ve Devletleri**, s. 124

⁴⁶ Kafalı, **Altın Orda Hanlığının Kuruluş ve Yükseliş Devirleri**, s. 52

⁴⁷ Uli Schamiloğlu, "Altın Ordu", **Türkler**, C. VIII, İstanbul: YTY, 2002, s. 414

Satrak ve Ulakçı'nın birbiri ardından ölmeleri üzerine Cuci ulusunun ileri gelenleri Berke'yi han ilan etmişlerdi.⁴⁸ Berke, hanlığın başına geçmeden İslamiyet'i kabul etmişti. Berke Han benimsemiş olduğu bu yeni dini hem akrabaları arasında hem de hanlık içerisinde yaymaya çalışmıştı.⁴⁹ Berke Han bir taraftan batıya seferler düzenlerken diğer taraftan da Rus knezliklerini itaat altına almaya çalışmıştı.⁵⁰ Berke Han 1266 yılında vefat etmiş ve onun yerine Mengü Timur hanlığın başına geçmişti.⁵¹ Sayın Han sülalesi Munge Timur'un han olmasıyla birlikte kağanlığı tekrardan ele geçirmiş bulunmaktaydı. Çünkü Batu Han'dan sonra kağanlığın başına geçen Berke Han, Sayın Han kabilesinden değildi. Munge Timur 1282 yılında ölünce yerine kardeşi Tuda Mengü⁵² tahta çıkmıştı. Tuda Mengü yaklaşık olarak beş yıl tahta kaldıktan sonra yerine Tula-Buka 1287 yılında tahta geçmişti.⁵³ Tula Buka tahta geçince Nogay Mirza tahta ortak olmuştu. İkili arasındaki ilk anlaşmazlık Macaristan Seferi'nde ortaya çıkmıştı. Tula Buke Macaristan Seferi'nde Karpat dağları bataklıklarında sıkışarak hayatını zor kurtarmıştı. Tula Buka bu olayın yaşanmasında Nogay Mirza'yı suçlamıştı. Macaristan Seferi'nden sonra Kafkas Muharebesi'nde de Tula Buka'nın başarısız olması sonucunda ikili arasında anlaşmazlık iyice artmıştı. Daha sonra Tokta Han'ın tahtta hak iddi'a etmesiyle Nogay, Tula Buka'yı öldürerek Tokta'nın tahta geçmesini sağlamıştı.⁵⁴

Tokta Han, 1291 yılında Tula Buka'nın Nogay Mirza tarafından öldürülmesi akabinde Nogay'ın da desteğini alarak tahta geçmişti. Bir süre sonra da Tokta Han'ın yanından kaçan bazı emirler Nogay'ın yanına sığınmıştı. Nogay bu emirlere hürmet göstererek yurt vermişti. Bu olay Tokta Han'la Nogay arasında iyice açılmasına sebep olmuştu. Sonrasında Tokta ordusunu toplayarak Nogay üzerine yürüdü. Tokta Han, Özü ırmağı kenarında vuku bulan muharebeyi kaybederek geri çekilmek zorunda kalmıştı. Nogay'ın orduları başta Kefe olmak üzere ülkenin birçok şehrini yağmalamışlardı. Neticede Tokta Han 1300 yılında ordusuyla Nogay kuvvetleri üzerine harekete geçti ve

⁴⁸ Kafalı, Altın Orda Hanlığı, s. 399

⁴⁹ Ahmed Süha Arslangiray, **Kırım Hanlığı Menşei-Kuruluşu ve Osmanlı Devletine Bağlanması**, İstanbul: Kırım Türk Kültür Derneği Neşriyatı, 1959, s. 8

⁵⁰ Kamalov, a.g.e., s.79

⁵¹ Kamalov, a.g.e., s. 81

⁵² Mengü Han 1282 yılında ölünce küçük kardeşi Tula Buka hanlığın başına geçmişti. Ancak Berke Han zamanında güçlenmeye başlayan Nogay Mirza tahta ortak olmuştu. Nogay, Berke zamanında Hülagu ile yapılan savaşlar zamanında kendini göstererek Altın Orda hanlığında önemli şahsiyetler biri haline gelmişti. Nogay her ne kadar berke döneminde güç kazanmış olsa da taht konusunda düşüncelerini dışa vurmaktan kaçınmıştı; taki Tuda Mengü zamanına kadar. Kamalov, a.g.e., s. 83-85 ve Fahreddin, a.g.e., s. 47

⁵³ Kafalı, "Altın Orda Hanlığı", s. 399

⁵⁴ Kamalov, a.g.e., s. 85-86

Nogay güçlerini bozguna uğrattı. Nogay da savaş alanında bir Rus askeri tarafından öldürülmüştü. Tokta Han bir süre sonra muharebeden kaçan Nogay'ın oğullarını ortadan kaldırarak Altın Orda Hanlığı üzerinde tam hâkimiyetini sağlamıştı. Tokta Han'ın 1312⁵⁵ yılında ölümü üzerine yerine Özbek Han geçmişti.⁵⁶

Tokta Han'ın ölümünün ardından hanlığın başına Müslüman yeğeni Özbek Han geçmişti.⁵⁷ Özbek Han Altın Orda Hanlığı içerisinde İslam dininin yayılmasında büyük katkıları olmuş, ayrıca onun zamanında devletin resmi dini de İslamiyet olmuştu.⁵⁸ Özbek Han tahta geçtiği ilk günden itibaren şiddette dayalı bir politika takip etmiştir. Bunun sonucunda da birçok rakibini ve düşmanını ortadan kaldırmıştır.⁵⁹ Özbek Han, dış siyasette Berke Han zamanında belirlenen esaslara bağlı kalarak İlhanlılara karşı Mısır Memlüklerini desteklemiş ve onlarla iyi ilişkiler kurmuştu.⁶⁰ Özbek Han ileride Altın Orda için büyük tehlike oluşturacak Moskova knezliklerini destekleyerek knezliklerin tek çatı altında toplanmasına da katkı sağlamıştı.⁶¹

Özbek Han şehir hayatına da büyük önem vermiş, Saray Berke onun zamanında gelişerek başkent olmuştu. Afrikalı seyyah İbn Battuta 1333 yılında Saray şehrinde bulunmuştur. Şehir hakkında verdiği bilgiler önem arz etmektedir. Özbek Han'ın emriyle Saray Berke de camiler, medreseler, türbeler inşa edilmişti. Ayrıca Saray Berke'nin dışında Volga ve Kırım'da da yapılar inşa ettirmişti. Özbek Han'dan sonra tahta büyük oğlu Tenibek geçmişti. Ancak kısa bir süre sonra Tenibek'in öldürülmesi üzerine küçük kardeşi Canibek 1342 yılında tahta geçmişti.⁶² Canibek, Rus knezlikleriyle ilişkileri konusunda babasının politikasını takip etmişti.⁶³ Canibek Azerbaycan'ı alıp oğlu Berdibek'i vali olarak buraya bıraktıktan sonra geri dönerken hastalanmıştı. Bu durum Berdibek'e bildirilince kuvvetleriyle birlikte babasının karargâhına gelmişti. Berdibek babasının iyileşmeye başladığını görünce onu öldürerek tahta geçmişti. Berdibek babasından sonra

---

⁵⁵ Tokta Han'ın ölüm tarihi kaynaklarda 712 veya 713 olarak verilmektedir. Ancak adına darp ettirilen paraların sonuncusunda verilen tarihin 713 olması ölüm tarihinin 713 yılı olduğunu göstermektedir. Fakat Altın Orda Hanlığı hakkında bilgi veren kaynaklarda daha çok 712 yılı verilmektedir. Kafalı, **Altın Orda Hanlığının Kuruluş ve Yükseliş devirleri**, s. 72 ve Kurat, **IV-XVIII Yüzyıllarda Karadeniz Kuzeyinde Türk Kavimleri ve Devletleri**, s. 130

⁵⁶ Fahreddin, a.g.e., s. 66-73

⁵⁷ Kurat, **IV-XVIII Yüzyıllarda Karadeniz Kuzeyinde Türk Kavimleri ve Devletleri**, s. 130

⁵⁸ Fahreddin, a.g.e., s. 51

⁵⁹ Arslangiray, a.g.e., s. 15

⁶⁰ Kurat, **IV-XVIII Yüzyıllarda Karadeniz Kuzeyinde Türk Kavimleri ve Devletleri**, s. 130

⁶¹ Kamalov, a.g.e., s. 91-93

⁶² Fahreddin, a.g.e., s. 57

⁶³ Kamalov, a.g.e., s. 93-94

kardeşlerini de ortadan kaldırarak gücünü sağlamlaştırmaya çalışmıştı. Ancak feodallerin buna karşı çıkması ve fiilen harekete geçmeleriyle Berdibek'in Kulna tarafından, Kulna'nın da Nevruz tarafından öldürülmesiyle iç karışıklık iyice artmıştı.⁶⁴

1360 yılında fetret devrine giren Altın Orda'da bölünmeler baş göstermişti. Abdullah da bölünmeler neticesinde oluşan karmaşada Mamay Mirza'nın damadının desteğiyle hanlığını ilan etmişti. Fakat asıl güç Mamay Mirza'nın elindeydi. Kırım'da yaşanan iç karışıklıklardan faydalanan Rus Knezlikleri bağımsızlık hayalleriyle çeşitli halklara saldırmaya başladılar. Mamay Mirza Rus knezliklerinden intikam almak için Çerkez, Ermeni, Cenovalılardan oluşan büyük bir orduyla 8 Eylül 1380'da Kulikovskaya düzlüğünde karşılaşmıştı.⁶⁵ Kulikovskaya Muharebesi'nde başlangıçta Mamay Mirza'nın ordusu Moskova ordusundan üstün gelmişti. Ancak Moskova Knezi ordusunu güçlendirerek tekrar Mamay'ın üzerine gitti. Mamay'ın paralı askerleri Rus saldırıları karşısında fazla tutunamayarak savaş alanından kaçmışlardır. Neticede Mamay Mirza'nın ordusu ağır kayıplar vererek mücadeleden çekilmek zorunda kalmıştı. Fakat Rus kuvvetleri de ağır kayıplar verdiği için Mamay kuvvetlerini takip edememişti. Mamay Mirza giderek güç kaybetti ve toparlanıp bir daha Moskova Knezliğine saldıramadı.⁶⁶

Toktamış Han, Altın Orda Devleti fetret devrine girince Saray şehrinden kaçarak Semerkant'a gitmiş ve Timur'un misafiri olmuştu. Mamay Mirza'nın Kulikovskaya Muharebesi'nde yenildiğini duyunca Timur'un da desteğiyle hanlığın başına geçmişti. Toktamış Han Rus knezlikleri üzerine saferler düzenleyerek onları itaati altına almıştı.⁶⁷ Toktamış Han ile Timur'un bir müddet sonra araları açılınca 1391 ve 1395 yılında cereyan eden iki savaşta Toktamış Han kuvvetleri yenilgiye uğramıştı. 1395 yılında Terek Muharebesi'nde Timur'a yenilen Toktamış, tekrar hâkimiyet sağlamak için egemenlik alanını Kefe'yi ele geçirerek genişletmişti. Ancak Timur'un ani saldırısı sonucu yenilen Toktamış, ailesiyle birlikte Litvanya'ya sığınmıştı.⁶⁸ Bundan sonra kaçak hayatı süren Toktamış 18 Şubat 1405 tarihinde Edigey Mirza'nın adamlarından kaçarken atıyla birlikte uçurumdan yuvarlanarak hayatını kaybetmişti.⁶⁹ Edigey Mirza hanlık içerisinde hâkimiyetini güçlendirmiş. Timur'un ölümünden sonra tahta çıkan Sadıbek, bir müddet

---

⁶⁴ Arslangiray, a.g.e., s. 17-18

⁶⁵ Fahreddin, a.g.e., s. 63-65

⁶⁶ Kamalov, a.g.e., s. 100-102

⁶⁷ Fahreddin, a.g.e., s. 67

⁶⁸ Öztürk, a.g.e., s. 481

⁶⁹ Kamalov, a.g.e., s. 108

sonra Edigey'le mücadeleye girişmiş ancak yenilerek Derbent'e kaçmıştı. Sadibek'in yerine geçen Polat Sultan, Timur Kutlu'un oğlu Timur tarafından tahttan indirilmişti.⁷⁰ Timur kayınpederi olan Edigey üzerine giderek onu mağlup etmişti. Kırım'a kaçan Edigey Mirza Litvanya üzerine hareket etmiş ve daha sonra Toktamış oğullarından Kadir Bedri ile savaşmak zorunda kalmıştı. Bu savaşta Edigey Mirza esir düşmüş ve 1419 yılında da ölmüştü. Edigey Mirza'nın ölümünden sonra Altın Orda Devleti parçalanma sürecine girmişti.⁷¹

Tablo 2: Altın Orda Hükümdarları ve Tahta Çıkış Tarihleri

Cuci 1223-1227	Batu 1237/41-1256	Sartak 1256-57	Ulagçı 1257	Berke 1257-1267
Mengü Timur 1267-80	Tuda-Mengü 1280-87	Teleboga 1287-91	Tokta 1291-1312	Özbek 1311-41
Tenebek 1341-42	Canbek 1342-57	Berdibek 1357-59	Kulpa 1359-60	Nevruz 1360
Hızr Han 1359-61	Timur Hoca 1361	Murid 1360-63	Ordumelik 1360-63	Abdullah 1362-66
Keldibek 1362/63- ?	Polat Timur 1362-64/65	Togay 1365- ?	Aziz 1364-66/7	Hasan 1369-70
Tulumbek 1370-72	Urus 1372-73	Çerkes 1374-75	Kağanbek 1376	Toktamış 1376-77, 1380-96
Arabşah 1377-96	Timur-Kutluğ 1396-99	Şadibek 1399-1407	Pulat 1407-10	Timur-Han 1411
Celaleddin 1411-12	Kerim berdi 1412	Kibek 1414	Çokre 1414-18	Cabbar Berdi 1416
Derviş 1416-19	Kadır Berdi 1419	Uluğ Muhammed 1420,1424-1438	Barak 1421-22	Hudaydat 1423-24
Kiçi Muhammed 1438-59	Mahmud 1459-65	Ahmed 1465-81		

Kaynak: Rızaeddin Fahreddin, **Altın Orda ve Kazan Hanları**, İstanbul: Kaknüs Yayınları 2003, s. 92.

1.1.2.3. Kırım Hanlığının Kuruluşu ve Osmanlı Döneminde Kırım Hanlığı

Timur'un Altın Orda Hanlığına vurduğu darbeler neticesinde Deşt-i Kıpçak sahasında iç karışıklıklar baş göstermiş ve bu karışıklıklar neticesinde Kırım Hanlığı

⁷⁰ Arslangiray, a.g.e., s. 24-25

⁷¹ Kamalov, a.g.e., s. 111-112

meydana gelmişti.⁷² Giray sülalesine⁷³ mensup Hacı Giray tarafından 1425⁷⁴ yılında kurulan Kırım Hanlığı 3 asırdan fazla hüküm sürmüştür.⁷⁵ Hacı Giray⁷⁶ tahta çıkış tarihi kesin olarak bilinmemektedir. Adına darp edilen en eski para 1441-42 tarihine denk geldiğine göre bu tarihten bir süre önce kurulduğu düşünülmektedir. Hacı Giray, Altın Orda Hanı Seyyid Ahmed ile uzun süre mücadele etmiş ve Altın Orda Hanlığının merkezini ele geçirmeye çalışmıştı.⁷⁷ Bundan dolayı Hacı Giray kendisine Altın Orda'dan gelebilecek saldırılar karşısında Moskova Knezi İvan III ile yakın ilişki kurmuş. Altın Orda tarafından Moskova üzerine yapılabilecek herhangi bir saldırı karşısında knezliği korumayı kendi üzerine almıştı. 1465 yılında Seyyid Ahmed Moskova üzerine bir sefer düzenlemek için Don boyuna geldiğinde Hacı Giray ordusuyla Seyyid Ahmed üzerine hücum etmiştir. Taraflar birbirlerine üstünlük sağlayamamıştı. Moskova Knezi de büyük tehlike atlatmıştı.⁷⁸

Hacı Giray Moskova Knezliğinden başka Osmanlı Devleti'yle de yakın ilişkiler kurmaya gayret etmiştir. Altın Orda Hanlığı, Osmanlı Devleti'yle diplomatik ilişki kurmuştur. İlerleyen yıllarda Yıldırım Bayezid ile Toktamış'ın Timurleng tehlikesine karşı yakınlaştıkları görülmektedir. Hacı Giray'ın da İstanbul'un fethinden sonra Fatih Sultan Mehmed Han'ın dostluğunu kazanmaya çalıştığı bilinmektedir.⁷⁹ Hacı Giray 1466⁸⁰ yılında vefat ettikten sonra on iki oğlundan Nur Devlet, Mengli Giray ve Haydar arasında taht mücadeleleri baş göstermişti. Şirin kabilesinden gelen Eminek Mirza Kırım'da han seçiminde etkili birisiydi. Nur Devlet 1469 yılında hanlık içinde hâkimiyeti eline

---

⁷² Özyetgin, a.g.e., s. 7

⁷³ Osmanlı sultanları, Girayların Altın Orda soyundan geldiğini ve onların politikasını devraldığını kabul etmişlerdi. Bu yüzden Kırım hanlarıyla yazışmalarında onlar için Cengiziye tabirini kullanmışlardır. Alan Fisher, **Kırım Tatarları**, İstanbul, Selenge, 2009, s. 28

⁷⁴ Kırım Hanlığının kuruluş tarihi hakkında kaynaklar birbirinden farklı tarihlere işaret etmektedir. Hanlığın kuruluş tarihi Arslangiray'a göre 1449, Kurat'a göre 1440, Ortekin göre de 1420 olarak ifade edilmektedir.

Öztürk, a.g.e., s. 482

⁷⁵ Gözaydın, a.g.e., s. 24.

⁷⁶ Hacıgiray sülalesi hakkında kaynaklar farklı bilgi içermektedir. Detaylı bilgi için bkz. Kurat, **IV-XVIII Yüzyıllarda Karadeniz Kuzeyinde Türk Kavimleri ve Devletleri**, s. 208; Arslangiray, a.g.e., s. 31-37

⁷⁷ Özyetgin, a.g.e., s. 6

⁷⁸ Akdes Nimet Kurat, **Topkapı Sarayı Müzesi Arşivindeki Altın Ordu, Kırım ve Türkistan Hanlarına Ait Yarlık ve Bitikler**, İstanbul: Burhanettin Matbaası, 1940, s. 79

⁷⁹ Arslangiray, a.g.e., s. 48

⁸⁰ Kırım Hanlığı hakkında bilgi veren kaynaklarda Hacı Giray'ın ölüm tarihi farklı verilmektedir. Detaylı bilgi için bkz. Joseph Von Hammer-Purgstall, **Kırım Hanlığı Tairihi**, Çev. Seyfi Say, İstanbul: İnsan Yayınları, 2013, s. 33

geçirmişti. Ancak Eminek Mirza, Mengli Giray'ı destekliyordu. Kısa bir süre sonra da Nur Devlet'in hâkimiyeti son bulunca yerine Mengli Giray⁸¹ Kırım tahtına geçmişti.⁸²

Mengli Giray, kardeşi Nur Devlet'le olan mücadelesini kaybederek Cenevizlilere sığınmıştı. Nur Devlet'in Mengli Giray dışında diğer kardeşleriyle de taht mücadelesine girmesi Mengli Giray'ın yeniden harekete geçmesine sebebiyet vermişti. Mengli Giray, Eminek Mirza'nın da yardımıyla kardeşi Nur Devlet'i tahtan indirmiş. Tahtı kaybeden Nur Devlet'in Cenevizlilere sığınmasının ardından dört kardeşiyle birlikte esir düşmüştü.⁸³ Mengli Giray, 1475 yılında kardeşi Haydar'ın ayaklanması sonucu Nur Devlet gibi Cenevizlilere sığınmıştı. Mengli Giray Kırım'da yeniden hâkimiyet sağlamak için Fatih Sultan Mehmed'e müracaat etmişti. Fatih de 1475 yılında Gedik Ahmed Paşa'yı Kefe'nin zaptına memur etmişti. Kefe'nin⁸⁴ Osmanlı'nın eline geçmesinin ardından Mengli Giray Kırım'ın bir kısmını hâkimiyeti altına almıştı.⁸⁵ Osmanlı Devleti himayesinde yeniden tahta geçen Mengli Giray kısa sürede sonra Altın Orda Hanı Seyyid Ahmed ile mücadeleye girişmişti. Osmanlı Devleti bu sırada Karabuğdan Seferi'ni gerçekleştirmekteydi. Fatih Sultan Mehmed bu sefere Kırım Hanlığının da katılması için İstanbul'dan fermanlar göndermiştir. Mengli Giray Seyyid Ahmed'le giriştiği mücadele nedeniyle sefere kuvvet gönderememiştir. Bunun sonucunda Fatih tarafından tahtan indirilerek İstanbul'a getirildi. Hanlık tahtına yeniden Nur Devlet çıkarıldı.⁸⁶

Nur Devlet'in tahta geçmesini istemeyen Şirin kabilesinin başı Eminek Mirza, Fatih Sultan Mehmed'e gönderdiği mektupta Mengli Giray'ın Kırım'a han olarak gönderilmesini rica etmişti. Osmanlı Devleti Mengli Giray'ın desteklenmesini uygun bularak onu yeniden Kırım tahtına çıkarmıştı. Bundan sonra hanlar Osmanlı seferlerine iştirak edecek, Kırım tahtına çıkan hanlar Osmanlı tarafından belirlenecektir gibi şartların Mengli Giray tarafından kabul edilmişti. Böylece Kırım Hanlığı Osmanlı Devleti hâkimiyetine

---

⁸¹ Mengli Giray'ın tahta çıkışı ve kardeşleriyle giriştiği taht mücadelesi hakkında detaylı bilgi için bkz. Halim Giray, **Gülbün-i Hânân**, İstanbul: Matba'a-ı Âmire, 1287, s. 93-98

⁸² Özyetgin, a.g.e., s. 7

⁸³ Halil İncalcık, "Kırım Hanlığının Osmanlı Tabiliğine Girmesi ve Ahidname Meselesi", **Belleten** C. VIII, s. XXX, 1944, s. 201-202

⁸⁴ Kefenin Osmanlılar tarafından fethedilmesi ve Mengli Giray'ın Kırım'da yeniden han olması konusunda detaylı bilgi için bkz: İ. Hakkı Uzuncarşılı, **Büyük Osmanlı Tarihi**, Ankara: TTKB, 1947, s. 421-23 ve Halil İncalcık, "Kırım Hanlığının Osmanlı Himayesi Altına Girmesi Meselesi" **III. Türk Tarih Kongresi**, Ankara: TTKB, 1948, s. 478-84

⁸⁵ Kurat, **IV-XVIII Yüzyıllarda Karadeniz Kuzeyinde Türk Kavimleri ve Devletleri**, s. 81

⁸⁶ Özyetgin, a.g.e., s. 8

girmiştir.⁸⁷ Osmanlı himâyesine girmiş olan Kırım Hanlığı, ilk kez Akkirman Seferi esnasında Osmanlı Devleti'ne yardım göndermişti.⁸⁸ Kırım hanlarının bu seferden sonra Osmanlı Devleti'nin Avrupa ve Asya'ya düzenlediği seferlerde bulunmaları ve kuvvet yolları kanun olmuştu. Yavuz Sultan Selim zamanında Hanların oğul ve kardeşlerinden birisinin rehin olarak Osmanlı Devleti'ne göndermeleri kanun olmuştur. Bunun ilk örneği Saadet Giray'ın İstanbul'a rehin olarak gönderilmesidir.⁸⁹

Mengli Giray, Kırım tahtına tekrar geçince mevkiini sağlamlaştırmak için faaliyetlere başlamıştı. En büyük rakibi de Altın Orda tahtında bulunan Ahmed Han'dı. Mengli Giray Ahmed Han'a karşı Moskova Knezi İvan III ile yakınlaşmıştı. İvan III, Mengli Giray tahta geçer geçmez müşterek düşmanlara karşı birlikte hareket etmek için Kırım'a elçi göndermiştir. Elçiyle hediyeler göndererek gerek Ahmed Han'a gerekse Moskova'nın düşmanı olan Lehistan-Litvanya Kralı Kazimir IV'e karşı Mengli Giray'ın desteğini talep etmekteydi. Mengli Giray'ın Moskova ile yakınlaşması İvan'ın ölümünden yaklaşık iki yıl öncesine kadar devam etmişti. Mengli Giray Altın Orda'ya karşı yıkıcı faaliyetlerde bulunmuştur. Bunların sonucunda da Altın Orda zayıflayarak Moskova için tehdit olmaktan çıkmıştır. İvan ise bu durum karşısında siyaset değiştirerek Ahmed Han'ın çocuklarından biriyle iyi ilişkiler kurma yoluna gitmiştir. Bunu fark eden Mengli Giray da siyasetini değiştirerek yönünü Kazimir IV'e çevirmiş. Kazimir ile anlaşma yaparak Moskova üzerine akınlar yapmaya başlamışlardı.⁹⁰

Mengli Giray dış ilişkilerinde yönünü kuzeye çevirmişti. Hanlığın nüfusunu 1502 yılında İdil'e kadar uzanan bozkıra yaymak için zor bir mücadeleye girişmişti. Altın Orda başkentine girerek şehri tahrip etmişti.⁹¹ Mengli Giray 1515⁹² yılında ölünce, yerine sekiz oğlundan en büyüğü olan Mehmed Giray⁹³ tahta geçmişti.⁹⁴ Mengli Giray ölmeden önce Bahçesaray'da yaptırdığı türbeye defnedilmişti. Mengli Giray 1478 tarihinden itibaren Osmanlı Devleti'ne sadakatle hizmet etmiş, kızını da Yavuz Sultan Selim'le

⁸⁷ Kurat, **IV-XVIII Yüzyıllarda Karadeniz Kuzeyinde Türk Kavimleri ve Devletleri**, s. 216-18

⁸⁸ Oktay Aslanapa, **Sanatı, Tarihi, Edebiyatı ve Musikiyle Kırım**, Ankara: YTY, 2003, s. 13

⁸⁹ Uzunçarşılı, a.g.e., C. II, s. 423

⁹⁰ Kurat, **IV-XVIII Yüzyıllarda Karadeniz Kuzeyinde Türk Kavimleri ve Devletleri**, s. 218-222

⁹¹ Fisher, a.g.e., s. 31-32

⁹² Mengli Giray'ın ölüm tarihi kaynaklarda 1514-1515 yılları arasındadır. Kırım Hanlığı hakkında önemli bilgiler veren Kurat, Mengli Giray'ın ölüm tarihini 1514 Ocak- Şubat olarak vermektedir. Kurat, **IV-XVIII Yüzyıllarda Karadeniz Kuzeyinde Türk Kavimleri ve Devletleri**, s. 223

⁹³ Bazı kaynaklarda Mehmed Han'ın ismi Muhammed Han olarak zikredilmektedir. Detaylı bilgi için bkz. Ahmed Cevdet Paşa, **Kırım Tarihçesi**, İstanbul: Matba'a-i Ebu'z-Ziya, 1307, s. 15-16

⁹⁴ Uzunçarşılı, a.g.e., s. 424

evlendirmiştir.⁹⁵ I. Mehmed Giray hanlığın başına geçince kardeşi Bahadır Giray'la Moskova üzerine akınlar yaptılar. Bu akınlar sonucunda Moskova'nın Kazan Hanlığının başına kendi adamını getirme girişimi engellenmiştir.⁹⁶ Ancak I. Mehmed döneminde Kazan Hanlığı, Kırım ile Moskova arasında problem olmaya devam etmiştir. Bundan dolayı I. Mehmed Moskova üzerine şiddetli akınlar düzenlemiş ve knezliği zayıflatmaya çalışmıştı. Kazan Hanlığının başında bulunan Abdülatif Han'ın vefatı üzerine I. Mehmed, kardeşi Sahip Giray'ı Kazan Hanlığının başına getirtti. I. Mehmed bir yıl sonra da Astarhan'ı zapt etti. Nogayların saldırısına uğrayarak kardeşi Bahadır Giray ile birlikte öldürüldü.⁹⁷ Mehmed Giray'ın 1523 yılında vefatından sonra hanlığın başına kardeşi Saadet Giray geçmişti. Yavuz Sultan Selim Trabzon valisi iken Kefe Kalesi'ne gittiğinde Mengli Giray'ın sarayında konaklamış ve dönüşünde de Saadet Giray'ı beraberinde İstanbul'a getirmişti. Ağabeyi Mengli Giray'ın ölümü üzerine de Kırım'a gönderilerek tahta geçmesi sağlanmıştır. Saadet Giray, Kırım tahtına geçtikten bir müddet sonra kardeşinin çocukları ona karşı ayaklandılar. Bu olay neticesinde 1533 yılının Mayıs ayında tahtan feragat ederek İstanbul'a yerleşmiştir.⁹⁸

Saadet Giray'dan sonra hanlığın başına Sahip Giray geçmişti. Sahip Giray, daha önce de Kazan Hanlığının başına getirilmişti. Beş yıl Kazan hanlığı yaptıktan sonra kavga ve kargaşadan usanarak hacca gitmek bahanesiyle yerini yeğeni Mahmut Giray'ın oğlu Safa Giray'a bırakarak İstanbul'a gitmişti.⁹⁹ Daha sonra hanlığın başına Saadet Giray geçmişti. Saadet Giray'dan sonra boşalan tahtı da kendiliğinden beş ay kadar bir süre zarfında İslam Giray devralmıştı. Sahip Giray¹⁰⁰ 1532 yılının Aralık ayında İslam Giray'ın kendisine tahtı devretmesiyle yeniden hanlığın başına geçmişti.¹⁰¹ Sahip Giray, Kırım Hanlığı tahtında yerini sağlamlaştırdıca Moskova üzerine şiddetli taarruzlara başlamıştı. Böylece Osmanlı Devleti Moskof tehlikesini görmeye muvaffak olmuş ve kuvvetle hanı desteklemeye başlamıştı.¹⁰² Sahip Giray döneminde Kırım'ın Osmanlı Devleti'yle ilişkileri daha da ilerlemişti. Sahip Giray Kanuni Sultan Süleyman'ın 1538 yılındaki Boğdan

---

⁹⁵ Kurat, **IV-XVIII Yüzyıllarda Karadeniz Kuzeyinde Türk Kavimleri ve Devletleri**, s. 223

⁹⁶ Öztürk, a.g.e., s. 487

⁹⁷ Halil İnalçık, "Kırım Hanlığı", **İ.A.**, C. VI, İstanbul, 1993, s. 747

⁹⁸ Cevdet Paşa, a.g.e., s. 17-18

⁹⁹ Özalp Gökbilgin, **1532-1577 Yıllarında Kırım Hanlığının Siyasi Durumu**, Ankara: Sevinç Matbaası, 1973, s. 8

¹⁰⁰ İslam Giray'ın tahtı ele geçirmesi ve sonrada Sahip Giray'a devretmesi hakkında detaylı bilgi için bkz. Özalp Gökbilgin, **Tarih-i Sahip Giray Hân**, İstanbul: Atatürk Üniversitesi Yayınları, 2000, s. 20-150

¹⁰¹ Cevdet Paşa, a.g.e., s. 18-20

¹⁰² İnalçık, "Kırım Hanlığı", s. 748

Seferi'ne kuvvetleriyle katılmıştı. Daha sonra Macaristan Seferi'ne de oğlu Emin Giray komutasında asker göndermişti.¹⁰³

Sahip Giray 1545 yılında büyük bir orduyla Astarhan üzerine sefere çıktı. Astarhan Altın Orda'nın zayıflamasından sonra kurulan hanlıklardan biriydi. Astarhan tahtına 1541 yılında Ak-Köpek getirilmişti. 1543'te de Yağmurcu Han tarafından öldürülmüştür. Bunun üzerine Sahip Giray büyük bir orduyla Yağmurcu Han üzerine gitmişti.¹⁰⁴

Sahip Giray Kafkasya üzerlerine seferler yaparak Çerkezleri hâkimiyetine aldıktan sonra Nogay kabilelerini de boyunduruğu altına almıştı. Sahip Giray iyice güçlenince Osmanlı Devleti'nden Gözleve iskelesini istemiş ve bundan dolayı Sadrazam Rüstem Paşa ile üstünlük mücadelesine girişmişti.¹⁰⁵ Sahip Giray'ın Çerkez seferine çıktığı sırada Kırım'a gönderilen Devlet Giray, tahta geçti. Çerkez seferinden dönen Sahip Giray'ı Taman yakınlarında öldürttü. Devlet Giray, Sahip Giray'dan başka erkek oğullarını ve torunlarını öldürtmüştü.¹⁰⁶

Devlet Giray,¹⁰⁷ 2 Ekim 1551 yılında Kırım tahtına geçmesinden sonra Ruslar da önce Kazan Hanlığını sonra Astarhan'ı da zapt ettiler. Böylece Güney Doğu Avrupa'da uzun süre etkili olan Türk-Tatar üstünlüğü sona ermekte ve bölgenin kontrolü Ruslara geçmekteydi.¹⁰⁸ Daha sonra Kırım Hanlığı, Rus himayesindeki Kozak ve Çerkezlerin saldırılarına uğramıştı. Kırım Hanlığı bu saldırıları Osmanlı'nın yardımıyla geri püskürtmeyi başarabilmişti.¹⁰⁹ Devlet Giray 1571 yılında Rusya üzerine büyük bir taarruz başlatarak Moskova'yı tahrip etmişti.¹¹⁰ 1577 yılında da Bahçesaray'da veba salgınından hayatını kaybetmiştir.¹¹¹

Devlet Giray'ın ölümü üzerine yerine Mengli Giray'ın oğlu Mehmed Giray 1577 yılında Kırım tahtına geçmişti. Ancak Devlet Giray'ın ölümünden sonra hanlık içerisinde düzen bozulmuştur. Nogay uruğları da bu düzensizlik ortamında yeni hana kafa

¹⁰³ Uzunçarşılı, a.g.e., C. IV, s. 425

¹⁰⁴ Gökbilgin, **1532-1577 Yıllarında Kırım Hanlığının Siyasi Durumu**, s. 27-28

¹⁰⁵ İnalçık, "Kırım Hanlığı", s. 748

¹⁰⁶ Öztürk, a.g.e., s. 439

¹⁰⁷ Devlet Giray döneminde Osmanlı Devleti-Kırım ilişkileri hakkında detaylı bilgi için bkz. Kemal Gurulkan ve diğerleri, **Osmanlı Belgelerinde Kırım Hanlığı**, İstanbul: Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı Yayın Nu: 126, 2013, s. 21-25

¹⁰⁸ Gökbilgin, **1532-1577 Yıllarında Kırım Hanlığının Siyasi Durumu**, s. 42-43

¹⁰⁹ Öztürk, a.g.e., s. 490

¹¹⁰ Fisher, a.g.e., s. 71-72

¹¹¹ Von Hammer-Purgstall, a.g.e., s. 48

tutmaktaydılar. Bunun neticesinde de hanlık parçalanma tehlikesi yaşamıştır.¹¹² Mehmed Giray, İstanbul'dan kendisine gelen emir üzerine 1579 yılında yüz bin kişilik birliğiyle İran Muharebesi'ne katılmak üzere Kırım'dan ayrılıp Şirvan'a gelmiştir. Osmanlı birlikleriyle birleşerek Aras nehri, Berda ve Gence taraflarına akın yapmışlardır. Sefer esnasında Mehmed Giray, Özdemiroğlu Osman Paşa ile anlaşmazlık yaşamıştır. Bunun üzerine de Gazi Giray'ı birliklerin başında bırakarak Kırım'a dönmüştür. Mehmed Giray'ın padişahın haberi olmadan Kırım'a dönmesi üzerine katledilmesi için ferman gönderilmiştir. Osman Paşa, maiyetindeki üç bin kişilik askeriyle Mehmet Giray üzerine gitmiştir. Bu durum karşısında Mehmed Giray: “ Ben sikke sahibiyim, beni azle kim muktedirdir.” diyerek yüz bin kişilik ordusuyla Osmanlı ordusunu Kefe'de kuşatmıştı. İstanbul'dan gelen yardımlar neticesinde Mehmed Giray kuşatmayı kaldırarak Ur taraflarına kaçmak istediye de muvaffak olamadı. Kalgay Alp Giray tarafından kementle boğularak öldürüldü.¹¹³

İslam Giray, Mehmed Giray'ın azledilmesinden sonra hanlığın başına geçmiş ve yaklaşık 4 yıl hüküm sürmüştü. Saadet Giray, İslam Giray üzerine hücum ederek onu Kefe'ye kaçırmıştı. Ancak İstanbul'dan gelen yardımlar neticesinde Saadet Giray başarısız olarak Volga taraflarına çekilmiştir. İslam Giray'da 1588 yılında Akkirman civarında vefat etmiştir.¹¹⁴

Gazi Giray, Devlet Giray'ın oğludur. İran'da esir iken kaçıp İstanbul'a gelmişti. İslam Giray'ın ölümünden sonra da 1588 yılında Kırım Hanlığına tayin edilmişti.¹¹⁵ Gazi Giray tahta geçince taptığı ilk iş iç karışıklık çıkartan Mirzalar ve Nogay uruğlarını etkisiz hale getirmektir. Bu dönemde Osmanlı Devleti buhranlı günler yaşamaktaydı. Bir yandan İran seferleriyle meşgulken diğer yandan da Avusturya-Macaristan İmparatorluğuyla mücadele etmekteydi. Bu şartlar altındaki Osmanlı Devleti Kırım'dan gelecek askeri güce her zamankinden daha fazla ihtiyaç duymaktaydı. Neticede Kırım Hanlığının Osmanlı Devleti nezdinde önemi artmıştı.¹¹⁶

Gazi Giray hem Macaristan seferlerine katılmış hem de Anadolu'da çıkan Celali isyanlarına karşı Osmanlı Devleti'ne yardım etmiştir. Onun döneminde Kırım'da Osmanlı

---

¹¹² Kurat, **IV-XVIII Yüzyıllarda Karadeniz Kuzeyinde Türk Kavimleri ve Devletleri**, s. 224

¹¹³ Uzunçarşılı, a.g.e., C. V, s. 2-3

¹¹⁴ Uzunçarşılı, a.g.e., s. 4-5

¹¹⁵ Uzunçarşılı, a.g.e., s. 5

¹¹⁶ Kurat, **IV-XVIII Yüzyıllarda Karadeniz Kuzeyinde Türk Kavimleri ve Devletleri**, s. 246

nufûzu her sahada kuvvetlenmiştir.¹¹⁷ Gazi Giray 1593 yılında patlak veren Osmanlı-Avusturya savaşına katılmak amacıyla 1584 yılında Osmanlı kuvvetlerine katıldı. Gazi Giray, Osmanlıya başkaldıran Boğdan'ı itaat altına aldı. Boğdan yönetimine hanzedelerden birinin getirilmesi hususundaki düşüncesi reddedildi. Bu olaydan duyduğu kırıngılığın neticesinde Fetih Giray'ı yerine bırakarak Kırım'a geri döndü. Çağalazade Sinan Paşa komutasında başarılı bir şekilde savaşan Fetih Giray, 1596'da Haçova Meydan Muharebesi'nden sonra Sinan Paşa tarafından Kırım Hanlığına atandı. Ancak üç ay sonra Sinan Paşa'nın azledilerek yerine Gazi Giray taraftarı İbrahim Paşa'nın getirilmesi üzerine tekrar Gazi Giray tahta geçirildi. Gazi Giray 1607 yılında Gazi Kirman Kalesi'nden dönerken yolda vefat etmiştir.¹¹⁸

Toktamış Han, Gazi Giray'ın ölümü üzerine Osmanlı'nın onayını almadan Kırım tahtına geçti. Bu durumdan hoşnut olmayan Osmanlı Devleti Toktamış Han'ı azlederek yerine Selamet Giray'ı tahta geçirmiştir.¹¹⁹ Selamet Giray tahtta iki sene iki ay kaldıktan sonra 1610 yılında vefat etmiştir.¹²⁰ Canbek Mirza 1610 yılında hanlığın başına getirilmiştir. 1623 yılında ortada hiçbir sebep yokken Canbek azlonularak yerine III. Mehmed Giray getirilmiştir. Tahta geçen Mehmed Giray, Silistre, Akkirman ve Kili taraflarını yağmalatmıştır. Bu olaylardan sonra da Mehmed Giray azledilerek yerine Canbek tayin edilmiştir. Ancak Canbek, Mehmed Giray'ın tahttan ayrılmaması üzerine Kırım'dan geri dönmeye mecbur kalmıştı. Canbek, Mehmed Giray'ın ölümü üzerine üçüncü kez hanlığın başına geçmişti.¹²¹ Canbek çeşitli nedenlerden dolayı 1635 yılında üçüncü kez azledilmiş ve 1636 yılında da hayatını kaybetmişti.¹²²

İnayet Giray, Canbek'in ölümü üzerine Kırım Hanlığına tayin edilmişti. İnayet Giray, Nogaylardan Kantemir Mirza'ya mensup Mansurîler üzerine asker sevk ederek Akkirman ve Kili'yi yağmalatmıştı. Kantemir Paşa'nın kardeşleri ve akrabaları Nogaylarla birleşerek Kalgay Hüsam Giray ile Saâdet Giray'ı öldürmüşlerdi. Bunun üzerine İnayet Giray azlonularak yerine Bahadır Giray 1637 yılında tahta getirilmiştir. Bahadır Giray 1641 yılında Azak Kalesi muhasarasına katılmış ve orada hastalanmıştı. Sonrasında

---

¹¹⁷ İnalçık, "Kırım Hanlığı", s. 748

¹¹⁸ Öztürk, a.g.e., s. 494

¹¹⁹ Von Hammer-Purgstall, a.g.e., s. 73

¹²⁰ Uzunçarşılı, a.g.e., s. 8-9

¹²¹ Uzunçarşılı, a.g.e., s. 10-13

¹²² Öztürk, a.g.e., s. 495

Gözleve'ye gelmiş, burada aynı yıl içerisinde vefat etmişti.¹²³ IV. Mehmed Giray, Bahadır Giray'ın ölümü üzerine hanlığın başına tayin edilmişti. IV. Mehmed, Çerkezlere zalimce davranması ve bu durumun Kefe valisi tarafından İstanbul'a bildirilmesi sonucu azledilmiştir. Yerine 1644 yılında III. İslam Giray getirilmişti.¹²⁴ III. İslam Giray devrinde Kırım Hanlığı ile Osmanlı Devleti'nin sıkı ilişkileri oldu. Bu dönem Osmanlı-Kırım ikilisinin kuzeydeki düşmanlara karşı birlikte hareket ettikleri bir dönemdir. İslam Giray döneminde Ruslar ve Kazaklar üzerine dört büyük sefer düzenlenmiştir.¹²⁵ III. İslam Giray'ın 1654 yılında ölümü üzerine önce IV. Mehmed ikinci kez hanlığın başına getirilmiştir. IV. Mehmed'den sonra da Adil Giray Kırım Hanlığına tayin edilmişti. Adil Giray da 1671 yılında azledilerek Rodos'a gönderilmiş ve yerine Selim Giray getirilmiştir.¹²⁶ Bahadır Giray'ın oğlu Selim Giray da babasını ölümünden sonra Kırım'dan ayrılmıştır.¹²⁷ 1671 yılında Kırım Hanlığının başına geçen Selim Giray,¹²⁸ dört kez hanlığın başına getirilmişti.¹²⁹ Selim Giray Osmanlı Devleti'nin kritik bir döneminde hanlığın başına getirilmişti. Viyana bozgunundan sonra Osmanlı Devleti'ne karşı oluşturulan "Mukaddes Lig"(Kutsal Birlik) devletleri (Nemçe, Venedik, Lehistan ve Rusya) geniş bir cephe üzerinde Osmanlı Devleti'yle çetin bir savaşa tutuşmuştu. Selim Giray gibi cesur ve Osmanlı padişahına sadık bir hanın Kırım'ın başında bulunması Osmanlı Devleti için önem arz etmekteydi.¹³⁰

1687 yılında Rusların Kırım'a inmeye çalışırken Lehler de Eflak ve Bogdan'ı ele geçirmek amacıyla harekete geçmişlerdi. Selim Giray 1688 yılında Seret nehri üzerinde Lehleri büyük bir yenilgiye uğrattı. Ayrıca 1688 yılında Avusturya kuvvetleri Balkanlara ilerleyerek Niş şehrini ele geçirmişlerdi. Selim Giray zor durumda kalan Osmanlı kuvvetlerine 30.000 kişilik kuvvetiyle yardım etmesiyle Rumeli'nin düşman eline geçmesini engellemişti.¹³¹ Selim Giray 1690 yılında yılanlık hastalığına yakalanmıştı. Oğlu Azimet Giray'ın vefatından dolayı da çok müteessirdi. Bu sebeplerden 1691 yılında tahtan feragat ederek hacca gitmek istedi. Bu durumu İstanbul'a bildirmesi üzerine yerine

¹²³ Uzunçarşılı, a.g.e., s. 13-16

¹²⁴ Öztürk, a.g.e., s. 496

¹²⁵ Halil İnalçık, "Kırım Hanlığı", s. 749-50

¹²⁶ Uzunçarşılı, a.g.e., s. 18-20

¹²⁷ Von Hammer-Purgstall, a.g.e., s. 113

¹²⁸ Selim Giray IV. Mehmed döneminde Kırım'da tahta çıkmış ve III. Ahmed dönemine kadar toplamda beş padişah devrinde Osmanlı Devleti hizmetinde bulunmuştur. Ayrıca Selim Giray Han kalgaylık yapmadan direkt Kırım Hanlığı tahtına çıkmıştı. Cevdet Paşa, a.g.e., s. 42 ; Halim Giray, a.g.e., s. 63-71

¹²⁹ Fisher, a.g.e., s. 73

¹³⁰ Kurat, **IV-XVIII Yüzyıllarda Karadeniz Kuzeyinde Türk Kavimleri ve Devletleri**, s. 255

¹³¹ Kurat, **IV-XVIII Yüzyıllarda Karadeniz Kuzeyinde Türk Kavimleri ve Devletleri**, s. 256

II. Saadet Giray tayin edilmişti.¹³² Ruslar 1695 ve 1696 yıllarında Azak Kalesi'ne saldırdı. Selim Giray'ın Rus kuvvetlerini mağlup etmesi neticesinde saldırılar sonuçsuz kalmıştı. Ancak 1696 yılında Ruslar ikinci kez gerçekleştirdikleri kuşatmada Azak'ı zapt ettiler. Taman Rusların eline geçtiği gibi Kırım sahilleri de Rus tehdidi altına girmişti.¹³³ Osmanlı Devleti 1699 yılında Karlofça Antlaşmasını imzalayarak Ruslarla Lehlerin Kırım hanlarına ödedikleri yıllık vergiyi kaldırmıştı. Bu durum Kırım'ın ekonomik yönden iyice zayıflamasına sebep olmuştu. Selim Giray'ın Karlofça Antlaşmasından sonra hanlıktan çekilerek yerine II. Devlet Giray tayin edilmişti. II. Devlet Giray, Rusların Karlofça Antlaşmasına uymayan hareketlerde bulunması sonucunda kardeşi Kalgay Saadet Giray'ı Ruslar üzerlerine sevk etmişti. II. Devlet Giray'ın bu hareketi Kırım Hanlığından azledilmesine sebebiyet vermişti.¹³⁴

Selim Giray, Devlet Giray'ın isyan ederek azledilmesi neticesinde 1702 yılında dördüncü kez Kırım Hanlığına tayin edilmişti. Selim Giray 1704 yılında vefat edince yerine Kalgay oğlu Gazi Giray getirilmişti. Gazi Giray Tatarların, Ruslar ve Lehler üzerine akın yapmalarına göz yumması neticesinde 1707 yılında azlolunmuştur. Onun yerine Kaplan Giray getirilmişti. Kaplan Giray Çerkezlerin üzerine giderek onları itaat altına almaya çalıştı fakat başarılı olamadı. Bu hareketinin sonucunda 1708 yılında azledilerek yerine II. Devlet Giray ikinci kez hanlığın başına getirilmiştir.¹³⁵ II. Devlet Giray'ın ikinci hanlığı döneminde, 22 Temmuz 1711 yılında Prut Antlaşması imzalanmıştı.¹³⁶

XVII. yüzyılın sonlarına doğru başta Osmanlı Devleti olmak üzere büyük devletlerin dünya politikalarında önemli değişiklikler meydana gelmişti. Osmanlı Devleti Karlofça Antlaşmasında büyük oranda toprak kaybetmiştir. Osmanlı, sınırları dışında yaşanan Büyük Kuzey Savaşları, İspanya Veraset Savaşları gibi mücadelelere dâhil olmak istememişti. Ancak 1709 yılında Poltava Savaşı'nda Ruslara yenilen İsveç Kralı Demirbaş Karl'ın Osmanlı Devleti'ne sığınması nedeniyle Osmanlı - Rus ilişkileri bozulmuştur.¹³⁷

Osmanlı Devleti, 1700 yılında imzaladığı İstanbul Antlaşması ile elinden çıkan Azak Kalesi'ni geri alma ve Kırım'ı tehdit eden Özi boyundaki Rus kalelerini yıkmaya

---

¹³² Öztürk, a.g.e., s. 499

¹³³ Öztürk, a.g.e., s. 499

¹³⁴ Uzunçarşılı, a.g.e., C. VI, s. 1-3

¹³⁵ Uzunçarşılı, a.g.e., s. 4-5

¹³⁶ Von Hammer-Purgstall, a.g.e., s. 136

¹³⁷ Ahmed Refik Altınay, **1711 Prut Seferi**, Ankara: İlgi Kültür Sanat Yayınları, 2011, s. 19-20

amacındaydı.¹³⁸ II. Devlet Giray 1710 yılı Kasım ayında İstanbul'a gelerek Osmanlı ricalinin önde gelen isimleriyle padişahın huzuruna çıkmıştı. Rusların tutumunu da padişaha arz etmişti.¹³⁹ Osmanlı Devleti, Rusların bu cüretkâr tutumu karşısında onlarla savaşmak amacıyla harp hazırlıklarını başlatmıştı. Kırım Hanı Devlet Giray İstanbul'dan ayrılarak Kırım'a dönmüş ve savaş hazırlıklarına başlamıştı. Devlet Giray 1711 yılı kışında ve ilkbaharında Ukrayna üzerine yürümüştü.¹⁴⁰ Sadrazam Baltacı Mehmed Paşa serdar-ı ekremlige getirilerek Nisan 1711 yılında Rusya seferine memur edilmişti. Osmanlı ordusu 19 Temmuz'da Rus ordusuyla karşı karşıya gelmişti. Osmanlı güçleri Çar'ı Prut Nehri kolu üzerinde sıkıştırmış ve Devlet Giray'ın da Rus güçlerini arkadan çevirmesi neticesinde Rusları güç durumda bırakmışlardı. Osmanlı kuvvetleri Ruslar üzerine hücum ettiyseler de başarılı olamamışlardı.¹⁴¹ Rus güçleri de iâşe yetersizliği ve salgın hastalıklar yüzünden zor durumdaydılar. Bu durumdan kurtulmaları için barış teklifi yaptılar. Baltacı Mehmed Paşa Rusların barış teklifini başlarda kabul etmedi ancak Azak Kalesi ve diğer kaleleri geri vereceklerini bildirmeleri üzerine Rusların barış teklifini kabul etmişti.¹⁴²

Baltacı Mehmed Paşa ile Baron Peter Şafirov arasında Prut Antlaşması yapılmış ve böylece Rus Çarı I. Petro ordusuyla birlikte serbest kalmıştı. Osmanlı Devleti, Azak kalesini geri almış, Özi boyundaki iki Rus kalesinin yıkılmasını ve Lehistan'ın Rus nüfûzundan kurtarılması sağlamıştı. Rus kalelerinin yıkılmasıyla Kırım Hanlığı üzerine çöken Rus-Kazak tehlikesini bir süreliğine engellenmişti.¹⁴³

Osmanlı Devleti 1713 yılında Rusya ile yaptığı Edirne Antlaşmasıyla Ruslarla arasında bir sınır hattı oluşturmuştu. Bu hat Kırım-Rus sınırını oluşturmaktaydı. Oluşturulan hat, Dinyeper nehrine katılan Erel ve Samar nehirlerinin ortasından, Özi suyu kenarından başlayarak, Azak Kalesi ile Çerkezkerman ortasındaki Timurleng adlı nehrin Ten suyuna karıştığı noktaya kadar ulaşmaktaydı.¹⁴⁴

Kırım bu tarihten sonra sık sık han değişmesi sonucunda gittikçe güç kaybetmeye başlamıştı. Kırım Hanlığı, 1736 yılında Rusların Bahçesaray'a girerek burayı yakıp

---

¹³⁸ Altınay, a.g.e., s. 20

¹³⁹ Yeniçeri Kâtibi Hasan, **Prut Seferi'ni Beyanımdır**, (Haz. Hakan Yıldız) İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, 2008, s. 7

¹⁴⁰ Akdes Nimet Kurat, **Prut Seferi ve Barışı**, Ankara: TTKB, 1995, s. 193-195

¹⁴¹ Yılmaz Öztuna, **Büyük Osmanlı Tarihi**, İstanbul: Ötüken, 1994, s. 462-65

¹⁴² Altınay, a.g.e., s. 24-26

¹⁴³ Altınay, a.g.e., s. 27

¹⁴⁴ Kurat, **IV-XVIII Yüzyıllarda Karadeniz Kuzeyinde Türk Kavimleri ve Devletleri**, s. 259-60

yıkılmaları sonucunda iyiden iyiye zayıflamış ve hızlı bir şekilde yıkılmaya doğru ilerlemişti.¹⁴⁵

Tablo 3: Kırım Hanları ve Tahta Çıkış Tarihleri

Hicri	Kırım Hanları	Miladi	Hicri	Kırım Hanları	Miladi
823	I. Hacı Giray	1420	1102	Sefa Giray	1691
859	Aydar Han	1455	1103	I. Selim Giray(3.)	1692
859	I.Hacı Giray(2.)	1455	1109	II. Devlet Giray	1698
871	Nur Devlet	1466	1114	I. Selim Giray(4.)	1702
873	I. Menli Giray	1469	1116	III. Gazi Giray	1704
878	Nur Devlet (2.)	1474	1119	I. Kaplan Giray	1707
882	Can Beg (Altın Ordu Emiri)	1477	1119	II. Devlet Giray(2.)	1707
883	I. Mengli Giray(2.)	1478	1125	I. Kaplan Giray(2.)	1713
921	I.Mehmet Giray	1515	1128	Kara Devlet Giray	1716
929	I. Gazi Giray	1523	1129	III. Saadet Giray	1717
929	I. Saadet Giray	1523	1136	II. Menli Giray	1727
938	I.İslam Giray	1532	1143	I. Kaplan Giray(3.)	1730
938	I.SahibGiray	1532	1149	II. Feth Giray	1736
958	I.Devlet Giray	1551	1150	II. Menli Giray(2.)	1737
985	II.Mehmet Giray	1577	1152	II. Selamet Giray	1739
992	II. İslam Giray	1587	1156	II. Selim Giray	1743
996	II. Gazi Giray	1588	1161	Arslan Giray	1748
1002	II. Feth Giray	1594	1169	Halim Giray	1756
1002	II. Gazi Giray(2.)	1594	1172	Kırım Giray	1758
1017	Tohtamış Giray	1608	1178	III. Selim Giray	1764
1017	I. Selamet Giray	1608	1180	Arslan Giray(2.)	1767
1019	Can Beg Giray	1610	1181	Maksut Giray	1768
1031	III. Mehmet Giray	1622	1181	Kırım Giray(2.)	1768
1036	Can Beg Giray	1627	1182	III. Devlet Giray	1769

¹⁴⁵ Kurat, **IV-XVIII Yüzyıllarda Karadeniz Kuzeyinde Türk Kavimleri ve Devletleri**, s. 261

Tablo 3: (Devamı)

1045	İyanet Giray	1635	1183	II. Kaplan Giray	1770
1048	I. Bahadır Giray	1638	1184	III. Selim Giray(2.)	1770
1052	VI. Mehmet Giray	1642	1185	Maksut Giray(2.)	1771
1054	III. İslam Giray	1644	1185	II. Sahib Giray	1772
1064	VI. Mehmet Giray	1654	1189	II. Devlet Giray(2.)	1775
1075	Adil Giray	1665	1191	Şahin Giray	1777
1081	I. Selim Giray	1670	1196	II. Bahadır Giray	1782
1088	Murad Giray	1677	1197	Şahin Giray(2.)	1783
1094	II. Hacı Giray	1683	1201	Şehbaz Giray	1786
1095	I. Selim Giray	1684	1203	Baht Giray	1788-1791
1102	II. Saadet Giray	1691			

Kaynak: Hasan Ortekin, **Kırım Hanlarının Şeceresi**, İstanbul: Burhanettin Matbası, 1983, s.11- 12

İKİNCİ BÖLÜM

2. 45 Nolu Kırım Kadı Sicilinin Değerlendirilmesi

2.1. Genel Değerlendirme

45 Nolu Kırım Kadı Sicili toplam 58 varak olup, 166 kaydı ihtiva etmektedir. 45 Nolu Kırım Kadı Sicili incelendiğinde davaların kronolojik düzende tutulmadığı görülmektedir. Örneğin 27a/1'deki kaydın tarihi 1127 iken 27b/1'deki kaydın tarihi ise 1125'tir. Bahçesaray'a ait 45 Nolu Kırım Kadı Sicili'nde yer alan kayıtların tamamı okunur niteliktedir. Sicilde kadının tayin kaydı 2b'de yer almaktadır. Bu kayıтта kadının 1125(1713) yılında atandığı ve adının da Abdurrahman bin Eş-Şeyh Ahmet olduğu kaydedilmektedir. Belgenin ön yüzünde Rusça yazılmış açıklamalar ve tarihler yer almaktadır. Bu bölüme düşülen hicri 1025-1027 tarihin aslında 1125-1127 olması gerekmektedir. Çünkü 1025-1027 hicri tarihleri 1613-1615 miladi tarihlerine denk gelmektedir. 45 Nolu Sicil'in 2b/1 kaydında yer alan tarihin 1125(1713) yılını içermesi bunu kanıtlar niteliktedir. Birinci sayfada çeşitli hesapların yapıldığı bilgisi verilmektedir. Sicil 1127/1715 yılına ait kayıtla başlar ve 13a/3'ten sonra 1125/1713 yılına ait kayıtlara geçilmektedir. Sicil incelendiğinde kayıtların daha çok tereke davalarından oluştuğu görülmektedir. Terekenin dışında yer alan kayıtların 1b/1'den başlayarak 23a/1'e kadar devam etmektedir. 23a/1'den itibaren tereke kayıtları yer almaktadır. Ancak tereke kayıtlarının arasında zaman zaman yaralanma, boşanma vb. gibi davalarında kaydedildiği görülmektedir.

45 Nolu Sicilin kayıtları konu itibariyle tereke, alacak-verecek, vekâlet ve vasi tayini, mehir talebi ve fariğ olma gibi başlıklardan oluşmaktadır.

2.2. Kayıtların Tasnif ve Değerlendirilmesi

Sicilde bulunan kayıtların tasnifi şu şekildedir: Tereke 60, alacak verecek 31, vekâlet ve vasi tayini 21, mülk alım-satımı 17, asayiş (cinayet, yaralama, darp) 14, sulh 8,

mehir talebi ve fariğ olma 4, köle-cariye alım satım ve azadı 4, ve diğerleri 10 kayıt olarak tespit edilmiştir.

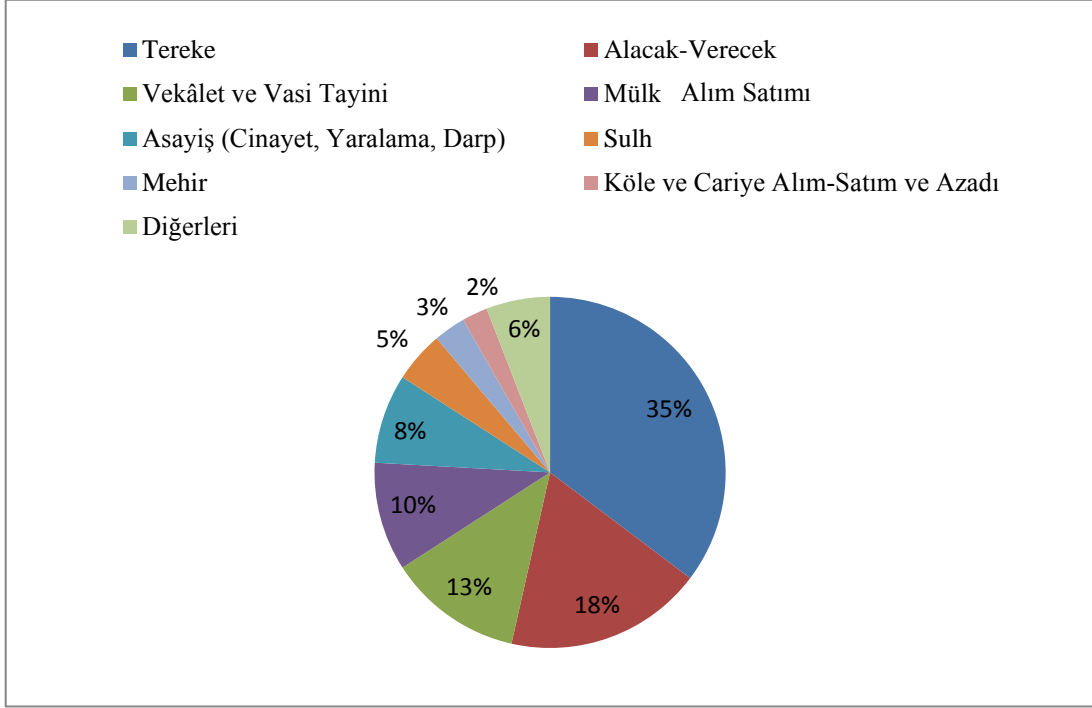
Tablo 4: Sicildeki Kayıtların Konu Dağılımı

Konu	Kayıt No	Toplam
Tereke	7a/1, 7b/1, 8b/1, 9a/1, 11a/1, 11b/2, 11b/3, 12b/1, 20a/1, 21a/1, 23a/1, 24b/1, 24b/2, 25a/1, 25b/2, 26a/1, 26b/3, 27a/1, 27b/1, 28a/1, 28b/2, 29a/1, 30a/1, 30b/1, 31a/1, 31a/2, 32a/1, 33a/2, 34b/1, 35a/1, 36b/1, 36b/2, 37a/1, 37b/1, 38b/1, 39a/1, 39b/1, 42b/1, 43b/1, 44a/1, 44a/2, 45a/4, 45b/1, 46a/1, 46b/1, 46b/4, 48b/1, 48b/2, 50a/1, 50b/1, 50b/2, 51a/2, 51b/1, 52b/1, 53b/1, 54a/1, 54b/1, 54b/2, 55b/1.	60
Alacak-Verecek	1b/1, 2b/2, 3a/2, 3b/2, 5a/1, 6a/1, 10b/1, 13a/1, 13a/2, 13b/2, 14a/1, 14b/2, 15a/3, 15b/2, 16a/2, 17a/1, 18a/2, 18b/1, 19a/3, 19b/1, 20a/2, 20a/3, 28b/1, 33a/1, 32b/1, 52a/1, 56b/2, 56b/3, 56b/4, 56b/5, 57b/1.	31
Vekâlet ve Vasi Tayini	2a/2, 5a/2, 15a/1, 15b/1, 19a/1, 19a/2, 20b/1, 20b/2, 28a/2, 29a/2, 29b/1, 29b/2, 38b/2, 43b/2, 43b/3, 44b/1, 45a/1, 45a/2, 45a/3, 52a/1, 56a/1.	21
Mülk Alım-Satımı	3b/1, 5a/3, 5b/2, 6b/1, 11a/2, 13b/3, 14a/1, 15a/2, 16a/1, 16a/2, 16b/1, 18a/1, 18b/2, 20a/4, 31b/2, 46b/2, 56b/1.	17
Asayiş (Cinayet, Yaralama, Darp)	2b/1, 4a/2, 4b/1, 5b/3, 6b/2, 11b/1, 13a/3, 14b/1, 16b/2, 17a/2, 18b/3, 27a/2, 46b/3, 46b/4.	14
Sulh	3a/3, 3b/3, 4a/1, 4b/2, 5b/1, 16b/3, 18a/3, 27a/3.	8
Mehir Talebi ve Fariğ olma	18b/4, 22b/2, 37a/2, 51a/3,	4
Köle ve Cariye Alım-Satım ve Azadı	6a/2, 12b/2, 17b/1, 48a/1.	4
Diğerleri	3a/1, 13b/1, 18a/2, 29b/3, 31b/2, 32b/1, 38a/1, 51a/1, 53a/1, 57a/1.	10

Kaynak: 45 Nolu Kırım Kadı Sicili'nden yararlanılarak oluşturulmuştur.

Grafik 1: Sicildeki Davaların Oransal Dağılımı

2.2.1. Sicilde Adı Geçen Kaza, Köy ve Mahalle İsimleri

Tablo 5: Kazalar (Kadınlık)

Sıra No	Kaza Adı	Sayfa No
1	Bahçesaray	3
2	Nehr-i Alma	5
3	Gözleve	30
4	Akkerman	16
5	Nehr-i Bulganak	42
6	Nehr-i Kaçı	2
7	Nehr-i Salgır	32
8	Nehr-i Kabartay	30
9	Mangıt ¹⁴⁶	17
10	Mankub	4
11	Salacak	2

Kaynak: K.K.S., 45

¹⁴⁶ Evliya Çelebi'nin seyahatnamesinde "Mangıt", "Mankıt" olarak geçmektedir. Evliya Çelebi'ye göre Mankıt, Gözleve kalesi tarafında bulunmaktadır. Detaylı bilgi için bkz. Evliya Çelebi, **Günümüz Türkçesiyle Evliya Çelebi Seyahatnâmesi** (Haz. Yücel Dağlı; Seyit Ali Kahraman), İstanbul: Yapı Kredi Yayınları, 2005 C. II, s. 147

Kırım'da zamanla büyüyüp gelişen kazaların bölünmesiyle yeni idari birimler ortaya çıktığı görülmektedir. Önceden bir kazaya bağlı olan nahiye veya köy statüsündeki yerleşim yerlerinin zamanla büyüyerek bağlı olduğu kazadan ayrıldığı ve yeni bir statüye kavuştuğu bilinmektedir. Bahçesaray'a bağlı "Kaçı", "Alma" XVII. yüzyılın ilk yarısında kayıtlara köy olarak geçmiş olmasına karşın, XVII. yüzyılın sonlarına doğru kayıtlarda kaza olarak yazılmaktadır.¹⁴⁷

Tablo 6: Köyler

Sıra No	Köy Adı	Sayfa No	Sıra No	Köy Adı	Sayfa No	Sıra No	Köy Adı	Sayfa No
1	Gündoğan	3	13	Suri	18	25	Orman Hacı	37
2	Asma	3	14	Bıçkı	18	26	Biyem	37
3	Boğasala	4	15	Sarı Hafız	20	27	Şeyh Efendi	38
4	Gökgöz	4	16	Suri Taş	20	28	Teberti	40
5	Avcı	4	17	Yaşdağ	20	29	Çabağı	41
6	Kırımca	7	18	Gülüm Bey	20	30	Cobatar	43
7	Topçu	8	19	Başmak	25	31	Boynak	43
8	Şamak	9	20	Tuzla	26	32	Gariz	46
9	Ayrıku	14	21	Kula	30	33	Borluca	46
10	Kabac	14	22	Süren	32	34	İkiz Oba	50
11	Çaycı	17	23	Tok Şeyh	32	35	Nayman	54
12	Kırcı Ürek	17	24	Topaçukrak	35		Sumakay	55

Kaynak: K.K.S., 45

Tablo 7: Mahalleler

Sıra No	Mahalle Adı	Sayfa No	Sıra No	Mahalle Adı	Sayfa No
1	Hamit Efendi	3	8	Çingene	6
2	Hacı Hasan Mescidi	4	9	Sohrab Efendi	13
3	Kuba Camii	4	10	Cami-i Kebir	15
4	Hızır Ağa Camii	5	11	Sulu Kuba	16
5	Hüseyin Bölük Başı	5	12	El-Hac Hüseyin	22
6	Ermeni	6	13	Hasan Efendi	23
7	Topçu	6			

Kaynak: K.K.S., 45

¹⁴⁷ Bıyık. a.g.e., s. 63

Kırım'daki mahallelere baktığımızda Müslümanlara ait mahalle isimlerinin cami, mescid, medrese gibi kurum isimleriyle özdeşleştiği görülmektedir. Tablo 7'de bunun örneklerini görmek mümkündür.

2.2.2. Tereke Kayıtları

Tereke kayıtları, ölen Müslümanların geride bıraktıkları menkul ve gayrimenkul her türlü malların yanında alacak, borç, vasiyet, hibe gibi tasarruflarla meydana gelen hakların teferruatlı bir şekilde envanterini oluşturmaktadır¹⁴⁸. Tereke¹⁴⁹ kayıtları genellikle Kadı sicilleri içerisinde dağınık halde kaydedilmektedir. Ancak *tereke defterinin* başka bir deyişle *metrûkât defteri* adıyla büyük şehirlerde (İstanbul, Edirne ve Bursa) ayrı olarak tutulduğu da görülmektedir.¹⁵⁰ Şer'an kadı tarafından terekenin taksim edilmesi için mirasçılardan kadıya başvurmaları gerekmektedir. Ancak ölen kişinin küçük yaşta çocuğu olması halinde kadının terekeye el koyduğu görülmektedir. Sonrasında kadı çocuğa vasi atayarak onun haklarını vasiye devrederdi. Vasilerin kontrolü de yine kadı tarafından sağlanmaktaydı. Ölen kişinin mirasçısının olmaması halinde de kadı tarafından terekeye devlet hazinesine aktarılmak üzere el konulduğu görülmektedir.¹⁵¹ Böyle durumlarda ölenin bütün malı *kassâm* huzurunda sayılırdı. Daha sonra *bilirkişiler* veya *dellâller* vasıtasıyla mirasa konu olan malların değeri belirlenerek muhallefât listesi oluşturulurdu. Ölen kişinin cenaze masrafları ile borçlarının ödenmesi, vasiyetinin yerine getirilmesi için gerekli meblağlar ayrı ayrı kaydedilirdi. Geriye kalan bütün mallar ve bunların satışından elde edilen gelir mirasçılar arasında pay edilmekteydi.¹⁵²

Bizim çalışmamız olan 45 Nolu Kırım Kadı Sicili'nin çoğunluğunu tereke kayıtları oluşturmaktadır. Sicilde toplam 60 adet tereke kaydı bulunmaktadır. Bu sayı defterdeki kayıtların % 35'ini oluşturmaktadır. İslam hukuku gereği ölen kişinin mal varlığı birinci dereceden akrabalarına miras olarak kalmaktadır. Sicilde terekenin miras kaldığı kız ve erkek çocukları veya vekil tayin edilmişse vekilin ismi tam olarak yazıldığı görülmektedir.

¹⁴⁸ Ömer Lütfü Barkan, "Edirne Kassamı'na Ait Tereke Defterleri (1545-1659)" **Belgeler**, C.III, s. 5-6, Ankara: TTKB, 1996, s. 1

¹⁴⁹ Tereke kayıtlarında ölen kişinin mal varlığı içerisinde kitapların da yer aldığı görülmektedir. Detaylı bilgi için bkz. Nuri Kavak, "Kırım Hanlığı Şer'îye Sicilleri'ne Yansıyan Kitaplar" **Osmanlı Araştırmaları**, 2010: S. XXXV, s. 275-86

¹⁵⁰ Halil İnalçık, "15. Asır Türkiye İktisadî ve İçtimaî Tarihi Kaynakları" **Osmanlı İmparatorluğu Toplum ve Ekonomi**, İstanbul: Eren Yayıncılık, 1996, s. 188

¹⁵¹ İnalçık, "15. Asır Türkiye İktisadî ve İçtimaî Tarihi Kaynakları", s. 188

¹⁵² Barkan, a.g.e., s. 2

Ayrıca sicilde miras kalan malın ayrıntılı şekilde âdeti ve fiyatı yazılmaktadır. İslam hukukuna göre terekeden, vefat edenin erkek çocukları iki pay verilirken kız çocuklarına bir pay verildiği bilinmektedir. Sicilde yer alan tereke kayıtlarından biri örnek olarak aşağıda verilmiştir:

Muhallefât-ı Abdulvehhâb mate tereke zevceti Halime ve'l ibn-i Ali ve'l-veraseti münhasıra aleyhim vaki 'yü't-tahrîr fî evâhir-i şehri-i Zil-hicce.

Bir bâb çift hane kıymet 2500 mihrü'z-zevce; Bakır saplı ayak kıymet 70 mehr; El ibriği kıymet 90 mehr; Kübte tavası kıymet 70 mehr; El tavası kıymet 40 mehr; Şam'dân ma'a makras kıymet 66 mehr; Kefgir kıymet 40 mehr; Kahve ibriği kıymet 25 mehr; Bâkır testi kıymet 25 mehr; Hamam testi kıymet 30 mihrü'z-zevce; İki sahan kıymet 80 mehr; İki bakır tabak kıymet 100 mehr; Tencere ma'a kabak kıymet 150 mehr; Halı seccade kıymet 150; Def'a halı seccade kıymet 70 mehr; Nacak balta kıymet 20 mehr; Küçük demir şiş kıymet 100; Maşa kıymet 15 mehr; İki sac ayak kıymet 30 mehr; Demir su leğeni kıymet 10 mehr; İki çengel kıymet 15; Cem'an yekûn meblağ 3600 müteveffâ-i mezbûr Abdulvehhâb'ın zevce-i metrûkesi olan Halime Büke mihr-i mukâbelesine ta'yîn olunması beyân şûd.¹⁵³

Vefat eden Abdulvehhâb adlı kişinin terekesi eşi Halime Büke ve oğlu Ali arasında paylaşımı yukarıdaki örnekte görülmektedir. Halime'ye 3600 akçenin mehir için verildiği kaydedilmiştir.

2.2.2.1. Kayıtlarda Adı Geçen Hayvan Türleri

Hayvancılık Kırım Tatarların temel geçim kaynaklarından biridir. Hayvancılıkla uğraşan kesim Kırım ekonomisine büyük katkı sağlamaktaydı. Göçebe kültürün vazgeçilmez unsuru olan at, Tatarların sosyal ve ekonomik hayatında önemli bir konuma sahiptir.¹⁵⁴ İncelediğimiz sicilde at ve cinslerine sıkça rastlamaktayız. *Dori alaşe, kaşka, baydal, kunanca* ve *ciran* sicilden tespit edilen at türleridir.

---

¹⁵³ K.K.S., 45, 11b/3

¹⁵⁴ Bıyık, a.g.e., s. 211- 15

Tablo 8: Hayvan Türleri

Sıra No	Adı	Sıra No	Adı
1	Öküz	5	Hindi
2	Koyun	6	Deve
3	Keçi	7	Tavuk
4	At	8	Sığır

Kaynak: K.K.S., 45

2.2.2.2. Kayıtlarda Adı Geçen Para Türleri ve Ölçü Birimleri

Kırım Hanlığının kuruluşundan yıkılışına kadar başa geçen hanların kendi adlarına para darp ettirdiği bilinmektedir.¹⁵⁵ Kırım'da en çok kullanılan para türü ve hesap birimi olan sikke küçük bir gümüş parçasıydı. Kırım'da akçe olarak adlandırılan sikke, Osmanlı kaynaklarında kefevi akçesi olarak geçmektedir. Kırım darp ettirilen en eski sikke 1441-42 tarihine aittir. Kefeви akçesi Kırım'ın diğer kentlerinde özellikle Eski Kırım, Kırım (Sokgat) ve Kırkyer'de basılmakta ve ticari hayatta kullanılmaktaydı.¹⁵⁶

Osmanlı Devleti XVII yüzyılın sonlarında kuruş sistemine geçmesine rağmen Kırım Hanlığı uzun bir süre akçe sistemine bağlı kalmıştı. Şahin Giray 1779 yılında yaptığı ıslahatlar arasında para konusu da ele alarak Osmanlıdaki kuruş sistemine geçmiştir. Bunun neticesinde altın, gümüş ve bakır para darp ettirmiştir. Kırım ticaretinde yabancı devlet paraları da kullanılmaktaydı.¹⁵⁷ Sicilde sıkça geçen *Zolata* bu durumu örneklendirmektedir.

Tablo 9: Para Türleri

Sıra No	Adı
1	Akçe
2	Guruş
3	Zolata

Kaynak: K.K.S., 45

¹⁵⁵ Bıyık a.g.e., s. 187- 89

¹⁵⁶ Şevket Pamuk, **Osmanlı İmparatorluğu'nda Paranın Tarihi**, İstanbul: Tarih Vakfı Yurt Yayınları, 2003, 115-16

¹⁵⁷ Bıyık, a.g.e., 189-93

Osmanlı İmparatorluğunda bölgesel olarak sancak ve eyaletlerde farklı ölçü birimleri kullanıldığı bilinmektedir.¹⁵⁸ İncelediğimiz Sicilden elde ettiğimiz bilgiler ışığında Kırım Hanlığında kullanılan ölçü birimleri Tablo 14’te verilmiştir. Bu ölçü birimleri aşağıda verilmiştir.

Kile: Genellikle hububat ölçümünde kullanılmaktadır. Sicilde 3 kile buğdayın kıymeti 450¹⁵⁹ olarak verilmiştir. İncalcık’ın verdiği bilgilere göre 4 standart kile = 85-90 okka =109-15 kg.¹⁶⁰

Fuçı: Genellikle şarap ve yağ ölçümü için kullanılan birimdir. İncalcık, (standart Akkirman 1500) = 2 sıhaf = 8 kantar = 226.596 kg’dır. Şarap, yağ ve bal için = 40 medre = 89.810 kg¹⁶¹ dir. Sicilde 2 fuçının kıymeti 50¹⁶² olarak verilmiştir. Belirtilen miktarın şarap, yağ vb. bir ürünün kıymeti olmadığı sadece fuçının fiyatının belirtildiği görülmektedir.

Vukiyye (Okka): 1 Kırım vukiyyesi = 400 dirhemdir.¹⁶³ Sicilde 8 vukiyye peynirin kıymeti 100¹⁶⁴ olarak verilmektedir.

Batman: Daha çok hububat ölçümünde kullanılan bir birimdir. Birçok ülkede kullanılan batman kullanıldığı malın cinsine göre 2 okkadan 6 okkaya kadar ağırlığı ifade etmekteydi.¹⁶⁵ Sicilde bir batman arpanın kıymeti 800¹⁶⁶ olarak belirtilmiştir. İncalcık, batman (standart) =72 litre = 7200 dirhem = 23.094 kg.¹⁶⁷

Dirhem: Araplarda gümüş sikke olarak kullanılan dirhem daha sonra Osmanlı Devletine geçmiştir.¹⁶⁸ Daha çok bakır ve kalay gibi madenlerin ölçümünde

---

¹⁵⁸ Bıyık, a.g.e., s. 241

¹⁵⁹ K.K.S., 45, 11a/1

¹⁶⁰ Halil İncalcık, **Osmanlı İmparatorluğu Klâsik Çağ (1300-1600)** çev. Ruşen Sezer, İstanbul: Yapı Kredi Yayınları, 9. Baskı, 2007, s. 251

¹⁶¹ İncalcık, **Osmanlı İmparatorluğu Klâsik Çağ (1300-1600)**, s. 250

¹⁶² K.K.S., 45, 30a/1

¹⁶³ Bıyık, a.g.e., s. 236

¹⁶⁴ K.K.S., 45, 52a

¹⁶⁵ Kavak, a.g.e., s 232

¹⁶⁶ K.K.S., 45, 8b/1

¹⁶⁷ İncalcık, **Osmanlı İmparatorluğu Klâsik Çağ (1300-1600)**, s. 248

¹⁶⁸ Kavak, a.g.e., s 233

kullanılmaktadır. Sicilde bakır sininin meblağı 2, dirhemi 35, kıymeti de 150¹⁶⁹ olarak verilmektedir.

Arşın: Daha çok kumaşlarda kullanılan bir ölçü birimidir. Sicilde 8 arşın ketenin kıymeti 100¹⁷⁰ olarak verilmektedir. 1 Kırım arşını (kumaşlar için) = 1.428 İstanbul arşını etmektedir.¹⁷¹

Bakla: Darı, buğday ve arpa gibi hububat ürünlerinin ölçümünde kullanılmaktadır. Sicilde 3 bakla darının kıymeti 150¹⁷² olarak verilmektedir.

Kıt'a: Daha çok arazi satışlarında kullanılmaktadır. Sicilde eski bağ ile iki bağın arasında bir kıt'a bağın kıymeti 6500¹⁷³ olarak belirtilmiştir.

Kulaç: Daha çok saman miktarının ölçümünde kullanılan birimidir. Sicilde 10 kulaç samanın kıymeti 1000¹⁷⁴ olarak belirtilmiştir.

Çuval: Hububat ürünlerinin ölçümünde kullanılan birimidir. 1 çuval pirinç = 18 kile = 46.184 kg.¹⁷⁵ Sicilde 2 adet çuvalın kıymeti 25¹⁷⁶ olarak belirtilmiştir.

Tablo 14: Ölçü Birimleri

Sıra No	Adı	Sıra No	Adı
1	Kile	6	Arşın
2	Fuçı	7	Bakla
3	Vukiyye	8	Kıt'a
4	Batman	9	Kulaç
5	Dirhem	10	Çuval

Kaynak: K.K.S., 45

¹⁶⁹ K.K.S., 45, 33b/2

¹⁷⁰ K.K.S., 45, 10a

¹⁷¹ Bıyık. a.g.e., s. 234

¹⁷² K.K.S., 45, 22a/1

¹⁷³ K.K.S., 45, 9a/1

¹⁷⁴ K.K.S., 45, 8b/1

¹⁷⁵ İnalçık, **Osmanlı İmparatorluğu Klâsik Çağ (1300-1600)**, s. 249

¹⁷⁶ K.K.S., 45, 8b/1

2.2.2.3. Kayıtlarda Adı Geçen Tarım Ürünleri

Kırım'ın kuzeyinde yer alan az eğimli ova bölümü verimli topraklara sahip olup Kırım'ın tahıl ambarını oluşturmaktadır. Bu bölümde sebze, meyve ve tahıl tarımı yaygın olarak yapılmaktadır.¹⁷⁷ Tablo 10'da bunun örneklerini görmek mümkündür.

Tablo 10: Tarım Ürünleri

Sıra No	Adı	Sıra No	Adı
1	Buğday	8	Mercimek
2	Darı	9	Kahve
3	Bulgur	10	Pirinç
4	Nohut	11	Çavdar

Kaynak: K.K.S., 45

2.2.2.4. Kayıtlarda Adı Geçen Elbiseler ve Eşya Türleri

Kürk, hayvan postundan yapılan giysidir. Kürk, dokumacılığın icadından önce insanın giydiği ilk elbisedir. Bazı hayvanlardan elde edilen postların işlenerek kullanılabilir hale getirilmesi sanatına “kürkçülük” denir.¹⁷⁸ Kürk tarih boyunca hemen hemen her toplumun ilgisini çekmiştir. Başlangıçta sadece giyisi olarak kullanılırken daha sonra giyim aksesuarı olarak kullanılmıştır. Zamanla toplum içinde statüyü gösteren bir giyim eşyası olmuştur. Kürk Osmanlı toplumunda da yaygın olarak kullanıldığı görülmektedir. Giyilen kürkler mevsimlere göre değişmektedir. Osmanlı Devleti'nde kadınlar kışın siyah tilki, samur veya zilbine, ilkbahar ve sonbaharda petit gris, yaz da hermin giydikleri bilinmektedir.¹⁷⁹

Osmanlıda devlet adamları kürk giymekteydi. Makamlarına göre giydikleri kürk değişmektedir. Osmanlı Devleti'nde bir üst elbisesi olarak giyilen kürk ve kaftanlara *hil'at* denilmekteydi.¹⁸⁰ Kürk¹⁸¹, Kırım coğrafyasında da yaygın olarak kullanılmakla birlikte

¹⁷⁷ Öztürk ve İkiel, a.g.e., s. 1

¹⁷⁸ Fatma Ayhan, "Türk Giyim Kuşamında Kürk", **38. ICANAS Uluslararası Asya ve Kuzey Afrika Çalışmaları Kongresi**, Ankara, 2007, s.190-1

¹⁷⁹ Zeki Tekin, "Osmanlılarda Kürk Kullanımı", **Türkler Ansiklopedisi**, C. X, İstanbul: Yeni Türkiye Yayınları, 2002, s. 644-45

¹⁸⁰ Tekin, a.g.e., s. 645

¹⁸¹ Evliya Çelebi Kırım'dan İstanbul'a dönmek için Gazi Giray Han'dan izin istediğinde Gazi Giray ona bir samur kürk ve bir kat giyecek hediye etmişti. Detaylı bilgi için bkz. Evliya Çelebi, a.g.e., C. II, s. 151

Kırım ekonomisinde önemli bir yere sahipti. Tablo 11’de görüldüğü gibi incelediğimiz sicilde kürk ve türleri sıklıkla geçmektedir. İncelenen terekelerde kürkünde ekonomik değerinden dolayı ayrı bir önem taşıdığı görülmektedir.

Tablo 11: Elbiseler ve Kürk Türleri

Sıra No	Adı	Sıra No	Adı	Sıra No	Adı
1	Kuşak	15	Kavuk	29	Sincap Kürk
2	Fes	16	Mintan	30	Cinergan Kürk
3	Şalvar	17	Kalpık	31	Yeşil Çuka Kürk
4	Yağmurluk	18	Hırka	32	Karcın Kürk
5	Yaşmak	19	Sarık	33	Karın İçli Kürk
6	Çahşir	20	Kebe	34	Ala Karın Kürk
7	Çarşaf	21	Köhne Don	35	Mor Boğasalı İçli Nefa Kürk
8	Peştemal	22	Köhne Çember	36	Zarflı Nefa Kürk
9	Gömlek	23	Postaki Kürk	37	Ala Karın Zarfsız Köhne Kürk
10	Mest	24	Hamirigan Kürk	38	Kırmızı Telli Hitaylı Zarflı As Kürk
11	İhram	25	Kuzu Deri Kürk	39	Nefa İçli Yeşil Çuka Kürk
12	Kaftan	26	Samur Kürk	40	Kakım Kürk
13	Kebe	27	Huma Kürk	41	Çuka Sırt Kürk
14	Çizme	28	As Kürk	42	Maili Deri İçli Kürk

Kaynak: K.K.S., 45

Tablo 12: Eşyalar

Sıra No	Adı	Sıra No	Adı	Sıra No	Adı	Sıra No	Adı
1	Halı	17	Demir Tarak	33	Tabak	49	Makras
2	Kilim	18	Çamaşır Leğeni	34	Ağaç Kaşık	50	Kantar
3	Basma Yastık	29	Hamam Leğeni	35	Kepçe	51	Huni
4	Acem Perde	20	Maşraba	36	Kevgir	52	Mum Sofrası
5	Halı Seccade	21	Hamur Tekne	37	Balta	53	Bakır Fener
6	Kilim Seccade	22	Hamam Testi	38	Keser	54	Şam’dan
7	Ocak Yaşmağı	23	Kahve İbriği	39	Nacak	55	Sapan

Tablo 12: (Devamı)

8	Basma Yorgan	24	Kahve Tabacı	40	Kazma	56	Eyer
9	Basma Döşek	25	Sandalı Kupa	41	Kelpeten	57	Nal
10	Mısır Hasır	26	Saplı Tava	42	Burgu	58	Elek
11	Çatma Yastık	27	Kebab Şiş	43	Külünk	59	Kürsi
12	Minder	28	Küfte Testi	44	Bıçkı	60	Yağ Tabası
13	Meşinli Heybe	29	Testi	45	Kılıç	61	Hoş ab Tası
14	Hasır	30	Gügüm	46	Fıçı	62	Sakal Trağı
15	Ustura	31	Tepsi	47	Ağaç Kavanoz	63	Sahan
16	Bakır Gügüm	32	Fincan	48	Sefer Kazanı	64	Demir Maşa

Kaynak: K.K.S., 45

Tablo 13: Süs ve Ziyet Eşyaları

Sıra No	Adı	Sıra No	Adı
1	Altın Küpe	7	Yakut mâ Taşlı Altın
2	Gümüş Saat	8	Gümüş Gelberdan
3	Yıldızlı Gümüş Düğme	9	Bilezek
4	Mercan Tespih	10	Tuğralı Altın
5	Acem Gümüşü	11	Engürüs Altını
6	Frenklî Yıldız Altını	12	Gümüş Bilezik

Kaynak : K.K.S., 45

2.2.3. Alacak Verecek

45 Nolu Kırım Kadı Sicili'ne konu olan bir diğer kayıt türü de alacak verecek davalarıdır. Mahkemeye intikal eden davalar daha çok borcun ödenmemesi veya eksik ödenmesi sonucundadır. Şer'îye mahkemesi reisi olan kadının insanlar arasındaki ilişkileri denetlemek gibi bir vazifesinin olmadığı ve insanların meselelerini mahkemeye intikal etmeleri durumunda bunlara çözüm bulmakla yükümlüdür.¹⁸²

İncelediğimiz sicilde toplam 31 adet alacak verecek kaydı bulunmaktadır. Bu kayıtlar belgenin % 18'ini oluşturmaktadır. Belgeden de anlaşılacağı üzere alacak verecek

¹⁸² Kenan İnan, "Trabzon Şer'îye Sicillerine göre 17. Yüzyıl Ortalarında Borç-Alacak İlişkileri", **İslamiyât**, C. II, S. 4, 1999, s. 95

davaları, borcun tespiti ve ödenmesi, alacağın teslim edilmesi ve doğrulanması gibi kayıtları içermektedir. Sicilde borç alan ve verenin ismi varsa vekillerin isimleri ve borcun miktarı yer almaktadır. Borçla ilgili diğer bir husus ise borçlunun alacaklı ve vekiller huzurunda borcunu kabul etmekte ne zaman ne şekilde ödeyeceğini beyan etmektedir. Kayıtlarda çok sık rastlanan bir durum da borçluyla alacaklı arasında vuku bulan anlaşmazlıklardır. Böyle durumlarda mahkemede alacaklıyla borçlu yüzleştirilir. Eğer kişi borcunu inkâr ederse alacaklıdan alacağını ispat etmesi istenir. İspat edemezse borçluya yemin teklif edilir. Borçlu yemin ederse davacı davadan men edilir. Fakat borçlu yemin etmezse borcu ödemesi için kendisine uyarıda bulunulur. Mahkemede rastlanan bir diğer durum da rehin alma veya takas ile tarafların uzlaştırılmasıdır. Aşağıdaki örnekte Bahçesaray sâkinlerinden Abdullah eşi Hatice Hatun'un Ermiyâ veled-i Hacedur'dan alacağı olduğunu ve bu alacağın mahkemeye taşınıp sonuca bağlandığı görülmektedir.

Oldur ki mahmiye-i Bâğçesarâyda mütemekkin olan Ermenilerden Evadik? veled-i Sefer nâm zimmî mahfil-i kazâda mahmiye-i mezbûre sâkinelerinden Hadice binti Abdullah nâm hâtûn mahzarında takrîr-i kelâm idüüb mezbûre Hadice'nin şerikim olub ğâib-i anil-meclis Ermiyâ veled-i Hacedur zimmîde re's-i mâl olmak üzere yüz elli guruş ile meblağ-ı merkûmun ribhinden yedi yüz elli akçe hakkı olub şerikim mezbûr benim ile irsâl eylemekle mezbûre Hadice'ye teslîm olunmasını taleb iderim dediğinden sonra cedîd zolatadan yüz elli guruş hesâbinca zolatayı ve ribhten olmak üzere yedi yüz elli akçe-i indeş-şer'e nakd idüüb mezbûrenin kendi yedine def' ve teslîm eylediğinde mezbûre dahi zimmî-i merkûm Ermiyâda olan hakkı merkûm için meblağ-ı mezbûrî ahz ve kabz eylediği bu mahalle ketb olundu hurrîre fî 24 Şevval mine't-târihü'l-mezbûr.¹⁸³

2.2.4. Vekâlet ve Vasi Tayini

Sicilde toplam 21 adet vekâlet ve vasi tayini kaydı olup bunlar da defterin % 13'ünü oluşturmaktadır. Osmanlı hukuk sisteminde çoğu zaman mahkemelerde vekâlet verme usulünün uygulandığı görülmektedir. Özellikle kadınların mahkemelere katılmadığı yerine vekil tayin ettikleri görülmektedir. Kayıtlardan anladığımız kadarıyla vekâleti veren kişi, vekâleti kime ve hangi iş için verdiğini açıkça belirtmektedir. İki kişinin şahitliğinde yapılan vekâlet, vekilin de kabul ve taahhüdü esasına dayanmaktadır. Sicilden alınan vekâlet tayin örneği aşağıda verilmiştir.

¹⁸³ K.K.S., 45, 13b/2

Oldur ki iffetlü Gevher Hân Büke zevç-i Mehmed dahi Ağa tarafından ikrâr-ı ati'l-beyân için vekil olub vekâlet-i zât-ı mezbûreyi ma'rifet-i şer'îye ile ârifân olan Süleyman bin Azimet ve Kamuran bin Abdullah şehâdetleri ile sâbite olan Begzâde bin Kamuran nâm kimesne mahfil-i kazâda Salacaklı Devlet Mirzâ bin Abdullah nâm kimesne mahzarında takrîr-i kelâm idüb bundan akdem vefât iden Şehbâz ile yine vefât iden Şâh Zemân nâm hâtûn'ın terekelerinden sulbî oğulları Hasan için intikâl idüb ma'rifet-i şer' ile bey' olunan eşyâ ve menzil bahâsından ba'de'l-masârifü'l-mühimme altı bin sekiz yüz altmış iki akçesi muhâfaza olunması lâzım gelmekle işbu Devlet Mirzâ yedi ile müvekkilem Büke'ye irsâl olunmuş idi merkûm Devlet Mirzâ meblağ-i merkûm altı bin sekiz yüz altmış iki akçeyi müvekkilem Büke'ye def' ve teslîm eylediğinde oldahi ahz ve kabz hıfzına müte'ahhide olduğu mukırr olub ikrâr-i mezkûrın kayd ve tescil için tarafından beni tevkil eyledi dediğinde gıbbe't-tasdîk mâ hüvel vâki' kayd-şud.¹⁸⁴

Vasi, annesi veya babası ya da her ikisinin de ölümü sonrası küçük yaştaki çocukların mallarını koruma, işletme ve tasarruf hakkını elinde bulunduran güvenilir bir kişidir. Genellikle annesi veya babası olmayan çocuklara bir yakınının vasi olarak görevlendirildiği defterde görülmektedir. Tayin edilen kişi aileye yakın bir akrabadır. Vasi tayiniyle ilgili kayıtların tanzim şekli incelendiğinde kime vasi tayin edilecekse babasının adıyla zikredildikten sonra vasi olarak atanan kişi ve yakınlık derecesi belirtilmektedir. Sonra vasi şahitler huzurunda bu durumu kabul edip gerekli hizmeti vereceğine dair garanti verir. Vası bazı durumlarda çocuklarının nafakasını ödemek için onların mülklerini satışa sunduğu bilinmektedir. Aşağıda sicilden alınan kayıt bu durumu örneklendirmektedir.

Mahmiye-i Bâğçesarây kazâsına tabi karye-i Bıçkı sükkânından olub bundan akdem vefât iden Kara Mehmed nâm kimesnenin eytâm-ı sigârı Âlim Cân ve Havva ve Zeyneb Melek Hân fi'l-asl savb-ı şer'den vasiyyi mensub-ı olan Ömer Veli Cân nâm kimesne meclis-i şer'î şerif-i hâtır-ı lâzimü't-tevkîrde sıbyân-ı merkûmenin yine emmileri olan bâ'isü'l-kitâb Seyfullah Bölük Başı mahzarında takrîr-i kelâm idüb müteveffâ-i mezbûr Kara Mehmed terekesinden olub sülüs-ü şâyi-i mütevaffâ-i mezbûrun ve sülûsan şâyânı işbu Seyfullah Bölük Başı'nın olmak üzere karye-i Suri kurbunda vâki' üç göz değirmenin mütevaffâ-ı mezbûrun fevtinden sonra şuyû üzere olan bir göz değirmeni ez-zikr .. vech-i üzere sıbyân-ı merkûmeye nakl ve isâbet idüb bundan sonra sıbyân-ı

¹⁸⁴ K.K.S., 45, 2a/2

merkûmenin nafaka ve kisveleri için zaruretleri olup masrûf olmağla Salih gayri malları olmağın li-eclil nafaka-ı ve'l-kısve zikr olunan bir göz değirmeni bey' olunub semen-i nafaka ve kisvelerine masruf olmağ için canib-i şer'den me'zun olduğına binaen zikri mesbuk bir göz değirmeni bey'-i men yezid üzere suk-i Sultâni'de bey'e arz olunub bir aydan mütecaviz nidâ olunub rabat-ı nas dokuz bin akçede karâr idüb ziyâdesiyle rayıbı bulunmayub mezbûr Seyfullah Bölük Başı'nın vech-i mübeyyin üzere şirketi olduğına iki bin akçe ziyâde idüb bin haysi mecmu' on bir bin akçeye talibi olmağın ve meblağ-ı merkûm on bir bin akçe zikr olunan bir göz değirmenin hâlâ semen-i müslinden eziyet olduğu mütebeyyin olmağın sıbyân-ı merkûmenin zaruretü'l-nafaka ve kisveleri için bi'l-cümle hukûk-ı amme tevabi' ve levahıkıyla meblağ-ı merkûm on bir bin akçe semeni ile işbu Seyfullah Bölük Başı'ya bey' olunub bey'i merkûm savb-ı şer'den tenfiz olunması taleb iderim dediğinde fi nefsi'l-emr sıbyân-ı merkûmenin nafaka ve kisve için zaruretleri olup def'-i zaruret itmeğe salih zikr olunan bir göz değirmenden ğayrı malları olmadığı ma'lûm-u şer'i şerif olmağın mukaddema bey'e izin verilüb bir aydan mütecâviz suk-i Sultâni'de bey'e arz olunub vasiyyi mezbûrun takrîr-i üzere dokuz bin akçede karâr dâde olup ziyade ile râğıbı olmadığı vâki' ve sahîh ve meblağ-ı mezkûr on birbin akçe hâlâ semen-i müslinden eziyet olduğu zeyl-i sahifede muharrerin esamı kimesnelerin indinde zâhir ve mütehakkık olduktan sonra vasiyyi mezbûr için vech-i muharrer üzere bey'e izin virilüb oldahi sıbyân-ı merkûmenin zarureti nafaka ve kisveleri için meblağ-ı merkûm semeni ile mezbûr Seyfullah Bölük Başı'ya cem-i hukûkıyla ve amme-i tevabiyle sahîh ve bâtu bey' idüb oldahi iştirâ eyleyüb mübâye'-i merkûme cânib-i şer'den techiz ve tenfiz olunub semen-i merkûm sıbyân-ı merkûmenin savb-ı şer'den farz ve takdir olan nafakalar için sarf olunmağa izni şer'i verilmeğın mâ hüve'l-vâki' alâ vukû'a ketb olundu hurrire fi gurre fi Rebi'ü'l-evvel sene sitte ve işrîn ve miete ve elf.¹⁸⁵

2.2.5. Mülk Alım Satımı

Mülk, kişinin kendi tasarrufunda şehir veya köylerde bulunan serbestçe alınıp satılabilen ve mîrî arazinin dışında kalan birimlerdir.¹⁸⁶ Mülk alım ve satımı sicillere konu olan kayıt türlerinden biridir. Sicilde toplam 17 adet mülk alım satım kaydı bulunur. Bu oran defterin % 10'unu oluşturur. Mülk alım satımına konu olan arazi ve gayrimenkuller

¹⁸⁵ K.K.S., 45, 18a/1

¹⁸⁶ Kenan İnan, "1831 Nolu Şer'îye Siciline Göre 17. Yüzyıl Ortalarında Trabzon'da Mülk Satışları", **Türk Dünyası Araştırmaları**, S. 120, 1999, s. 105

mîrî veya vakıf türünden olmayıp kişilerin şahsına aittir. Kayıtlarda mülkü alan ve satan kişinin ismi, varsa vekillerin adları, satışa konu olan menkulün hudutları ve satış bedeli açıkça belirtilmektedir. Kayıtlarda alım satıma konu olan mülkün hangi şehir, köy ve mahallede yer aldığı, sınırları, sağında ve solunda bulunan cami, medrese ve imarethaneler belirtilerek mülkün konumu tespit edilmektedir. Sicilden edindiğimiz bilgiye göre kadınların da hür bir şekilde mülk alım satımı gerçekleştirdiği görülmektedir. Bahçesaray'da Hızır Ağa Camii Mahallesi'nde Debbağ Hüseyin ve Mehmed Çelebi'ye ait mülkün on dört bin akçeye Hüseyin Odabaşı'ya satıldığı aşağıdaki örnekte görülmektedir

Oldur ki bundan akdem vefât iden koyun Emini Ahmed nâm kimesnenin terekesinden olmak üzere on dört bin akçeyü takvîm olunub li-eclü'd-deyn müteveffâ-i mezbûrın dâyinlerinden Debbağ Hüseyin ile Mehmed Çelebi ibn-i El-Hâc Abdalbâki nâm kimesneye savb-ı şer'den bey' olunan mahmiye-i Bâğçesarâyda Hızır Ağa Câmî'nin mahallesinde vâki' olub hudûd-u erba'sının kıblesi Seyyid Gâzi Efendi'nin mülki ve şimâli Mustafa Çelebi'nin veresesinin mülki ve şarki Arslân Ağa'dan temlik Bükenin mülkü garbı tarîk-ı namze ile mahdûde ve iki karışlı beyti ve mahzeni havluyu müştemili dârın vech-i mübeyyin üzere sahibleri mezbûrun Debbağ Hüseyin ve Mehmed Çelebi mahfil-i kazâda Hüseyin Odabaşı ibn-i Hasan nâm kimesnenin mahzarında takrîr-i kelâm idüb dârı merkûmede olan hisselerimizi bit-tamâm bi'l-cümle hukûkuyla ve kâffe-i mubakile on dört bin akçeye işbu Hüseyin Odabaşı'ya beyyi-bat-i sahîhle bey' ve teslîm idüb semen-i mezbûrdan dört bin akçesini kabz idüb bâki on bin akçesini tarihi kitabdan elli bir gün mururına tecil eyledi didiklerinde gibbe't-tasdîk mâ hüvel vâki' bit-taleb kayd-şud fî 11 şehr-i Şaban sene 1127.¹⁸⁷

2.2.6. Asayiş (Cinayet, Yaralama, Darp)

Sicilde toplam 14 adet asayiş (cinayet, yaralanma, darp) kaydı bulunmaktadır. Bu sayı sicilin % 8'ini oluşturmaktadır. Bu bölümde yaralanma, cinayet, ölüm tespiti, kâtilin tespiti ve darp kayıtları yer almaktadır. Bazı durumlarda asayiş bozan kişiler gerekli kovuşturma yapıldıktan sonra kadı huzuruna çıkarılırdı. Cinayet, yaralama, darp, hırsızlık ve tecavüz gibi konular toplumda asayişin bozulmasına sebep olmaktadır. Mağdur kişi mahkemeye başvurarak hakkını talep edebilmekteydi. Davacıdan konuyla ilgili delilleri mahkemeye sunması talep edilirdi. Ayrıca davalıya suçu kabul etmemesi halinde yemin

¹⁸⁷ K.K.S., 45, 5a/3

ettirilirdi. Davalı yemin ederse dava geçersiz sayılırdı. Aşağıdaki örnekte Bahçesaray sâkinlerinden Hüseyin'in bıçakla yaralandığı ve bu durumun mahkeme süreci anlatılmaktadır.

Oldur ki mahmiye-i Bâğçesarây sükkânından Hüseyin bin Mustafa nâm kimesne mahfil-i kazâda karye-i Ulaklı sükkânından Yori veled-i Timur nâm nasrani mahzarında takrîr-i da'vâ idüb mezbûr Yori dünkü gün Ulaklı tarafında Hüseyin Beği yine ... Baş kurbunda bıçak ile sol meme üzerine bıçak ile darp idüb cerh eyledi suâl olunub mücebi icrâ olunsun dedikte gıbbe's-suâl ve'l-inkâr Hüseyin Bölük Baş mahallesinden Murteza bin Mevlüd Salih bin Halil nâm kimesneler meclis-i şer'e gelüb merkûm Yori mecrûhu merkûm Hüseyin-i mevzu 'i mezkûrda bıçak ile zikr olunan memesi kurbuna darp idüb carh eyledi bizler mu'âyeneyledik carh-i merkûm Yori olunduğuna şahidüz ve şehâdet ideruz deyü edâ-i şehâdet-i şer'îye eylediklerinde şehâdetleri ta'dil ve't-tezkiye için tevakkîf olunduğı kayd-şud fî 25 şehr-i Rebi'ü'l-evvel sene 1126.¹⁸⁸

Davanın neticelenmesinde başvuru bir diğer yol da mahalle sâkinlerinin görüşünün alınmasıdır. Kayıtlarda asayiş bozan kişilere ne ceza verildiği yer almamaktadır. Mahkemeye intikal eden hususlardan biri de ölüm sebebinin araştırılmasıdır. Ölen kişinin nerede ve nasıl öldüğü mevzuu genellikle yakınları tarafından mahkemeye taşınır ve olayın keşfi talep edilir. Ölen kişinin keşfi yapılırken nasıl öldüğü kesin değilse mahalle sâkinlerinin görüşüne başvurularak durum neticelendirilmeye çalışılırdı. Şayet ölen kişinin kâtili bulunmazsa mahalleli cezalandırılabilirdi. Aşağıdaki örnekte Bahçesaray kazasında öldürülen bir kişinin akrabaları tarafından mahkemeye başvurularak olay aydınlatılması istenmektedir. Ölen Vasıl Veled-i Büke'nin akrabaları onun kâtilini bilmediklerinden meclis-i şer'e gelerek mahallelinin sorguya çekilmesini talep etmektedirler. Ancak mahalle halkının vermiş olduğu bilgiler neticesinde kâtilin Lefter olduğu şahitler huzurunda tesbit edilmiştir. Büke'nin kâtilinin tesbit edilmesinin ardından mahalle halkı da sorumluluktan kurtulmuştur.

Bâğçesarây kazasına tâbi ' Mâyrem nâm karye sükkânından olub tarih-i kitâbdan bir gün mukaddem karye-i merkûmenin dâhilinde sol memesinin altından alet-i cerhle katl olunduğı mütehakkık olan vasıl veled-i Büke nâm zimmînin verâset-i li-ebeveyn kızkarındâşları hazıran-ı bi'l-meclis Nurşen Dâhundiye nâm nasrâniyeler ile yine lâ buti

¹⁸⁸ K.K.S., 45, 17a/2

karındâşı olub Medet Sefer giyâbede olunan Polat'ın nâm nasrâni için münhasıra olduğu sâbit olduktan sonra merkûmenin nevreş ve âhundîye meclis-i şer'ide karye-i merkûme ahâlisinden Panâyût Papas ve Mâni Papas ve Derişçi Temrik veled-i Bâvlik ve Kıryazı veled-i Deriş ve Todora ki veled-i Mihâl ve Andon Canik ve Panayût veled-inin Timur ve Yori veled-i Tâtâr ve Kostântil veled-i Câlîk Nikola veled-i Todor ve Vasıl veled-i Orâyım? ve Orâyım veled-i Cân Bek Kriko veled-i Toktâmiş ve Nikola veled-i Yânoş nâm zimmîler mahzarlarında da 'vâ ve takrîr-i kelâm idüb mûrisimiz merkûm Vasıl vech-i muharrer üzere karye-i merkûmenin dâhilinde maktûl bulunub kâtil-i biaynihi malûmumuz olmamağla karye-i merkûme halkının kassame çeküb diyet-i edâ eylemeleri muradımızdır didiklerinde gibbe's-suâl ahâle-i karye cevâblarında kâtil merkûm Vasılık zimmînin vech-i mübeyyin üzere karyeleri dâhilinde mecrûh ve maktûl bulunduğu üzere ikrâr idüb ve lakin kâtil karyeleri halkından Lefter veled-i Mâverdi nâm zimmî olmak üzere merkûm Lefterin mahzarında da 'vâ eylediklerinde merkûm Lefter kâtil-i mezbûr için bil-küllîye münkir olub karye-i merkûme halkından beyyine taleb olundukta kasaba-i Akmescid sâkinlerinden Çingene mahallesinden Sa'adi bin Mehmed Şâh ve Salacak sükkânından Türk İmâm Halife mahallesinden Yahya bin Alicân nâm kimesneler li ecli'ş-şehâde hâzırîn olub her birleri merkûm Lefter zimmînin bıçak ile vakt-i mağribte karye-i merkûme dahilinde tarih-i kitâbdan bir gün akdeminde katl-i merkûm Vasılık zimmînin sol memesini altından darb ve cerh ve katl idüb kâtili merkûm Lefter zimmî olduğu üzere şehâdet-i şer'îye eylediklerinde ba'de't-ta'dil şehâdetleri verese-i merkûme ile münkir-i mezbûr Lefter zimmînin mahzarlarında makbûle olmağın ahali-i merkûmenin kâtil-i mezbûrın diyet ve kassamına halâsları üzere hükm olunduğı bu mahalle beyân olundu hurrîre 24 Şaban sene 1127.¹⁸⁹

2.2.7. Sulh

Sicilde toplama 8 adet sulh kaydı bulunmakla birlikte bu sayı defterin % 5'ini oluşturmaktadır. Bu bölümde yaralanma, darp, cinayet vb. davaların sulhla sonuçlandığı yer almaktadır. Sulhun kelime anlamı barış demektir. Sicilde ise mahkemeye daha önceden intikal etmiş fakat tarafların uzlaşarak meseleyi çözdükleri durumları kapsayan kayıtlar için kullanılmaktadır. Sulh olaylarında genellikle bir ara bulucu görev almaktadır. Sulh davaları genellikle belirli bir miktar para mukabilinde yapılmaktadır. Her iki taraf da sulhu

¹⁸⁹ K.K.S., 45, 6b/2

kadı huzurunda tasdik etmektedir. Aşağıdaki örnekte yer aldığı gibi yaralanma sonrası iki tarafın da belirli miktarda para alarak sulhu gerçekleştirdikleri görülmektedir.

Oldur ki üç sicil mukaddem isimleri mezkûr olan mecrûh-i mezbûr Hüseyin mahfil-i kazâda cârihi olmak üzere kayd olunub şuhûdüt-tezkiyeye tevakkûf olunan Yori zimmi mahzarında takrîr-i kelâm idüb mezbûr Yori ile meyanımıza muslihûn tavassut itmekle cerrah El-Hâc Mustafa'ya dörtyüz akçe virüb ve bana dahi üçyüz elli akçe virüb min haysü'l mecmu' yediyüz elli akçe bedel-i sulhum olmak üzere müsâleha olunmamızı sezâ gördüklerinde ben dahi bedel-i sulhumuzu minvâl-i muharrer üzere yediyüz elli akçe olmak üzere mezbûr Yori ile akd-i sulh idüb meblağ-ı merkûm yedinden istifâ eyledim bundan sonra merkûm Yori'yle cerhi merkûm ile ... husûsunda ve da'vâ ve nizâ ... kalmamıştır dedikde gibbe's-suâl ve eser-ü't-tasdik mâ hüve'l-vâki' bit-taleb ketb olundı fî evâhir-i şehri-i Rebi'ü'l-evvel.¹⁹⁰

2.2.8. Mehir Talebi ve Fariğ Olma

Sözlükte Mehir (mehr) “ücret” manasına gelmektedir. Mehir evlenme esnasında veya öncesinde erkeğin kıza belirli bir para veya mal verme uygulamasına denir. İslam hukukuna göre nikâh kıyılması esnasında taraflar kadına ödenecek miktarda ve ödeme şeklinde anlaşılırdı. Yapılan bu anlaşma nikâh akdinin yazı ile tespit edildiği durumlarda nikâh belgesine de kaydedilmekteydi.¹⁹¹ Nikâh esnasında belirlenen paranın bir miktarının peşin olarak ödenmesine mehr-i müaccel denilmektedir. Miktarın belirli bir zaman diliminde veyahut boşanma, ölüm sonrasında kadına verilmesine de mehr-i müccel denilmektedir.¹⁹² Kadının ekonomik güvencesi olan mehrin kocası, velisi veya bir başkası tarafından harcanması veya kullanması söz konusu olmayıp mehrin tasarruf hakkı kadına tanınmıştır. Mehir miktarı kesin çizgilerle ayrılmamıştır. Ancak mehrde alt sınır 100 dirhem (32 gram) belirtilirken üst sınır kesin olarak belirtilmemiştir.¹⁹³ Sicilde toplam 5 adet mehir kaydı bulunup bunun defterdeki oranı % 3'tür. Bu bölümde mehir talebi, mehirden fariğ olma ve mehrin tamamlanmasına yönelik kayıtlar bulunmaktadır. Mahkemeye intikal eden kısım ise boşanma esnasında erkek tarafından kadına vermesi gereken mehrin ödenmemesi ve kadının bu durumdan şikayetçi olmasıdır. Aşağıda 45

¹⁹⁰ K.K.S., 45, 18a/3

¹⁹¹ M. Akif Aydın. “Mehir”, **DİA**. C. XXVIII, Ankara: 2002, s. 389

¹⁹² Mehmet Kabacık, "XVI. Yüzyılın İkinci Yarısında Halep'te Boşanma Davaları ve Mehir" **Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi**, güz 2013, s. 47, s. 263-64

¹⁹³ Kavak, a.g.e., s 144-45

Nolu Kırım Kadı sicili'nden alınan örnekte Sinan bin Mustafa ile zevcesi Rukiye Büke'nin anlaşarak boşandıkları, Rukiye Büke'nin de mehir ve nafakadan vazgeçtiği görülmektedir. Buradan hareketle boşanma üzerinde nafaka ve mehrin boşanmada etkili olduğu görülmektedir.

Oldur ki Mehmed Mirzâ ibn-i Murteza Ağa mahfil-i kazâda zevce Rukiye Büke ibneti Mustafa Begin tarafından hul-u ati'l-beyân için vekîl olub vekâlet-i zâtı mezbûreyi ma'rifet-i şer'i ile ârifân olan Ahmed bin El-Hâc Mehmed ve Mehmed bin Bektâş nâm kimesneler şehâdetleri ile sübût bulan Sinan bin Mustafa nâm kimesnenin mahzarında takrîr-i kelâm idüb zevcem mezbûre Rukiye Büke ile meyânımızda hüsn-i zindegâne olmağın mezbûre Rukiye Büke zimmetinde ba'de'l-hibetü's-sahîha bakiye olan beş mu'amele altun mihr-i mü'eccel ile iddet-i nafakasından ve zevceyete müte'allik da'vâsından fâriğa olmak üzere mezbûreyi hul eyledim dedikde vekîl-i mezbûr Sinan hul-i merkûmu şurud-ı mezbûre üzere kabûl idüb meyânlarında muhalea-yı şer'îye vukû'undan sonra mezbûr Mehmed Mirzâ isdâr-ı kelâm idüb mezbûre Rukiye Büke'de yirmi bin akçe hakk-ı şer'im olmağla meblağ merkûmdan altı bin akçesini binti sadriyesi Hub Sultân için havale idüb ol dahi Hub Sultân'a virmek müteahhide olub ve mezbûre Hub Sultân dahi ondan kabûl eylediğinden sonra bâki on dört bin akçe hakkımdan mezbûr Rukiye Büke'nin zimmetini ibrâ eyledim dedikde vekîl-i mezbûr ibrâ-i merkûmu müvekkilesi ecli için kabûl eylediğinde sonra vekîl-i mezbûr mahfil-i kazâda mezbûre Rukiye Büke ile ibneyn-i bâliğin Adil Şâh ve Veli Şâh bint-i bâliğasi Hub Sultân el-mezbûre taraflarından şehâdetleri ile isbât-ı vekâlet idüb müvekkilerim mezbûrların tarafından işbu Mehmed Mirzâ'yı bi'l-cümle hukuk ve mutâleberi da'vâlarından ibrâ-i amme üzere ibrâ eyledim dediğinde mezbûr Mehmed Mirzâ kabûl eylediği ma'al-iltimas ketb olundı hurrire fi'l-yevmü'r-Rebi'ü'l-âhir sene 1126.¹⁹⁴

2.2.9. Köle ve Cariye Alım Satım ve Azadı

Köle, sözlükte savaşta tutsak alınan, yabancı ülkelerden zorla kaçırılıp özgürlüklerinden yoksun bırakılan veya başkasından satın alınan kimse, kul, esir anlamındadır. Kırım bölgesinde köle ticareti çok eski tarihlere dayanmaktadır. Bu ticaret Kırım ekonomisi için önemli bir kaynaktır. Köle ticareti Kırım'da XV. yüzyıl ortalarından XVIII. yüzyıla kadar devam etmekteydi. Osmanlı Devleti 1470 yılında İtalyanları mağlup

¹⁹⁴ K.K.S., 45, 18b/4

ettiklerinde Kırım onların elindeki köle ticaretini de ele geçirmiştir. XVI. yüzyılda Tatarların önemli bir kısmı köylere ve şehirlere yerleşmelerine rağmen birçoğu göçebelik dönemi alışkanlıklarını devam ettirmekteydi. Tatarlar 1648 yılından XVIII. yüzyılın sonlarına kadar kuzeydeki steplere hemen hemen her yıl akınlar düzenlemişlerdir. Akınlar esnasında pek çok esir alınıp köle pazarlarında satılmaktaydılar.¹⁹⁵

Sicilde toplam 4 adet köle ve cariye alım satım ve azadı kaydı bulunur. Bunun defterdeki oranı % 2'dir. Belgede azat edilen cariye veya köleye ait bazı özellikler belirtilerek serbest bırakılması *i'tak* olarak adlandırılmaktadır. Cariye ve köleler ya Allah rızası için ya da mal veyahut belirli bir hizmet karşılığında hür bırakılmaktaydılar. Sicilden alınan aşağıdaki örnekte Kazak cariyenin serbest bırakılarak tereke kapsamına girmediği görülmektedir. Abdulkadir bin Ömer'in zevcesisi Züleyha'nın kölesi olan uzun boylu gök gözlü sarışın Gül Handan'ın serbest bırakıldığı görülmektedir.

Mahmiye-i Bâğçesarây mahallâtından Arslân Ağa Câmi'nin mahallesi sâkinlerinden Toycuzâde Züleyha nâm hâtûn'un tarafından itk-ı ati'l-beyân indeş-şer'i takrîr ve tescîl için vekîl olub vekâlet-i zat-ı mezbûreyi ma'rîfet-i şer'îye ile ârifan olan Zin Ali bin Abdalbâki ve Muharrem bin Rüstem nâm kimesnelerin şehâdetleri ile sübût bulan Abdulkadir bin Ömer nâm kimesne meclis-i şer'î hâtır-ı lâzımut-tevkirde işbu bâ'isü'l-kitâb uzun boylu gök gözlü sarışınlı ... asl ... Handan bint-i Abdullah mahzarında takrîr-i kelâm idüb itk-ı rıkkıyet sebab-i ihrâz ... ve baysi duhûl-u hayat-ı alem pay olduğundan müvekkilem mezbûre Züleyha memlûkesi olan işbu Gül Handan câriye-i sağıri vaktinde itak idüb kaydı rıbhdan ahrâr-ı ve sâir ahrâr-ı asliyât zümresine derç ve ilhâk eylemiş idi el-hâleti hazihi itknamesi ketb olub bi-vech-i temessük yedine def' olunması murâd idüb tarafından beni tevkil eylemekle bi'l-vekâle takrîrim zapt ve tahrîr olunub mezbûrenin yedine def' olması murâdımdır dediğinde gıbbe's-suâl mevsufe Gül Handan vekîl-i mezbûr Abdulkadir'in bi'l-cümle sudur iden kelimâtını bi'l-müvâcehe tasdîk ve bi'l-müşâfahe tahkik idüb mezbûrenin itki mükarrer olmağın mâ hüvel vâki' alâ vukû'a bil-etbâ ketb ve talibi yedine def' ve i'tâ olundu ledel el-haceti kâşif mâ hurrire ulâ hurrire fi'l-yevmü'r-râbi' min şehr-i Rebi'ü'l-âhir sene sitte ve işrîn ve miete ve elf.¹⁹⁶

¹⁹⁵ Fisher, a.g.e., s. 45-47

¹⁹⁶ K.K.S., 45, 19a/1

2.2.10. Diğerleri

Bu başlık altında boşanma, nafaka tayini ve vasiyet gibi davalar yer almaktadır. Bu tür davalar belgenin % 6'sını oluşturmaktadır.

2.2.10.1. Boşanma

Erkeğin boşanma iradesini ortaya koyan beyan, kayıtsız şartsız olabileceği gibi belirli şarta veyahut vadeye bağlı da olabilmekteydi. Talakta kullanılan irade beyanı eğer kayıtsız şartsızsa buna müneccez denir. Talik bir şarta bağlanmışsa muallâk, vadeye bağlanmamış ise muzaf denilmektedir.¹⁹⁷ Kadı sicilinde boşanma da mahkeme kosunu idi. Aşağıda sicilden alınan üç talak ile boşanmaya ait bir kayda yer verilmiştir.

Oldur ki İvaz bin Ebu Su'ud ve Seyyid Ali bin Mollâ Ali nâm kimesneler meclis-i şer'e gelub Mehmed Çelebi bin Abdi nâm kimesnenin mahzarında mezbûr Mehmed Çelebi'nin bundan akdem zevcesi olan hazır-ı-bi'l-meclis Safiye binti Koç Ali nâm hâtûn huzûrumuzda zevcem mezbûre Safiye benden boş olsun boş olsun boş olsun deyü alâ vechü'l selase tatlık ittiğine şahidüz ve şehâdet iderüz deyü edâ-i şehâdet-i şer'iyeye eylediklerinde ba'de'l-riaya merâsimü'l-kabûl şehâdetleri mezbûr Mehmed Çelebi ile zevcesi merkûme Safiye'nin mahzarlarında makbûle olub meyânlarında galizenin vukû'u sâbit olmağın mücebi ile ba'de'l-kazâ mâ hüvel vâki' bit-taleb ketb olundu hurrirre fî evâsıt-ı şehr-i Cemâziye'l-evvel sene 1127.¹⁹⁸

2.2.10.2. Nafaka Tayini

Sicile yansıyan diğer bir dava türü de nafaka tayinidir. Nafaka, hayatın devamı için gerekli yiyecek, içecek, giysi, sağlık giderleri, mesken giderleri ve kadının zaruri eşyalarının karşılanmasıdır. İslam hukuku bu vazifeyi kocaya yüklemiştir. Koca eğer bu vazifesini yerine getirmese eşi mahkemeye başvurarak nafakasını talep ederdi. Kadının çocuğu dünyaya gelmişse nafaka miktarına onlarda dâhil edilirdi. Eğer koca nafakayı temin etmezse mahkemede kocanın mallarını satarak nafakalarını ödeme yoluna

¹⁹⁷ Kabacık, a.g.e., s. 254

¹⁹⁸ K.K.S., 45, 3a/1

giderdi.¹⁹⁹ Aşağıda sicilden aldığımız örnekte Alim Can, Havva, Zeynep ve Melek'e günlük üçer akçe nafaka verildiği kaydedilmektedir.

Oldur ki sicil-i sâbıkda isimleri mezkûr olan Âlim cân ve Havva ve Zeyneb ve Melek nâm sığarın nafaka ve kisveleri için eşed-i zarureleri oldukları ecilden değirmen-i mezbûr vech-i mübeyyin üzere bey' olduktan sonra semeni olan meblağ-ı merkûmdan yüz doksan akçe dellaliyesi ihraç olunub bakiye semeninden ve herbirinin hissesinden her birine tarih-i kitâbdan zeyl-i sahifede muharremü'l-esâmi müslimînin reyleri üzere üçer akçe farz takdir olunub istidâne idüb hîn-ı zaferde sığar-ı merkûmenin mallarına rucû' itmek için sığar-ı merkûmenin hâlâ vasi-i mansubları Ali cân ve Zin Ali ve Seyfullah Bölük Başı'ya savb-ı şer'den izin virüldüğü bu mahalle kayd olunur fî gurre şehr-i el-mezbûr fî'l-sicil-i mukaddem²⁰⁰

2.2.10.3. Vasiyet

Arapçadan dilimize geçmiş olan vasiyet, halk arasında yaygın manasıyla “bir kimsenin sağken kararlaştırdığı ve öldükten sonra yapılmasını istediği şey” anlamına gelmektedir.²⁰¹ Sicilde ölen kişinin malları mirasçıları arasında pay edilmeden önce cenaze masrafları, borçları ve vasiyetin yerine getirilmesi için gerekli meblağlar ayrı ayrı kaydedilmekteydi. 45 Nolu Kırım Kadı Sicili'nde de iki adet vasiyet kaydı bulunmaktadır. Bu vasiyetlerden biri aşağıda örnek olarak verilmektedir. Örnekte görüldüğü gibi Hac vasiyeti için Barakayzâde Mehmed Efendi'den Tekyeci İbrahim bin Gıyas'a 1714 yılında hac görevini yerine getirmek için toplamda 20600 akçe verildiği kaydedilmektedir.

Oldur ki bundan akdem bedel-i hac vasiyeti yirmi bin akçe olmak üzere Barâkayzâde Mehmed Efendi'den tahsil olunan Musa bin İbrahim'in meblağ-ı merkûmu bundan akdem vefât iden Gölcü Şeyhi Abdurrahman Efendi'nin şehâdeti ve hâlâ Kâdıasker fâziletli Abdullah Efendi'nin ta'yîni ile sikât-ı muhaddidinden Karasu'da sâkin Tekyeci İbrahim bin Gıyâs nâm kimesneye bin yüz yirmi altı senesinin haccını itmek için savb-ı şer'den altı yüz akçe ziyâdesiyle cem'an yirmi bin altı yüz akçe yedine def' ve teslîm

¹⁹⁹ Kavak, a.g.e., s 175

²⁰⁰ K.K.S., 45, 18a/2

²⁰¹ Aziz Kılınç, “Vasiyetnamelerde Dikkat Çekilen Bir Konu: İlim” **I. Uluslararası Türk Dili ve Edebiyatı Sempozyumu**, Isparta: 2007, 23-26 Ekim, s. 1-2

*olunub ol dahi ahz ve kabz idüb sene-i merkûmenin haccından tavafta bulunmağı ta'ahhüt
ittiği bu mahalle kayd olundu hurrire fî evâsıt-ı Şehr-i Rebi'ü'l-âhir sene 1126.²⁰²*

---

²⁰² K.K.S., 45, 19b/1

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3. 45 NOLU KIRIM KADI SİCİLİ'NİN TRANSKRİPSİYONU

1b/1 Baki Sofi'den Devlet Ali karyesinden semen 550; Hamak karyesinde 350; Toli karyesinden.

Oldur ki müteveffâ Alicân'ın terekesinden sulbî oğlu Abdullah hissesine ta'yîn olunub ma'rifet-i şer' ile Acem Bayât zımmının yedinde emânet vaz' olunan nükûddan dört yüz yetmiş guruşluk cedîd zolatası Ahmed Efendizâde Abdurrahman Çelebi'ye bi-hasebü'l-iktizâ ikrâz ve teslîm olundukta oldahi meblağ-ı merkûm dört yüz yetmiş guruşluk cedîd zolatayı bi-vech-i karz ahz ve kabz eylediği bu mahalle beyân olundu gaflet olunmaya fi Rebi'ü'l-âhir 20 sene seba' ve mie ve elf.

Şuhûdü'l-hâl

Abdulhalim Çelebi ibn-i Ahmed Efendi, Abdulmennan Çelebi ibn-i Şâh Mehmed Efendi, Kayatlı Hüseyin Ağanın oğlunun oğlu, Hasan bin Uteka-i Ahmed Efendi.

2a/1 Bihesâb-ı semen 7550; Derviş Ağanın Mustafa'ya teslîmi için verdiği akçedir zolata 91; Sülüs 24; Yıldız altını 2; Tuğralı altun; Şeyhzâde'nin nafakası gurru ... 1126; Hâs Büke karyesinde semen 3235; Zolata adet 150; 20 Cemâziye'l-âhir.

Rukiye Büke'den semen 11000 li-eclü'l-ikrâz ve li-eclü'd-deyn zevc-i Salih Mirzâ semen 4000 ve li-eclü'l-vasiyeti semen 10000.

Temriklü Bahadır nâm kimesneden Abdurrahim için Latif Kethüda mübâşeretiyile aldığımız göz tamgalı dori aygır

Şuhûdü'l-hâl

Mehmed Efendi El-Müderris, Abdulhalim Efendi ibn-i Eş-Şeyh Abdullah Efendi, Derviş Mehmed Balkalağa'dan?

Çelebiler karyesinde Abdulkerim.

11; 265 (-) 55; 66 (+) 2915

2a/2 Oldur ki iffetlü Gevher Hân Büke zevce-i Mehmed dahi Ağa tarafından ikrâr-ı ati'l-beyân için vekîl olub vekâlet-i zât-ı mezbûreyi ma'rifet-i şer'îye ile ârifân olan Süleyman bin Azimet ve Kamuran bin Abdullah şehâdetleri ile sâbite olan Begzâde bin Kamuran nâm kimesne mahfil-i kazâda Salacaklı Devlet Mirzâ bin Abdullah nâm kimesne mahzarında takrîr-i kelâm idüb bundan akdem vefât iden Şehbâz ile yine vefât iden Şâh Zemân nâm hâtûn'ın terekelerinden sulbî oğulları Hasan için intikâl idüb ma'rifet-i şer' ile bey' olunan eşyâ ve menzil bahâsından ba'de'l-masârifü'l-mühimme altı bin sekiz yüz altmış iki akçesi muhâfaza olunması lâzım gelmekle işbu Devlet Mirzâ yedi ile müvekkilem Büke'ye irsâl olunmuş idi merkûm Devlet Mirzâ meblağ-i merkûm altı bin sekiz yüz altmış iki akçeyi müvekkilem Büke'ye def' ve teslîm eylediğinde oldahi ahz ve kabz hıfzına müte'ahhide olduğu mukırr olub ikrâr-i mezkûrın kayd ve tescîl için tarafından beni tevkîl eyledi dediğinde gıbbe't-tasdîk mâ hüvel vâki' kayd-şud.

Şuhûdü'l-hâl

Şeyh ili kazâsından Şâkir Mollâ Mehmed Ali Tâbi-i mahkeme, Kazâ-i muhzır; Atâlık Ali el-muhzır.

2b Bismillâh ve bihi nesta'în ve tevekkeltü alâ velâ havle velâ kuvvete illâ billâhil aliyyil azîm Bedeet ketbu'l-vekayi' fi hazihi'l-evrak Hamdullah el-melik el-halâk ve salavat dâimâ alâ seyyidina Muhammed nebiyyi alâ halâk ve alâ ali ve ashâbihi ... alâ ... Hüve'l-Alim el-Fazıl Abdullah b. eş-Şeyh Ahmed el-Kadı bi'l-asker el-hani ve fi zemen-i ... Han b. Selim Giray Han. Fî evahir-i Şaban sene 1125.

2b/1 Oldur ki Nehr-i Kaçı'da Beg Mirzâ Ağa karyesi sükkânından Mehmed Beg ibn-i İlyas nâm kimesne meclis-i şer'ide Taşlı kazâsından Oyşun nâm karye sükkânından Kurman bin İbrahim nâm kimesne mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüb hâzırân-ı bi'l-meclis olub işbu Kurman İbrahim nâm kimesnenin yedinde olan bir re's kuba ve bir re's siyah öküz mülküm olub tarih-i kitâbdan üç sene mukaddem mülkimden gıybet eylemiş idi el-hâleti hâzihi mezbûr Kurman'ın yerinde buldum yedinde bi-gayrî hak ... suâl olunub mücebi icrâ olunması murâdımdır dedikte gıbbe's-suâl merkûm Kurman

zıkr olunan iki re's öküzi târihi mezbûrda Karasubazar'ında dokuz yüz akçe semen ile aherin yedinden iştırâ ve kabz eylemişimdir müddei'-i merkûmın mülki ittiğın ma'lûmum değildir dediğinde gıbbe'l-iştihât Şâh Hüseyin bin Zeyni Ali ve Halil bin Sefer Şâh nâm kimesneler li-ecliş-şehâde hâzırın olub eserü'l-iştihât her birleri müddei'-i merkûm Mehmed Beg'in da'vâsına muvâfık şehâdet-i şer'ıye idüb kabûl olunub müddei'-i merkûm Mehmed Beg yemîn dahi eylediğinden sonra mücebiyle ba'de'l-hüküm merkûm Kurman'ın kasrı yedine tenbîh olundığı bit-taleb ketb olundı hurrıre fî nısf-ı Ramazân sene 1125.

Şuhûdu'l-hâl

Abdurrahman bin Âdil Bölük Başı, El-Hâc Ali El-Hellâk, Atâlık Ali, Derviş el-muhzır.

2b/2 Oldur ki Bayat nâm Acem zimmînin mahfil-i kazâda Alicân Mehmed bin Abdusselam mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm mezbûr Mehmed'in binti sulbîyesi olub işbu Abdurrahman bin Âdil nâm kimesnenin zevcesi iken vefât iden Saliha nâm hâtûn'un hîn-i fevtinde techîz ve tekfîn için masrûf olunan nükûd malım bedel-i mukâbelesi terekeden yedine eşyâ-i mütenevvi'a vaz' olunmuş iken mezbûr Mehmed Cân meblağ-ı merkûm bin yedi yüz akçem için edâyı müte'ahhid ve mültezim ve zân olub terekeden yedine vaz' olunan eşyâyı ahz idüb damadı ve mezbûrenin vasi-i muhtar ve ... Abdurrahman'a teslîm eyledi buna zân olduğu bin yedi yüz akçe hakkımı talep iderim dedikde gıbbe's-suâl ve'l-inkâr ve eserü'l-iştihât Cân Arslân nâm kimesne ile Hellâk El-Hâc Ali li-ecliş-şehâdeti meclis-i şer'e hâzırın olub eserü'l-iştihât her biri mezbûr Mehmed meblağ-ı merkûm bin yedi yüz akçe zân olmak üzere eşyâ-i merkûmeyi kabz ittiğine şehâdet-i şer'ıye eylediklerinde ba'de'l-kabûl mâ hüvel vâki' kayd-şud.

Şuhûdü'l-hâl

Atâlık Ali, Derviş El-Muhzır, Kazâ-i muhzır.

3a/1 Oldur ki İvaz bin Ebu Su'ud ve Seyyid Ali bin Mollâ Ali nâm kimesneler meclis-i şer'e gelub Mehmed Çelebi bin Abdî nâm kimesnenin mahzarında mezbûr Mehmed Çelebi'nin bundan akdem zevcesi olan hazreti'l-bi'l-meclis Safiye binti Koç Ali nâm hâtûn huzûrumuzda zevcem mezbûre Safiye benden boş olsun boş olsun boş olsun

deyü alâ vechü'l selase tatlık ittiğine şahidüz ve şehâdet iderüz deyü edâ-i şehâdet-i şer'îye eylediklerinde ba'de'l-ri'âye merâsimü'l-kabûl şehâdetleri mezbûr Mehmed Çelebi ile zevcesi merkûme Safiye'nin mahzarlarında makbûle olub meyânlarında galîzenin vukû'u sâbit olmağın mûcebi ile ba'de'l-kazâ mâ hüvel vâki' bit-taleb ketb olundı hurrîre fî evâsıt-ı şehr-i Cemâziye'l-evvel sene 1127.

Şuhûdü'l-hâl

Es-Seyyid Abdulvehhâb Efendi an Kaçı, Derviş Ahmed Efendi El-Katib Mehmed Efendi ibn-i Murteza Çelebi.

3a/2 Oldur ki Otubay bin Bölük nâm kimesne mahmiye-i Karasu'da Hamit Efendi mahallesinde sâkin Es-Seyyid Hasan bin Hüseyin nâm kimesnenin vaz' eylediği bir re's çabdar at için bundan akdem babası mezkûr Bölük nâm kimesnenin yedine vaz' idüb babası fevtinde terekeden olmak zu'mıyla bey' olunub ve tedâvül-i esedi ile mezbûr Es-Seyyid Hasan'ın yedine vusûl bulub yedinde bi-gayrî hak olmak üzere da'vâ ve istihkâk ve müstehâk olduğu Göz Mehmed bin Şâh Mehmed ve Abdulfettâh bin İbrahim nâm kimesnelerin şehâdetleri üzere isbât eyleyüb ve mülkünden bi-vech-i şer' üzere adem-i ihrâcına yemîn dahi itmeyin mûcebi ile hükm olunduğu bu mahalle ketb ve beyân olındı hurrîre fî-evâsıt-ı şehr-i Cemâziye'l-evvel sene 1127.

Şuhûdü'l-hâl

El-Mezbûrun.

3a/3 Oldur ki bi'l-fi'l Çoyuncu Şeyhi Abdulcemil Efendi ile merhûm Murteza Efendizâde Şerafettin Efendi'nin Çoyuncu Tekyesi'nin meşîhati ve tedrîsi ve vâ'izi ve imâmı ve hitabeti husûslarında niza'ları olub bi'l-âhere meşîhat ve imâmet ve hitâbet muşârül-ileyh Abdulcemil Efendi'nin üzerine bilâ-menâzi' kalub meşîhât ve imâm ve hitâbeti için aslâ ta'aruz olunmayub ve va'iz ve tedrîs Şerafettin Efendi'nin üzerinde kalüb onada birdahi Abdulcemil Efendi'nin tarafından ta'aruz olunmayub fî'l-asl tedris-i meşrût olmak üzere mutâlebe olunan karye-i Asma'da vâki' bağçe-i ma'lûmü'l-hudûd ve mezbûr Şerafettin Efendi'nin tarafından zabt olunub ve ... hizmet-i ders için kabz ve masârifine sarf olunub ve Mesûd Efendi'nin yine beynlerinde niza'lar olan evkâf değirmen ve nükûd ve koyun ve kütüb ve gayrı vakf-ı yetimesinden olan eşyâsı alâ tarîkü't-teslîm Şerafettin

Efendi'nin yedinde kabûlu bu minvâl üzere beynerinden ref-i niza' olunub mesâlih itmeleri için müslîhûn tavassut eylediklerinde her birleri vech-i meşrûh üzere sulhi sezâ görüp bit-tav akd-i sulh idüb vech-i mübeyyin üzere mezbûr Abdulcemil Efendi Mesûd Efendi vakfına müt'eallik da'vâdan hakkını iskâd idüb ve tedris-i meşrût olmak üzere beyân olunan asma bağçesinden dahl ve taarruzumunu ve bi-vech hak ve alakasını iskât eylediğini tasrîh eylediğinde mâ hüvel vâki' bit-taleb ketb olundu hurrîre fî evâhir-i Cemâziye'l-evvel.

Şuhûdü'l-hâl

Müderriş Hızır Efendi, Gözlü Kadısı Abdulaziz Efendi, Hüseyin Mollâ ibn-i Sefer Ali Mehmed Efendi ibn-i Ali Borluca Begi Hâlâ Abdulcemil bin Enes Mehmed, El-Hâc Abdusselam El-Ma'rûf ve gayrihum mine'l-hâzır.

3b/1 Oldur ki Alicân Çelebizâde Mustafa meclis-i şer' de takrîr-i kelâm idüb mâhmiye-i Bâğçesarây'da Sefer Gâzi Ağa Hânın'ın kurbunda sükun cânib-i şimâlinde vâki' olub muhrîk olmağla müceddiden binâ olan dekâkînin silkinde vâki' ve mahallinde ta'rif ve tahdîdden müstağni ve babam Alicân'dan mevrûs bir bâb dükkânım bi'l-cümle hukûkuyla ve amme'î tevâbi' ve levahıkıyla rüştü zahîr olan erkarındâşım Abdullah nâm merâ? ... semen-i misli olmak üzere on beş bin akçeye bey'i-bât-ı sahîhle bey' idüb layıkıyla yedine teslîm ve semen-i mezkûr on beş bin akçeyi mezbûr Abdullahın yedinden tamâmıyla ahz ve kabz ve istifâ eyledim min ba'd handâ dükkân-ı merkûmda alâkam kalmayup mezbûr Abdullahın mülk-i müşterâsı olmuştur deyu tav'an ikrâr eylediğinde vâki'-i hâl dahi minvâl-i muharrer üzere olduğu ma'lum-i şer'-i şerîf olmağla mezbûr Abdullahın şirâ-i merkûm sahîh olduğu takdîrce dahi ihtiyâten cânib-i şer'den şira-i merkûm için izn-i şer'î virildiği bu mahalde beyân olundu hurrîre fî evail-i şehr-i Cemâziye'l-âhir sene 1127.

Şuhûdü'l-hâl

Ahmed Efendi ibn-i Ali Efendi, Mehmed Efendi ibn-i Murteza Çelebi Mesut Efendi'nin mütekasında Toygun nâm kimesne, Bâhtiyar bin Abdullah, Kazâ-i muhzır.

3b/2 Oldur ki Gündoğan karyesinden Yahya Çelebi ibn-i Vafi Çelebi meclis-i şer' de Nehr-i Kacı'dan Aktâcı karyesinden Hasan bin Şâh Gâzi nâm kimesnenin

mahzarında da‘vâ idüb mezbûr Hasanın vaz‘-i yed eylediği hâzır-ı bi’l-meclis Cerkeziyü’l-
asl Tufli ile bir re’s cârîye fi’l-asl Adil Giray Sultân Hazretlerinin mülki olmağla benimle
gâiban-i ani’l-meclis Ferhekirmanlı Abdulvehhâb Çelebi ve Abdulvâhid Çelebi’ye bi-vech-
i hibe ve senevî temlîk idüb bizler dahi kabûl ve kabz eylemiş, memlûk-i müştareğemiz
iken mezbûr Abdulvâhid Çelebi benim gıyâbımda bi-gayr i izn Tufli ile cârîye-i
merkûmeyi işbu Hasan’a yüz kırk guruşa bey‘ ve teslîm idüb semeninden doksan beş
guruşunu ahz idüb üzerinde kırk beş guruş bâki kalmış, hâliyâ mezbûrın bi-gayrî muhbir
olub meblağ-ı merkûm yüz kırk guruştan hisseme lâzım gelen kırk altı guruş zolatayı taleb
iderim dediğinde gıbbe’s-suâl mezbûr Hasan cârîye-i merkûmeyi vech-i mübeyyin üzere
meblağ-ı merkûm ile mezkûr Abdulvâhid Çelebiden iştirâ ve kabz idüb doksan beş
guruşını edâ ve üzerine kırk beş guruş kaldığına ikrâr ve müddei‘-i mezbûrın takrîr-i
merkûmu üzere cârîye-i merkûmün ve Tufli’nde sülüs hissesi olduğına inkâr edüb müddei‘-
i mezbûrdan kavlından müsebbete beyyine taleb olundukta Abdulvehhâb Çelebi ibn-i
Mustafa bin Hasan bin nâm kimesneler li eclü’s-şehâde hâzırın olub iştihâd-i şer‘iden
sonra herbirleri tafsîl-i meşrûh üzere müddei‘-i merkûmın da‘vâ-i sâbıkasına muvâfık
şehâdet-i şer‘iye edüb ba‘de’l-kabûl ve’t-tahlîfü’s-şer‘i cârîye-i merkûmenin ve Taflinin
sülüsü müddei‘-i mezbûrın mülki olmak üzere ... lâhik olunduktan sonra mâ hüvel vâki‘
kayd-şud.

Şuhûdü’l-hâl

Abdulcemil Efendi Kadıaskerzâde, Mehmed Efendi ibn-i Murteza Çelebi, Abdullah
Efendi Kadıaskerzâde, Hatib Mehmed Efendi bin Atâzâde.

3b/3 Oldur ki Darağacı kurbunda sâkin Gökü bin Hâcî Bayrâm nâm kimesne
mahfil-i kazâda bundan akdem sağ elinin cârîhi olduğu şer‘an sabit olmağla müseccel olan
Kundakçı İdris nâm kimesnenin mahzarında takrîr-i kelâm idüb mezbûr İdris bundan
akdem sağ elini cerh eylemekle cârîh-i mezbûrın bir sene hükmü mutevâfık olmuş idi el-
hâleti hâzihi muslihûn vasıtasıyla mezbûr İdris ile sekiz yüz akçe üzere akd-i sulh idüb
bedel-i sulhim olan meblağ-ı merkûmi yedinden ahz ve istifâ eyledim bundan sonra elimin
cerhine ve sirâyetine müte‘allika mezbûr İdris ile da‘vâ ve niza‘m kalmamıştır deyü bi’t-
tav‘ü’s-sâf ikrâr eylediğinde gıbbe’t-tasdîk mâ hüvel vâki‘ âle’l-vukû‘u ketb olundu hurrîre
fi evâsıt-ı Cemâziye’l-âhir sene 1127.

Şuhûdü'l-hâl

Şeyhzâde Fetullah Efendi, Kadıaskerzâde Abdulhamil Efendi, El-Hâc Ali bin El-Hâc Hasan, Derviş dost, Abdulfettah Çelebi el-mahdûm.

4a/1 Oldur ki Emine binti Ali nâm hâtûn'un tarafından husûs-ati'l-beyân içün vekîl olub vekâlet-i zât-ı mezbûreyi ma'rifet-i şer'îye ile ârifân olan El-Hâc Rüstem bin Abdullah ve Abdullatif Çelebi ibn-i Eş-Şeyh Abdalbâki Efendi nâm kimesnelerin şehâdetleri ile sübût bulan mezbûrenin sadri oğlu Kul Ahmed Çelebi mahfil-i kazâda bundan akdem vefât iden Çatak Halil'in sulbî oğlu olub kendi nefsinden asıl ve vâlidesi Rahime Hâtûn'ın tarafından vekîl olduğu Eyüb Mü'ezzin ve Tiryaki Ebu Bekir nâm kimesnelerin şehâdetleri ile sübût bulan Ali nâm kimesnenin mahzarında takrîr-i kelâm idüb mezbûr Ali'nin mûrisi olan babası mezbûr Çatak Halil'in müvekkilem Emine'nin erkarındâşı Nebi nâm kimesnenin zimmetinde ikiyüz guruş hakkı olmağın ba'de fevt meblağ-ı merkûm oğlu işbu Ali ile müvekkilesi ve vâlidesi Rahime'ye nakl eylemiş idi hâliyâ müvekkilem mezbûre Emine alâ vechi'l-fuzûlî kendi malından edâ ve teslîm itmek üzere mezbûran Ali ve Rahime ile meblağ-ı merkûm ikiyüz guruştan yirmi beş guruş üzere tarafeynden icâb ve kabûlu hâvi sulh-i şer'î üzere akd-i sulh idüb bedel-i sulh olan yirmi beş guruş kendi malından edâ ve teslîm eyledi suâl olunub kayd ve ketb olunmasın taleb iderim dedikde gıbbe's-suâl mezbûr Ali sulh-i mezbûrın vech-i muharrer üzere beynlerinde mün'akid olub mezbûre Emine kendi malından edâ ittiği bedel-i sulh tamâmıyla ahz ve kabz ittiğine bi'l-asâle ve bi'l-vekâle ikrâr ve i'tirâf eylemeğın sulh-i mezbûrun sıhhati üzere ketb olunduğı bu mahalle şerh verildi hurrîre fî evâsıt-ı Cemâziye'l-âhir sene 1127.

Şuhûdü'l-hâl

Es-Seyyid Abdulvehhâb Efendi an Nehri Kacı, Mufahhir-i Ulema ve Külçeli Fetullah Efendi, Kadıaskerzâde Abdulfetteh Efendi, Mustafa Mü'ezzin.

4a/2 Oldur ki karye-i Bagay sükkânından olub baş üzerinde eser-i cerhle sol bileğî üzerinde şişlik alâmeti mu'âyene olunan Ali bin Abdulgani nâm kimesne meclis-i şer'î hatırda karye-i merkûmeden Mevlüd Gâzi nâm kimesne ile kebîr oğlu İbrâhim nâm kimesne mahzarında üzerlerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüb mezbûran Mevlüd Gâzi ve İbrahim karye-i merkûmede üzerime hüçûm idib mezbûr Mevlüd Gâzi ağaç kazığı ile bileğime darp idüb merkûm İbrahim demur külüng ile başıma darp ve cerh eyledi suâl

olunub mûcebi icrâ olunsun dediğinde gibbe's-suâl merkûman münkirân-ı inkâr olub müddei'-i mezbûrdan da'vâsını müsebbete beyyine taleb olundukta karye-i merkûme sükkânından Mehmed Mollâ ibn-i Mehmed Şâh ve Abdullah bin Timur Bûke nâm kimesneler li eclîş-şehâdeti meclis-i şer' de hâzırın olub eserü'l-iştihât her birleri fi'l-hakika karye-i merkûmede mezbûr Mevlüd Gâzi ağac ile işbu Ali'nin mu'âyeneolunan bileğine darp ve merkûm İbrâhim demur külüng ile başına darp ve cerh eylediğini gördük bizler bu husûsa bu vech üzere şâhidüz şehâdet dahi ideruz deyu edâ-i şehâdet-i şer' iye eylediklerine ba'de't-ta'dîl kabûl şehâdetleri makbûle olub mâ hüvel vâki' ketb olundu.

Şuhûdü'l-hâl

Abdulvehhâb Çelebi an Karye-i Boğasala, Ali Efendi an Bozoğlu; Gaffar Efendi, Şaban Beşe ibn-i Abdullah, Fetullah Efendi Şeyhzâde.

4b/1 Oldur ki Bâğçesarây mahallâtından Hacı Hasan Mescid Mahallesinden olub sol küreği üzerinden mecrûh olduğu mütehakkık olan Osman bin Ahmed Cân nâm kimesne mahfil-i kazâda Kuba Câmi mahallesinden Osman bin Bicinci Halil nâm kimesnenin mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüb tarih-i kitâbdan dört gün mukaddem mahmiye-i mezbûre nalbantlar dükkânının kurbunda mezbûr Osman bin Halil bıçak ile üzerine hücum idüb darb ve cerh eyledi mahal-i merkûmün cârihi mezbûr Osman olmağla suâl olunub mûcebi icrâ olunması murâdımdır didiğinde gibbe's-suâl ve'l-inkâr ve eserü'l-iştihât Hüseyin bin Mustafa ve Kutlu Şâh bin Hüseyin nâm kimesneler li-eclü's-şehâdet meclis-i şer'e hâzırın olub alâ vefk da'vâ olmadığı edâ-i şehâdet-i şer' iye idüb ba'de's-suâl udûlden oldukları zâhir olub husus-ı mezbûr için şehâdetleri makbûle olmağın vech-i muharrer üzere cârih olduğu mukarrer oldukta mâ hüvel vâki' bit-taleb ketb olundu hurrîre fi gurre-i Receb sene 1127.

Şuhûdü'l-hâl

Hellâk İmâm Hasan Hâlife; Pencik Emîni Mustafa; Hüseyin Odâ Başı; Abdi Efendi Kâtib Musa Sâbıkâ; Kazâ-i muhzır.

4b/2 Mankub kazâsı tâbi'atından Merfum nâm karye sükkânından olub tarih-i kitâbdan altı ay mukaddem mürûruna karîb omuzı üzerinden alet-i cerhle mecrûh olduğu halde vefât ittiği mütehakkık olan Musa bin Mehmed nâm kimesnenin verâseti ceddesi

Rabia nâm hâtûn ile li-ebeveyn erkarındâşı Mustafa Beşe nâm kimesneye münhasıra olduğu şer‘ân zâhir ve nümâyân olduktan sonra mezbûr Mustafa Beşe meclis-i şer‘i hatîr-i lâzîmü’t-tevkîrde kazâ-i merkûmun muzafâtından karye-i Gökgez sükkânından olub maktûl-ı mezbûr Musa’nın kâtîli olub gıybet iden karye-i Marko nâm sükkânından Hüseyin bin El-Hâc Resûl nâm kimesnenin tarafından vech-i atil-beyân için musalaha ve mubâreye alâ vechü’l-‘umûm iddi‘a ve vekâlet eden diğeri Mustafa bin El-Hâc Mehmed nâm kimesnenin mahzarında takrîr-i kelâm idüb gâib-i merkûm Hüseyin bin El-Hâc Resûl mevrûsum maktûl-i mezbûr Musa’nın mûcib-i kısâs olur alet-i câriha ile kâtîli olmağla üzerine kısâs olunmak vechi ile hakkımız te‘allük ittiğinden cedde-i mezbûre Râbia Hâtûn kendüsünün hakkı hususunda kâtîl-i mersûmın sulhi için vekîl eylediği Ahmed Ağa nâm kimesne ile yüz elli guruşa sulh idüb kısâs-ı merkûmeden hakk-ı şer‘im deyn-i kâmileden tadrîc ile sülüsünü tekâmîl ve i‘tâm olunmak cihetiyle tarafıma isâbet lâzım gelur bin guruşa müntakîl olmuş idi el-hâleti hâzihi muslihûn meyânımız tevassut edüb meblağ-ı merkûm bin guruştan tadrîc-i mezkûr üzere hâlâ edâ ve teslîm lâzım gelen yüz elli sekiz guruş nakid ile yine bin guruştan mahsûb olmak üzere kırk iki guruş bahâsında bir çift altun küpe ve beş miskal incü ve bir re’s bârgir mu‘accele ahz olunub tarih-i kitâbdan bir sene mürûrî tâtamında vekîl-i mezbûr Mustafa’nın iltizâmı üzere yüz guruş dahi virilüb bâki yedi yüz guruştan fâriğ olmak üzere sulh olmamızı sezâ gördüklerinde ben dahi kâtîl-i merkûm Hüseyin’in ecli için vekîli işbu Mustafa ile tarafından icâb ve kabûli havi minvâl-i muharrer üzere akd-i sulh-i şer‘i idüb meblağ-ı mezkûr bin guruştan mahsûb olmak üzere kırk iki guruş bahâsında şu hususâ ma‘lûmum olan bir çift altun küpe ve beş miskal incü ve bir re’s bargir ile halen zamân edâsı hulûl iden yüz elli sekiz guruş vekîl-i mezbûrın yedinden kabz idüb vekîl-i merkûmün iltizâmı üzere bunda bir sene tâtamında bâki yüz guruşun mutâlibesine râzı olub bâki yedi yüz da‘vâmdan vekîl-i mezbûrın müvekkili Hüseyin’in zimmetini kâffe-i da‘vâ ve husûmâtımdan ibrâ-i amme-i kâtî‘ü’n-nizâ’ ile ibrâ idüb mûrisim maktûl-i merkûnün dem ve diyetine mûte‘allika niza‘ımdan mezbûr Hüseyin’i iskât eyledim deyü bit-tav‘ ve’r-rızâ ikrâr ve i‘tirâf eylediğinde vekîl-i mezkûr Mustafa mukırr Mustafa Beşe’nin bi’l-cümle sūdûr iden kelimatını bi’l-muvacehe tasdîk idüb ve ibrâsını dahi müvekkili ecli için kabûl eylediğinde musalaha-i merkûme ve mubârenin mezbûrenin sıhhati üzere kayd ve ketb olunub tâlibi yedine def‘ olundı hurrîre fî evâsıt-ı Receb sene seb‘a ve işrîn ve miete ve elf.

Şuhûdü'l-hâl

Şahâp Efendi mahallesinden Mollâ Mehmed; Mollâ Mehmed bin Arslân Sofî, Mollâ Mehmed Ali Bâki Na'ib Efendi, Diğeri Mehmed Ali an karye-i İriku, Abdurrahim Çelebi Naib Efendizâde.

5a/1 Oldur ki Seyfullah Ağanın sulbîye kızı Bükeniş nâm hâtûn mahfil-i kazâda Puy Halil nâm kimesnenin mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüb mezbûr Halil'in üzerinde on bin akçe baş ile bir senelik rıbhı on üç guruşum olub rıbhından dünkü gün beşyüz akçesini kabz idüb bâki mine'r-re's ... zimmetindedir taleb iderim dediğinde mezbûr Halil on bin akçe başdan üzerinde olduğunu mukırr olub ... tamamen teslîm eylemişdir deyü mukâbele idüb mezbûre ... beş yüz akçeden ziyâde ahzına münkire mezbûr Halil ityân-ı beyyineden âciz olub mezbûre tahlîf eylediğinde mezbûre Bükeniş beş yüz akçe rıbhdan ziyâde adem-i kabzına yemîn idüb bu takdîrce on bin akçe baş ile rıbhdan sekiz yüz akçe üzerine kazâ olundıkda mezbûr Halil meblağ-ı mezbûr on bin akçe ile rıbhdan sekiz yüz akçeyi ihzâr ve mezbûreye nakd ve teslîm ve oldahi ahz ve kabz eylediği bu mahalle beyân olundı fî selh-i receb sene 1127.

Şuhûdü'l-hâl

Ârif Mehmed Efendi, Şeyh Ali mollâ; Mü'ezzin İslam Abdalbâki, Mollâ Aliş, kazâ-i muhzır.

5a/2 Oldur ki Avcı karyesinden olub bundan akdem katl olunan Abdullatif bin Hasan nâm kimesnenin vâlidesi Esmâ Şâh nâm hâtûn'un tarafından husûs-ati'l-beyân için vekîl olduğu hısmı İbrahim bin Alicân mahzarında Mevlüd bin Kaplân.

5a/3 Oldur ki bundan akdem vefât iden koyun emini Ahmed nâm kimesnenin terekesinden olmak üzere on dört bin akçeyi takvîm olunub li-eclü'd-deyn müteveffâ-i mezbûrın dâyinlerinden Debbağ Hüseyin ile Mehmed Çelebi ibn-i El-Hâc Abdalbâki nâm kimesneye savb-ı şer' den bey' olunan mahmiye-i Bâğçesarâyda Hızır Ağa Câmî'nin mahallesinde vâki' olub hudûd-u erbası'nın kıblesi Seyyid Gâzi Efendi'nin mülki ve şimâli Mustafa Çelebi'nin veresesinin mülki ve şarkı Arslân Ağa'dan temlik Bükenin mülkü garbı tarîk-ı namze ile mahdûde ve iki karışlı beyti ve mahzeni havluyu müştamil dârin vech-i mübeyyin üzere sahibleri mezbûrın Debbağ Hüseyin ve Mehmed Çelebi mahfil-i

kazâda Hüseyin Odabaşı ibn-i Hasan nâm kimesnenin mahzarında takrîr-i kelâm idüb dârı merkûmede olan hisselerimizi bit-tamâm bi'l-cümle hukûkuyla ve kâffe-i mubakile on dört bin akçeye işbu Hüseyin Odabaşı'ya beyyi-bat-i sahîhle bey' ve teslîm idüb semen-i mezbûrdan dört bin akçesini kabz idüb bâki on bin akçesini tarihi kitabdan elli bir gün mururuna tecil eyledi didiklerinde gıbbe't-tasdîk mâ hüvel vâki' bit-taleb kayd-şud fî 11 şehr-i Şaban sene 1127.

Şuhûdü'l-hâl

Mustafa Efendi El-Nâib-i be-kana-i? Tamâk, kazâ-i muhızır.

5b/1 Oldur ki bundan akdem katl olunub kâtil İbrahim bin Alicân olmak üzere sübût bulmağla üzerine oldurki bundan akdem katl olunan Abdullatif nâm kimesnenin vâlidesi Esmâ Şâh nâm hâtûn'un tarafından alâ vech-ü'l 'umûm vekîl olduğu Mehmed bin Hasan ve Abdulfettah bin Abdalbâki nâm kimesnelerin şehâdetleri ile hısmı olan İbrahim bin Alicân mahzarında sübût bulan Kaplân nâm kimesne mahfil-i kazâda mezbûr İbrahim'in mahzarında takrîr-i kelâm idüb mezbûr İbrahim'in maktûl-i mezbûr Abdullatif'in diyeti bedel-i sulhten mezbûre Esmâ Şâh ile hazır bi'l-meclis Aydan nâm kimesnelere isâbeti lâzım olan on dört bin akçeden on iki bin akçeyi mezbûr Aydan ile mâ'an mezbûr İbrahim'in yedinden kabz idüb bâki iki bin akçesini tarih-i kitâbdan on bir gün mürûruna tecil eyledi didiklerinde gıbbe't-tasdîk mâ vâki' kayd-şud Ramâzan 11

Şuhûdü'l-hâl

Mustafa Efendi El-Nâib be-nısıf Tamâk, Hüseyin bin Durmuş, kazâ-i muhızır.

5b/2 Yaş Dağ sükkânından olub tarih-i kitâbdan üç sene mukaddem vefât iden Sefer Şâh Mirzâ'nın terekesinden olmak üzere sebt ve tahrîr olunan Nehr-i Almada vâki' ve hudûd-u erba'asının kıblesi Bahâdır Şâh Mirzâ mülki şimâli ve şarkı Güneş Büke mülki ve garbı Silahdâr Ağa mülki ile mahdûd bâğı müteveffâ-i mezbûrun zimmetinde on bin beşyüz akçe deyn-i şer'isi olduğunu şer'an isbat iden Bâğçesarây ahalisinden bâ'isü'l-kitâb El-Hâc Hüseyin nâm kimesnenin yedinde meblağ-i merkûm deyni için rehin-i makbuz olduğu mezbûr El-Hâc Hüseyin'in tarafından da'vâya vekîl olan Barakayzâde Mehmed Efendi'nin da'vâsı akabinde Hüseyin bin Abdulkerim Timur Gâzi bin Ahmed nâm kimesnelere şehâdetleri ile müteveffâ-i mezbûrun veresesinden Kara Şah Mirzâ nâm

kimesne ile erbâb-ı azîmden Nûr Begin nâm Nasrâninin mahzarlarında nehc-i şer'î üzere sübût bulub rehni için hükm-i şer'î lâhik olduktan sonra müteveffâ-i mezbûrın veresesinden olanlar ile erbâb-ı azimden sâyirlerinin talepleri üzere bâğ-ı mahdûd-u mezkûr mahrûse-i Bâğçesarâyda ve mahmiye-i Gözlevede dellale virilüb savb-ı şer'îden beyyine arz olunub üç aydan mütecâviz nidâ ve i'lâm olundukta sekiz bin akçe karâr-dâr olunub ziyâdesiyle ... bulunmağla verese ve erbâb-ı düyûndan sâyir ahvâle mutalla' olub kasr-ı ümid ittiklerinden mezbûr El-Hâc Hüseyin deyni olan meblağ-i mezkûr on bin beşyüz akçe mukâbelesinde iştirâ ve temlik idüb murâd eylediğinde bihasbü'l-iktizâ bağ-ı mezkûr bi'l-cümle müteveffâ-i mezkûr kâffe-i tevabi ve levahıkı ile mezbûr El-Hâc Hüseyin tarafından 'akd-ı şirâyaya vekîl olan mesbûkü'l-ism Mehmed Efendiye dahi mezbûr ecli için savb-ı şer'îden bey'-i bât-ı sahîh üzere bey' olundukta oldahi müvekkil-i mezbûr El-Hâc Hüseyin'in ecli için meblağ-ı mezbûr on bin akçeyi iştirâ ve kabûl eylediği bi'l-iltimas kayd ve ketb olunub tâlibi yedine def' olunduğı ledel-hâcet-i kâşif ... ve mezkûr mâ cari ula cari ve hurrire fî evâsıt-ı şehr-i Şaban sene seb'a ve işrîn ve miete ve elf.

Şuhûdü'l-hâl

Mehmed Cân Efendi ibn-i El-Hâc Mustafa Çelebi, Es-seyyid Abdulvehhâb Efendi an Nehr-i Kacı, El-Hâc 'İvaz mollâ an Nehr-i Kacı, Naib Efendizâde Mehmed Çelebi, Mücellid Hızır mollâ El-Ma'rûf, kazâ-i muhzır.

5b/3 Husûs-ı câız-zikrin mahallinde keşf ve tahrîr olunmak için cânib-i şer'îden nâ'ib iltimas olundukda Sa'dât-ı kirâmdan Es-seyyid Yahya Efendi ba's olunub oldahi zeyl-i sicilde esâmîleri mezkûre olan müslimîn ile Nehr-i Kacıda İktâcî nâm karyede mütemekkin Hüseyin Çâvûş ibn-i Şâh Gâzi nâm kimesnenin karye-i merkûmede vâki' menziline vardığında fî'l-asl Bâğçesarây halkından Lüleci Mehmed bin Yusuf nâm kimesne boğâzından yukârı arkalığa bend olunmuş ib ile mezbûr Hüseyin Çâvûş'ın bir kıt'a mülki beyti derûnunda maslûb ve mahtûk bulunduğına mu'âyene müşâhede ittiğinde mevlana-i mezbûr vâki'-i hali mahalinde tahrîr idüb yine mezkûr'l-esâmî kimesneler ile meclis-i şer'e gelüb ihbâr eylediğinde mâ hüvel vâki' bit-teleb bu mahalle beyân olundu hurrire fî'l-yevmü's-samin aşere işrîn min şehr-i Şaban sene 1127.

Şuhûdü'l-hâl

Bâğçesarâydan Eyüb Mü'ezzin; Bâğçesarâydan Ali Mü'ezzin, Bâğçesarâydan Es-seyyid Tayyib Çelebi, Nehri Kacıdan Es-seyyid Abdulvehhâb Efendi, Bolât Kethuda bin Bayrâm, Seyyid Ahmed Mollâ bin Rahmet Ali, Osman Sofî ... Dağı, Abdus an Sapancı, Hasan bin Mehmed an Ayrıku?, Hacı Atalık Dede an Ak Şeyh Us Timur Hoca Ak Şeyh.

6a/1 Oldur ki bundan akdem mahmiye-i Karasu mahallesinden Çingene mahelesinde sâkin iken eyâdî-i Keferede esir olan Abdullah bin Mevlüd Sofî nâm kimesne ... dârü'l-harpten peyda nükûd mâlından kendüsini tahlîs için Acem tâifesinden Girun? veled-i Hınıs nâm nasrâni Acemin yedine teslîm ettiği dört bin neferi acem-i mezbûr kabzından sonra diyâr-ı İslâma gelüb mahruse-i Bâğçesarây'a vusûl buldukta merkûm Girun Acemin emri mezbûr Abdullah'ın emrine muhâlefet ettiği zâhir olmağla meblağ-ı merkûm yedinden ahz olunub yine Acem zümresinden Bayât nâm tâcirin yedine savb-ı şer' den vedî'a olunmuş idi el-hâleti hâzihi merkûm Abdullah bi-inayetillahi te'âlâ halâs bulub meblağ-ı merkûmün haberini alub gelüb taleb ettiği zimmî-i merkûm Bayât ihzâr olunub mezbûr Abdullah'dan subukü'l-ism Girun Acemin yedine emanet deyn-i bi'z-zât kendisi olunduğuna beyyine taleb olundukta mahmiye-i Karasuda ... bin Ahmet Derviş Ali bin Nogay? ve Cafer bin Emir Ali nâm kimesneler şer'e gelüb zimm-ı mezbûr Girun Acemin yedine emânet iden ve mal-ı mezbûrın müstehâkki olan mezbûr Abdullah'ın olunduğuna nehc-i şer'i üzere şehâdet-i şer' iye eylediklerinde ba'de'l-kabûl meblağ-ı mezbûr dört bin neferi beyyine müstehâkki ve vâzi'i olduğu sübût bulmağın meblağ-ı mezbûr acem Bayâtdan ahz olunub yedine def' olunduğı bu mahalle kayd olundı fî hurriren fî nısf-ı Şevvalü'l-mukerrem sene 1127.

Şuhûdü'l-hâl

Mehmed Efendi ibn-i Murteza, Hamâmcı Mehmed Efendi, Halil bin El-Hâc Şâh Gâzi, Halil bin Sefer, Mehmed bin Mollâ Arslân Sofî Ahmed bin Arslân Sofî, Mehmed Ali Bayi Nâib Efendi.

6a/2 Oldur ki Rukiye binti Mehmed Cân nâm hâtûn tarafından da'vâ-i ati'l-beyân için vekîl olub vekâlet-i sabit-i mezbûreyi ma'rifet-i şer' iye ile ârifân olan İbrahim bin Abdurrahman ve İvaz bin Abdulalh nâm kimesnelerin şehâdetleri ile vekâleti sabit olan Seyyid Abdullah mollâ nâm kimesne mahfil-ı kazâda Nehr-i Kacı'dan Mehmed mollâ ibn-i

Ali Efendi nâm kimesne mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüb hâzır-ı bi'l-meclis ve deyunageldi nâm gulâmın altı hisseden beş hissesi müvekkilem mezbûrenin mülki olup müvekkilim mezbûrenin tasarrufuna mâni olunur suâl olunsun didikte gıbbe's-suâl mezbûr Mehmed mollâ cevâbında gulâm-ı merkûmın vech-i muharrer üzere altı hisseden beş hissesi mezbûre Rukiye'nin olduğu vâki' dir velakin mezbûre Rukiye hisse-i merkûmesini hâzır-ı bi'l-meclis Kalmuk cariyem ile tarih-i kitâbdan üç ay mukaddem mübadele idüb tarafından hibe ve takas bulunmuştur deyü mukâbele eylediğinde gıbbe'l-istifsar vekîl-i mezbûr mübadeleye münkir olunub mollâ Mehmed'den da'vâsını müsebbete beyyine talep olundıkda ityân-ı beyyineden âciz olup merkûme istihlâf eylediğinde mezbûre Rukiye meclis-i şer'e gelüb alâ vefkû'l-âciz yemîn billah idecek gulâm-ı mezbûrda olan hissesine ta'aruz itmemek üzere tenbîh olunduğı kayd-şud 10 Zilka'de sene 1127.

Şuhûdü'l-hâl

Es-Seyyid Abdulvehhâb Efendi an Kacı, Va'iz Osman Efendi, El-Hâc Yusufzâde Mehmed Efendi, Müderris Hâmid Efendi ve gayrihum mine'l-hâzırın.

6b/1 Oldur ki Nizamettin Çelebi ibn-i Mehmed Cân nâm Efendi mahfil-i kazâda Bâğçesarâyda Ermeni mahallesinde sâkine Sinan veled-i Aksend nâm Ermeni mahzarında takrîr-i kelâm idüb Nehr-i Kaçıda Topçu karyesinde vâki' olup hudûd-ı erba'sının kiblesi Kara Dağ ve şimali Zeliha Büke mülki ve şarkı yine Zeliha Büke mülki ve garbı Mumci Ağa Cân nâm zimmî mülki ile mahdûd bağı ve çayır yerimi bi'l-cümle hukûk ve merakık ve amme-i tevabi' ve levahıkıyla ve nisf ... bir mikdar eşcâr ile yirmi bin akçeye işbu Sinân zimmî için kendüsine akd-ı bey'-i sahîh eylediğinde oldahi iştirâ ve kabûl eylediğinde bey-i mahdûdı yedine teslîm idüb semen-i merkûm kâmilten yedinden kabz ve istifâ eyledim ba'de-s sudûr muayeneten keyfemâ yeşâ mutasarrıf olur dedikte gıbbe't-tasdîk mâ hüvel vâki' bit-taleb ketb olundu hurrîre fi'l-yevmü's-salis vel-işrîn fi min Şaban sene 1127.

Şuhûdü'l-hâl

Mehmed Efendi ibn-i Murteza Çelebi, Mehmed Efendi Hatib-i Câmî'-i El-Hac Hüseyin kazâ-i muhzır.

6b/2 Bâğçesarây kazâsına tâbi‘ Mâyrem nâm karye sükkânından olub tarih-i kitâbdan bir gün mukaddem karye-i merkûmenin dâhilinde sol memesinin altından alet-i cerhle katl olunduğı mütehakkık olan Vasıl veled-i Büke nâm zimmînin verâseti li-ebeveyn kızkarındâşları hazıran-ı bi’l-meclis Nurşen Dâhundiye nâm nasrâniyeler ile yine ... karındâşı olub Medet Sefer giyâbede olunan Polat’ın nâm nasrâni için münhasıra olduğı sâbit olduktan sonra merkûmenin Nurşen ve Dâhundiye meclis-i şer‘ide karye-i merkûme ahâlisinden Panâyût Papas ve Mâni Papas ve Derişci Temrik veled-i Bâvlik ve Kıryazı veled-i Deriş ve Todora ki veled-i Mihâl ve Andon Canik ve Panayût veled-inin Timur ve Yori veled-i Tâtâr ve Kostântil veled-i Câlık Nikola veled-i Todor ve Vasıl veled-i Orâyım? ve Orâyım veled-i Cân Bek Kriko veled-i Toktâmış ve Nikola veled-i Yânoş nâm zimmîler mahzarlarında da‘vâ ve takrîr-i kelâm idüb mûrisimiz merkûm Vasıl vech-i muharrer üzere karye-i merkûmenin dâhilinde maktûl bulunub kâtili biaynihi malûmumuz olmamağla karye-i merkûme halkının kassame çeküb diyeti edâ eylemeleri muradımızdır didiklerinde gıbbe’s-suâl ahâli-i karye cevâblarında kâtil-i merkûm Vasılık zimmînin vech-i mübeyyin üzere karyeleri dâhilinde mecrûh ve maktûl bulunduğı üzere ikrâr idüb ve lakin kâtil karyeleri halkından Lefter veled-i Mâverdi nâm zimmî olmak üzere merkûm Lefterin mahzarında da‘vâ eylediklerinde merkûm Lefter kâtil-i mezbûr için bil-külliyeye münkir olub karye-i merkûme halkından beyyine taleb olundukta kasaba-i Akmescid sâkinlerinden Çingene mahallesinden Sa‘adi bin Mehmed Şâh ve Salacak sükkânından Türk İmâm Halife mahallesinden Yahya bin Alicân nâm kimesneler li ecli’ş-şehâde hâzırın olub her birleri merkûm Lefter zimmînin bıçak ile vakt-i mağribte karye-i merkûme dahilinde tarih-i kitâbdan bir gün akdeminde katl-i merkûm Vasılık zimmînin sol memesi altından darb ve cerh ve katl idüb kâtil-i merkûm Lefter zimmî olduğı üzere şehâdet-i şer‘iye eylediklerinde ba‘de’t-ta‘dil şehâdetleri verese-i merkûme ile münkir-i mezbûr Lefter zimmînin mahzarlarında makbûle olmağın ahali-i merkûmenin kâtil-i mezbûrın diyet ve kassamın halâsları üzere hükm olunduğı bu mahalle beyân olundı hurrice 24 Şaban sene 1127.

Şuhûdü’l-hâl

Deyn-i Ali bin Hızır Ali, Osman bin Mehmed, Ramazan bin ... Gâzi, Mustafa Câvuş ibn-i Hasan, Abdulhalim bin Dede Hoca, Abdurrahman bin El-Hâc Midaş.

7a/1 Muhallefât-ı Ebu Bekir Beg mate ve tereke zevceti Fâtîma Sultân Hanım ve’l ibnâ-i selase Şeyh Ali ve Gayet Şâh ve Derviş ve’l-binteyn Hadice Sultân ve Devlet Sultân

el-verâset-i münhasıra fihim hurrîre fi evâhir-i şehri Şevvalü'l-mukarrem sene seb'a ve işrîn ve miete ve elf.

Karye-i Kırımca'da vâki' mahzeniyle iki çardak hâne ve matbah bir küçük oda ve bir yer evi ve anbar ve bir karşılı misâfir hâne müstemile dâr ve kurbunda olan bağçe ve büyük toğây ve küçük toğây ve otâr vâranlar cem'i hukûkıyla kıymet 40000; Ev kurbunda vâki' iki göz değirmen cem'i hukûk-ı merak-ı amme-i menâfiyle kıymet 20000 Şeyh Ali Mirzânın ehlinin mihr-i mü'eccel için ta'yîn olunmuştur; Yine ev kurbunda vâki' olan iki göz degirmân bir kıt'a tugâyyla kıymet 15000 acem Dâvit'in deyn-i mukâbiline verilmiştir; Aşağıda vâki' iki göz degirmân meblağ kıymet 15000 Hadice; Gözlevi Yolu kurbunda vâki' arâzi ve Karabay tarafında vâki' arâzi kıymet meblağ 10000 nısfı li-Hadice ve Devlet Sultân ve nısfı âheri le-deyn-i Yakûb; Bahâdır Ağanın ve vakıf yeri kurbunda vâki' bir azân arazi ve küçük toğây meblağ kıymet 1200 Gayet Şâh Mirzânın vasiyeti için ta'yîn olunmuştur;[Karye-i aşma da vâki' Otâr yeri kıymet meblağ 4000 bir varak aşağıda metrukâtı tahrîr olunan Fatîmâ Sultânın metrûkâtından iken bu mahalle hataen kayd olunmuştur le-deyn-i Hibetullah]; Zâmirikada vâki' iki azân arz kıymet 160 le-deyn-i Ivaz; Kuru Yilgâda vâki' arz semen kıymet 40 le-deyn-i 'Ivaz; Keşâne kurbunda vâki' bir kıt'a arz kıymet 1000 el-binteyn; Nehr-i Balıkanın kible tarafında vâki' üç azân arz kıymet 120; Büyük leğen kıymet 400 li-Hadice; Kapaklı sahan adet silik meblağ 5 li-Devlet Sultân; Kebap tavası meblağ 5 kıymet 400 Şeyh Ali semen li-zevceti; Kebap şişi ayaklarıyla kıymet 100 Şeyh Ali; Demir kazık kıymet 100 Şeyh Ali; Demir Tokmak kıymet 40 Şeyh Ali.

Cem'an yekûn semen meblağ kıymet 98330; Resm-i Kısmet semen 2450; Mihr-i zevce semen 12000; Semen zevce-i sim 10487; Hisse'l-ibn-ü'l-vâhid sim 18368; Hisse'l-bintü'l-vâhid sim 9183.

7a/2 Mate Derviş ve terekü'l-um Fâtîma Sultân ve'l-ihveyn Şeyh Ali Mirzâ ve Gayet Şâh ve'l-ihveyn Hadice Sultân ve Devlet Sultân vukû'yü't-tahrîr fi't-tarih-i-mezkûr. Asıl mâl sim 18368; Resm sim 455; Deyn-i Yakub kıymet 3000; Südüsü'l ... meblağ kıymet 3318; Hissetü'l-vâhid meblağ kıymet 4195; Hissetü'l-ihveyn kıymet meblağ 2097.

7b/1 ... mate Fâtîma Sultân ve tereket-i ibneyn Şeyh Ali ve 'inâyet-i Şâh ve'l-binteyn Hadice Sultân Devlet Sultân el-verâset-i münhasıra fihim vâki'yü't-tahrîr fi şehri Şevvalü'l-mukarrem sene 1127.

Kapaklı sahan adet 5 meblağ 8 kıymet meblağ 960 Şeyh Ali sim el-zevceti; Testi adet 2 kıymet meblağ 2000 Şeyh Ali Mirzâ sim el-zevceti; Lenger adet 3 kıymet meblağ 200 Şeyh Ali semen le-deyn-i zevceti; Sahan adet 3 meblağ 3 kıymet 300 el-binteyn na'lbiki tepsi adet 14 kıymet 150 el-binti Devlet sultân; Kahve ibrik kıymet 50 Hadice; Kahve ibrik kıymet 25 Şeyh Ali; Kahve ibrik kıymet 200 li-Hadice; Havân kıymet 100 Şeyh Ali; Sini meblağ 2 dirhem 70 kıymet 200 li-Hadice; Kahve tabağı kıymet 100 li-Hadice; Kapaklı küçük testi kıymet 50 Devlet Sultân; Kübte tavası meblağ 1'kıymet 125 Hadice; Küçük ibrik kıymet 50 Hetice; Suvatlı sini meblağ 4 kıymet 720 Devlet sultân; Sini meblağ 5 kıymet 550 li-zevceti Şeyh Ali; Câm testi kıymet 25 Hadice; Kefgir ve kepçe kıymet 100 li-zevceti Şeyh Ali; Cam testi kıymet 10 le-deyni li-zevceti Şeyh Ali; İbrik kıymet 100 Şeyh Ali; Güğüm meblağ 2 kıymet 200; El tavası kıymet 80 li-zevceti Şeyh Ali; Tava kıymet 60; Tava kıymet 40; Şam'dân ma'a makrâs kıymet 80; Şam'dân ve makrâs kıymet 30 li-Hadice; Otu? kıymet 50 li-Devlet Sultan; Aksar balta kıymet 60 Hadice; Nacak balta kıymet 15 li-zevceti Şeyh Ali; Büyük burgi kıymet 25 Şeyh Ali; Köhne çalgı adet 4 kıymet 60; Burgi kıymet 10; Kıdma meblağ 3 kıymet 40 li-Devlet Sultân; Kazma balta kıymet 20 li-zevceti Şeyh Ali; Maşa kıymet 15; Gelberi kıymet 25 Hadice; Gelberi kıymet 25; Orak adet 5 kıymet 20 Şeyh Ali; Sac kıymet 10; Asma kazân meblağ 2 kıymet 160 Hadice; Asma kazan meblağ 2 kıymet 160 li-Devlet Sultân; Köhne asma kazan kıymet 60 Hadice; Çoyun kazan kıymet 300 li-Hadice; Çoyun kazan kıymet 300 li-Devlet Sultân; Çoyun kazan kıymet 250; Çoyun kazan kıymet 200; Çoyun kazan kıymet 200; Küçük çoyun kazan kıymet 100; Küçük çoyun kazan kıymet 100; Def'a çoyun kazan kıymet 90; Huni kıymet 20; Büyük sac ayak kıymet 70; Sac ayak kıymet 30; Sac ayak kıymet 30; Sac ayak adet 2 kıymet 30; Tuğran ve kılıç kıymet 80; Köhne halı kıymet 400; Cedîd halı kıymet 800; Beyaz tiftikli kebe kıymet 300; Çuka yan makadı kıymet 350; Çatma yastık kıymet 250; Köhne çuka çaydak kıymet 40; Maskeli yorgan kıymet 200; Def'a yorgan kıymet 250; Köhne yorgan kıymet 120; Köhne yorgan kıymet 100; Basma döşek kıymet 150; Köhne minder kıymet 30; Olbâk minder kıymet 250; Def'a minder kıymet 40; Köhne yorgan kıymet 60; Minder kıymet 50; Olbâk yastık adet 2 kıymet 80; Köhne minder kıymet 20; Yeşil yastık adet 2 kıymet 40; Kapu perdesi kıymet 50; Basma minder kıymet 50; Beyaz keçe adet 2 kıymet 120; Sac tabak adet 2 kıymet 15; Kürsi kıymet 20; Katır sandık kıymet 300; Basma minder kıymet 40; Halı kıymet 400; Bir çift yan kebesi kıymet 200.

8a/ Çuka yastık kıymet 40; Basma yastık kıymet 20; Şişe lengir kıymet 200; Bektaş nâm doğma Kazak kıymet 1600 li-Hadice; Eyvasge nâm Moskov Kazak kıymet 140 li-zevceti Şeyh Ali Mirzâ; Yereski nâm câriye kıymet 10000; Gülendâm nâm dirke sim kıymet 11000 li-Devleti Sultân; İki borâ deve kıymet 4000; Gözlü yolu kurbunda vâki' ve meze bayda olan arâzi kıymet 10000; Seyyid Ahmed Hocadan alınan arâzi kıymet 120; Ana baş koyun adet 71 kıymet 5000; Toklu adet 70 kıymet 800; Köhne çapçak kıymet 25; Küçük çapçak kıymet 20; Büyük çapçak kıymet 30; Def'a büyük çapçak kıymet 30; Köhne çapçak kıymet 25; Def'a küçük çapçak kıymet 25; Def'a çapçak kıymet 35; Küçük çapçak kıymet 15; Def'a küçük çapçak kıymet 20; Kurun kıymet 10; İki iskemle kıymet 15; İki büyük çapçak kıymet 120; Bal çapçağı kıymet 40; Köhne çapçak kıymet 25; Def'a çapçak kıymet 25; Çapçak kıymet 25; Köhne çapçak kıymet 15; Def'a çapçak kıymet 15; Köhne çapçak kıymet 15; Köhne çapçak kıymet 15; Büyük çelik kıymet 15; Köhne varil semen 55; Küçük köhne çapçak kıymet 10; Köhne küçük çapçak kıymet 5; Köhne çapçak kıymet 5; Şinik kıymet 10; Küçük çapçak kıymet 5; Köhne tekne el çeliği kıymet 8; Keten tezgah kıymet 10; Kürek kıymet 5; Kiler arabası kıymet 40; İki buğri çapçak kıymet 40; Tün hunisi kıymet 5; Köhne çapçak kıymet 15; Ağaç sandık kıymet 25; İki köhne huni kıymet 10; Köhne tahta sandık kıymet 10; Bâkla kıymet 10; Sarı öküz kıymet 700 Kızıl öküz kıymet 700 le-deyni zevceti Şeyh Ali; Kaşka göğer öküz kıymet 500; Göğer öküz kıymet 500; Kart kızıl öküz kıymet 600; Kızıl öküz kıymet 500; Kuba öküz kıymet 600; Kara çobâr öküz kıymet 600; Kızıl çobâr öküz kıymet 600; Kızıl sığır buzâğıyla kıymet 600; Sarı sığır buzâğıyla kıymet 500; Sarı kısır sığır kıymet 500; Danalı kızıl sığır kıymet 600; Göke dana kıymet 220; Kısır göğer sığır kıymet 300; Kaşka dana kıymet 200; Kuba dana kıymet 200; Kızıl kaşka dana kıymet 220; Göğer sığır danasıyla kıymet 500; Dana 120; Targıl boğâ kıymet 300; mihr-i müeccel için zevci metrûkâtından meblağ sim 12000; Merhûm zevci Ebu Bekir'in metrûkâtından sim meblağ kıymet 10483; Mukaddemâ fevt olan oğlu Derviş Mirzâdan meblağ sim 2318.

Cem'an yekûn meblağ sim 117694; Hisse'l-ibnü'l-vâhid meblağ sim 37751; El-bâkiyü'l-kismete meblağ sim 113254; Resm-i kismet sim 2940; Hisse'l-bintü'l-vâhide meblağ sim 18875; Semen-i mete'inâyeti Şâh ve tereke El-Hâc Şeyh Ali ve'l-ihteyn Hadice Sultân ve Devlet Sultân deyn-i Ramazan sim 1500; Asıl mal Cem'an sim 61014; Resm-i sim 1525; İhrâcât sim 10700; El-Bâki kismete sim 48809; Hisse El-Hâc sim 24404; Hissetü'l-vâhide sim 12202.

8b/1 Muhallefât-ı Şeyh Ali Mirzâ mate ve tereke el-zevceti Fâtîma Sultân ve'l-binti Zeyneb Sultan ve'l-ihteyn Hadice Sultân Devlet Sultân ve'l-verâset-i munhasıra fihim.

Kara at kıymet 200 le-deyn-i Şeyh Ali; Yândol saat kıymet 4000; Yıldızlı kubaşkan kıymet 500; Ana baş koyun adet 75 kıymet 5000; Toklu adet 20 kıymet 800; On dört kulac peçin kıymet 2800; Beş kulac fevrâ; On kulac saman kıymet 1000 Dört kulac tezek kıymet 300; Levâzımıyla macâr kıymet 240; Üç çift köhne araba bir arşın taş kıymet 50; Dört .... bir sapan levâzımıyla dört .... kabış? kıymet 120; Kağıl arşın kıymet 30; Batman arpa kıymet 800; Batman cavdâr kıymet 800; Başrı Yârim dârı kıymet 90; Yarım batmân buğday kıymet 600; Ekilmiş yarım batman buğday kıymet 800; Mine'l-eb semen 18368; Min El-Hâc Derviş Mirzâ semen 4190; Mine'l-vâlideti semen 37751; Mine'l-ahî inâyet-i Şâh Mirzâ semen 24404; Yabağı kiyye adet 2 kıymet 100; Çuval adet 2 kıymet 25; Büyük çapçak kıymet 25; Kuba adet 2 kıymet 25; Çapçak kıymet 20; Çelik kıymet 10; Üç köhne çelik kıymet 10; Bakla adet 2 kıymet 30; Küçük çapçak kıymet 10; Hamur teknesi kıymet 10; Küçük çapçak kıymet 15 le-deyn-i zevce; Cem'an yekûn meblağ kıymet 104948; Resm sim 2624.

8b Deyn-i Abdullah sebt bi-şehâde 1975; Şeyh Mehmed ve Şâkir 3500; Deyn-i İbrâhim Beşe 4700; Deyn-i Seyyid Ali 2200; (+) 11375; Deyn-i Şâkir 1500; Deyn-i Sadullah 9000; Deyn-i Yakûb 15000; (+) 36875; Deyn-i Dâvit zımmî 5000; Deyn-i Hibetullah an sâbit 920; Deyn-i binti Gâzi an sâbit 2000; (+) 44795 Deyn-i Şeyh Mehmed ...; Mihr-i mü'eccel zevce 36000; Mihr-i mü'eccelden 30000; (+) 66000; Düyûni Cem'an meblağ sim 110 799.

Karye-i Asmada vâki' cem'i hukûkiyla bir kışlâ yeri Hibetullah? nâm kimesneye elli gurûş ve binti Gâzi nâm kimesnenin ... yüz yirmi akçesi mukâbiline mevkûfen kalmıştır.

9a/1 Muhallefât-ı Eş-Şeyh İlyas Efendi ve hûve mate ve tereke zevceteyn Râbia Büke ve Nesli Hân Büke ve'l-ibne ... Abbâs Efendi Abdulgaffar ve Osman ve Arif Mehmed ve Muhterem ve Abdulvehhâb Çelebi ve'l-bintü'l-hamis Akide ve Fâtîma ve Ümmügülsüm ve Emine ve Hadice Büke el-verâset-i munhasıratı fihim vâki'yü't-tahrîr fi şehr-i Şevvalü'l-mukerrer sene seb'a ve işrîn ve miete ve elf.

Topçu köyde vâki' üç göz değirmen meblağ 80000 Nisa-i Hân Bûke; Karye-i Kalmatay'da vâki' ve değirmen meblağ 20000 ... Abdulgaffar; Ledel-ahâlî malumûl hudûd eski bağ bir kıt'a tugayla eşcârıyla meblağ 22000; Şimâle İsa Sofi mülkü garben Abdurrahman Ağa mülkü kıbleten merhûmun nidâ bağıyla bir kıt'a bağ kıymet 20000 li-Ârif Muhterem ve Abdulvehhâb; Eski bağı ile iki bağın arasında vâki' bir kıt'a bağ kıymet 6500 ... Osman; Bir mahzen iki Çatma hane ve bir mutbah ve bir-i mai müştemile malumûl hudûd dâr kıymet 16000 Abdulgahhar Çelebi; Bir taş aran havlısıyla kıymet 2000 Osman ve Ârif; Almada da data gecidi dimekle ma'arûf mevzide vâki' toğây kıymet 12500; Ârif ve Muhterem ve Abdulvehhâb; Almâda vâki' kışla arâzi mezra'a ve gayrı mezra'sıyla kıymet 15000 Muhterem ve li Ârif ve Abdulvehhâb; Cântikte vâki' arâzi mezra' kıymet 4000 Emine Bûke; Toptârhânda karye-i Şamakda kışla ve arâzi bir mikdar mezru'î buğdayla kıymet 6000 le-deyn-i eytam Âbdurrahman Efendi; Balğâkda vâki' arâzi kıymet 1500 kısmet olunmuştur; Bonyakda çayân dimekle ma'rûf karyede vâki' arsa kıymet 1600 Emine Bûke; Karye-i Âişe'de vâki' arsa kıymet 2500 kısmet olunmuştur; Bağların arkında vâki' bir kıt'a tugây kıymet 2500 li-Hadice; Değirmenci Kazâk kıymet 15000 el-edâ ve'l-iskâr; Vasıl nâm Kazâk kıymet 16000 Abbas Efendi; Maksemem nâm Kazâk kıymet 14000 el-verese-i Ali Kadı hissesi?; Çoban çuda kıymet 17000 Osman Çelebi; Hasan nâm Kalmuk Kazâk kıymet 17000 el-edâ ve'l-iskâr; Gül Beyaz nâm câriye Pere nâm çurâsıyla kıymet 20000 Fâtîma ve Âkide ve Ümmügülsüm ve Emine; Kalmuk câriye kıymet 18000 Mevhub li-Hadice Seyyid Süleymân Ebu Bekir ve Kutlu Hân ve Cân Mirzâ; İhsan nâm câriye kıymet 18000 li-Râbia Bûke; Mufasssal kahve ibriği kıymet 100 Ümmügülsüm; Sini adet 4 kıymet 450 li-Hadice; Kenarlı sahan adet 4 meblağ 5 450 Hadice; Kenarlı Büyük sahan adet 2 kıymet 190 Arif; Kebap sahan kıymet 100 Hadice; Köhne sahan 1 kıymet 45 Arif; Deyn-i sahan adet 1 kıymet 90 Muhterem; Deyn-i sahan adet 1 kıymet 100 Muhterem; Lenger sahan adet 3 kıymet 90 Hadice; Tepsi kıymet 15 Hadice; Çini çanâk kıymet 20 Abbâs; Tencere kazan meblağ 4 kıymet 490 Arif; Büyük testi kıymet 120 Muhterem; El Tavası kıymet 25; Büyük Tava kıymet 80 Hadice; Tencere kazan adet 4 kıymet 460 Muhterem; Kepçe kıymet 15 Muhterem; Demir şiş kıymet 20 Muhterem; Körik kıymet 15 Muhterem; Def'a körik kıymet 15 Muhterem; Cam testi kıymet 15 Muhterem; Maşa kıymet 5 Muhterem; Sebet adet 2 ocak üzere ve köhne kıymet 15 Muhterem; Kapaklı ayak kıymet 50 Abbâs; Altı kâlib sabun kıymet 35 li-Râbia; Bir mikdar uskili kıymet 15 li-Râbia; Kahve ibrik kıymet 30 Ümmügülsüm; Kahve ibrik kıymet 40 Abbâs Efendi; Kahve ibrik kıymet 20 Emine; Bâkır tabâk kıymet 40 Muhterem;

Lenger sahan kıymet 30 Muhterem; Küçük sini kıymet 116 Osman; Küçük coyun kazan kıymet 100 Muhterem; Leğen meblağ 1 kıymet 120 Muhterem; El-Tavası kıymet 50 Muhterem; Kantar kıymet 25 Muhterem; Şeşhâne tüfenk kıymet 150 Ümmügülsüm.

9b Maili post kıymet 100 Abbâs; Eğer levazımıyla kıymet 200 Abbâs Efendi; Kahve dibgi? kıymet 35 Emine; Küçük el tavası kıymet 20 Muhterem; Coyun kazan kıymet 500 Abbâs; Altun küpe kıymet 1800 ed-deyn-i; Nakıd mevcût sim kıymet 5070 elvasıyeti; Gümüş bilezik kıymet 500 Bâki bilâ kısmete; Lenger sahan kıymet 40 Muhterem; Güğüm kıymet 225 Muhterem; Kart sarı bora kıymet 1000; Kart mâyâ kıymet 1000; Kunân ak deve kıymet 1030 le-deyn-i vakf; Göğer sıgır kıymet 500 Râbia Bûke; Ciran alaşa kıymet 700 ed-deyn-i; Kaşka Kunacin sıgır kıymet 400 Râbia; Kuba öküz kıymet 700; Ala öküz kıymet 700; Dori alaşa kıymet 1500 Ümmügülsüm; Gri dori baydal tayla kıymet 700 akide; Dori baydal erkek tayla kıymet 800 Râbia Bûke; Kart çal baydalkıymet 300 Abbas; Lenger? kıymet 50 Osman; Lenger kıymet 40 Osman; Nacak balta kıymet 25 Arif; Küçük ocak kıymet 5 Arif; Otıyla halmak 60 Arif; Derviş halmağı kıymet 40 Muhterem; Halmak kıymet 15 Muhterem; Yoğurt halmağıyla Kıymet 80 Muhterem; Ağrac halmağıyla kıymet 40 Muhterem; Küçük varil kıymet 15 İki kutı kıymet 15 Abdulvehhâb; Kûp adet 5 kıymet 30 Varil kıymet 25 Abdulvehhâb; Kutı adet 3 kıymet 15 Abdulvehhâb; Bir mikdar sarımsak ve soğan kıymet 20 Abdulvehhâb; Çuval adet 3 kıymet 40 Abdulvehhâb; Kataç kıymet 20; Koyun derisi adet 10 kıymet 50 Abdulvehhâb; Elli vukiyye yapağı kıymet 250 Muhterem; Halmak adet 5 kıymet 100 Arif; Eskince kıymet 80 Arif; Bir mikdar tahta ve kereste kıymet 35 Arif; Razân adet 7 Katel adet 2 kıymet 70 Arif; Bir tulum peyniri kıymet 60 Arif; Halmak adet 4 kıymet 170 li-Râbia Bûke; Kûp adet 2 kıymet 15 li- Râbia; Ağrac calmağıyla kıymet 60 li-Râbi'a; Yoğurt çabcağı kıymet 60 li-Râbia Bûke; Köhne varil adet 2 kıymet 15; Soğan sarımsak kıymet 20 li-Râbia Kutı adet 5 kıymet 25; Köhne katır sandık kıymet 15 li-Râbia; Köhne sepet sandık kıymet 10; Elek ve tapla adet 3 kıymet 10 li-Râbia Bûke; Halmak kıymet 30 Bûke; Duhân adet 2 kıymet 10 Abdulvehhâb; Don yağı meblağ 2 kıymet 160 li-Râbia; Ku'taç kıymet 10; Zincirli çengel kıymet 15 Abdulvehhâb; Başak kıymet 40 sekiz tahta dört hatıl Kıymet 30 deyn-i Sâlih Efendi; Hüseyin Çelebi zimmetinde kıymet semen 3000 Bilâ-kısmet-e tereke; Dağ imâmı Mehmed Ağa zimmetinde semen 3000 tereke-i bilâ kisme; Ana baş koyun adet 88 kıymet 5280 el-rem; Kısır ve şişek adet 67 kıymet 4350; Toklı adet 74 kıymet 2590; Kunanca ... adet 20 kıymet 1600; Koçkar adet 15 kıymet 1500.

Koyunların mecbu‘-i kıymeti yüz elli üç gurûş yirmi olub yetmiş beş gurûş resm-i altmış iki gurûş yetmiş yedi akçe Abdurrahman Efendin’in eytâm-ı deynine bâkiyesi Ümmügülsüm Büke hissesine ta‘yîn olunmuştur.

Bu dahi Alma kışlasında olan emvâldır beyaân olunur. Kaşka öküz kıymet 800 Osman Çelebi; Sarı öküz kıymet 600 Osman; Alâ bolma? kıymet 450 ed-deyn-i; Kara tosun kıymet 450 le-deyn-i Abbâs Çelebi; Kuba tosun kıymet 400 Muhterem; Kuba boğa kıymet 400 Muhterem; Kara dana kıymet 160 Muhterem; Göğer dana kıymet 200 Arif; Kara dana kıymet 200 le-deyni; Göğer sığır kıymet 400 Ümmügülsüm; Gök sığır kıymet 600 Ümmügülsüm; Damğalı kuba sığır 600 Ümmügülsüm; Kuba sığır sığır kıymet 600 Abdulgahhar Çelebi; Alâ buker göğer dana kıymet 160 Abdulgahhar; Kara sığır buzâğıyla kıymet 500 le-deyni; Kara kısır sığır kıymet 550 Abdulvehhâb; Buzâğıyla göğer sığır kıymet 600 Abdulvehhâb; Kara göz kuba sığır kıymet 450 Abbas; Erkek Sarı dana kıymet 120 Abbas; Tokâl sarı alâ sığır 450 el-vasiyeti; Sarı dana kıymet 120 Ümmügülsüm; Kurun dana kıymet 150 Ümmügülsüm; Kızıl kulanca kıymet 150 Ümmügülsüm; Toptarhanda olan iki öküz kıymet 1000 Abdulgahhar; Kaşka düven kıymet 500 le-deyn-i Şehbâz; Dori aygır kıymet 1000 bilâ kısmete; Kart çâlbay erkek kulnayla? kıymet 600 Akide Büke; Gri Kunacin baydal kıymet 400 Ümmügülsüm; Alâ ayak dori Kunacin baydal kıymet 300 Ümmügülsüm; Kısır dori baydal kıymet 600 Ümmügülsüm.

10a Ciran kaşka dunacin baydal kıymet 500 Ümmügülsüm; Erkek çal tay kıymet 300 Ümmügülsüm; Alâ ayak dori tay kıymet 300 le-deyn-i Süleynân; Çabtar kaşka ... Kıymet 700 akide; Erkek kubanla dori baydal kıymet 700 Abdulvehhâb; Defa‘a kara tay kıymet 300 Osman; Kısır dori baydal kıymet 600 bilâ kısmete kalmıştır; Dori baydal kıymet 300 Osman; Dori kunân kıymet 400 Emine; Kara çal baydalkıymet 400 Osman Çelebi; Gri tosun kıymet 300; Üç kaban cabi‘lek? bıçın kıymet 900 Muhterem; Üc kaban duvağı bicin kıymet 900; İki buçuk kulaç darı samanı kıymet 300 Muhterem; Altı kulaç saman kıymet 720; Altı kulaç kurâ kıymet 600 Arif; Beş kulaç tezek kıymet 200 Arif; Çoyun kazan kıymet 240 Arif; Toptâr hânda olan iki Sarı öküz kıymet 1000 Arif Mehmed; Çoyun kazan kıymet 150 Ümmügülsüm; Çelik adet 1 Ayak adet 2 Kâşık adet 10 kıymet 25 Küp kıymet 15 Abdulvehhâb; Halmak adet 2 kıymet 30 Abdulvehhâb; Turan ve kılıç kıymet 150 Abdulvehhâb; Otârda olan hırdavat kıymet 50 Abdulvehhâb; Leğen kıymet 50 Osman; Orak adet 2 kıymet 10 Muhterem; Çalğı adet 2 kıymet 50 Muhterem; Balta kıymet 25 Muhterem; Burgi işkı kıymet 20 Muhterem; Araba levazımıyla kıymet 80 Muhterem;

Halmak adet 7 kıymet 20; Göz kâyişı adet 4 kıymet 20 Muhterem; Kâyiş arkan kıymet 20 Muhterem; Sapan ağacı cümle kıymet 50 Muhterem; Darı şinik adet 80 kıymet 1000; Buğday şinik adet 50 1900; Arpa şinik adet 40 kıymet 640 Ümmügülsüm; Değirmende olan iki başır buğday kıymet 300; Toptâr hânda olan altı kulaç bıçın kıymet 600 bilâ kısmete tereke; Tohtâr hânda arpa batman adet 1 kıymet 400 bilâ kısmete kalmıştır; Divân köyde olan yedi kaban bıçın kıymet 2100 le-deyn-i; Kaçıda olan bıçın kıymet 300; Bir küpte kurâ kıymet 200 Abdulgahhar Çelebi; Talik araba kıymet 300; Macâr levazımıyla kıymet 300 Osman; Def'a macâr levazımıyla kıymet 120 Osman; Cadır araba kıymet 250 Muhterem; Yüz bezi adet 4 bir makreme kıymet 100 li-Râbia; Sekiz arşın keten le-deyn-i muvkuf kıymet 100 li-Râbia Beş tahta kilidiyle kıymet 40 Abbas; Neftere? kıymet 100 Muhterem; Çatkı kıymet 100 Hadice; Bulgucu fincân adet 3 kıymet 15 Abdulgahhar; Fincân adet 2 kıymet 50 Ümmügülsüm; Fincân adet 3 kıymet 10 Abdulvehhâb; Kavanoz kıymet 10 Muhterem; Eğer ma'cunu kıymet 70 Abbâs; Canta ... kıymet 25 Muhterem; Eşribe? kıymet 15 Muharrem; Akçe tahtası kıymet 25 Muhterem; Amâdü'l-islâm kıymet 500 le-deyn-i; Risâle-i birgivi kıymet 100 tereke bilâ kısmete; Muhammediye kıymet 300 tereke bilâ kısmete; Şişeyle zeytin yağı kıymet 10 Muhterem; Beyaz şişe kıymet 20 Muhterem; Zarflarıyla evrak-ı perişân kıymet 45 Muhterem; Beser tesbih kıymet 100 Ümmügülsüm; Olta kıymet 30; Bogasi kaplı kürk kıymet 2000 Fâtîma Büke; Baş yastık adet 2 kıymet 50 Basma minder kıymet 50 Abdulvehhâb; Yorgan kıymet 120; Kece seccade kıymet 30; Kebe kıymet 10; Kece adet 2 kıymet 80; Halı seccade kıymet 50 Abdulvehhâb; Köhne Halı kıymet 150 Fâtîma; Halı seccade kıymet 200 Hadice; Sığırın derisi seccade kıymet 200 Hadice; Kahve iki kıymet 5 Emine; Köhne peşkir kıymet 55; Kelâmullah kıymet 1200 li-Râbia Büke; Tahta sandık kıymet 200 Hadice; Sandıklı çekmece kıymet 120 Abbas; Siyâh tesbih kıymet 20; Siyâh sandık kıymet 300 Hadice; Gümüş bağıyla saat 1200 ed-deyn-i; tevârih-i taberi kıymet 1000 Hadice; Dokuz arşın melez kıymet 80; Kebe kıymet 60; âkide Büke; Cedîd Sarık kıymet 200 ed-deyn-i; Tac ma'aSarık kıymet 100; Beyaz seccade kıymet 120 li-Râbia Beyaz kuşak kıymet 15 li-Râbia; Fes kıymet 10; Siyâh tesbih kıymet 20; Kırmızı ihrâm kıymet 1000 Hadice; Saban Çelebiden sim 1200 ed-deyn-i; Sarı borâ kıymet 2000 ed-deyn-i; Ak baş borâ kıymet 2000 ed-deyn-i; resm-i me'huz sim 7500. Cem'an yekûn kıymet meblağ 438248.

10b El-ihracât sim 150608; ... semen-i kısmet 283000; Ba'dehu deyn-i zuhûr ihtimâli üzere bilâ kısmete tereke olunan emvâl sim 14640; Nısf-ı semen için Râbia

Bükeye virilen hisse sim 18000; Hissetü'l-inb-i vâhid sim 30000; Hissetü'l-bintü'l-vâhide sim 15000.

Nesli Hân Büke deyn-i ve mihr-i ve semen-i 80000; Merhûm Abdurrahman Efendi'nin eytâm-ı deyn-i 12277; Râbia Büke'nin deyn-i 14400; Abdulfettâh Efendi'nin vakf-ı için 12000; (+) 118677; Resm-i me'huz 7500; Tekye evkâfından vakti hulûl iden 18431; Vasiyet 6000; (+)150608

10b/1 Oldur ki mahmiye-i Bâğçesarâydan Hâcı Oğlu Ahmed nâm kimesne mahfil-i kazâda karye-i Aveldeñ Hüseyn bin Receb Mollâ nâm kimesne mahzarında üzerine da'vâ idüb mezbûr Hüseyn li-eclil-ra'ı ecrim iken yedine teslîm ittiğim koyunlarımdan yüz re's koyunumu itlâf ve tazi' eyleyüb taleb ittiğimde elli re's koyunumun itlâfına bi't-tav' ve'r-rizâ' karye-i Yekimin dahilinde ikrâr eyledim suâl olunub mûcibi icrâ olunması murâdımdır dediğinde gıbbe's-suâl mezbûr Hüseyn tav'-ı ikrârına münkir olub mezbûr Ahmed'den kavline müsebbete beyyine taleb olundıkda karye-i merkûmenin mescid imamı olan Osman Halife ibn-i Kântimur ve Şâkir Mollâ ibn-i Ebu Bekir nâm kimesneler li-ecliş şehâde hâzırın olub mezbûr Hüseynin elli re's koyununu itlâf ittiği üzere tav'-ı ikrâr idüb müddei'-i merkûmdan sulh taleb ittiğine bi'l-muvâcehe şehâdet-i şer'ıye eylediklerinde ba'de't-ta'dil ve't-tezkiye şehâdetleri makbûle olub merkûm Hüseyn'in elli re's koyun itilâfı sâbit oldukdan sonra müddei'-i merkûm Ahmedden koyunlarının bahâları istifsar olundukda beher koyun birer guruş olmak üzere da'vâ idüb merkûm Hüseyn inkâr eylediğinde kendi müddei'-i merkûm ityân-ı beyyine idemeyup Hüseyn dahi beyan itmeğin beyân ile cebr olındığı bu mahalle ketb olundu.

Şuhûdü'l-hâl

Es-Seyyid Yahya Çelebi, Mollâ Mehmed bin Arslân Sofi, kazâ-i muhzır.

11a/1 Muhallefât-ı Abdulvehhâb bin Seyyid Gâzi Efendi mate ve tereke-i zevceti Zeyneb ve ibnâ sağire Ebu Müslim ve cenina ve'l-verâset-i münhasıra fihîm şer'ı fi tahrîr muhallefâtır fi evâhir-i şehri Zil-hicce sene 1127.

Eşyâ-i bey'den nükûd meblağ 11340; Zevcesine geçen eşyâ-i mütenevvi'a bahâsı meblağ 1525; Def'a eşyâ-i bey'e sim meblağ 2080; Mangal kıymet 400; Çürük üskili kiyye 60 kıymet 300; Müselles kıymet 500; Dar ağaçı kurbunda iki bâb dükkân ile kaytâş Ağa

çayırında bir bâb hayatıyla müstemil menzil kıymet 7500; Sohrab Efendi mahallesinde vâki' menzil kıymet 7000; Buğday kile 3 kıymet 450; Bir mikdar düki kıymet 15; Ala sığır kıymet 200. Cem'an yekûn meblağ 31510; (+) 680 (+) 32190; Nakid meblağ 680; Masârif budur ki beyân olunur; Tehciz ve tekfîn meblağ 1200; Resm ve haracı kâtibiye li-eclil-bey'-i eşyâ meblağ 1300; Dellâliye meblağ 120; İt'âm ecli için meblağ 80. Cem'an 2700 el-bakiyü'l-gârma? meblağ 29490; Deyn-i acem zımmî meblağ 400 bi-hasbe'l-gârma 185; Deyn-i tâtâr meblağ 300 bi'l-gârma 140; Deyn-i Yetim Hüseyin Efendi meblağ 1650 bi'l-gârma meblağ 744; Deyn-i resm; Def'a meblağ 800 bi'l-gârma meblağ 340; Deyn-i mihr-i müeccel müsbettir meblağ 60000 bi'l-gârma 27900; Deyn-i Mehmed meblağ 4 âmadır.

11a/2 Oldur ki müteveffâ-i mezbûrın terekesinden olmak üzere silki müfredâtında tahrîr olunan hudûd-i ma'lum iki bâb dükkânı ile Kaytâş Ağa câyırına vâki' olub kezâlik beynen-nas hudûdu ma'lum hayatıyla bir bâb beyti bey'-i menyezid olunub rağbâtı yedi bin beşyüz akçede Müderris Hızır Efendi münkat'ı olmağla müteveffâ-i mezbûrun zevce-i metrûkesi Zeyneb nâm hâtûn'un vekîl-i şer'iyesi Mehmed Efendi El-Hâc Yusuf nâm kimesnenin marifeti ve mübâşeretî ile zikr olunan iki bâb dükkân ve beyti merkûmeleri ile ve bi'l-cümle hukûk-ı mu'rafıklarî ile müşârü'l-ileyh Hızır Efendiye meblağ-ı merkûm yedi bin beşyüz akçeye bey'i bât-ı sâhih üzere savb-ı şer'den bey' olunub oldahi kabûlinden sonra semen-i merkûm vekîl-i mezbûrın mübâşeretîyle yedinden ahz ve istifâ olunub merkûme Zeyneb Hâtûn'un sübût bulan mihr-i mü'eccel-i için ta'yîn olunduğı bu mahalle beyân olundu.

Şuhûdü'l-hâl

Va'iz Osman Efendi, El-Hâc Abdullah bin El-Hâc Hasan, Salih El-Hâc ibn-i El-Hâc Mustafa, Mehmed Efendi ibn-i Murteza Çelebi, Kazâ-i muhzır.

11b/1 Bâyrâm Gâzi nâm müslimîn olub mu'takî kezâlik mutekâdan olduğı mukarrer olan bâ'isü'l-kitâb Şehbâz nâm târhân'ın beher bâliğide göl tabîr olunan mahalde adiyeten mütemekkin olduğı menzilde böğrü ağzından âtî cerh ile mecrûh olub ve katl olunub ba'dehu Gözlevi El-Hâc Ali nâm kimesnenin mu'takî olan Kürekci Vâsıl nâm târhânın menziline def' olunan Anderi nâm Târhân Kazâğın kâtîli tefahhus olunmak için bil-fiil kâim-mâkam-ı Hazreti Hân olan El-Hâc Abdullah Efendi'nin huzurlarında akdî meclis-i şer'i olub merkûm Şehbâzdan suâl olundukda mârû'l-zikr Kürekci Vâsıl nâm târhânın mahzarında takrîr-i kelâm idüb katl-i merkûm Anderi vech-i mübeyyin üzere

mütemekkin olduğım menzilde vech-i muharrer üzere cerh ve katl olunub ba'dehu işbu Vâsılın menziline nakl olındığı vâki'dir, velakin katl-i merkûm ve işbu Vâsıl benim mütemekkin olduğım menzirimde niza'a geldiklerinde işbu Vâsıl bıçak ile böğrü ağzına darb idüb ve cerh ve katl eyledi kâtili muayyen işbu Vâsıldır ve dem ve diyeti merkûm Vâsıldan taleb olunmaludur didikte merkûm Vâsıldan suâl olındıkda fi'l-vâki' katl-i mezkûr Anderi ile meyanımızda olduğında bıçak ile mahalle mezkûrına ben darb idüb cerh eyledim vâki'dir velakin benim cerhimden fevti ma'lûmum değildir didikte karye-i âherden Sefer Gâzi bin Emanlık ve Ebuhayr bin Abdurrahim nâm kimesneler meclis-i şer'e gelüb şu gûne şehâdet eylediler ki fi'l-hakika zikr olunan Enderi nâm târhânın üzerine vârub cârihi vefatından suâl ittiğimizde işbu Vâsıl bi't-tav'ü's-saf merhûm Anderi târhân Şehbâzın menziline bıçak ile ben cerh idüb ve ben katl eyledim kâtili benim benden gâyrı şerikim yoktur deyü ikrâr ve itirâf eylediğine şahidiz ve şehâdet dahi iderüz deyü edâ-i şehâdet-i şer'îye eylediklerinde bâ'de't-ta'dil şehâdetleri makbûle olub kâtil-i merkûm Kürekci Vâsıl olduğu sâbit olmağın merkûm Şehbâz'ın halâsına hükmü şer'an lâhik olduğu ba'de't-taleb ketb ve tâlibi yedine def' olındı hurrîre fi evâhir-i Muharrem sene semân ve işrîn ve miete ve elf.

Şuhûdü'l-hâl

Es-Seyyid Osman Efendi bin Abdulfettah Efendi, Abdi Efendi, Arif Mehmed Efendi bin Ahmed Efendi, El-Hâc Cân Mirzâ Abbâs Ağa, Abdulaziz Çelebi bin Paşa Çelebi, Kâtib Ali Çelebi ve gayrihum.

11b/2 Muhallefât-ı Derviş Odabaşı mate ve tereke zevceti mihr-i Cân ve'l-ibn-i Abdulvehhâb vâki'yü't-tahrîr fi evâhir-i şehri Zil-hicce sene 1127.

Bir bâb çatma hâneyi müstemilat-ı ma'lumü'l-hudûd dâr kıymet 7000 mihrü'z-zevce; Bâkır saplı ayak kıymet 70 ibn-i; El ibriği kıymet 90 ibn-i; Kübde tavası kıymet 70 ibn-i; El tavası kıymet 40 ibn-i; Şam'dân ma'amakrâs kıymet 66 ibn-i; Kefgir kıymet 40 ibn-i; Kahve ibriği kıymet 25 ibn-i; Bâkır testi kıymet 25 ibn-i; Hamam testi kıymet 30 ibn-i; İki sahan kıymet 80 ibn-i; İki bâkır tabâk kıymet 100 ibn-i; Bâkır sini kıymet 200 semen; Kazan ma'akabak kıymet 200 resm; Tencere ma'a kabak kıymet 150 ibn-i; Halı seccade kıymet 150 ibn-i; Def'a halı seccade kıymet 70 ibn-i; Nacak balta kıymet 20 ibn-i; Küçük demir şiş kıymet 10 ibn-i; Maşa kıymet 15 ibn-i; İki sac ayak kıymet 30 ibn-i; Demir su leğeni kıymet 10 ibn-i; İki çengel kıymet 15 ibn-i.

Cem'an yekûn meblağ 8456, Mihrü'z-zevce meblağ 700, Sahan el-zevceti meblağ 175, Li-hisse'l-ibn-i meblağ 1281.

11b/3 Muhallefât-ı Abdulvehhâb mate ve tereke zevceti Halime ve'l ibn-i Ali ve'l-veraseti münhasıra aleyhim vaki'yü't-tahrîr fi evâhir-i şehri Zil-hicce.

Bir bâb çift hane kıymet 2500 mihrü'z-zevce; Bâkır saplı ayak kıymet 70 mihr-i; El ibriği kıymet 90 mihr-i; Kübde tavası kıymet 70 mihr-i; El tavası kıymet 40 mihr-i; Şam'dân ma'a makrâs kıymet 66 mihr-i; Kefgir kıymet 40 mihr-i; Kahve ibriği kıymet 25 mihr-i; Bâkır testi kıymet 25 mihr-i; Hamâm testi kıymet 30 mihrü'z-zevce; İki sahan kıymet 80 mihr-i; İki bâkır tabak kıymet 100 mihr-i; Tencere ma'a kabak kıymet 150 mihr-i; Halı seccade kıymet 150; Def'a halı seccade kıymet 70 mihr-i; Nacak balta kıymet 20 mihr-i; Küçük demir şiş kıymet 100; Maşa kıymet 15 mihr-i; İki sac ayak kıymet 30 mihr-i; Demir su leğeni kıymet 10 mihr-i; İki çengel kıymet 15; Cem'an yekûn meblağ 3600 müteveffâ-i mezbûr Abdulvehhâb ki zevce-i metrûkesi olan Halime Büke mihr-i mukâbelesine ta'yîn olunması beyân şûd.

12b/1 Muhallefât-ı Fâtîma Sultân mate ve tereke-i zevci Bahâdır Şâh Mirzâ ve ibne bâliğâ Ömer Mirzâ ve ibneyn Şaban bin sağır Murteza Mirzâ ve Mustafa Mirzâ ve binte murâfik Âişe Sultân ve binte sağireti Rukiye Sultân ve'l-verâset-i münhasıra fihim şer'i evâhir-i Receb sene 1127.

Kara Suda bir bâb dükkân kıymet 8000 ...; Divân köyünde vâki' üç göz değirmenin beş hissesinden üç hissesi kıymet 26600 ...; Saat semen kıymet 4000 el-resm meblağ 2100 el-bâkiyü'l-zevci; Mücevher istifân kıymet 5000 Rukiye Sultân; Mücevher sorgıci kıymet 1500 Âişe Sultân; Kırmızı telli hıtaylı zarflı as kürk kıymet 5000 hisse'l-zevci; Mortâlî hıtaylı zarflı as kürk kıymet 4500 Âişe Sultân; Yeşil çuka hamûr kürk köhne kıymet 3500 ..; Semen-i mücevher baş kuşak kıymet ...; Kırmızı atlas üzerine işleme sirmâdan basma yastık zarfı sim 3 kıymet 3000 hisse'l-zevci; Kılâbdanlı atlas yastık zarflı sim 1 kıymet 200....; Nakışlı maili işleme atlas minder kıymet 120 zevci; Musta'mel harırzar? kıymet 1000 hisse'l-zevci; Harir cebnelik? kıymet 1000 ...; Kırmızı harırtalı döşek zarfı kıymet 300 ...; Garma bohça kıymet 300 ...; Harir yayma kıymet 250 hisse'l-zevci; Kırmızı sâkızı şal kıymet 600....; Harir peşğir kıymet 300 ...; Bursa çatması yastık kıymet 500 hisse'l-zevci; Köhne dolma yastık sim 2 kıymet 600 hisse'l-zevci; Def'a dolma yastık sim 2 kıymet 500 ...; Râkcin kıymet 120 ...; Çatma yorgan harir çarşabıyla kıymet 1300 Âişe

Sultân; Mindallı yorgan kıymet 350 hisse'l-zevci; Kılabledanlı ocak yaşmağı kıymet 500 ...; Çuka kapu perdesi kıymet 500 hisse'l-zevci; Köhne harir yayma kıymet 120 hisse'l-zevci; Nakışlı sofa bezi kıymet 250 hisse'l-zevci; Sebet sandık kıymet 80 hisse'l-zevci; Kantar sandık 2 kıymet 500 hisse'l-zevci; Köhne çatma yastık kıymet 300 hisse'l-zevci; Köhne halı kıymet 700 hisse'l-zevci; Köhne mak'ad kıymet 120 zevci; Def'a köhne mak'ad 3 kıymet 200 hisse'l-zevci; Hunci? Nâm câriyenin kızı sağire doğmaçek kıymet 3000 hisse'l-zevci; Bâkır sini meblağ 5;5 kıymet 500; Kapaklı sahra meblağ 2;5 kıymet 250 ...; Def'a Kapaklı tencere meblağ 1;5 kıymet 150; Def'a sahra kıymet 160; Kapaksız tencere kıymet 140; Köhne güğüm kıymet 80 zevci; Suvatlı ibrik ve leğen kıymet 35 ...; Kebîr Şam'dân kıymet 120 zevci; Kahve ibriği semen 4 kıymet 90 hisse'l-zevci; Köhne küçük ibrik kıymet 30 Rukiye; Sahan adet 13 kıymet 2300 ve kabâk adet 14 kıymet 23 hisse-i Rukiye Sultân; Uzun boy ibrik kıymet 50 zevci; Na'lik sim 7 kıymet 175 ...; Hoş ab testi kıymet 80 ...; Cam testi kıymet 30 zevci; Bâkır deste kıymet 30 Âişe; Küçük tabak kıymet 20 zevci. Cem'an yekûn meblağ 80273.

Resm-i kismet meblağ 2100; Hisse'l-zevci meblağ 19543; Hisse-i semen-i salis meblağ 143974; Hisse-i Rukiye Sultân meblağ 7328; Hisse-i Âişe Sultân 7328.

12b/2 Mezbûrenin muhaleffât-ı tahrîr olundukta i'lâm ve beyân iden ancak mezbûr Bahâdır Şâh Mirzâ olub müfredât-ı merkûmeden gayrı tereke olmayub bir re's câriyenin i'takı ve bir re's Kazâk bir re's câriyenin dahi evladı mezkûreden Âişe'ye ve Rukiye hibe olunub ve kendüsünün üzerinde olan mihr-i mü'eccelin dahi zamân-ı sıhhatinde mevhûb olduğına şahidlerim vardır ancak seferdedir isbat idemiyorum demesiyle acilen tahrîr olunmayub tehir olundığı bu mahalle beyân olundu.

13a/1 Oldur ki bundan mahmiye-i Bâğçesarây mahallesinden Şâh Bolât Mahallesi sükkânından iken vefât iden Derviş Çelebi nâm kimesnenin zâhirde verâseti zevce-i metrukesi olan Nesli nâm hâtûn'a münhasıra olmak zu'mıyla terekesi bi'l-ak'ıl Emin binti itmâl El-Hâc Ahmed Ağa ma'rifetiyle savb-ı şer'den tahrîr ve takdîm olunmak için bu fakir ba'is ve irsâl olduğımı? mezbûr Ahmed Ağa zeyl-i sahifeye muharrerü'l-Esâmî kimesneler ile müteveffâ-i mezbûrın mütemekkin olduğu mahalle merkûmede vâki' sübût mütte'iden ve havâit ve havalie müştemilatı olub kıblete Mahmud dede ve El-Hâc Hamza malikânelerine ve şimâlen El-Hâc Timur mülki ve tarîk-i ammeye ve şarken Âişe Hâtûn mülkine ve garben derya-i fethiye olan dârin müteveffâ-i mezbûrın terekesinden olmağ

zu'mıyla tevzi' olunub takdîm merâk olundukta mezbûre Nesli Hâtûnın da'vâ-i atil-beyân için tarafından vekîl olub vekâlet-i zât-ı mezbûreyi ma'rifet-i şer'îye ile ârifân olan Hacı Timur bin Hasan ve Ahmed bin Abdurrahman nâm kimesnelerin şehâdetleri ile sübût bulan Bay Akayzâde Mehmed Efendi meclis-i şer'ide mezbûre Nesli Hâtûnın i'lâm ile ma'lumü'l-beyân cânibin için vasi nasb olan El-Hâc Hamza nâm kimesne ile mezbûr El-Hâc Ahmed Ağa mahzarında üzerlerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idûb dâr-ı mahdûd bin ... mezkûre suret-i zahireden müteveffâ-i mezbûrın akd-ı şîrâsıyla terekeden olmağ ..... olsâ dahi fi'l-asl müvekkilim mezbûre Nesli Hâtûn dört yüz elli guruş akçesiyle ve müvekkilim nefsi için akd-i şîrâye emriyle akd olunan mülk-i müşterâsıdır müteveffâ-i mezbûrın bi-vechiyle dâr-ı mezkûrede hak ve 'âlakası yoktur dâr-ı mezkûre-i dahi ma'beyn üzere müvekkilemin akçesiyle ...içün emriyle akd olduğına müteveffâ-i mezbûr Derviş Hasan'ın vakt-i sihhatinde ikrâr ve itirâf dahi vârdır suâl olunub mücebi icrâ olunması murâdıdır dediğinde gıbbe's-suâl mezbûr El-Hâc Hamza ile mârû'l-ism El-Hâc Ahmed Ağa nasıb merkûmeye minvâl-i muharrer üzere idüki ma'lûmumuz değıldir dediklerinde vekîl-i mezbûr da'vâ-i merkûme minvâl-i beyyine talep olundukta 'udûl-i ihrâr ....müslimînden Ahmed bin Hasan ve Abdurrahman bin Âdil Bölük Başı ve El-Hâc Timur ve El-Hâc Ali El-Malik nâm kimesneler li ecli's- şehâdeti meclis-i şer'e hâzırûn olub eserü'l- iştihâd ve her birleri fi'l-hakîka müteveffâ-i mezbûr Derviş Hüseyin Kemâli sihhatinde bizlerin huzûrumuzda dâr-ı merkûme mahdûde için zevcem Nesli hâtûn'ın mülk-i sahîhidir mezbûrenin dört yüz guruşu ile mezbûrın nefsi için akd eylemişdir benim bi-vechiyle dâr-ı merkûmede hak ve alâkam yoktur deyu ikrâr ve itirâf eylediğinde yed-i talibi bizler şahidleriz ve şehâdet dahi ideruz deyu her birleri edâ-i şehâdet ve şer'îye eylediklerinde ba'de'l-kabûl dâr-ı mahdûde merkûme mezbûr Nesli hâtûn'ın meblağ-ı merkûm dört yüz elli guruş nısf-ı için iştirâ olunan mülk-i müşterâsı olduğu sâbit olmağın mûcibi ile ba'de'l-kazâ mâ hüve'l-vâki' ketb olub yed-i tâlibi virildiği mezkûr mâ cari ola hurrire fi sene hamse ve işrîn ve miete ve elf fi şehr-i Ramâzanü'l-mubarek fi'l-yevmü'r-râbi'.

Şuhûdü'l-hâl

Derviş Mehmed El-Müteveffâ, Derviş el-muhzır ve Ramazan el-muhzır ve Atâlık Ali gayrihum mine'l-hâzır.

13a/2 Oldur ki mahmiye-i Bâğçesarây mahâllatından Hüseyin Bölük Başı mahallesinden Ümmügülsûm binti Midâş nâm hâtûn'un damadı El-Hâc Hasan'ın üzerinde zuhûr iden on üç bin yüz yirmi akçesiyle altmış ayın gurûşının altı bin ikiyüz akçesi edâ olunub bâki zimmetinde altmış ayın esedi altı bin dokuz yüz yirmi akçe kalmış iken mezbûr El-Hâc Hasan altmış esedi gurûşın başı yedi yüz yirmi akçe ile on bin akçeyi meclis-i şer'e getirüb kâyn vâlidesi mezbûre Ümmügülsûm'un yedine teslim ve oldahi kabz eylemeğın ve hesâblarında yetmiş akçe ziyâde bulunmağla gurûş başı yedi yüz yirmi akçeden istirdad olunduğı bit-taleb ketb olundu.

Şuhûdü'l-hâl

Mehmed Efendi ibn-i Murteza Çelebi, Hızır Efendi ibn-i Abdullatif Ağa, Va'iz Osman Efendi, El-Hâc Abdullah ibn-i El-Hâc Hasan .

13a/3 Oldur ki mahmiye-i Bâğçesarây mahâllatından Arslân Ağa Câmi'i mahallesinden Abdurrahman bin Mustafa nâm kimesne mahfil-i kazâda mahalle-i merkûme sükkânından Ömer Beşe ibn-i Mustafa mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüb mezbûr Ömer Beşe Düngersun İkidzi mahalinde bıçak ile sol yazdım üzerine darp idüb muâyene olunan cerhi ihdâs eyledi cârihim merkûm Ömer Beşedir suâl olunsun dedikte gibbe's-suâl ve'l-inkâr udûlden Ali Mü'ezzin bin Mehmed ve Dâvud bin Mehmed nâm kimesneler li ecli's-şehâde hâzırın olub eserü'l-iştihâd her birleri Ali dahi da'vâda şehâdet-i şer'iyeye eylediklerinde muayene olunan cerh-i mezkûrın cârih-ı merkûm Ömer Beşe olduğı sabit olmağın hükmü birine ... olunduğı bu mahalle beyân olunur hurrîre fî ... Şevvalü'l-mükerrer sene 1125.

Şuhûdü'l-hâl

Abdi Efendi, Va'iz Osman Efendi, Salih Efendi ibn-i Ahmed Efendi, Muhammed Efendi ibn-i Murteza Çelebi, ... Ağası Ahmed Ali, Bahudan? Dellâl, Resûl Beşe vekîl Mustafa Çelebi, Avcı Başır el-ma'ruf ve gayrihum mine'l-hâzır.

13b/1 Medine-i Bâğçesarây'da Kabataş Ağa Mescidinin kurbunda vâki' olub Ağayı mezbûre müntehi olmağla mahallinde ta'rifden müstağni olan Sarây ... ziminde vaz' ve bina olunan mahalle-i cedîdde İbrahim ve Hüseyin ve Şehbâz ve Ahmed ve İvaz nâm kimesnelerin mülkleri ile bâ'isü'l-kitâb nâibü's-şer'i Seyyid Ali Efendi'nin bi-vech-i şirâ

ve mütemelik olan menzilin beyinlerinde olan tarîk-ı mahsûsa-i nihayetinde vâki' ve tîlen yedi kulac ve arzen iki kulac arazinin her herbiri ... müştemile olub bundan akdem vefât iden Ganem Emîni Ahmed Ağanın intifa-i emlakı mezbûrenin sâhiblerine muayyen olmak üzere vakfî olduğı müştehir ve müte'arif olan bir-i mâda emlakı mezbûre sahiblerinin ve kurbunda olan gayrı kimesnelerin şurb istiskâ cihetinden ve gayrı vecihle intifâ' itmeden istinâları olub bir-i mezbûreye hâr ve hâşâk ilkâ olunmağla mu'attala olduğundan su-i mekân mahfuzda olmayub mesdûde olmadığından sıbyânın? sukûtuyla zarar haf olunduğınî sükkândan olanlar cânib-i şer'e ihbâr eylediklerinde hakikatü'l-hâl mahalle-i merkûme ahâlîsinden dahi inkişaf olunub onlar dahi bir-i mezbûreden kendülerinin vucûhla müstağni olub vech-i mübeyyin üzere muattalâh olmağla zarar havfî mulahaza olunduğı üzere i'lâm ittikleri ma'lum-ı şer'î şerif olunduktan sonra ... mezkûrî ile bir-i merkûme bey' olunub semen-i kurbunda bir hayre sarf olunmak müsevi'ât-i şer'iyeden olduğına binaen bir-i merkûme zikr olunan ... ve kâffe-i hukûk ve murâhıkla halâ semen-i mislinden ezid olduğu zeyl sahifede esâmîleri mezkûre sükkânın ihbârıyla mütehakkik olan bin yirmi akçeye ... merkûmın câri olan mesbûku'l-ism Seyyid Ali Efendiye savb-ı şer'den ... Sahîh-i bey' ve kabzına taslid olundıkda oldahi semen-i mezkûr ile vech-i muharrer üzere tulan yedi kulac ve arzen iki kulac harimini ve bir-i merkûmeyi iştirâ ve kabûl idüb meblağ-i merkûm indeş-şer'î inkâd eylediğinde meblağ-ı merkûm mahalle-i merkûmenin kurbunda vâki' Çeşmenin masârıfına mesrûh olmak için vâkf-ı mezkûrın ibn-i ... Mustafa Çelebi'nin yedine teslîm ve def' olunub mâ hüve'l-vâki' ketb ve tâlibi yedine vaz' olundu hurrîre fî evâhir-i Şevval sene hamse ve işrîn ve miete ve elf.

Şuhûdü'l-hâl

Fahrul-Kuzzat-ı Bâğçesarây Kâdısı Mustafa Efendi, Sâbika ... El-Kâtib Abdi Efendi, Arif Mehmed Efendi bin Ahmed Efendi, Va'iz Osman Efendi, Lütfü Efendi El-Müderriş, Ebu Bekir Mollâ tâbi' Müftü Efendi.

13b/2 Oldur ki mahmiye-i Bâğçesarâyda mütemekkin olan Ermenilerden Evadik? veled-i Sefer nâm zimmî mahfil-i kazâda mahmiye-i mezbûre sâkinelerinden Hadice binti Abdullah nâm hâtûn mahzarında takrîr-i kelâm idüb mezbûre Hadice'nin şerikim olub ğâib-i anil-meclis Ermiyâ veled-i Hacedur zimmîde re's-i mâl olmak üzere yüz elli guruş ile meblağ-ı merkûmun rıbhinden yedi yüz elli akçe hakkı olub şerikim mezbûr benim ile isâl eylemekle mezbûre Hadice'ye teslîm olunmasını taleb iderim dediğinden sonra cedîd

zolatadan yüz elli guruş hesâbınca zolatayu ve ribhten olmak üzere yedi yüz elli akçe-i ‘indeş-şer’ nakd idüb mezbûrenin kendi yedine def’ ve teslîm eylediğinde mezbûre dahi zimmî-i merkûm Armiyâda olan hakkı merkûm için meblağ-ı mezbûrı ahz ve kabz eylediği bu mahalle ketb olundı hurrîre fî şevval 24 min el-târihül-mezbûr.

Şuhûdü’l-hâl

Kâtib Musa Efendi Abdi, Va‘iz Osman Efendi, Salih Efendi ibn-i Ahmed Efendi Zekeriyâ Mollâ an Kacı.

13b/3 Oldur ki mahmiye-i Bâğçesarâyda Sohrab Efendi mahallesinden Rukiye binti Ramazan nâm hâtûn’un tarafından bey‘i-atil-beyân için vekîl olub vekâleti zât-ı mezbûreyi ma‘rifet-i şer‘iye ile ârifân olan Alicân bin Mevlüd ve Hacı Timur bin Arslân Gâzi nâm kimesnelerin şehâdetleri ile sübût bulan mezbûrenin zevc-i Hacı Mehmed Çelebi mahfil-i kazâda mahalle-i merkûme sükkânından El-Hâc Mehmed bin Kurmân Gâzi nâm kimesne mahzarında takrîr-i kelâm idüb mahmiye-i mezbûrenin sükunde vâki’ olub hudûd-u erbasından kıblesi Memiş nâm kimesne mülkü ve şimâli tarîk-ı amme ve şarkı vakıf ve ... müntehî ve garbı ... müntehî olan ve birbirine muttasıl olub bir bâb mahzeni müştamil üç bâb dükkân müvekkilem mezbûre Rukiye’nin mülki olmağın bi’l-cümle hukûkıyla ve amme-i menafiyle on altı bin beşyüz akçeye işbu El-Hâc Mehmed’e bey‘i-bât-ı sahîhle bey’ ve layıkıyla ikbâz ve teslîm eyledim keyfemâ yehtâr mutasarrıf olur didikte mezbûr El-Hâc Mehmed tasdik idüb semen-i merkûm-i indeş-şer‘i inkât ve vekîl-i mezbûrun yedine def’ ve teslîm eylediği kayd-şud Şevval 24.

Şuhûdü’l-hâl

Fahrul-‘Ulemâ Es-Seyyid Osman Efendi Abdullah Efendi, Fahrul-Müderris Hızır Efendi, Abdi Efendi Kâtib Fetva, Va‘iz Osman Efendi, Mehmed Efendi Murteza Çelebi.

14a/1 Oldur ki karye-i Kabac sükkânından Mehmed bin Mahmud nâm kimesne mahfil-i kazâda karye-i Ayrıku sükkânından Mehmed Cân bin Bayrâm Gâzi nâm kimesne mahzarında üzerine da‘vâ idüb hâzır bi’l-meclis Mehmed Cân’ın yedinde olan bağır yânikda ve çağında kuş tamğalı bozca alâşa mülkim iken târihi kitâbdan üç sene akdemında mülkimden ğâib olmuş idi el-hâleti mezbûr Mehmed Cânın yedinde buldum yedinde bigayri hakkıdır suâl-olunub ihkâk-i hak olunması murâdımdır dedikte gıbbe’s-

suâl mezbûr Mehmed Cân merkûm alaşayı kendi köyümden hazır bil-meclis Murteza'dan beşyüz altmış akçeye iştirâ idüb ve oldahi hazır bil-meclis Hasandan iştirâ idüb ve oldahi karye-i Ayırğuden Şehbâz nâm kimesneden iştirâ eylemiş idi müdde-i mezbûrun mülkü idi ki ma'lûmum değildir didikte müdde-i merkûmdan dâvâsını müsebbete beyyine talep olundıkda Musa bin Bahadır Gâzi ve Bacı bin Bahadır Gâzi nâm kimesneler li-ecliş-şehâdeti meclis şer'î hâzırın olub eser-ul-iştihât her birleri zikr olunan mevsûf alaşa müdde-i mezbûr Mehmed'in mülki hâsı olduğına şehâdet-i şer'îye idüb ba'de'l-kabûl müdde-i merkûm yemîn billah idicek mevsûf alaşa müdde-i merkûnün mülki olmasıyla ba'de'l-kazâ mâ hüve'l-vâki' kayd-şud hurrire fî gurre-i evail-i şehri-i Zil-ka'de sene 1125.

Şuhûdü'l-hâl

Murad Şâh Efendi an Teberti, Abdi Efendi Kâtib Kul sâbika Sâlih Efendi ibn-i Şâkir Efendi, Eski Yurtalı Bolât Mollâ, Selim Efendi ibn-i an Teberti, Mustafa Mü'ezzin El-Hâc Hızır Ağa ve gayrihum mine'l-hâzır min sem'î ve hâzır.

14a/2 An-asıl mahmiye-i Bâğçesarây'da Hızır Ağa Câmi'nin Mahallesi sâkinelerinden Rukiye Büke ibneti Mustafa beğ nâm mahrezenin tarafından tarîk-ı canibü'z-zikirde vech-i ati üzere da'vâ şirket için vekîl olub vekâleti zât-ı mezbûreyi ma'rifet-i şer'îye ile ârifân olan Abdullatif bin Murteza ve Mehmed bin Bektâş nâm kimesnelerin şehâdetleri üzere sübût bulan Ahmed bin El-Hâc Mehmed nâm kimesne ile mezbûre Rukiye Büke'nin câri bâ'isü'l-kitâb Ahmed Çâvuş ibn-i nâm kimesne meclis-i şer'ide mahalle-i merkûme sükkânından Mehmed Efendi ve Mustafa Çelebi ibn-i El-Hâc Yusuf nâm kimesnelerin mahzarlarında üzerlerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüb mezbûre Rukiye Büke'nin mahalle-i mezkûrede vâki' dâri ile işbu Ahmed Çâvuş'un ezâlik mahalle-i merkûmede vâki' dârının hukuklarından olub beynlerinde şüyû' üzere müşterek ve müsavik olmağla Şâh Bolât Ağa mahallesinde vâki' mescidin garbı tarafında vâki' tarîk-ı ammeye ubur ve nufûz tarîk-ı hassa vech-i mübeyyin üzere merkûme Rukiye Büke ile mezbûr Ahmed Çâvuş'un tarîk-ı hassaları olub mezbûran Mehmed Efendi ve Mustafa Çelebi mahalle-i merkûmede vâki' olub bundan akdem Ahmed Ağada iştirâ ve temlik ittikleri dârlarının hukûkundan olmak zu'mıyla tarîk-ı hassamızdan mirûr ve ubûr ider vech-i malûmumuz değildir suâl olunub men ve def' olunmâsı matlûbumuzdur didiğinde mezbûr Ahmed Çâvuş dahi vekîl-i merkûmun takrîr-ı meşru hal gibi tarîk-ı mezfure Rukiye Büke ile şüyû üzere müşterek mülk-i hasları olduğına mukîr ve mütarif olub

mezbûran Mehmed Efendi ve Mustafa Çelebi'nin bir-vecihle hakları olmamak üzere tarîk-ı mezbûreden men'lerin taleb eylediğinde gıbbe's-suâl mezbûre Mehmed Efendi ve Mustafa Çelebi cevâblarında tarîk-ı hâssa-ı mastûre vech-i muharrer üzere müşârun-ileyh Rukiye Büke ile mezbûr Ahmed Çâvuş'un zikr olunan dârlarının hukuklarından olan mülkleri olduğu gibi bizim dahi dâr-ı müşterek olmağ zu'mıyla muarîz olub mirûr ubûrdan müdâhile ittiğimiz vâki' idi velakin dâr-ı müşteregimizin hukûkundan olmadığından vukûf-ı tahsil eyledik tarîk-ı merkûme mesbûkü'l-beyân müşârun ileyha Rukiye Büke ile mezkûr Ahmed Çâvuş'un mülk-i haslarıdır bizlerin biciheti alâkamız yoktur deyu bit-tav' ikrâr ve itiraf eylediklerinde tarîk-ı mezkûre vech-i muharrer üzere mezbûre Rukiye Büke ile mezkûr Ahmed Çâvuş'un mülk-i hasları olduğu zâhir olub bigayri izin mirûr itmelerinden mezbûran men oluna deyu bil-iltimas ketb olunub tâlibi yedine def' olundi hurrire fî evahir-i şehri Zil-kâde sene hamse ve işrîn ve miete ve elf.

Şuhûdü'l-hâl

Abdi Efendi Kâtib-i fetva, Va'iz Osman Efendi, Kefevi Es-Seyyid Mehmed Çelebi, Dellâl Derviş Kefevi Mustafa Çelebi, Derviş el-muhzır, kazâ-ı muhzır.

14b/1 Oldur ki Süren ahâlîsinden olub başının sol cânibi cerh olunduğı muâyene olunan Yahya bin Kân Timur nâm kimesne meclis-i şer'î hâtirde karye-i mezbûre sükkânından Osman bin İbrahim nâm kimesne mahzarında üzerine da'vâ idüb mezbûr Osman bilâhak bir kıt'a taş ile başıma darp idüb cerh eyledi suâl olunsun dedikte gıbbe's-suâl mezbûr Osman mukırr ve muta'rif olub üzerine bıçak ile hücum eyledi ve bir kaç ağaç ile darp eyledi bendahi darp ve carh eyledim didiği kayd-şud.

Şuhûdü'l-hâl

Mustafa Çâvuş, Devlet Efendi El-Nâib, Hızır Efendi ibn-i Abdullah Ağa, Hüddamü'l-mahkeme

14b/2 Oldur ki bundan akdem vefât iden Ahmed Efendi'nin yetimesi Gevher Hân nâm sağırenin vâlidesinden ve bin cânibü's-şer'î vasiye-i mansubesi olan Kutlu Hân Büke nâm muhzirenin husûs ati'l-beyân için tarafından vekil olub vekâleti zât-ı mezbûreyi ma'rifet-i şer'îye ile ârifan Abdulmennan Çelebi ibn-i Şâh Mehmed Efendi ve Hasan bin Abdullah şehâdetleri ile sâbite olan fahrü'l-eşbah Ramazan Efendi meslis-i şer'î hâtirde

kala Yahudilerinden Yâko veled-i Simecâ nâm yahudi mahzarında takrîr-i kelâm idüb müteveffâ-i mezbûr Ahmed Efendi'nin hakkından olup işbu Yako'nun zimmetinde olan otuz beş bin akçe terekesi müteveffâ-i mezbûrun terekesi tahrîr ve tevzi' olundukta sağireyi mezbûrenin hisse-i şer'iyesi için ta'yîn olunub vâlidesi vasi'-i merkûmeye ahz ve kabz etmek içinde tenbîh-i şer'i olduğına binâen mevekkilim mezbûre Kutlı Hân Büke bundan akdem on beş bin akçesi mezkûr Yahudi'den istifâ ve kabz idüb meblağ-ı merkûmdan yirmi bin akçesi mezkûr Yahudi'nin üzerinde kalmış iken el-hâleti hazihi nükûddan aker cânib sigare evla ve ehak olduğına benâen mezbûr Yahudi'nin hâzır bi'l-meclis El-Hâc Hüseyin'den yirmi iki bin beşyüz akçeye iştirâ ve kabz idüb silk-i mülkine idhâl ittiği mahmiye-i Bâğçesarây sükûnde mezbûr El-Hâc Hüseyin'in müceddiden bina ittiği bezzazistân dimekle ma'rûf Hân'nın kabusu dâhilinde ve taraf-ı garbında birbirine muttasıl iki bâb dükkân temlûkünü bi'l-cümle hukûkuyla ve amme-i menâfiyle haliya semen-i misli olduğu mütehakkik olan yirmi bin akçeye bil vesaye ... sağire-i mezbûre icün iştirâ ve kabûl ve kabz idüb zikri mesbûk iki bâb dükkânın Yahudi merkûmın zimmetinde baki olan yirmi bin akçe mukâbelesinde sağire-i merkûme için temelluk eyledi bundan sonra vech-i muharrer üzere beyân olunub def'a-i evvelde ahz olunan on beş akçe ile bakiye olan yirmi bin akçe hususunda müvekkilem müşâru'n-ileyh Büke'nin vasayeten merkûm Yahudi'den bir vecihle hak mutâlebesi kalmamıştır deyu bi'l-vekâletiş-şer'ie kaziiye-i merkûmeyi takrîr eylediğinde mezkûr Yâko Yahudi vekîl-i mezkûr Ramazan Efendiyi bi'l-cümle kelimatında bi'l-muvâcehe tasdîk idüb mâru'l-ism El-Hâc Hüseyin dahi hazir olup vech-i mübeyyin üzere dükkân-ı merkûmenin Yahude-i mezbûr için mukaddema bey' ve teslîmi musaddık olup meblağ-ı merkûm yirmi bin akçe zikr olunan dükkânların semen-i misli olduğu mutekarrir olacak mübâyaları savb-ı şer'den dahi tasdîk olunacak mâ hüve'l-vâki' bit-taleb ketb olundı hurrîre fi'l-yevmü's-salis ve'l işrîn min Zil-hicce sene 1125.

Şuhûdü'l-hâl

El-Hâc Ali el-bezzaz Cerrâh El-Hâc Mustafa, Sudunlu Osman, Mustafa Bozkalızâde ve gayrihum min hüddamü'l-mahkeme

15a/1 Oldur ki sicil-i sâbıkda beyân olunan Kutlı Hân Büke'nin tarafından husûs caiz-zikr içün vekîl olup vekâleti zat-ı mezbûreyi ma'rifeti şer'ie ile ârifan Ramazan Efendi ve Hasan bin Abdullah şehâdetleri ile sâbite olan Bayad nâm acem zimmî mahfil-i kazâda Bezâz El-Hâc Ali mahzarında takrîr-i kelâm idüb müvekkilim mezbûre Kutlı Hân

Büke'nin işbu El-Hâc Ali zimmetinde on üç bin üçyüz akçesi olmağın tarafından vekîl olub meblağ-i merkûm mezkûr El-Hâc Ali'den tamâmıyla ba'de'l-kabz müvekkilem mezbûreye def' ve teslîm eyledim meblağ-i merkûme müte'allik müvekkilem mezbûrenin bir akçe alâkası kalmamıştır deyü ikrâr idecek gibbe't-tasdîk mâ hüve'l-vâki' kayd olundu.

Şuhûdü'l-hâl

El-Mezbûr fi'l-sicili sâbık.

15a/2 Oldur ki kır Câmî' mahallesinde sâkin iken bundan akdem vefât iden merhûm Seyyid Gâzi Efendi'nin zevcesi Güneş hân Büke binti Mehmed Mirzâ nâm hâtûn'un mahzarında merhûm Seyyid Gâzi Efendi'nin iki oğlu biri Abdulvehhâb ve biri Abdulmecid takrîr-i da'vâ eyleyüp işbu babamız sâkin olan beytin haricinde ve dâhilinde ... ve nefis menkûlatından ve emanet-i meyyiteden her ne mikdar enval ve eşyâ var ise cümlesi bizim babamızındır ve terekesidür validemiz Güneş hân hâtûn'un an vech-i alâkası yoktur alâ ma ferazallah murâdımızdır dediklerinde gibbe's-suâl hâtûn-i mezbûre cevaba tesaddiye olub öyle takrîr eylediki merhûmun işbu sâkin olan bintinde ... ve nefisenden menkûlât ve esas-ı beyitde olan emvâlden aslâ bi-vech-i alâkası yoktur cümlesi benim mülkumdür dediğinde mezbûrdan Abdulvehhâb ve Abdulmecid'den esas-ı beyitden olan emvâl babalarının mülkü olmasına beyyine talibe olındığında mezbûran beyyineden âcizân olduklarından sonra mezbûre hâtûn'a tahlîf murâd eylediklerinde “galel müşkil bila ma'al üzere” fehvâsı üzere mezbûre hâtûn'a billahilazim ile tahlîf olındıktan sonra beytin haricinde olan menkûlât ve dahilinde olan esas-ı beyt hâtûn'un olmak üzere hükm olunub bu mahalle kayd olundu savb-ı şer'den.

Şuhûdü'l-hâl

Abdi Mollâ El-Ma'rûf, El-Hâc Abdullah bin El-Hâc Hasan, ... Halil bin Abdullah, Sabit Mollâ bin Mehmed ve gayrihum mine'l-hâzır.

15a/3 Oldur ki Abdalbâki Mirzâ ibn-i El-Hâc Sadık Ağa nâm kimesne ile mezbûr Abdalbâki mezbûranın zevcesi Nesli Şâh Büke taraflarından husûs ati'l-beyân için vekîl olub vekâletine hasmı şer'i câ'ü'l-ism mahzarında Süleyman bin Hasan ve İvaz bin Abdullah şehâdetleri ile hükm-ü şer'i lâhık olan mezbûranın oğlu Mahmud Mirzâ mahfil-i kazâda Bahçesarây ahâlîsinden Ahmed Çelebi ibn-i El-Hâc Osman Çelebi mahzarında

takrîr-i kelâm idüb bundan akdem müteveffâ olan Ümmühan Buke terekesinden müvekkilelerim için alâ tarîkü'l-müsâliha üş-şer'îye isabâta lâzım olan yirmi sekiz bin akçenin yirmi bin akçesi Abdulaziz Efendi'nin vekâleti ile ahz olunub on sekiz bin akçesi kalmış iken vekâletime binâen sekiz bin akçesinin kabz idüb zimmetinde on bin akçeleri kalmış iken elan meblağ-ı bâki on bin akçeyi talep iderim deyu vekâleti nehci şer'î üzere sâbite olmağla edâ ile emr olundıkda mezbûre Ahmed Çelebi meblağ-ı bâki on bin akçe-i indeş-şer' infâz? idüb vekîl mezbûrun yedine def' ve teslîm eylediğinde ve oldahi ahz ve kabz idüb mezbûr Ahmed Çelebi'nin bedel-i sulhinden te'cil ve tevkît olunan on sekiz bin akçeden edâsı vâki' ve berâtı lâzım olmağın bi'l-iltimas ketb olındı hurrîre fî evâsıt-ı Muharrem sene 1126.

Şuhûdü'l-hâl

Abdullah Efendi, Salih Efendi ibn-i Ahmed Efendi, Mehmed Efendi ibn-i Murteza Çelebi, Nehr-i Kâçı'dan Seyfullah Bölükbaşı ve gayrihum min hüddamü'l-mahkeme

15b/1 Oldur ki Mubârek Sultân binti Halefî Mirzâ tarafından husûs ati'l-beyân için vekîl olub vekâlet-i zâtı mezbûreyi ma'rifet-i şer'îye ile ârifân olan Abdülcemil Efendi ibn-i Ali ve Kamuran Sofi ibn-i Abudllah nâm kimesnelerin şehâdetleriyle sübût bulan Hacı Gâzi ibn-i Ramazan nâm kimesne mezbûre Mubârek Sultânın tarafından vekâlet ile yine mezbûr halefî Mirzâ'nın binti ihrâsı Kutlu Sultân nâm mahzirenin tarafından husûs ati'l-beyân için vekîl olduğu Şâh Gâzi Sofi ibn-i Murad Gâzi ve Sefer Gâzi ibn-i Tohtâmîş nâm kimesnelerin şehâdetleri ile sâbite olduktan sonra bundan akdem müteveffâtı olan Mubârek Sultân ibneti Sincân Gâzi Ağa nâm Hân Buke'nin vasiyyi muhtârı Bahâdir Ağa'nın vekîl olduğu mutehakkik olan Şehbâz Kethüda mahzarında takrîr-i kelâm idüb nehr-i Bulğanak'da Kırımçı nâm mahalde vâki' olub fî'l-asl kırk kulac Buke terekesinden olan ma'lumü'l-hudûd yerinin ba'di fevtihâ nısf-ı müvekkilelerimin valideleri Nur Sultân Buke isâbet idüb ve oldahi fevtinde kızları müvekkilelerime nakl eylemekle müvekkilelerim hisselerini üçbin akçe semen ile müteveffâtı mezbûre Hân Buke'nin hayâtında Hân Buke'ye bâten bey' idüb semenleri üçbin akçe mezbûreden istifâ olunmadan mezbûre Hân Buke vefât itmekle terekesinden hibe idüb kabzı semen için beni vekîl eylediklerinde hibe iderum dedikde vech-i mübeyyin üzere arz-ı merkûmenin bey'-i ve kabz-ı semen olunmadığı sahîh olub mezbûr vekîl vekâletini meshud-i merkûmı ile isbât eylemekle terekeden virilmek üzere merkûm Şehbâz Kethüdaya tenbîh olundukta oldahi meblağ-ı

merkûm üçbin akçeyi vekîl-i mezbûrın yedine def^{ce} ve teslîm eylediği bu mahalle beyân olundu hurrire fî evâsıt-ı Muharrem sene 1126.

Şuhûdü'l-hâl

Atâlık Ali, Derviş el-muhzır.

15b/2 Oldur ki bundan akdem vefât iden El-Hâc Halil nâm kimesnenin binti sulbiyesi Zeyneb nâm Bâliğa'nın tarafından husûsati'l-beyân için vekîl olub vekâleti zât-ı mezbûre-i ma'rifet-i şer'î ile ârifân Abdalbâki bin Ebu Bekir ve Seyfullah bin Ali nâm kimesnelerin şehâdetleri ile hasmân-ı cânidan caüz-zikr mahzarında sübût bulub vekâletine hükm-ü şer'î lâhik olan mezbûrenin zevc-i Abdullah Çelebi ibn-i Abdulmu'in Efendi mahfil-i kazâda mezbûrenin erkarındâşı İbrahim nâm kimesne ile Semâhun veled-i Ayduñ nâm zimmî mahzarlarında takrîr-i kelâm idüb müvekkilem Zeyneb için validi El-Hâc Halil terekesinden hissesine isabet iden nükûd malından işbu İbrahim'in üzerinde yüz guruş bahâsında cedîd zolatası ve merkûm Semâhun'un zimmetinde cedîd zolatadan yetmiş dokuz guruş bir zolatası olmağın kabzına vekîl oldığım hasebiyle ba'de's-sübût ve hükm ile ... iderum dedikte merkûmân İbrahim ve Semâhun vekîl-i mezbûrın kabzına vekîl olduğı nehci şer'î üzere sübût bulduğuna binâen zimmetlerinde olub beyân olunan meblağları 'indeş-şer'î ihzâr ve inkâd idüb vekîl-i mezbûrun yedine teslîm ve oldahi ahz ve kabz eylediğinden sonra vekîl-i mezbûr müvekkilem mezbûrenin babasından mevrûs olub işbu İbrahim yedine teslîm olunan nükûd ve sâir eşyâsını bi'l-cümle kendüsi kabz idüb ancak yüz guruş kalmış iken elan olan benim vekâletim üzere makbûz olmağın bundan sonra terekeyi merkûmeye müte'allika bir husûsta müvekkilemin mezbûr İbrahimde da'vâsı kalmayub merkûm Semâhunda da'vâsı yoktur didikte gıbbe't-tasdik mâ hüve'l vâki' bit-taleb kayd-şud fî evâhir-i Muharrem sene 1126.

Şuhûdü'l-hâl

Mehmed Can Efendi ibn-i El-Hâc Mustafa Çelebi, Abdi Efendi Kâtib Musa Sâbıka, Va'iz Osman Efendi, Mehmed Efendi Kâtib ... Sultân, Mustafa El-Mü'ezzin; Şaban Ağa El-Ma'ruf, Gözlevi Mustafa Çelebi ibn-i Ahmed Cân Ağa ve gayrihum.

16a/1 Fî'l-asl mahmiye-i Bâğçesarây'da Sulu Kuba Mahallesi sükkânından iken vefât iden Burnasız Mehmed Bölük Başı'nın sulbi kebîr oğlu Murteza nâm kimesne

mahfil-i kazâda Nehr-i Kacı sâkinlerinden bâ'isü'l-kitâb Zide Ali bin Elyâs mahzarında takrîr-i kelâm idüb babam mezbûr Mahmed Bölük Başından mevrûse olmağla sulk-i mülki sahîhimde münselike olub mahalle-i merkûmede vâki' ve hudûd-ı erbasının kıblesi El-Hâc Ahmed mülki ile Abdulvehhâb Efendi'den mevrûs olan mülk ve şimâli Kürt Abdulveli'nin mülkine ve şarkı yine Abdulvehhâb Efendi'nin mülki mevrûsuna ve garbı tarîk-ı ammeye müntehiye ve dâhiliye iki bâb çatma hâne ve hariciye mahzeniyle bir bâb misafir hâne ve aşhâne müştemile dârımı bi'l-cümle hukûku ve kâffe-i tevâbi' ve levahıkıyla olur hakkıyla yedi bin akçe semen olmak üzere işbu Zin Ali'ye tarafından icâb ve kabûl-i hâvi ve şurûd-i ... bey'i-bât-ı sahîh vekât-ı üzere bey' idüb ve oldahi iştirâ ve kabûlden sonra semen-i merkûmdan iki bin akçesini mu'acelen istifâ idüb bâki beş bin akçesine târihi kitâbdan seksen bir gün miruruna tecil ve tevkîd idüb meblağ-ı mezkûr la hiki üzere yidine teslim ittiğimde oldahi ahz ve kabz eyleyüb mübeyyi mahdûd-i sulki mülkine dâhil eyledi ba'des-sudûr ... dâr merkûmede bir vech-iyle alâkam kalmayub müşteri mezbûrın mülki müşterâ-i makbûzıdır keyfemâ ve yehtâr mutasarrıf olur dedikte gibbe't-tasdîkû'ş-şer'î mâ hüve'l-vâki' bit-taleb ketb olundı hurrîre fi'l-yevm-i savbi ve'l-ışrîn min Muharrem sene 1126.

Şuhûdü'l-hâl

Abdi Efendi, Va'iz Osman Efendi, Salih Efendi ibn-i Ahmed Efendi, Abdulveli Kethüda El-Haram sâ'det-i sâbika ve gayrihum mine'l-hâzır.

16a/2 Fî'l-asl mahmiye-i Bâğçesarâyda Câmi'-i Kebîr mahallesinde sâkin iken maktülem vefât iden Kâtib Mehmed nâm kimesnenin sulbî kebîr âkil oğlu Ahmed mahmiye-i mezbûrede meclis-i şeriyet-i garâde mahmiye-i mezbûre ahâlîsinden Bâ'isü'l-kitâb Sâlih Dede Baş ibn-i Mustafa nâm kimesne mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüb babam müteveffâ-i mezbûr Mehmed'den mevrûs mahalle-i merkûmede vâki' olub mütebeyyin ve muayyen havlusuyla bir bâb çatmayı müştemil olan mülki menzil-i mirâsıyemi bi'l-cümle müştemilâtı ve kâffe-i hukûk ve merakıkı ile târihi kitâbdan bir sene mukaddem vadi Akkerman'da beşbin beşyüz akçe semenî olmak üzere işbu Salih Odabaş tarafından içâb ve kabûli hâvi ve şurûd-u mufsileden âdi bey'-i bât-ı sahîh-i kat-ı üzere bey' idüb ve oldahi iştirâsından sonra semen-i merkûm kemâlen yedinden istifâ ve kabz ibüd mübeyyi'-i mezkûr kabzına teslim ittiğimde mezbûr Salih Odabaş bu tarafa geldiğinde kabz idüb sîlki mülkine idhâl eylemiş idi velakin Hüseyin mübâye'mizde

mübeyyi‘-i mezkûrın bahâsı ... Müslimîn‘de ancak beşbin beşyüz akçedir ziyâdeye mütehamil değildir deyü mezbûr Salih Odabaş beni tazır ve iğfâl itmiş idi hâliyâ mübeyyi‘ mezkûrın Hüseyin el-mübâka‘tı ziyâdeye tahammül ittiğinde ve ahz vakıf olduğundan semen-i merkûmdan ve beyyi‘ mezkûrdan istirdâd murâd iderum suâl olunsun dediğinde gibbe‘-s-suâl mezbûr Salih Odabaşı semen-i merkûm ile menzil mezkûr iştirâ idüb kabzına musallat olduğundan kabz ittiğine mukırr ve ancak hîn-i el-mübâya‘ tazır ve iğfâline münkir olduğundan gayri beyyi mezbûrın bahâsı Seyyid Müslimînden meblağ-ı merkûmdan ziyâde değildir ve lakin erbâb-ı ağrâzdan bazı müfsidin telkin ve iğrazi lâzım gelurse ahtı takdir eylemesinden nâşî sözdür deyü mukâbele idüb merkûm Ahmed‘den kavline müvâfik mübeyyine taleb olundukta ityanı beyyineden ihraz acz‘ idüb mezbûr Salih Odabaşı‘yı istihlaf ittiğinden oldahi alâ vefkul mesul yemîn billah idecek meyânlarında câri olan mübâya‘lari karâr ve ikâ olunmak üzere ketb olunub mâ hüve‘l-vâki‘ kayd olundı hurrîre fi gurre Safer sene 1126.

Şuhûdü‘l-hâl

Kul Ahmed Çelebi ibn-i Abdalbâki Efendi El-Seyh, Abdulaziz Çelebi ibn-i Paşa Çelebi, Va‘iz Osman Efendi, Atâlık Ali Derviş muhır.

16b/1 Oldur ki mahmiye-i Bahçesâray sükkânından Alicân Çelebi‘nin oğlu Mustafa mahfil-i kazâda hâzır olub şu gûne takrîr-i kelâm eylediki validem vahide terekesinden nısf-ı şâi‘-i bana ve nısf-ı şâi‘ erkarındâşım sabi Abdullah‘a nakl ve isabet iden mahmiye-i mezbûrenin sukunda Hızır Ağa Câmî‘nin mukabilinde vâki‘ olub Kalpakçı Ömer‘in sâkin olduğu tahtani bir bâb mahzen ile bir bâb dükkânda olan nısf hisse-i sâi‘yamı bi‘l-cümle hukûk-ı murâfik ve amme-i menâfii ve tevabi‘yle karındâşım sağır mezbûr Abdullah için on bin akçeye beyyi‘ bât-ı sahîhle bey‘ idüb ve bey‘-i mezbûrun savb-ı şer‘den tenfizini taleb iderim didikte fil-hakika dükkân ve mahzen mahalli itibarda olub nükûdın muhafazasından dükkânın hıfzı ve sağıri mezbûrın tarafına nefa ve ifra olduğu zâhir olmağla bey‘-i mezbûr savb-ı şer‘den kabûl olmağla meblağ-ı merkûm sağıri mezbûrun nükûdundan ‘indeş-şer‘i inkât ve mezbûr Mustafa‘nın yedine def‘ ve teslîm olındığı bu mahalle ketb olundı hurrîre fi‘l-yevmü‘l işrîn min Safer sene 1126.

Şuhûdü'l-hâl

Hızır Efendi ibn-i Abdullatif Ağa, Va'iz Osman Efendi, Salih Efendi ibn-i Ahmed Efendi, Abdi Efendi Kâtib fevti? Sabıka, Balkalağlı Alişcân Efendi, Derviş el-muhzır, Abdulmusa Efendi ibn-i Eş-şeyh Mustafa Efendi, Abdurrahman Efendi ibn-i İlyas Efendi ve gayrihum mine'l-hâzır.

16b/2 Oldur ki Yaşdağ karyesinden olub Yaşdağ tepesinde sağ emceki altından bıçak yarasıyla mecrûh olduğu mukarrer olan Abdulhalim nâm kimesnenin tarafından da'vâ-i ati'l-beyân için vekîl olduğu hışmı câyü'l isimde mahzarında şuhûdu mu'tebere üzere sübût bulan zevcesi nâm hâtûn mahfil-i kazâda karye-i merkûmeden Sefer Şâh bin Kaplân mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüb mezbûr Sefer Şâh mahalti merkûmda bıçak ile zevcem mezbûr Abdulhalim'in sağ emcek altından darp ve cerh eyledi suâl olunsun dedikde gıbbe's-suâl ve'l-inkâr ve eseru'l-iştihât karye-i mezbûre ahâlîsinden Hacı Bâyrâm bin Mustafa Cân Beğ bin Ali Beğ nâm kimesneler li-ecliş-şehâde meclis-i şer'e hâzırın olub her birileri fi'l-vâki' mezbûrenin zevci Abdulhalim bıçak ben darp ve cerh eyledim cârihi benim deyu merkûm Sefer Şâh'ın bit-tav' ikrâr ve itirâf eylediğine şahidüz ve şehâdet iderüz deyu herbir edâ-i şehâdet-i şer'îye eylediklerinde ba'de't-ta'dil şehâdetleri makbule olub carhı mezbûr Sefer Şâh olduğu mukarrer olduğu bu mahalle ketb olundı hurrîre fi'l-vevmü'l-hamis ve'l-işrîn min Safer sene 1126.

Şuhûdü'l-hâl

Kâim-i Makâm Mustafa Çelebi El-Müceldi? Efendi, Müderris Mustafa Efendi Seyyid Mehmed El-Ma'lum, İvaz Çelebi ibn-i Mustafa Efendi, Arif Mehmed Efendi El-Hâc Mustafa Bölükbaşı, Elmalı Cân Mirzâ ve gayrihum mine'l-hâzır.

16b/3 Oldur ki mecrûh-u mezbûr Abdulhalim bin Murteza nâm kimesnenin tarafından vech-i ati'l-beyân üzere vekîl olub vekâleti Hacı bin Gökçe ve Ali bin Abdullah nâm kimesnelerin şehâdetleri ile cârihi mezbûr Sefer Şâh'ın mahzarında sübût bulan Sefer Gâzi bin Kuş Yeter nâm kimesne meclis-i şer'de mezbûr Sefer Şâh'ın mahzarında takrîr-i kelâm idüb muslihûn tevassutuyla mezbûr Sefer Şâh bin sekiz yüz akçe cerrah olan Es-Seyyid İsmail Çelebi'ye ecir hizmeti için def' idüb ve bin beş yüz akçe dahi müvekkilim Abdulhalim'e nakden def' ve teslîm itmek üzere mezbûr Sefer Şâh ile akd-i sulh-i şer'î eyledim bundan sonra müvekkilim mezbûr Abdulhalim carh-i merkûmun

sirayetinden vefât iderse dem ve diyetine müte‘allika da‘vâ husûmâtından müvekkilim tarafından mezbûr Şâh bi’l-vekâle ibrâ ve iskâd eyledim didikde mezbûr sulhi mezbûri kabûl ittiğine mukırr ve mu‘terif olmağın mâ hüve’l-vâki‘ ketb olundu fî evâhir-i Safer sene 1126.

Şuhûdü’l-hâl

Abdi Efendi ibn-i Osman Efendi, Mollâ Mehmed bin Arslân Sofî, Ahmed Bölük Başı, Atâlık Ali, İşçi Ali ve gayrihum mine’l-hâzır.

17a/1 An asl Medine-i İstanbul’dan olub misafiret vech-i üzere mahmiye-i Bâğçesarâyda sâkin Bâ‘işü’l-kitâb Kadri Bölük Başı ibn-i İbrahim nâm kimesne meclis-i şer‘i hâtır-ı lâzımut-tevkirde mahmiye-i mezbûrenin kazâsına tabi‘ Aziz nâm karye sükkânından El-Hâc Ali bin El-Hâc Hasan nâm kimesne mahzarında üzerine takrîr-i kelâm idüb mezbûr El-Hâc Ali cihet-i deyn-i şer‘iden zimmetimde olub vâcibü’l-edâ olan ikiyüz guruş hakkı ... ile El-Hâc Süleyman nâm kimesneye yine zimmetimde edâsı lâzım olan yirmi guruşını min haysü’l-mecmü‘ ikiyüz yirmi guruşu asâleten ve vekâleten tarih-i kitâbdan beş buçuk sene mukaddem medine-i Kostantiniye’de benden talep ve istifâsı için takâs eylediğinde bendahi meblağ-ı merkûm ikiyüz yirmi guruşu hâzır-ı bi’l-meclis Yakumi nasrâniden havale idüb merkûm Yakumi dahi mezbûr El-Hâc Ali’nin talebi vaktinde edâsını müte‘ahhit olub müddei’-i mezkûr El-Hâc Ali vech-i muharrer üzere meblağı mesfûri mersûm Yakum’dan havalesi kabûl idüb havalemiz sahîh ve ... olduktan sonra mezkûr El-Hâc Ali deyneyni mezbûrûnun natık olub tarafımdan medfu‘ olan iki kıt‘a temessük-i şak idüb ve kendüye ... idüb merkûm Yakumi ile mu‘âmele-i sâbıkası olduğundan nâşı meblağ-ı merkûm ikiyüz yirmi guruşu merkûm Yakumi’nin zimmetinde sâbık olan hakkına zam idüb yedinden temssük-i cedîd ahz idüb meblağ-ı merkûm için benden alâkasını fekk eylediğinde ben dahi merkûm Yakumu’nin meblağı mezbûrini mâruz-zıkr El-Hâc Ali’ye edâ ve teslîm itmesiyle üzerime mürâcat-ı lâzım geldiğinde İstanbul gümrüğü mâlından bin yüz yirmi bir senesini mahsûb olmak üzere mütesarrıfı ve müstehakkı tarafından alâ vechi’l-umum ahz ve kabzına memur ve vekîl olduğım beşyüz guruş saliyane-i merkûm Yakumu tarafından ahz ve kabz idüb bi-hasebü’l-havale edâ eylediği meblağ-ı merkûm ikiyüz yirmi guruşu meblağı mezkûr beşyüz guruştan takâs itmek için merkûm Yakumu ile mu‘ahede idüb ve müstehâk saliyane kablınden ahz ve kabzıma ... olmak üzere yidime verilen memhûr temessuk-i mezbûr Yakumu’ye def‘

eyledim bundan sonra mezbûr El-Hâc Ali bu diyara gelüb mezbûr El-Hâc Süleyman havaleyi merkûme mezbûreden istifâ olunmak üzere meblağ-ı merkûm yirmi guruş virub bundan sonra mezkûr Yakumu ile beyenlerinde munâza' vâki' olub bi'l-âhere her biri âherine beyenlerinde cari olan mu'âmelâtlarından ba'de'l-müsâleha ibrâ-i amme eylemiş iken el-hâleti hazihî meblağı mezkûr ikiyüz yirmi guruş müceddid olunan ve da'vâ-i sadrihde her bir mu'ârrızadan hâlî değıldir vech-i ma'lûmum değıldir suâl olunub bi vech yere taarruzundan men ve icra olunması matlûbumdır didikde gıbbe's-suâl mezbûr El-Hâc Ali cevabında târih-i merkûmede mahal-i mezkûre meblağ mersum ikiyüz yirmi guruş mezbûr Kadri Bölük Başı'dan taleb ittiğimde minvâl-i muharrer üzere mesfur Yakumu nasrâniyeden havale idüb zimmî-i merkûmın havalesi kabûl itmesiyle ben dahi râzı ve tekkabul idüb deyneyn-i mersumini nâlık iki kıt'a temessuk-i şak idüb vech-i muharrer üzere merkûm Yakumu'den tecdid temessuk ittirüb bi'l-cümle deyn nâlık temessuk ahz eylediğim ve zimmî-i merkûm ile ba'de'l-müsâliha mübârede ... ile ... sahîhdır velakin mübâremiz icmâ üzere olub mal-ı mecâliye dahil mübâremiz değıl iken cümleden mübâre vâki' olmuştur deyü havale olan malı bana edâ itmeden ebâ idüb ve ba'zılar havaleniz sahîh değıldir didiklerinde mezbûr Kadri Bölük Başı'dan mürâcat eylediğim vâkidir dediğinde vech-i mübeyyin üzere câriye olan havale sahîh olub merkûm Yakumu'den suâl olundukta havale-i merkûme ikrâr idüb edâ eylemişimdir müsâliha ve mübâremizde dahildir dediğinde havale sahîh olub ... bulunmadıkca ... mihil üzere rücu'ı sahîh olmağın mezbûr El-Hâc Ali'nin rücu' ile ta'aruz itmesini ... vech olmağın vech-i ta'aruzundan şer'an men olunub mâ hüve'l-vâki'alâ vukû'a ketb olunub tâlibi yedine def' olundı hurrîre fî evâhir-i şehri Safer sene sitte ve işrîn ve miete ve elf.

Şuhûdü'l-hâl

Müderri Hüseyin Efendi, Zamir Müderrişinden Ramazan Efendi, Mustafa El-Müezzin, Kâtib Müteveffâ-i Abdi Efendi, Ali Atalık; Derviş muhzır Kazâ-i muhzır.

17a/2 Oldur ki mahmiye-i Bâğcesarây sükkânından Hüseyin bin Mustafa nâm kimesne mahfil-i kazâda karye-i Ulaklı sükkânından Yori veled-i Timur nâm nasrani mahzarında takrîr-i da'vâ idüb mezbûr Yori dünkü gün Ulaklı tarafında Hüseyin Beğı yine ... Başı kurbunda bıçak ile sol meme üzerine bıçak ile darp idüb cerh eyledi suâl olunub mücebi icrâ olunsun dedikte gıbbe's-suâl ve'l-inkâr Hüseyin Bölük Başı mahallesinden Murteza bin Mevlüd Salih bin Halil nâm kimesneler meslis-i şer'e gelüb merkûm Yori

mecrûhu merkûm Hüseyin-i mevzu'î mezkûrda bıçak ile zikr olunan memesi kurbuna darp idüb carh eyledi bizler mu'âyeneeyledik carh-i merkûm Yori olunduğuna şahidüz ve şehâdet ideruz deyü edâ-i şehâdet-i şer'îye eylediklerinde şehâdetleri ta'dil ve't-tezkiye içün tevakkıf olunduğı kayd-şud fî 25 şehr-i Rebi'ü'l-evvel sene 1126.

Şuhûdü'l-hâl

Ahmed Bölük Başı, Hitâm-ı mahkeme.

17b/1 Mangıt kazâsından karye-i Kırıcı Ürek sâkinlerinden Âişe Sultân ibneti Nogây Mirzâ nâm muhaddere tarafından da'vâ-i ati'l-beyân içün vekîl olub vekâleti zat-ı mezbûreyi ma'rifet-i şer'îye ile ârifân olan Abdulgaffâr bin Cin Mehmed ve Nur Timur bin Şâm nâm kimesnelerin şehâdetleri ile vech-i hissım câhdan sübût bulub vekâletine hükm-ü şer'î lahık olan mezbûr Hân'ın erkarındâşı Mehmed Mirzâ meclis-i şer'î hâtır-ı lâzımü't-tevkirde Şeyh İpli kazasından karye-i Çaycı sâkinlerinden bâ'isü'l-kitâb Kan Timur bin Sefer nâm kimesne ile mahrûse-i Gözleve sükkânından Ahmed Çelebi ibn-i Şabân Halife nâm kimesnenin mahzârlarında üzerlerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüb müvekkilem mezbûre Âişe Sultân'ın üserâ-i mahsûsasından Rayisli nâm Çerkeziyetü'l-asl câriyesiyle câriye-i merkûmeden tevellüd iden Gülçecek nâm câriyesini ve Esin Geldi nâm Gulâm'ı ve câriye-i merkûmenin zevci Devlet Geldi nâm Kazâğın müvekkilem mezbûreden izin ve icâzetinden zevci Kan Timur Mirzâ tarih-i kitâbdan dört sene mukaddem alâ vechil-ta'lib ikiyüz doksan guruş akçeye işbu Kan Timur bin Sefer'e bey' ve teslîm ve akçesini ba'de'l-kabz kendi mesârifine haraç idüb merkûm Kan Timur dahi ba'de's-şîrâ ve'l-kabz merkûme Raysalı câriyeyi zikr olunan iki re's veled-i ile işbu Ahmed Çelebi bey' ve teslîm Devlet Geldi kazâğı yine bir âhir kimesneye bey' ve teslîm idüb zikri mesbuk Esin Geldi nâm gulâm yedinde ibkâ eylediğinde ve mezbûr Ahmed Çelebi'nin dahi yedinde merkûme Raysalı câriye veladet idüb yedinde müvekkilem mezbûrenin üsâresinden bi-gayrı hak üç re's esiri olub ve gulâm-ı merkûm Esin Geldi dahi mesfûr Kan Timur'ın yedinde bağır hak olmağla merkûmenin üsârâyı merkûmenin ayânı mevcude olmağın yedlerinden istirdat ve olunub ve bey' itlâf olunan Devlet Geldi kazâğın kıymetine merkûm Kan Timur içün tazmin murâd iderum suâl-olunub mucebi icrâ olınsın dediğinde gıbbe's-suâl mezbûran Kan Timur ve Ahmed Çelebi cevâblarında üsârâ-i merkûmeden ayânı mevcûde olmak üzere beyân olunan esirler minvâl-i muharrer üzere yedlerimizde olub mezbûre Âişe Sultân'ın zevci Kan Timur Mirzâ'dan fî'l-asl iştirâ olunduğı vâki' ve vech-i mübeyyin

üzere asılda Âişe Sultân'ın mahsûs mülkleri olduğu sahîhdir ve zikr olunan Devlet Geldi nâm kazâk bey' olundığı vâki'dir velakin bâyi'-i mezkûr Kan Timur Mirzâ üsârâyı mezkûreyi zevcesi müdde'yeyi mezbûre Âişe Sultân'ın izin ve icâzeti ile bey' idüb fil-asl semenleri olan iki yüz doksan guruş yine Âişe Sultân'ın izni ile mahzarında ahz ve kabz eylemiştir hâlâ da'vâsı bi vech-idir deyü mukâbele idüb vekili mesfur Mehmed Mirzâ mimvâli muharrer üzere müvekkilesi Âişe Sultân'ın izin ve icâzeti ve rızasına münkir olub hasmeyn-i merkûmeyninden kullarını müsebbete beyyine taleb olundıkda Abdullah bin Ali ve Hikmet bin Hasan nâm kimesneler li-ecliş-şehâde meclis-i şer'e hâzırın olub iştihad şer'i olundukta her birisini şu gûne şehâdet-i şer'ie eylediler ki fî nefsu'l-emr mezbûre Âişe Sultân'ın zevci mesbukü'l-ism Kan Timur Mirzâ işbu Kan Timur'a bey' ve teslîm ittiği üsârâyı merkûmenin semen-i olan meblağ-i mersumu işbu Kan Timur'da ahz ve istifâ murâd eylediğinde müşteri-i mezbûr Kan Timur sahibesi olan mezkûre Âişe Sultân mahzarında teslîmini murâd itmekle bizler dahi ma'iyet idüb mezbûre Âişe Sultân'ın huzuruna vardığımızda mezbûre Âişe Sultân'ı zevci mezbûr Kan Timur Mirzân'ın işbu Kan Timur için ikiyüz doksan guruşa bey' ittiği dört re's esirim benim iznimle bey' ve teslîm etmiştir ve kabz-ı semen itmek için dahi rizam olmuştur semen-i merkûm ikiyüz doksan guruşu ona teslîm eyle deyu asılda bey'i merkûm izniyle olub semen-i merkûmun dahi kabz ve ahz için rızası olduğına tav'an mukirre ve mu'tarîf olmuştur bizler mezbûre Âişe Sultân'ın vech-i mübeyyin üzere kavline şahidüz ve şehâdet ideruz deyü edâ-i şehâdet-i şer'ie eylediklerinde ba'de't-ta'dil ve't-tezkiye şehâdetleri vekîl-i mezbûrun mahzarında makbûle olub üsârâyı merkûme bey'i mezbûre Âişe Sultân'ın izin ve icazetiyle olub semen-i merkûmun kabz olunması dahi rizâsıyla olduğu sâbit ve mütehakkık olmağın mucebi ile ba'de'l-hükm vekîl-i mezbûr taarruzundan men olundu hurrire fî evâil-i şehri Rebi'ü'l-evvel sene sitte ve işrîn ve miete ve elf.

Şuhûdü'l-hâl

Mehmed Cân Efendi ibn-i El-Hâc Mustafa, Abid Efendi Kâtib Fetül Sabık, Va'iz Osman Efendi, Arslân Begin Oğlu Mirzâ, Atâlık Ali el-Muhzır Derviş el-muhzır fasıl-el-muhzır.

18a/1 Mahmiye-i Bâğçesarây kazâsına tabi karye-i Bıçkı sükkânından olub bundan akdem vefât iden Kara Mehmed nâm kimesnenin ey'tâm sigârı Âlim Cân ve Havva ve Zeyneb Melek Hân fî'l-asl savb-ı şer'den vasiyyi mensub-ı olan Ömer Veli Cân nâm

kimesne meclis-i şer'î şerif-i hâtır-ı lâzîmü't-tevkîrde sıbyân-ı merkûmenin yine emmileri olan bâ'isü'l-kitâb Seyfullah Bölük Başı mahzarında takrîr-i kelâm idüb müteveffâ-i mezbûr Kara Mehmed terekesinden olub sülüs-ü şâyi-i mütevaffâ-i mezbûrun ve sülûsan şâyânı işbu Seyfullah Bölük Başı'nın olmak üzere karye-i Suri kurbunda vâki' üç göz değirmenin mütevaffâ-ı mezbûrun fevtinden sonra şuyû üzere olan bir göz değirmeni el-zikr .. vech-i üzere sıbyân-ı merkûmeye nakl ve isâbet idüb bundan sonra sıbyân-ı merkûmenin nafaka ve kisveleri için zaruretleri olub masrûf olmağla Salih gayri malları olmağın li-eclil nafaka-ı ve'l-kısve zikr olunan bir göz değirmeni bey' olunub semen-i nafaka ve kisvelerine masruf olmağ için canib-i şer'den me'zu olduğına binaen zikri mesbuk bir göz değirmeni bey'-i men yezid üzere suk-i Sultâni'de bey'e arz olunub bir aydan mütecaviz nidâ olunub rabat-ı nas dokuz bin akçede karâr idüb ziyâdesiyle raybı bulunmayub mezbûr Seyfullah Bölük Başı'nın vech-i mübeyyin üzere şirketi olduğına iki bin akçe ziyâde idüb bin haysi mecmu' on bir bin akçeye talibi olmağın ve meblağ-ı merkûm on bir bin akçe zikr olunan bir göz değirmenin hâlâ semen-i müslinden eziyet olduğu mütebeyyin olmağın sıbyân-ı merkûmenin zaruretü'l-nafaka ve kisveleri için bi'l-cümle hukûk-ı amme tevabi' ve levahıkıyla meblağ-ı merkûm on bir bin akçe semeni ile işbu Seyfullah Bölük Başı'ya bey' olunub bey'i merkûm savb-ı şer'den tenfiz olunması taleb iderim dediğinde fi nefsu'l-emr sıbyân-ı merkûmenin nafaka ve kisve için zaryretleri olub def'-i zaruret itmeğe salih zikr olunan bir göz değirmenden gayri malları olmadığı ma'lum-u şer'î şerif olmağın mukaddema bey'e izin verilüb bir aydan mütecâviz suk-i Sultâni'de bey'e arz olunub vasiyyi mezbûrun takrîr-i üzere dokuz bin akçede karâr dâde olub ziyade ile râğıbı olmadığı vâki' ve sahîh ve meblağ-ı mezkûr on birbin akçe hâlâ semen-i müslinden eziyet olduğu zeyl-i sahifede muharrerin esamı kimesnelerin indinde zâhir ve mütehakkık olduktan sonra vasiyyi mezbûr için vech-i muharrer üzere bey'e izin virilüb oldahi sıbyân-ı merkûmenin zarureti nafaka ve kisveleri için meblağ-ı merkûm semen ile mezbûr Seyfullah Bölük Başı'ya cem-i hukûkıyla ve amme-i tevabiyle sahîh ve bâtı bey' idüb oldahi iştirâ eyleyüb mübâye'-i merkûme cânib-i şer'den tecviz ve tenfiz olunub semen-i merkûm sıbyân-ı merkûmenin savb-ı şer'den farz ve takdir olan nafakalar için sarf olunmağa izni şer'î verilmeğın mâ hüve'l-vâki' alâ vukû'a ketb olundu hurre fi gurre fi Rebi'ü'l-evvel sene sitte ve işrîn ve miete ve elf.

Şuhûdü'l-hâl

Abdi Efendi Sâbika Kâtib ..., Fahr-u'l Ulemâ Ahmed Efendi ibn-i Ali Efendi, Mehmed Efendi ibn-i Murteza Çelebi, Seyyid Ahmed Efendi An Salacak Halil Efendi ibn-i Ahmed Efendi, Cân Timur Muhsib Ağa.

18a/2 Oldur ki sicil-i sâbıkda isimleri mezkûr olan Âlim cân ve Havva ve Zeyneb ve Melek nâm sığarın nafaka ve kisveleri için esed-i zaruretleri oldukları ecilden değirmen-i mezbûr vech-i mübeyyin üzere bey' olduktan sonra semen-i olan meblağ-ı merkûmdan yüz doksan akçe dellaliyesi ihraç olunub bakiye semeninden ve herbirinin hissesinden her birine tarih-i kitâbdan zeyl-i sahifede muharremü'l-esâmi müslimînin reyleri üzere üçer akçe farz takdir olunub istidâne idüb hîn-ı Zafer sığarı merkûmenin mallarına rucû' itmek için sığarı merkûmenin hâlâ vasiyyi mensubları Ali cân ve Zin Ali ve Seyfullah Bölük Başı'ya savb-ı şer' den izin virüldüğü bu mahalle kayd olunur fi gurre şehr-i el-mezbûr fi'l-sicil-i mukaddem

Şuhûdü'l-hâl

El-Mezbûrun

18a/3 Oldur ki üç sicil mukaddem isimleri meskûr olan mecrûh-u mezbûr Hüseyin mahfil-i kazâda cârihi olmak üzere kayd olunub şuhûdüt-tezkiyeye tevakkıf olunan Yori zimmî mahzarında takrîr-i kelâm idüb mezbûr Yori ile meyanımıza muslihûn tavassut itmekle cerrah El-Hâc Mustafa'ya dörtyüz akçe virüb ve bana dahi üçyüz elli akçe virüb min haysü'l mecmu' yediyüz elli akçe bedel-i sulhım olmak üzere müsâleha olunmamızı sezâ gördüklerinde ben dahi bedel-i sulhumuzu minvâl-i muharrer üzere yediyüz elli akçe olmak üzere mezbûr Yori ile akd-i sulh idüb meblağ-ı merkûm yedinden istifâ eyledim bundan sonra merkûm Yori'yle cerhi merkûm ile ... husûsunda ve da'vâ ve nizâ ... kalmamıştır dedikde gıbbe's-suâl ve eser-ü't-tasdîk mâ hüve'l-vâki' bit-taleb ketb olundu fi evâhîr-i şehr-i Rebi'ü'l-evvel.

Şuhûdü'l-hâl

Osman Efendi Kâhtı Boynâk Kazasından Ebu Es-Su'ud nâm kimesne Caviş el-marûf; El-Hâc Mustafa el-cerah ve gayrihum min hidâm el-muhzır.

18b/1 Oldur ki fahrü'l-ûlamâ İslâm Efendi mahfil-i kazâda sâbıka Kalgay Sultân Hazretlerinin Hazinedâr başısı Hasan Ağa nâm kimesnenin mahzarında takrîr-i kelâm idüb mezbûr Hasan Ağanın zimmetinde eşyâ bey'an akçesinden yirmi bin akçe hak-ı şer'im ile merhûm Gâzi Giray hazretlerinin zimmetinde olan otuz bin akçe hakkım için kefaletinden min haysü'l-mecmu' elli bin akçe hakkım olup bundan akdem kefil olduğu otuz bin akçeye Hânî müma-ileyh edâ-ya istifâ idüb kendi zimmetinde hakkı sarihim olan yirmi bin akçemden bin beş yüz akçesini bana edâ ve teslîm ve ben dahi ahz ve kabz idüb ve elan zimmetinde vâcibü'l-edâ on sekiz bin beşyüz akçe hakkım kalmıştır kenddüsinden bi'l-muvâcehe istifsâr olunub takrîr-i ketb olunması murâdımdır gıbbe's-suâl müşarul-ileyh Hasan Ağa müma-ileyh İslâm Efendi'nin kamilât-ı meşruhasını bi'l-muvâcehe tasdîk ve zimmetinde elan on sekiz bin akçe bakiye deyn-i olduğu tahkik idecek mâ hüvel vâki' bitaleb ketb olundu hurrîre fî selh-i Rebi'ü'l-evvel sene 1126.

Şuhûdü'l-hâl

Şıncı Hasan Efendi ibn-i Süleymân Efenbdi, Hızır Efendi ibn-i Abdullatif Ağa, Va'iz Osman Efendi, Mollâ Zekeriyâ ibn-i Murad Efendi, Mehmed bin Seyfullah, Derviş el-muhzır, kazâ-i muhzır.

18b/2 Oldur ki Bâğçesarâyda Arslân Ağa Mahallesinde sâkin Dühâni Süleymân Beşe'nin oğlu Abdullah nâm emred meclis-i şer'i şerif-i şâfiü'l-evtâdda bi nefsihi hâzır olup babası Süleyman Beşe mahzarında takrîr idüb mahalle-i merkûmede vâki' ma'lumu'l-hudût olan dârdan asla ve kat'a benim alakam yoktur hukuk-ı murâfikiyla ve amme-i menâfi'yle cümlesi babam Süleymân Beşenin mahsus mülküdür deyü bi't-tav'-i ikrâr eylediği kayd-şud.

Şuhûdü'l-hâl

Cân Timur Sabık Muhsib, El-Hâc Kutlı Gâzi fî karye-i Garın ve Kazâ-yi el-Muhzır, Kâtib el-marûf Osman efendi El-Va'iz ve Derviş el-muhzır.

18b/3 Oldur ki karye-i Ulukul sükkânından ... olup baş üzerinde Simhâk cihetiyle mecrûh olduğu mu'âyeneolan Abdullah bin İsmail nâm kimesne mahfil-i kazâda karye-i mezbûre sükkânından Abdurrahman bin Devlet Gâzi nâm kimesne mahzarında üzerine da'vâ idüb mezbûr Abdurrahman tarih-i kitâbdan iki gün mukaddem balta ta'bir olunur

alet-i cârihanın yüzi ile başına darp idüb cerh eyledi sual olunsun didikte gıbbe's-sual mezbûr Abdurrahman oğlum Mesud'u darp ve cerh vekât itmek sadrinde tav'û's-sâf mukırr ve mu'terif olacak mâ hüvel vâki' ketb olundu hurrire fi'l-yevmü'r-rabi' min Rebi'ü'l-âhir sene 1126.

Şuhûdü'l-hâl

El-Hâc Ali Efendi Angözlevi, Osman Efendi El-Va'iz El-Hâc Süleymân Tübci Dede, Mehmed Efendi ibn-i Murteza Çelebi, Süleyman Çelebi ibn-i İbrahim Efendi, Gözlevi Hatibzâde Çelebi; Sefer Çizmeci ve gayrihum min hâzır.

18b/4 Oldur ki Mehmed Mirzâ ibn-i Murteza Ağa mahfil-i kazâda zevce Rukiye Büke ibneti Mustafa Begin tarafından hul-u ati'l-beyân için vekîl olub vekâlet-i zâtı mezbûreyi ma'rifet-i şer'î ile ârifân olan Ahmed bin El-Hâc Mehmed ve Mehmed bin Bektâş nâm kimesneler şehâdetleri ile sübût bulan Sinan bin Mustafa nâm kimesnenin mahzarında takrîr-i kelâm idüb zevcem mezbûre Rukiye Büke ile meyânımızda hüsnü zinde gâne olmağın mezbûre Rukiye Büke zimmetinde ba'de'l-hibetü's sahîha bakiye olan beş mu'amele altun mihr-i mü'eccel ile iddeti nafakasından ve zevceyeti müte'allik da'vâsından fâriğa olmak üzere mezbûreyi hul eyledim dedikde vekîl mezbûr Sinan hul-i merkûmu şurud mezbûre üzere kabûl idüb mayânlarında muhaleayı şer'îye vukû'undan sonra mezbûr Mehmed Mirzâ isdâr-ı kelâm idüb mezbûre Rukiye Büke'de yirmi bin akçe hakkı şer'im olmağla meblağ merkûmdan altı bin akçesini binti sadriyesi Hub Sultân için havale idüb ol dahi Hub Sultân'a virmek müteahide olub ve mezbûre Hub Sultân dahi ondan kabûl eylediğinden sonra bâki on dört bin akçe hakkımdan mezbûr Rukiye Büke'nin zimmetini ibrâ eyledim dedikde vekîl-i mezbûr ibrâ-i merkûmu müvekkilesi ecli için kabûl eylediğinde sonra vekîl-i mezbûr mahfil-i kazâda ... mezbûre Rukiye Büke ile ibneyn-i bâliğin Adil Şâh ve Veli Şâh bint-i bâliğasi Hub Sultân el-mezbûre taraflarından şahid bin el-mezbûrın şehâdetleri ile isbât-ı vekâlet idüb müvekkilerim mezbûrların tarafından işbu Mehmed Mirzâ'yı bi'l-cümle hukuk ve mutâleleri da'vâlarından ibrâ-i amme üzere ibrâ eyledim dediğinde mezbûr Mehmed Mirzâ kabûl eylediği ma'al-iltimas ketb olundu hurrire fi'l-yevmü'r-Rebi'ü'l-âhir sene 1126.

Şuhûdü'l-hâl

El-Hâc Ali Efendi Angözlevi, Ebu El-Subûd Çelebi ibn-i Abdulalh efendi, Hatibzâde ibn-i Abdullah Çelebi, Va'iz Osman Efendi, Ali efendi El-Naib ve gayrihum min hâzır.

Ve elân Mehmed Mirzâ'nın yedinde fezâ'in? Sezâ olan ayarı mevcude budurki zikr olan bir kıt'a dõşek ve bir yorgan ve bir halı ve bir cekmece ve bir leğen ve ibrik iki katır sandûk ve bir kabu perdesi budur.

19a/1 Mahmiye-i Bâğçesarây mahallâtından Arslân Ağa Câmi'nin mahallesi sâkinlerinden Toycuzâde Züleyha nâm hâtûn'un tarafından itkı ati'l-beyân indeş-şer'i takrîr ve tescîl için vekîl olub vekâlet-i zatı mezbûreyi ma'rifet-i şer'îye ile ârifan olan Zin Ali bin Abdalbâki ve Muharrem bin Rüstem nâm kimesnelerin şehâdetleri ile sübût bulan Abdulkadir bin Ömer nâm kimesne meclis-i şer'î hâtır-lâzımut-tevkirde işbu bâ'ışü'l-kitâb uzun boylu gök gözlü sarışınlı ... asl ... Handan bint-i Abdullah mahzarında takrîr-i kelâm idüb itkı rukiyyet sebep-i ihrâz ... ve baisi duhûl-u hayat-ı alem pay olduğundan müvekkilem mezbûre Züleyha memlûkesi olan işbu Gül Handân câriye-i sağıri vaktinde itak idüb kaydı rıkdan ahrâr-ı ve sâir ihrâr asliyât zemresine derç ve ilhâk eylemiş idi el-hâleti hezhi itknamesi ketb olub bi-vech-i temessük yedine def olunması murâd idüb tarafından beni tevkil eylemekle bi'l-vekâle takrîrim zap ve tahrîr olunub mezbûrenin yedine def olması murâdımdır dediğinde gibbe's-suâl mevsufe Gül Handân vekîl-i mezbûr Abdulkadir'in bi'l-cümle sudur iden kelimâtını bi'l-müvâcehe tasdîk ve bi'l-müşfehe tahkik idüb mezbûrenin itkı mükarrer olmağın mâ hüvel vâki' alâ vukû'a bil-etbâ ketb ve talibi yedine def ve i'tâ olundı ledel el-haceti kâşif mâ hurrîre ulâ hurrîre fi'l-yevmü'r-râbi' min şehr-i Rebi'ü'l-âhir sene sitte ve işrîn ve miete ve elf.

Şuhûdü'l-hâl

El-Hâc Ali Efendi Angözlevi, Tübcî Kazâk Ali Efendi, Va'iz Osman Efendi, Ramazan Efendi, Mollâ Hazıl-Mecla?

19a/2 Oldur ki bundan akdem vefât iden Ahmed nâm Gözleve'nin terekesinden bi-vech-i musâleha usûbeten nesebiyyeleri olan İmam Hasan ile ğâib-i ani'd-diyâr Hüseyin nâm kimesneye müteveffâ-i mezbûrun zevcesi Arzu nâm hâtûn'dan virilmesi iktizâ idüb

kayd ve sicil olunan yedi bin akçeyü mezbûre Arzu Hâtûn'un vekîli Gözlevi Ahmed Çelebi hîn-i musâleha mezbûr Hasan imâm'ın yedine ikbâz idüb sulhleri tam olduktan sonra meblağ-i merkûm yedi bin akçeyi ikrâz eylemiş idi el-haleti hâzihi mezbûr Ahmed Çelebi meblağı merkûm yedi bin akçeyi huzûr-u şer'e götürüb nesbükü'l-ism Hasan İmâm'ın yedine def'a ve teslîm eylediğinde oldahi ahz ve kabz idüb meblağ-ı merkûmdan üç bin beşyüz akçesi gâib-i merkûm Hüseyin'in hissesi olmağın savb-ı şer'den hisse-i merkûme mezbûr Hüseyin'in kabzında ve bi-vech-i emânet hıfzında olması için izin virildiği mâ hüvel vâki' bit-taleb ketb olundu hurrîre fî evâsıt-ı şehr-i Rebi'ü'l-âhir sene 1126.

Şuhûdü'l-hâl

Cân Timur Ağa ... sâbık, Mehmed Efendi ibn-i Murteza Çelebi Atâlık Ali, kazâ-i muhzır ve gayrihum min hâzır.

19b/1 Oldur ki bundan akdem bedel-i hac vasiyeti yirmi bin akçe olmak üzere Barâkayzâde Mehmed Efendiden tahsil olunan Musa bin İbrahim'in meblağ-ı merkûmu bundan akdem vefât iden Gölcü Şeyhi Abdurrahman Efendi'nin şehâdeti ve hâlâ Kâdıasker fâziletli Abdullah Efendi'nin ta'yîni ile sikât-ı muhaddidinden Karasu'da sâkin tekyeci İbrahim bin Giyâs nâm kimesneye bin yüz yirmi altı senesinin haccını itmek için savb-ı şer'den altı yüz akçe ziyâdesiyle cem'an yirmi bin altı yüz akçe yedine def' ve teslîm olunub ol dahi ahz ve kabz idüb sene-i merkûmenin haccından tavafda bulunmağı ta'ahhüt ittiği bu mahalle kayd olundu hurrîre fî evâsıt-ı şehr-i Rebi'ü'l-âhir sene 1126.

Şuhûdü'l-hâl

Abid Efendi Kâtib Efendi Sâbika, Müderris Ramazan Efendi, Mehmed Efendi ibn-i El-Hâc yusuf, Mehmed Efendi ibn-i Murteza Çelebi, Atâlık Ali, Kazâ-i muhzır, Bacı Çelebi el-mahdum, Mollâ Mehmed ibn-i Arslân Dede ve gayrihum.

19b/2 Bundan akdem vefât iden Fâtîma binti Ahmet Efendi nâm sabiyenin verâseti vâlidesi Şivekâr binti Abdullah nâm hâtûn ile li-eb erkarındâşları Abdurrahman Çelebi ve Abdulhalim Çelebi nâm bâliğler ile yine li-eb kız karındâşı Gevher Hân nâm sulbiye münhasıra ve tashih meseleleri altı sehmeden olub sihamı mezbûreden biri sehemi mezbûre Şivekâr'a ve bâki beş sehemi ... ibneteyn-i mezbûran Abdurrahman ve Abdulhalim Çelebilere ve merkûme Gevher Hân'a intikal ittiği şer'an zahir olduktan sonra

mezbûre Şivekâr'ın tarafından vech-i ati'l-beyân üzere sulh ve ibrâya ve kabz-ı bedel-i sulha vekîl olub vekâlet-i zât-ı mezbûreyi ma'rifet-i şer'îye ile ârifan olan muharrem ... bin Abdulvehhâb ve Hasan bin Abdullah şehâdetleri ile vech-i hasmı şer'ide alâ vechü'l-umum sabit ve vekâletine hükm-ü şer'î lâhık olan Va'iz Osman Efendi meclisi kazada müteveffâ-i mezbûre Fâtîma'nın hayatında bi'l-vesâye emvâlinin kabızası olub hâlâ mezkûre Gevher Hân'ın vasi-i mansubu vâlidesi olan Kutlu Hân Büke nâm muhadderenin tarafından husûs-ati'l- beyân için Mustafa bin Abdullah ve Muharrem bin Abdulvehhâb şehâdetleri ile nehc-i şer'î üzere isbât-ı vekâle için Abdi Efendi ile mezkûr Abdulhalim Çelebi'nin mahzarlarında takrîr-i kelâm idüb müvekkilem mezbûre Şivekâr'ın tereke-i mutevaffâ-i mezbûreden hisse-i şer'îyesini vaz'ü'l-yet olan mezbûre Kutlu Hân Büke'den taleb ve da'vâ sadrinde iken müslihûn beyinlerimizi tevassud eylediğinde müteveffâ-i mezbûre Fâtîma'nın zimem-i nasda olub tahsil-i müte'essir olan hukûk-ı şer'isinden müvekkilem mezbûrenin hissesine isâbet-i lâzım gelür mikdar malûm ve müte'ayyin için mezbûr Abdi Efendiden müvekkilem için bir kıt'a zi-bahâ kitâb iştirâ ve kabz idüb semen-i malûmesi zimem-i mezkûreden müvekkilemin hissesine isâbet-i lâzım gelen mikdardan havale eylediğinde ol dahi müvekkilesi ecli için kitâb-ı mezkûri bey' idüb semen-i için havalemi kabûl eylediği ve bundan sonra şerâit-i sıhhat-i sulhu hâvi mevânî'i müfsideden âri tehâric-i şer'î tarik-ı üzere terke-i nükûddan müvekkilem mezbûrenin hissesine isâbet idenden azid olan yirmi beş bin akçe üzerine sulh idişüb tarafından icâb ve kabûlden sonra badel-i sulh olan yirmi beş bin akçenin on bin akçesi mukâddema müvekkilem mezbûrenin tamamen makbuzı olmağın hâlâ on beş bin akçe bedel-i sulhu vekîl-i mezkûr Abdi Efendi'nin yedinden ahz ve kabz istifâ eyledim bundan sonra terekeyi müteveffâ-i mezbûreye mütea'llika olub müvekkilem mezbûreye mahsus olan amme-i de'âvi ve kâffe-i mütalebaddan müvekkilem kablinden vasi-i mezkûr Kutlu Hân Büke'nin ve zikr olunan Abdurahman Çelebi ve Abdulhalim Çelebi ve sabiye-i mersume Göher Hânın zimmetlerini ibrâ-i amme kât'ü'l-niza' ile ibrâ ve iskâd eyledim dediğinde vekîl-i mezbûr Abdi Efendi tasdik ve câhi idüb ibrâ-i merkûmi müvekkilesi ile sabiye-i merkûme Gevher Hân için kabûl idüb mâruz-zikr Abdulhalim Çelebi dahi ibrâ-i merkûmi kendi tarafından ve karındâşı gaib-i an'î'l-meclis Abdurrahman tarafından kabûl eylediğinde müsâleha-i şer'îye ve mübâre-i mer'iyenin sıhhati üzere ketb olunub tâlibi yedine teslim olundu hurrire zalik fi evail-i şehr-i Rebi'ü'l-âhir sene sitte ve işrîn ve miete ve elf.

Şuhûdü'l-hâl

Mihrü'l-Kabzâ Mustafa Efendi El-Gâzi Bâğçesarây, Mihrü'l-Ulemâ Murad Şâh Efendi, Arif Mehmed Efendi ibn-i Ahmed Efendi, Nâib Seyyid Ali Efendi, El-Hâc Musfata Bölükbaşı, Ahmed Bölükbaşı, Mehmed Efendi ibn-i Murteza Çelebi, Hızır Efendi El-Müderriş; Derviş el-muhzır ve gayrihum.

20a/1 Oldur ki bundan akdem karye-i Sarı Hafız sükkânından vefât iden Ali Mirzâ ibn-i Arslân Ağa terekesinden sulbi bint-i Sağire kızı Nahlı nâm sağire savb-ı şer' den isabât iden değirmen bahâsından on bin akçe Kutlu Şâh Mirzâ bin Arslân Ağa vesâyet-i hasebiyle huzuru ter' de meblağ-ı merkûmi ahz ve kabz eylediği bu mahalle kayd olunub kendi bit-tav' ikrâr eyledi.

Şuhûdü'l-hâl

Bayakay oğlu Mehmed Efendi ve Hızır Efendi Fî Sâlâcak ve Hüseyin Fî Bâğçesarây ve Mehmed Mollâ Aslan Sofi ve gayrihum mine'l-hâzır.

20a/2 Oldur ki Bâğçesarây Ermenilerinden Noriki veled-i Haçedur nâm nasrani mahfil-i kazâda karye-i Suri Taş sükkânından Kutlu Şâh Yapıcızâde Lütfullah nâm kimesnenin mahzarında üzerine dâvâ idüb mezbûr Lütfullah'da kendi deyn-i olmak üzere on bir bin üç yüz akçe vacibü'l-edâ deynim olub taleb eylediğinde edâdan ibâ ider suâl olunub takrîr-i zabt olunması murâdımdur dediğinde gıbbe's-suâl mezbûr Lütfullah müddei'-i merkûm Noriki zımmı-i akvâl-i tahriresinde tasdîk-i ve vâhi eyleyüb bi't-taleb edâ ile emr olundığı bu mahalle beyân olundu hurrirre fî evâhir-i şehr-i Cemâziye'l-ûla sene 1126.

Şuhûdü'l-hâl

Mustafa Efendi ibn-i Mahmud Efendi, Karasulu Asiye Efendi, Murteza Mollâ ibn-i Ebu Bekir.

20a Oldur ki mezkûr Lutfullaf meclis-i şer' de zimmî merkûm Noriki mahzarında takrîr-i kelâm idüb validem mütevaffâ Kutli Şâh Yazıcı'nın merkûm zimmî için edâsı lâzım olan yirmi üç bin beş yüz akçe deynini terekeden zimmî merkûmun yedine def' ve teslîm eylemişimdir dedikde gıbbe't-tasdîkü's-şer' i mâ hüvel vâki' bi'l-etbâ ketb olundu.

Şuhûdü'l-hâl

El-Mezbûrun.

20a/4 Oldur ki karye-i Yaşdağ sükkânından Ak Mirzâ ibn-i beğ Timur Mirzâ nâm kimesnenin tarafından beyyi ati'l-beyân için indeş-şer' ikrâr ve tescîl olunmak için vekîl olub vekâleti Ali bin Tohtâr Gâzi Sofi balı Mevlüd Sofi nâm kimesnelerin şehâdetleri ile sübût bulan Celal Mirzâ bin Kemâl beg nâm kimesne meclis-i şer'î hıtırde karye-i merkûme sükkânından Ebu Bekir bin Hasan nâm kimesne mahzarında takrîr-i kelâm idüb müvekkilim mezbûr Ak Mirzâ karye-i merkûmede vâki' olub etrâfi erba'sı Mer'aya münthehi ve kendüsine münthehî olan taş havlu kurâ yerini cem'î hukûk-ı murâfık ve kâffe-i menâfi ile yedi bin akçe semen-i olmak üzere işbu Ebu Bekir'e bey'î-bat-ı sâhih ile bey' idüb ve oldahi iştirâ ve kabûlünden sonra bey'î mezkûr'î-ati üzre müşterâ-i merkûm Ebu Bekir'e teslîm ve ikbâz eylediğinden sonra semen-i mezkûr yedi bin akçeyi tamamen yedinden istifâ ve kabz eyledi ba'des-sudûr'î-mubayekâ bey'î mezkûrda müvekkilim Ak Mirzâ'nın hak ve alakası kalmayub müşteri-i mezkûr Ebu Bekir'in mülk-i müştera-i makhbûzı olmuştur keyfemâ yehtâr mutasarrıf olur dediğinde gıbbe't-tasdîk'î-l-muteber mâ hüvel vâki' bi't-taleb ketb olundı hurrire fî evâhir-i şehr-i Cemâziye'l-evvel sene 1126.

Şuhûdü'l-hâl

Bayakâyzâde Mehmed Efendi, Şeyhzâde Kul Ahmed Çelebi, Mehmed Çelebi Naîb Efendizâde, Mollâ Mehmed bin Arslân Sofi, Hızır Mirzâ, İlyas Mirzâ Kara Sulu Ahmed Ağa ve gayrihum min-ehlîl-tevratî.

20b/1 Oldur ki Kala sâkinelerinden mâmuk ... binti İsâk nâm Yahudiler tarafından merkûm İsâk'ın terekesinden olmak üzere İvân nâm kazâk ile olan da'vâ ve husûmetleri için erkarındâşları Simha nâm Yahudi'yi vekîl eyledikleri Yako veled-i Binyâmin ve şamâil veled-i Simha nâm Yahudi'lerin şehâdetleri ile merkûm için kazâk'ın mahzarına sübûti bit-taleb ketb olundı.

Şuhûdü'l-hâl

Mustafa Efendi ibn-i Mahmud Efendi, Va'iz Osman Efendi, Müderris Hızır Efendi, Kâtib Kutay Asrı Efendi.

20b/2 Oldur ki karye-i Gülüm Bey karyesi sükkânından Ebul-Kasım beg ibn-i Mehmed Çelebi nâm kimesnenin tarafından husûs âti'l-beyân için vekîl olub vekâleti Va'iz Osman Efendi ve Atâlık Ali El-Hızır şehâdetleri ile nehci şer'î üzere sübût bulan Teberti karyesinden Ivaz bey ibn-i Sefer Gâzi nâm kimesne mahfil-i kazâda mezbûr Ebul-Kâsım Beg'in sulbi kebîr oğlu Abdurrezzak Çelebi mahzarında takrîr-i kelâm idüb mezbûr Abdurrezzak Çelebi'nin tasarrufunda olub karye-i Gülüm Bey'de vâki' ve hudûd erba'sının kiblesi mezbûr Abdurrezzak Çelebi'nin vâlidesi Âişe Büke'nin terekesinden olan bâğı ve şimali tarik-ı Âmarya ve şarkı Dimitri nâm zimmînin mülki ve garbı yine Âişe Büke'nin olan terekesinden olan bâğı müntehî olan bir kıt'a bâğ ile yine karye-i merkûmede vâki' olub hudûd erba'sının kiblesi tarik-ı Âmarya ve şimali yine mezbûre Âişe Büke'nin terekesinden olan bâğ ve şarkı El-Hâc Sinan Efendi mülkine ve garben Pade Cul? nâm zimmînin mülkine müntehî ve hayatıyla bir bâb çatmalı vâranları müstemil ve hâvi olan menzilde bi'l-cümle hukûkıyla mutasarrıf mezbûr Abdurrezzak Çelebi'nin kendi mülki mahsûsı olub müvekkilem mezbûr Ebul-Kasım Beg'in bi-vech ile hak ve alâkası ve cihet-i şer'îye ile dahil ve ta'arruz olunmadığına müvekkilem mezbûr bi't-tav' ve'r-rizâ oğlu mezbûr Abdurrezzak Çelebi'nin mahzarında mukırr ve mu'terif olub ikrârını indeş-şer'î takrîr-i sicil için beni tevkil eylediğine binâ'en bi'l-vekâleti ... mukırr ... mezbûr Abdurrezzak Çelebi'nin mülki mahsûsı olmak üzere bi'l-vükâla olmak üzere ikrârım ketb olmasını taleb iderim dedikte gibbe't-tasdîk mâ hüve'l-vâki' bit-taleb ketb olundu hurrîre fî'l-yevm ... min şehr-i Cemâziye'l-âhir sene 1126

Şuhûdü'l-hâl

Abdi Efendi Kâtib Efendi, Es-Seyyid Ali Efendi Anâ Naib, Gözlevi üstünde dimekle ma'rûf Musa Beşe, Kazâ-i muhzır ve gayrihum mine'l-hâzır.

20b/3 Oldur ki bundan akdem vefât idüb vâlidesi Âlem Hân Büke'yü vasiyyi muhtar ittiği sabit olan Mustafa Çelebi ibn-i El-Hâc Mehmed Efendi'nin sülüs terekesiyle vasiyeti sabite olduktan sonra mezbûre Âlem Hân Büke sülüs terekeden yirmi bin akçeyü mütevaiffâ-i mezbûr Mustafa Çelebi için haccı itmek üzere Nehr-i Kacı'dan Abdullatif dedenin yedine teslîm ve oldahi kabz idüb bin yüz yirmi altı senesinin zil-hiccesinde haccı itmek mute'ahhit olmağın mâ hüvel vâki' kayd olundu fî Cemâziye'l-âhir.

Şuhûdü'l-hâl

İvaz Osman Efendi; Cân Timur Ağa, Halil Efendi ibn-i Şakir Efendi, Sağır Cizmeci Kutlu Gâzi El-Hâc.

21a/1 Muhallefât-ı El-Hâc Abdurrahman Efendi mate fî tarîk El-Hâcî ve tereke zevceti Cesime? Bûke ve'l-ibne er-ribka Murteza ve Ahmed ve Abdurrahman ve Ebus-Su'ûd ve'l- binti ... ve'l-eb El-Hâc Şeyh İlyâs Efendi Gulâm? Rabi'a Bûke el-zevceti münhasıra fihim vâki'yü't-tahrîr fî evâsıt-ı şehr-i Recebü'ş-şerif sene seb'a ve işrîn ve miete ve elf.

Beş tahta kıymet 100 Abdulvahid; Sakal tarâğı kıymet 50 Abdulvahid; Ağız mezene adet 2 kıymet 20 Abdulvahid; Sarık kıymet 25 le-deyn-i zevce; Kavuk adet 2 kıymet 100 el-mihr-i zevce; Meşin kıymet 50 el-mihr-i; Yeşil çuka kıymet 800 el-mihr-i; Alaca meşin adet 2 kıymet 40 el-mihr-i; Eğer ma'a ... kıymet 60 Abdulvahid; Bâkır saplı ayak kıymet 65 el-mihr-i; Kilim kıymet 40 el-mihr-i; Küçük sini kıymet 100; Büyük leğen kıymet 200; Güğüm kıymet 120; Coyun kazan kıymet 280; Küçük coyun kıymet 150; Meşi'mal? yeşil çuka kıymet 300 Abdulvahid; Saç ayak kıymet adet 2 kıymet 60; Gümüşi çuka? kıymet 150 el-mihr-i; Demir şişe kıymet 40; el-mihr-i; Biberlik kıymet 5 el-mihr-i; Fincan adet 6 kıymet 5 el-mihr-i; Keser adet 2 kıymet 60 Abdulvahid; Bıçak adet 2 kıymet 35 Abdulvahid; Turpan adet 2 kıymet 20 Abdulvahid; Rende kıymet 25 Abdulvahid; Kelpeten kıymet 25 Ahmed; Kayış adet 3 kıymet 25 Ahmed; Süngi kıymet 5 Abdulvahid; Küçük burğı adet 2 kıymet 5 Ahmed; Gümüş bağıyla saât kıymet 1200 el-mihr-i; Dört menteşe pul adet 10 kıymet 40 el-mihr-i; Semen hatim kıymet 10 Ahmed; Gözve kıymet 5 Ahmed; On keçe kıymet 5 Ahmed; ... ve burğı kıymet 25 Ahmed; Hurda demir kıymet 10 el-mihr-i; Köhne hasır kıymet 70 el-mihr-i; Nacak balta adet 2 kıymet 40 el-mihr-i; Huni kıymet 30 el-mihr-i; Bıçak kıymet 20 Ahmed; Çapçak adet 6 kıymet 100 el-mihr-i; Büyük çelik kıymet 10 el-mihr-i; Çelik kıymet 5 el-mihr-i; kubma kıymet 20 el-mihr-i; Kece adet 5 kıymet 140; Yarım batman kireç kıymet 60 el-mihr-i; Bir mikdar kerâste kıymet 160 el-mihr-i; Kama? Kıymet 5 el-mihr-i; Ala öküz kıymet 600 el-mihr-i; Ala öküz kıymet 600 el-mihr-i; Ala sığır buzağıyla kıymet 600 Ahmed; Kızıl kunanca kıymet 250 el-mihr-i; Kara dana kıymet 60 ed-deyn-i; Dori baydal dayla kıymet 900 el-mihr-i; araba kıymet 100 el-mihr-i; İki köhne küpçek kıymet 40 el-mihr-i; İki bâb taş dolma hâne ve bâğçe müstemile kıymet 20000 el-mihr-i; Peşkir kıymet 40 zevce; Halı seccade kıymet 100 zevce;

Lesker kıymet 25 Ahmed; Şıncı Efendiye bey' olunan ba'de'l semen nısf ve diğler taylık akçesi semen 26250; Bir ... alacası kıymet 400 Murteza; Maili alaca kıymet 400 zevce; Beyazlı alaca kıymet 400 zevce; Beyazlı alaca adet kıymet 450; Meski fincan adet 4 kıymet 60; Portokal adet 6 kıymet 166; Bir mikdar ud? kıymet 60 Rabi'; Nakış makarma adet 5 kıymet 50; Mindallı mahreme kıymet 25 el-mihr-i; Yüz bezi kıymet 15 ed-deyn-i; Abasıyla tesbih adet 4 kıymet 75 zevce; Siyah tesbih adet 6 kıymet 36 zevce; Zeytun ağacı teşbih adet 10 kıymet 50; Beşer yüz tesbih adet 3 kıymet 35 zevce; Ufak tesbih adet 7 kıymet 42 adet 7 zevce; Bir mikdar sarma kıymet 25 zevce; Küçük makras kıymet 7 zevce; Kilid adet 2 kıymet 15 zevce; Bıçak kıymet 5 zevce; Peştamal adet 15 zevce; Sarık ortası kıymet 10 zevce; Yüz bezi kıymet 15 zevce; Yarım deste kâğıt kıymet 10 zevce; Akya? Kıymet 15 Rabi' ed-deyn-i; Çömlek kıymet 25 el-mihr-i; Pare adet 17 kıymet 18; yalduzlu altun adet 4 kıymet 1240 semen-i zevce; Yarımcağ riyal guruş kıymet 50 zevce; Nükûd semen 1330 zevce; El-Hâc Derviş Ağada kıymet 5000; Otarköy'de El-Hâc Mehmed Efendi de semen 200 zevce; tefsir kasrı? kıymet 1500; Murteza; Lafta ahtarı? kıymet 600 Abdulvahid; Muhtasır Abdulvahid kıymet 150.

21b Mücmira' meblağ 30 zevce; Devrişerh? Gâzi kıymet 80 Murteza; İslam ed-deyn-i kıymet 125 Abdulvahid; Tevzihi kıymet 300 Ahmed; İbrahim El-Çelebi kıymet 150 Ahmed; Musbâh kıymet 150 Abdulvahid; Bir kıt'a rahal? kıymet 10 Abdulvahid; Cevher ferâyiz kıymet 10 Abdulvahid; Kaside birde Murteza kıymet 15; Risâle-i Akâid kıymet 15 Ahmed; Risâle ricâl gâib kıymet 10 Ahmed; Şerhi şer'iyeye kıymet 500 Ebu Suûd. Cem'an yekûn kıymet meblağ 69729.

Mihr-i zevce 24000; Deyn-i zevce 3500; Deyûn 310; 27810; İhrâcâtına; El-bâki; El-kismete semen kıymet meblağ 41919 hisse'l-ab el-sadis? kıymet 6486 hisse-i alâm el-sadis kıymet 6486 hisse'l-zevce el-semen kıymet 5238 hisse'l-ibne el-vâhid kıymet 5044 hisse'l-binti el-vâhide kıymet 2522.

22a/1 Muhallefât-ı Ali Mirzâ fi karye-i subla mate ve tereke Emagüher Hân Büke ve zevceti Dâne Sultân Hânım ve ibnin Sağır bin Ömer Mirzâ ve Kadir Şâh Mirzâ ve'l-verâset-i münhasirati fihîm tahrîr fi evâhir-i şehri Muhârremü'l-harâm sene seb'a ve işrîn ve miete ve elf.

İslâm nâm Gulâm kıymet 15000; Fâtîma nâm câriye çorbaniyla? kıymet 17000; Kel Sâdân nâm câriye Çek kıymet 8000; Kutba Kara Kurta bin alâ halı ve'l-ciran otâr

yerlerinin nısfı ... kıymet 1250; Yıldızlı sedan on okuyla ve orna yayıyla kıymet 700; Dimişki kılıç kıymet 500; Dori kaşka at kıymet 1500 ed-deyn-i; Borta alaşa kıymet 1200; Kuba öküz kıymet 500; Göğer öküz kıymet 550; Kara öküz kıymet 400 ed-deyn-i; Çuntak göğer sığır başmağıyla kıymet 500; Bir kıt'a saman kıymet 200; İki keben biçen kıymet 600; Kaba vezine ve ağız vezine kıymet 60; İğır ma'a levâzıma kıymet 250; Yukan? kıymet 25; Çatma ot kıymet 1500 ed-deyn-i; İki keremit hâne bir çift ve bir taş hâne kıymet 1200; Taş bozma hâne kıymet 500; Bakır saplı ayak kıymet 100 le-deyn-i; Küçük çoyun kazan kıymet 60 le-deyn-i; 'Abâ yağırılık? kıymet 80; Kırmızı çuka sab kıymet 900 ed-deyn-i; Kırmızı saba çuka çakşır kıymet 300 ed-deyn-i; Otuz üç re's ana baş keçi her biri yetmişer akçe kıymet 2310 ed-deyn-i; Beş re's şişek keçi ellişer akçe kıymet 250 ed-deyn-i; Dokuz olâk keçi yirmişer akçe kıymet 180 ed-deyn-i; Cuzi? boğası zarflı tilki sert kürk kıymet 500 ed-deyn-i; Zeytuni boğası kabma kıymet 80; Çizme kıymet 100; Bıçâk kıymet 15; Kuşak kıymet 20; Sarı çuka kalbak kıymet 80; Dört bakla yarım buğday kıymet 675; Üç bakla darı kıymet 150; Subla'da merzu' sulu şinik adet 4 kıymet 200; Karye üç köyde merzu' buğday şinik adet 12 kıymet 800; Küçük bakır testi kıymet 20; Dolka? kıymet 35; Bir bâb cit aran? kıymet 100; bir mâcar ma'a levazıma kıymet 150; bir bâb çift kiler hâne kıymet 100; Bir çalgı kıymet 30; Beş kece çaldı kıymet 10; Tüfenk balsakası kıymet 5; beş çift sığır bastırması kıymet 50; Yarım sığır küfi kıymet 30; Kece seccade kıymet 15; Köhne Beyaz kece kıymet 30; Minder zarflı boyneba? kıymet 80; Musafnas? hâtim kıymet 60; İki Beyaz kece kıymet 80.

Cem'an yekûn meblağ 59200; Ve diyûn masrafı budur. İhrâcât; 500 le-deyn-i Veli Efendi Sefer şimağıyla kıymet 550 ve bir şişek keci semen 50; 200 ve le-deyn-i aşır? Ali Sofi bir saplı ayak kıymet 100 ve iki şişek keci kıymet 100.

22b 100 Le-deyn-i Nur Bağı Şâh 2 şişek keçi kıymet 100; 70 le-deyn-i Kahraman Atâlık küçük hun kazan kıymet 70; 180 le-deyn-i Yakub Sofi 2 ana baş keçi kıymet 130 ve 2 oğlâk kıymet 45; 90 le-deyn-i Derviş 1 ana baş keçi kıymet 70 ve 1 oğlâk keçi kıymet 20; 170 le-deyn-i Kutlu Gâzi ile İbrahim 2 ana baş keçi ve bir oğlâk kıymet 170; 240 le-deyn-i Halil 4 ana baş keçi kıymet 280 teslim semen 40; 255 le-deyn-i Mehmed Ali Mü'ezzin 4 keçi teslim semen 25 kıymet 280; 340 le-deyn-i sarı baş kıbtî kara öküz kıymet 400 semen 60; 900 le-deyn-i Mescid Murad Şâh kırmızı saye çomurçeken kıymet 900; 60 le-deyn-i Bekir birer baş keçi teslim semen 10; 225 le-deyn-i Ferâş 3 ana keçi ve 1 olak meblağ 20 teslim 5 kıymet 210; 70 le-deyn-i Arslân zimmî 1 ana baş keçi semen 60 kıymet 70; 100

le-deyn-i Ak Mescidli Abdurrahman 1 teke keçi kıymet 100; 130 le-deyn-i Kutlu Şâh ve Mustafa 2 ana baş keçi teslîm 10 kıymet 140; 70 le-deyn-i Cân Timur ve Ebu Su'ud 4 oğlak teslîm 5 kıymet 80; 200 le-deyn-i Mehmed ve Mü'ezzin 3 ana baş keçi teslîm 10 kıymet 210; 144 le-deyn-i Osman Mollâ borta at bahâsından semen 144; 100 le-deyn-i Halil at bahâsından semen 100; 30 le-deyn-i Bâý Gâzi Sofi borta at bahâsından semen 35; 300 le-deyn-i Mehmed borta at bahâsından semen 300; 300 techîz ve tekfîn için haraç olunan Midan Mollânın fitr-i için ihraç olunan.

Kazan bahâsından semen 3000; 3913 le-deyn-i Yako Yahudi kazan bahâsından semen 3913; 450 le-deyn-i Ali Beg keçi adet 9 kıymet 450; 1400 le-deyn-i Yakûb bulfenalı ot kıymet 1500 teslîm semen 100. Cem'an yekûn meblağ 15000.

22b/2 Müteveffâ-i mezbûr Ali Mirzânın terekesi savb-ı şer' den tahrîr olunub terekesi cem'an yekûn elli dokuz bin iki yüz akçene bâliğ olub zimmetinde zevcesi ve Ana Sultân Hanım'ın mihr-i mü'ecceli iki yüz altun sabit ve mütehakik olub ve sair deyun fi yüz elli guruş bâliğ olmağla mecru' tereke zevcenin mihr-i ile ve sair deyuve vefâ eyleyub garma olmak göründüğünde zevce fi metrukası ve Ana Sultân Hanım kendinin mihr-i mü'eccelinden sair deyu fi edâ idüb garmadan tahlîs eylediğinden sonra baki zikr fi mihr-i mü'ecceli için kabz eyleyub beyne'l-verâseti tevzi' ve teslîm olunmağa bir mab kalmadığı bir mahalle teyid olundu.

Şuhûdü'l-hâl

Kâsemen Beg ibn-i 'Adil Beg, Ahmet Mirzâ bin 'Adil Beg, Sefer Şâh Mirzâ, İbn-i Murad Şâh Mirzâ, Adil Mollâ ibn-i Ali, Abdullah Mollâ Aşrı Ali Mollâ ibn-i Hasan Dede, Nurallah bin Abdurrahman, İhya bin Vûsat Gâzi, Kahraman Atâlık ibn-i Bayram Gâzi, Miydân Mollâ ibn-i Timur Gâzi, Mümin Hoca ibn-i Abdullah, Nur Ahmed Atâlık, Ömer Sofi, Timur Şâh Mirzâ ibn-i Mustafa Mirzâ, Kâsemen bin İhya, Ve Cân Kaldı El-Muhzır ve gayrihum mine'l-hâzır.

23a/1 Muhallefât-ı Derviş Hüseyin mate ve tereke zevceti nesli ve ... ve'l-kismete fihîma bintuma hamse ve işrîn ve miete ve elf fi şehr-i Ramâzanü'l-mübârek fi'l-yevmü'r-rabi'.

Mor boğâslı içli nafa kürk kıymet 800; Yeşil zarflı köhne nafa kürk kıymet 300; Kara reng çuka hırka kıymet 700; Yeşil çuka hırka kıymet 500; Kırmızı şâl kıymet 150; Kırmızı boğaslı kaftân kıymet 200; Nefti boğaslı kaftân kıymet 200; Beyaz kaftân kıymet 120; Alaca zubun kıymet 120; Def'a 2 şâl kıymet 100; Kırmızı kazak? kıymet 150; Beyaz zabun kıymet 60; Köhne çuka çakşir kıymet 150; Köhne kırmızı yün kuşak kıymet 10; Köhne perde kıymet 25; Yeşil kelle kıymet 50; Bir mikdar odun kıymet 200. Cem'an meblağ 3935.

Müteveffâ-i mezbûrun zevcesi Nesli nâm hâtûna iki altun mihr-i mü'eccel deyn-i olmağla bâlâdan mastur olan eşyâr-ı zevcesi Nesli nâm hâtûne mihr-i mukâbelesine savb-ı şer' den ta'yîn olunduğı kayd-şud.

Şuhûdü'l-hâl

El-Hâc Hamza, Derviş Mehmed Eltolı? ve El-Hâc Ali Kahveci ve Ahmed bin Hasan.

23a/2 Muhallefât-ı El-Hac Halil mate ve tereke zevceti Fâtîma ve ibne Kebîr İbrahim ve binte bâliğ' Zeyneb ve binte ... Hafız ve selase ta'yîn Sagar Ali ve Osman ve Ömer ve Feyzullah ve'l-veraseti münhasıratı fihim şer'i fi tahrîr mahlûl-i ma dârı beg fi evâil-i şehr-i Ramâzanü'l-mübârek sene hamse ve işrîn ve miete ve elf.

Bir çift altun küpe kıymet 1500; Gümüş saat bağı kıymet 120; Hırdavat gümüş kıymet 200; Hâtim kıymet 40; Gümüş bilezik kıymet 200; Yüz sandûk zarflı ve sarılı kutu kıymet 90; İki kulaç kazan meblağ 4 direm 300 kıymet 500 Zeyneb; Cedîd sahra kazan adet 2 meblağ 7 kıymet 920; Tencere meblağ 2 kıymet 250 İbrahim; Kapaklı sahra meblağ 2 kıymet 200 Zeyneb; Kapaklı sahra ve küçük sahra meblağ 3 dirhem 100 kıymet 400 Hafız; Bâkır güğüm meblağ 2 dirhem 200 kıymet 270 li-hisse zevceti; Def'a bâkır güğüm meblağ 2' kıymet 250 Zeyneb; Def'a bâkır güğüm meblağ 3 kıymet 240 Hafız; Bâkır sini meblağ 5' kıymet 225 hisse-i zevce; Def'a bâkır sini meblağ 2'kıymet 250 İbrahim; Kefgir kebîr meblağ 6 kıymet 480; Kebîr leğen meblağ 5 kıymet 500 li-hisse zevce; Köhne leğen meblağ 4 kıymet 280 Hafız; Suatlı dört adet testi meblağ 3 kıymet 300; Bâkır leğen meblağ 1 direm 100 kıymet 100 Zeyneb; Şorba testi kıymet 75 Hafız; Kapaklı sahan adet 3 meblağ 3 dirhem 300 kıymet 400 İbrahim; Dalmalı sahan 1 ve küçük sahan 40 meblağ 3 dirhem 150 kıymet 300; Kazan kabâğı adet 7 meblağ 10 kıymet 800; Kapaklı sahan semen 1

kıymet 100 Zeyneb; Büyük ve küçük sahan ve lenger kabâkları meblağ 16 kıymet 1280; Kabâğıyla hoşab testi kıymet 80; Nalbiki semen 6 kıymet 100 hisse'l-zevce; Lengeri tabak kıymet 60.

23b Kübte tâbası kıymet 50 ...; El tâbası kıymet 60 ...; Küçük el tâbası kıymet 30; Bâkır fener kıymet 125 ...; Küçük kabâklar semen 10 meblağ 2.5 kıymet 200 ...; Dilimli küçük sahan kıymet 15 ...; Kefgir ma'a kepçe kıymet 40 ...; Kebîr Şam'dân kıymet 40; Makrasıyla Şam'dân kıymet 30 el-mihr-i; Def'a Şam'dân kıymet 30; Bahurdan? kıymet 50; Küçük çoyun kıymet 80; Def'a çoyun kıymet 125 ...; Bâkır firan 2 kıymet 100 İbrahim; Kahve ibriği kıymet 25 hisse'l-zevce; Kantâr kıymet 60 ...; Bir kanlı kılıç kıymet 125 İbrahim; Kelbetin ve nacak ve keser ve tâba saplı ve üç burgi kıymet 50 ...; Demur arşın kıymet 10 İbrahim; Ağaç kuti 2 kıymet 20 Hamit; Gümüş kuşak kıymet 100; Makras adet 3 kıymet 35; Fincân adet 190 kıymet 190 İbrahim; Firan ma'el-dahim ve'l-hıfz kıymet 50 İbrahim; Cedîd halı semen 2 kıymet 2200 hisse-zevce; Def'a halı adet 4 kıymet 3200; Kırmızı hahsır kıymet 125; Def'a çuka hahsır kıymet 400; Nefti çuka çeldıkga kürk kıymet 3000 İbrahim; Alaca kaftân kıymet (boş) hisse-i zevce; Sarık ve kavuk kıymet 300; Çatma yastık semen 3 kıymet 180; Garmâ bohça kıymet 100; Köhne bohça semen 2 kıymet 30; Basma döşek adet 3 kıymet 240 Hamit; Dimri döşek semen 1 kıymet 80 zevce Hamit; Köhne baş yastığı kıymet 10 Hamit; İçli çatmâ yastık kıymet 100 Hamit; Dimri yastık semen 5 kıymet 200 Zeyneb; Çuka kenârlı minder kıymet 50; Basma minder semen 2 kıymet 100 Zeyneb; Ma'kat kıymet 125 İbrahim; Köhne yân kebe kıymet 70 Hamit; Alaca kilim kıymet 10 zevce; Köhne kebe semen 2 kıymet 180 İbrahim; Keçe semen 2 kıymet 30 zevce; Basma perde kıymet 60 zevce; Kara bora beştamâl semen 4 kıymet 500 zevce; Beyaz salacak semen 2 kıymet 80 İbrahim; Beyaz tij peşgir semen 2 kıymet 400; Def'a kara bora beştamâl semen 4 kıymet 150 Hamit; Yastıklık dimri semen 3 kıymet 120; Peşgir kıymet 125 Hamit; Def'a peşgir kıymet 125; Mum çağır değeri 8 kıymet 480; Kuşak kulânı adet 9 kıymet 400; Diğer yastıklık dimri semen 3 kıymet 120; Kırmızı talma hatayı kıymet 1000 hisse-i zevce; Sade hatayı dutak kıymet 1800; Beyaz mindallı zerâ' 52 kıymet 1700; Sarı mindallı zerâ' semen 10 kıymet 250; Nefti reng sakızı zerâ' semen 20 kıymet 800; Yeşil hare dutak 2 kıymet 1200; Bir mikdar odun kıymet 200; Tahta kıymet 1200; Kereste kıymet 50; Dâranyar? buğdayı kıymet 800 el-zevce; Hasan Efendi mahallesinde vâki' ve buyût müte'adde ve ambarı müştemile dâr kıymet 30000 li-hisse zevce.

24a Der beyân zimem nâs Papaz Hasbek zimmîde meblağ 900 li-hisse zevce; Semahun zimmîde meblağ 31800 li-hisse Zeyneb; Li-hisse Hamit meblağ 8300; Mumcı Ağa Cân zimmînin Vâlidesi masrâfında meblağ 11800 İbrahim; El-Hâc Mustafa'da meblağ 100 İbrahim; Kurt Ali'de meblağ 140 ...; Hadice Hâtûnda meblağ 100 İbrahim; Cevahirci İsak'da meblağ 30...; Kâkı oğlu Nur Beg zimmîde kıymet 50 ...; Kazâncı Todor zimmîde meblağ 600 İbrahim; El-Hâc Hasanda meblağ 140 ...; 'İğdâr Abdulvehhâbide meblağ 50 ...; Hâs Hâtûn zimmînin kızı nazarında meblağ 7400 el-vereseti; Papaz oğlu Mağdes Oğhan nâm zimmîde meblağ 31800; Kalus oğlu mezkûr zimmîde meblağ 11200 li-hisse zevce; Li-hisse meblağ 4401; Li-hisse İbrahim 3000; Karabeyt ve Aydan zimmîlerde meblağ 11000; Nükûd ... dergiye cedîd zolata bi-hesab esedi adet 488 bi-hesab semen 39776; Def'a dergiye cedîd zolata bi-hesab esedi ve semen 500 bi-hesab semen 51000; Def'a dergiye cedîd zolata bi-hesab esedi semen 365 meblağ 2 bi-hesab semen 37302; Esedi 'atik adet 108 bi-hesab semen 12636; 'Atik zolata bi-hesab esedi semen 10 bi-hesab semen 1120; Def'a 'atik zolata bi-hesab esedi semen 100 bi-hesab semen 11200; Cedîd zolata bi-hesab esedi semen 500 bi-hesab semen 51000; Def'a cedîd zolata bi-hesab esedi semen 500 bi-hesab semen 51000; Def'a cedîd zolata bi-hesab esedi semen 500 bi-hesab semen 51000; Yâlduz altını adet 70 bi-hesab semen 21000; Def'a cedîd zolata bi-hesab esedi 500 bi-hesab semen 51000; Def'a yâlduz altını adet 23 bi-hesab semen 6900; İnkerus altını adet 24 bi-hesab semen 6960; Def'a cedîd zolata bi-hesab esedi 500 bi-hesab semen 51000; Def'a cedîd zolata bi-hesab esedi 41 bi-hesab semen 4182. Nükûd Cem'an meblağ 508143 bi'l-cümle metrûkât meblağ 686947

İhrâcât mihr-i mü'eccel li-zevceti Fâtîma 24000; Deyn-i Zeyneb el-mezbûreti 5500; Kira dükkân 480; Deyn-i Yakûb 180; Resm-i kısmet 'âdi 17200; ((+)) 47360 ...; El-vereseti meblağ 639587 el-baki; Hisse'l-zevceti Fâtîma meblağ 79948; Hisse'l-ibn-i İbrahim meblağ 93273; Hisse'l-ibn-i Ali meblağ 93273; Hisse'l-ibn-i Osman meblağ 93273; Hisse'l-ibn-i Ömer meblağ 93273; Hisse'l-ibn-i Feyzullah meblağ 93273; Benin sagâr dört iken hisseleri için ta'yîn olunan müfredâtın ... angaflete selası işaret olunmuştır herbir müfredât ... salis erba' olunmaludur gaflet olunmaya.

24b/1 Zikr olunan nükûd ... bi-vech-i mahsûb kırk yedi bin üçyüz altmış akçe ihrâcâtтан sonra İbrahim'in hissesine yetmiş bir bin dokuz yüz ve Hafız ve Zeyneb'in hisselerine otuz beşer bin dokuzer yüz akçe ve Fâtîma Hâtûn'un hissesine yirmi dokuz bin yüz kırk yedi akçe virildikten sonra bakisi zikr olunan 'Ali ve Osman ve Ömer ve

Feyzullah nâm sağırin hisseleri için her birisine ibrahim misli yetmiş birer bin dokuzar yüz akçe temyiz ve akd olunub cânibe şer‘den vası nısf ve ta‘yîn olunan valideleri mezbûre Fâtıma Hâtûn’un ‘indeş-şer‘i kabza tevkil iden Ramazan Efendi’nin yedine teslim ve ikbâz olunduğı bu mahalle beyân olunur.

Şuhûdü'l-hâl

Seyyid Ali Efendi El-Na‘ib, Mehmed Efendi ibn-i Murteza Çelebi, Osman Efendi El-Va‘iz, Hızır Efendi ibn-i Abdullatif, Abdullah Çelebi ibn-i İsmail Efendi, Atâlık Ali el-marûf, Derviş el-muhzır; Hacı Timur el-muhzır.

24b/2 Muhallefât-ı Musa Bölük Başı mate ve tereke ibnin kebîrin Osman ve Ömer ve binte kebîrati Kutlı Hân ve'l-verâset-i munhasıra fihim şer‘i fi tahrîr mahlûlîma fi evâhil-i şehri Ramâzan sene hamse ve işrîn ve miete ve elf.

... nâm Kazâk kıymet 12000 Musa Hân; Alaman nâm Gulâm kıymet 14000 Ömer; ‘Alemlâm câriye kıymet 13000 el-vasiyeti; Çal baydal ma‘a kulan kıymet 800; Yüz beye kıymet 500; Kaşka çiran baydal kıymet 500; Kısır dori baydal kıymet 500; Def‘a kısır çal baydal kıymet 500; Sarı borâ kıymet 1200; Ak borâ kıymet 1300; Mâyarda? kıymet 1500; İki kara sığır buzâğıyla kıymet 800; Göğeri sığır kıymet 400; İki dana kıymet 240; Çabây dana kıymet 120; Kara dana kıymet 120; Kara öküz kıymet 200; Kara öküz semen 2 kıymet 1000; Siyâh boğa kıymet 300; Kızıl öküz kıymet 500; Sahan adet 8 kıymet 530; Naliki semen 5 kıymet 125; Def‘a naliki semen 4 kıymet 160; İbrik kıymet 80; Leğen kıymet 80; Kahve ibriği kıymet 30; Def‘a kahve ibriği kıymet 40; Büyük bâkır sini kıymet 400; Bâkır güğüm kıymet 120; Saplı ayak kıymet 120; Asma kazan kıymet 100; Kapaklı mahre kıymet 120; Küçük mahre kıymet 80; Köhne mahre kıymet 40; Büyük coyun kıymet 400; Orta coyun kıymet 200; Def‘a coyun kıymet 300; Küçük coyun kıymet 240 Gümüşli sife kıymet 1000; Eğeri levazımıyla kıymet 300; Çuka şalvâr kıymet 300; Kantâr kıymet 20; Nefti çuka kıymet 600; Siyâh beden kürk kıymet 200; Döşek adet 4 kıymet 480; Basma yastık adet 6 kıymet 150; Yorgan semen 2 kıymet 200; Köhne kilim kıymet 25; Kebe kıymet 80; Kece adet 4 kıymet 160; Ak teke kecesi kıymet 40; Turan ve kılıc levazımıyla kıymet 200; Mâcar araba levazımıyla kıymet 120; Balta semen 2 kıymet 30; Burğı semen 3 kıymet 30; Eski kıymet 10; Cuvâl semen 4 kıymet 100; Bâkla semen 2 kıymet 30; Küfli kıymet 25.

25a Fuci semen 4 kıymet 100; Sac ayak kıymet 45; Buğday kilesi 30 kıymet 2400; Câvdar kilesi 20 kıymet 1000; Dârî kilesi 6 kıymet 240; Karye-i Başmak'da vâki' tartı? varân ve arazi merzi' ve meri' kıymet 12000; Şam'dân kıymet 15; Kara at kıymet 2000; Çıran at kıymet 1000; Kara Rahman kıymet 1000; Kızak kıymet 500; Koyun adet 10000; Cem'an yekûn meblağ 87260.

İhrâcât; verese ittifakıyla vasiyetü'l-harcı meblağ 13000; Deyn-i müteferrika kıymet 42000; Resm-ü kısmet meblağ 2170; Mezbûre Kutlı Hân bi'l-cümleti tereke-i merkûmeden zikr olunan deşki? Kazâğı ahz idüb bâki tereke-i mezbûran Osman ve Ömer içün katmağla? yaftaları verilmiştir; hass-ı tereke-i merkûme fî tahrîr ve kısmete ta'yîn olunan Es-Seyyid Abdulvehhâb Efendi'nin müfredât defteri ve kendünün takrîr-i üzere bu mahalle beyân olındı.

25a/2 Muhallefât-ı Tohtar mate ve tereke-i zevceti Hadice ve selası nebat-i ... ve insâf ve Züleyha ve'l-verâse münhasıra aleyhim tahrîr fî nısf Şevval sene hamse ve işrîn ve miete ve elf.

Bir çatma hâne ma'a câtı ve bâğçesiyle havlusıyla kıymet 9000; Azimetten alınan çâyır kıymet 4000; İki öküz kıymet 1200; Kara at kıymet 1200; Dori baydal ma'a day? kıymet 600; İki sığır kıymet 800; İki tosun kıymet 400; Elli baş keçi kıymet 1700; 'Aarak kazan kıymet 500; İki asma kazan meblağ 3 kıymet 300; Bekmez tavası meblağ 6 kıymet 700; Çatırlı leğen kıymet 160; Kalay tabak kıymet 80; İki kılıç kıymet 4000; Sadaka kıymet 200; İki tüfenk kıymet 500; Eğer ma'a levazıma kıymet 300; Kazma balta kıymet 40; İki balta 25; Üç burgi kıymet 25; Sert? kıymet 25; Askı kıymet 5; Bıçâk kıymet 10; Tekne kıymet 15; Rende kıymet 30; Tencere kazan meblağ 1 kıymet 100; Güğüm kıymet 150; Üç kilim kıymet 180; Basma yorgan köhne kıymet 100; Sarı kebe köhne kıymet 120; İki kulçâk kıymet 100; Üç deste ok kıymet 100; Kırmızı çizme kıymet 500; Köhne Kaftân kıymet 80; Kalpâk kıymet 30; Kuşak çaksir kıymet 200; İki kulaçka dârî kıymet 120; Lesker kıymet 50; Çapa kıymet 15; Saplı ayak kıymet 50; İskence kıymet 80; İki mıçkı kıymet 20; At arabası kıymet 100; Bir öküz araba ma'a levazıma kıymet 120; İki tekne kıymet 30; Sekiz araba kıymet 800; Kırmızı çizme kıymet 60; Üç perde çek kıymet 300; El tavası kıymet 50; Buğday kilesi adet 8 kıymet 540; Beyaz çekmece kıymet 20; Cedîd kazan kıymet 100.

25b Eğer ... kıymet 100; Beden kürk kıymet 100; Dârı kile adet 3 kıymet 150; Kûbte tavası kıymet 60; Çerkez kıymet 810; Köhne şalvar kıymet 20; Köhne çağşır kıymet 40; Bâkır fener kıymet 40; Endzaze kıymet 10; Sâc ayak kıymet 15; Yağmurluk kıymet 100; Nakışlı cârşab kıymet 80; Şam'dân kıymet 25; Kuşak kıymet 80; Nısf 4185 sim; Semen-i hisse 750; Binte Vasıreye meblağ 1720. Cem'an yekûn semen 36000; Red olan semen 1080; Mihr-i mü'eccel ve mü'eccel semen 30000; Vasıyet semen 2000; Resm-i kalan? Semen 900.

25b/2 Muhallefât-ı Hadice mate ve tereket-i ebâ Ebu Bekir ve zevcen Bâyakayzâde Mehmed Efendi ve binte Ümmahan el-sağire hurrire sene hamse ve işrîn ve miete ve elf fi evâhir-i Şevval.

Morlı mindallı yorgan kıymet 300 li-bint-i; Kırmızı mindallı baş yastık kıymet 70 li-bint-i; Kırmızıları basma döşek kıymet 120 el-ab; Sipâhlı? basma döşek kıymet 100 el-ab; Köhne siyâh kebe kıymet 50 el-ab; Köhne mindallı kupa kıymet 80 li-zevce; Nefti boğası zarflı mâlın kürk kıymet 120 li-zevce; Köhne ... Kıymet 40 el-ab; Ala karın zarfsız köhne kürk kıymet 200 li-zevce; Hamam salcak? kıymet 50 li-zevce; Döşek cârşab adet 2 kıymet 120; Kare bure beştemâl kıymet 40 el-ab; Dikme bohça kıymet 20 le-ab; Katır sandûk kıymet 30 li-zevce; Bir meşin seccade kıymet 5 li-zevce; Ve bir sebet sandûk ma'a hırdavat kıymet 80 le-ab; Bir kıt'a İskeli? kıymet 20 le-ab; Maili köhne mindallı kupadan kıymet 20 le-ab; Bir yüz bezi kıymet 19 le-ab; Sacâk kıymet 10 le-ab; ... makrama kıymet 60; Yeşilli mum çember kıymet 250 le-ab; Maili sâde hatâlı kupa? Kıymet 5 le-ab; El atlas cedîd kupa kıymet 5 le-ab; El daralı köhne zabun kıymet 80 le-ab; Basma cârşab kıymet 80; Mindallı çaytan? kıymet 100 le-ab; Basma don kıymet 70 le-ab; Melez kırbaş adet 17 kıymet 150 li-zevce; Makramalık keten adet 10 kıymet 150; Sâde uçkur adet 8 kıymet 100 le-ab; Sâde yağlık keten adet 30 kıymet 150 le-ab; Yeşil cedîd şâl kıymet 170 li-zevce; Def'a yüz bezi kıymet 10 le-ab; Gümüş kemer kuşak kıymet 1000 li-zevce; Suvakandı gümüş bilezik kıymet 180 li-bint-i; Altun küpe kıymet 500 li-bint-i; Nakışlı yağlık adet 4 kıymet 80 li-zevce; Köhne el çatki kıymet 40 le-ab; Nakışlı yüz bezi kıymet 10 li-zevce; Kurma cedîd bohça kıymet 70 li-zevce; Üç ağaç el daralı kıymet 75 li-zevce; Hırdavat gümüş yeleleri kıymet 50 li-zevce; İskanlı kuti içinde olan hırdavat kıymet 40 el-ab; ... Köhne kaşağı orak kıymet 25 li-zevce; Kol sandûğı kıymet 20 li-zevce; Mihr-i el-bint-i semen 36200; Merkûm semen 9200; Hisse'l-bint-i semen 4600; Hisse'l- ... semen 2398; sağır; Hisse'l-ab semen 2398; Resm-i 'adi semen 240.

26b/3 Oldur ki bundan akdem mahmiye-i Bâğçesarây mahallâtından El-Hâc Hüseyin mahallesinde sâkin olan Bayrakay? oğlu Mehmed Efendi'nin zevcesi Hadice nâm hâtûn'un terekesinden babası Ebu Bekir tarafından hisse-i şer'îye ta'yîn ahz ve kabzına ve da'vâya müte'allik olan hizmetinde vekîl-i vekâleti sağırin Abdullah ve Şıncı Hayrulvahid Efendi bin Şıncı Abdalbâki Efendi şehâdetleri ile mezbûr Mehmed Efendi'nin mahzarında sabit olan Kul Ahmet Çelebi Şıncı Abdalbâki Efendi mahzarında müteveffâ-i mezbûrenin zevci Mehmed Efendi'nin zimmetinde yüz altun mihr-i mü'ecceli olup Ömer Mü'ezzin bin Ahmed re's ve İbrahim bin Kemal şehâdetleri ile yüz altun mihr-i mü'eccelden elli altunını hâl-i sübûtunde hibe almayub bâki elli altundan yirmi altunını zevceme mezbûr Mehmed Efendi'ye vasıl hibe eyleyub üzerine cerh itdükten sonra bâki otuz altunı kismete ta'yîn olunub her biri ile iskât ve ibrâ olundığı bu mahalle kayd olundu.

26a/1 Budur ki müfredât-ı atıye karye-i Tuzla'dan müteveffâ olan El-Hâc Cabak nâm kimesnenin terekesi olup tahrîr-i tereke için savb-i şerden ta'yîn olunan Mehmed Cân Efendi'nin tahrîr ve tevzi'-i müş'ir defterinin sûretidir ki bu mahalle beyân olunmuştır mat-ı El-Hâc Cabâk ismi Ahmed ve tereke-i zevceti Rukiye ve ibneyn İsmail ve Mehmed ve binte Sahibe ve'l-verâset-i münhasıra fihim şer'î fî tahrîr muhallelât-ı fî evâhir-i şehri Şevvâl sene 1125.

İvân nâm Kazâk kıymet 15000; İbn-i Kaldı nâm Kazâk kıymet 11500; Bâý Devlet nâm Gulâm kıymet 16000; Hidâyet nâm câriye kıymet 11000; Kılıç sab adet 30 kıymet 4500; bir bâb çatma hâne ve bir bâb çift hâne havlusuyla ve bir bâb oda ve cümle kırâtiyle kıymet 8000; İki biçen kulac semen 17 kıymet 1700; Eski biçen kulac semen 2 kıymet 600; Dört bıçak kulac kurâ kıymet 360; İki sahan kulac semen 12 kıymet 960; Eski sahan kulac semen 17 kıymet 680; Tezek kulac semen 8 kıymet 960; Def'a tezek kulac semen 20 kıymet 1600; Def'a tezek kulac semen 10 kıymet 660; Mâcar levazımıyla kıymet 200; Sapan levazımıyla kıymet 200; Araba köhne 3 kıymet 75; Tellak kıymet 100; Çıran at kıymet 1000; Gri alaşa kıymet 500; Dorı baydal kıymet 600; Kara tay kıymet 400; Sarı Kunacin baydal kıymet 400; Diğerkara tay kıymet 1000; Buğday kilesi 2 kıymet 200; Samır kilesi 4 kıymet 280; Def'a buğday kilesi 24 kıymet 1920; Mevzu' buğday kıymet 960; Sarı burâdeme? kıymet 1600; Sarı mayabutasıyla? kıymet 2000; Ala öküz kıymet 400; Kara öküz kıymet 600; Göğerköküz semen 2 kıymet 800; Çabâr öküz semen 2 kıymet 1100; Diğerkabâr öküz kıymet 400; Sarı öküz kıymet 400; Çabâr baş sığır kıymet 400; Göğersığır kıymet 400; Ana baş koyun adet 156 kıymet 9360; Kece semen 8 kıymet 350;

Toklı adet 63 kıymet 150; Olâk semen 5 kıymet 150; Buzâğıyla çabâr sığır kıymet 400; Kızıl ala sığır kıymet 400; Kara sığır buzâğıyla kıymet 400; Küçük kaşka sığır kıymet 350; Sarı kuba sığır kıymet 450; Çâbar kunanca kıymet 400; Kızıl ala kunanca kıymet 200; Çabâr kunacin kıymet kıymet 150; Tahta semen 10 kıymet 50; Fucı kıymet 60; Bakla semen 2 kıymet 30; Kuba kıymet 30; Tekne kıymet 20; Küçük fucı kıymet 30; Hamam testi kıymet 60; Büyük coyun kıymet 400; Koyun teryesi? kıymet 15; Köhne araba kıymet 60; Çelik kıymet 10; Araba def'a kıymet 40; Bâkır kaavanay kıymet 150; Küçük testi 30; Saplı ayak kıymet 50; Nalbiki semen 3 kıymet 45; Tebsi semen 4 kıymet 50; Def'a tebsi semen 3 kıymet 45; Güğüm kıymet 200; Mer tabağı semen 2 kıymet 120; Kahve ibriği kıymet 40; Lengeri sahan semen 5 kıymet 500; Hoş ab testi semen 2 kıymet 160 Kübte tâbası kıymet 120; İbrik semen 2 kıymet 160; Tuç sahan kıymet 30; Bâkır meşrebe kıymet 40; Bâkır sini kıymet 120; Ayaklı büyük sahan kıymet 100; Leğen kıymet 100; Kapaklı tâba kıymet 120; El tâbası kıymet 60; Kahve ibriği tabağı kıymet 30.

26b Kâşık deste 2 kıymet 13; Tabak kıymet 3; Deste kıymet 3; Çini tabak kıymet 5; Def'a çini kıymet 10; Tabâklı tencere kıymet 200; Diğer tencere kabâğıyla kıymet 200; Kazan kabâğı kıymet 40; Dökçe? kıymet 5; Çalgı kıymet 30; Diğer çalgı kıymet 30; Orak semen 5 kıymet 25; Kantâr kıymet 60; Kilit kıymet 20; Def'a kilit semen 2 kıymet 20; Diğer kilit kıymet 30; Alaca kaftân kıymet 200; Alaca nayün? kıymet 120; Çuka mintân kıymet 300; Küçük sincâp kürk malı kıymet 200; Basma perde kıymet 200; Köhne çuka kıymet 250; Köhne döşek kabı kıymet 20; Sebet sandûk kıymet 80; Cedîd kilim kıymet 200; Döşek kıymet 80; Def'a döşek kıymet 100; Kâtur sandûk kıymet 200; Kalım kilim kıymet 120; Ağaç sandûk kıymet 1200; Beyaz ihrâm kıymet 200; Kebe semen 2 kıymet 300; Beyaz kıymet 60; Sarı keşmir-i kuşak kıymet 400; Gümüşlü kılıç kıymet 1000; Maili kilim kadım kıymet 500; Çamurdan heybe kıymet 80; Hahsir kıymet 300; 'Abâ yağmurluk kıymet 200; Mahân kutusu kıymet 10; İbek kayış kıymet 100; Maşâ kıymet 15; Kahve kisesi kıymet 5; Def'a mahân kutusu kıymet 10; Köhne yorgan kıymet 60; Köhne yan kisesi kıymet 40; Köhne ihrâm kıymet 15; Kilim kıymet 200; Valina? kıymet 200; Köhne dimri yastık kıymet 55; Şişe semen 8 kıymet 80; Birinci kesele 4 kıymet 360; Balta kıymet 15; Demur tarâk kıymet 15; Kuş kulâk kıymet 15; Sele kıymet 5; Büyük kutı 2 kıymet 45; Küçük kutı 3 kıymet 15; Köhne yastık kıymet 20; Köhne keçe semen 2 kıymet 40; Köhne yastık semen 2 kıymet 50; Köhne minder semen 2 kıymet 25; Köhne mak'at kıymet 25; Şam'dân semen 2 kıymet 10; Demur arşın kıymet 10; Huni kıymet 20; Ağaç sini kıymet

20; Remi kıymet 25; Küçük çoyûn kıymet 100; Kahve kilesi kıymet 20; Çapçak semen 8 kıymet 120; Kutu semen 4 kıymet 40; Revgan meblağ 30 kıymet 600; Duka kilesi 1 kıymet 80; Çubûn kazan kıymet 250; Köhne çubûn kıymet 100; Mum kalıbı kıymet 20; Tekne kıymet 15; Şinik kıymet 15; Büyük fuçı kıymet 15; Yastık kıymet 40; Maili valina kıymet 200; Köhne kebe kıymet 80; Diğer kebe kıymet 100; Maili kebe kıymet 80; Kırmızı valina kıymet 80; Dimri yastık 2 kıymet 100; Basma yastık 2 kıymet 80; Orta meka'n kıymet 150; Basma minder kıymet 40; Diğer basma minder kıymet 80; Kahve ibriği 2 kıymet 60; Yorgan kıymet 120; Def'a yorgan kıymet 100; İbrik kıymet 150; Sahan kıymet 40; Makras şemi' kıymet 10; Başhun kıymet 20; Bi'l-cümle arâzi merzi' ve mera' kıymet 6550; Nükûd meblağ 56400. Cem'an yekûn meblağ 178813; İhrâcât mihr-i mü'eccel el-zevceti'l-mezbûreti meblağ 36000; Mihr-i mü'eccelden bâki meblağ 14000; Resm-i kısmet meblağ 4400000; Deyûn-i müsbeste meblağ 6000; Hisse'l-zevce meblağ 14795; Hisse'l- ... meblağ 20712; Hisse'l-ibneteyn meblağ 82848.

27a/1 Muhallefât-ı Fâtîma Büke mate ve tereketi zevce El-Hâc Ahmed ve ibne İsmail ve binteyn Sebahat'e ve İsmehan ve'l-verâset-i münhasıratı fihimâ şer'î fi tahrîr-i muhallefâtıma fi evâhir-i şehr-i Şevvâl li hamse ve işrîn ve mie ve elf.

Buzâğıyla kızıl sığır kıymet 500; Kuba sığır kıymet 350; Kuba kulanca kıymet 250; Zencirli hare kürk kıymet 300; Zincâb kürk kıymet 300; Kâtır sandûk 2 kıymet 800; Büyük halı köhne kıymet 700; Garma bohça kıymet 200; Hatâlı kaftân kıymet 800; Gümüş dökmesiyle 22 kıymet 800; Mindallı kaftân kıymet 250; Hatâlı nayün? kıymet 80; Yüz yastığı kıymet 100; Def'a yüz yastığı kıymet 100; Çatma yastık semen 2 kıymet 400; Hatâlı yastık zarfı 1 kıymet 150; Yeşil çatma döşek kıymet 300; Mak'at köhne kıymet 150; Mindallı yorgan kıymet 250; Beyaz peşgir kıymet 80; Rahat kuşak kıymet 1600; Altun küpe kıymet 1800; Bilezik kıymet 250; Mihr-i mü'ecceldir zimmet el-mezbûr meblağ 1200. Cem'an meblağ 16410; Resm-i kısmet meblağ 400; Hisse'l-zevci meblağ 4000; Hisse'l-ibn-i İsmâ'il meblağ 6000; Hisse'l-nas el-merkûmeteyn meblağ 6000.

Bu müfredât dahi savb-ı şer'îden tahrîr için ta'hin olunan mezbûr Mehmed Cân Efendi'nin müfredât Dimitrinin sûretidir ki bu mahalle ayanüzere ketb olunmuştur.

27a/2 Oldur ki El-Akerman karyesinde sâkin olub başı üzerine cerhle mecrûh olduğu 'indeş-şer'î mu'âyeneolunan Abdullah bin Abdullah nâm kimesne mahfil-i kazâda karye-i merkûme sükkânından Sanu'llah bin Seyyid Ali nâm kimesne mahzarında üzerine

da'vâ ve takrîr-i kelâm idüb başım üzerine müşâhede olunan cerhi işbu sanu'ullah ağaç kâzık ile karye-i merkûmenin dahilinde harb idüb ihdâs eyledi cârihim mezbûr Sanu'ullah olmağla suâl olunub mucebi icrâ olunsun didikde gıbbe's-suâl ve'l-inkâr ve eserü'l-istişhât ve karye-i mezbûrede Mehmed bin Ali Derviş Ali gıbbe'l-istişad herbirisin merkûm Sanu'llah mezbûr Abdullah baş üzerine ağaç kazık ile ben darb ve ben cerh eyledim cârihi benim deyü tav'an ikrâr ittiğinde vechinden şehâdet-i şer'îye eylediklerine ba'de'l-kabûl hükmü bir def'a tevakkuf olunduğı bu mahalle kayd ve ketb olundu hurrîre fî evâsıt-ı şehr-i Zil-ka'de sene 1127

Şuhûdü'l-hâl

Mollâ Mehmed bin Arslân Sofi, Mehmed Ali tâbi' mahkeme, Es-Seyyid Çelebi, Es-Seyyid Mirzâ Çelebi, Es-Seyyid Mehmed Çelebi, kazâ-i muhzır.

27a/3 Oldur ki mecrûh mezbûr Abbullah'ın tarafından husûs-ı ati'l-beyân için Hasan bin Onuş ve Osman bin Tonbay nâm kimesnelerin şehâdetleri ile vekâlet-i sübût bulan mecrûh mezbûrun babası Hacı Bayrâm nâm kimesne mahfil-i kazâda cârihi merkûm Sanu'ullah mahzarında takrîr-i kelâm idüb müvekkilem mecrûh mezbûr cerh mezkûri için mezbûr Hanu'ullah ile sekiz yüz akçe üzere akd-i sulh idüb bede'l-i sulh olan sekiz yüz akçeyi ba'de'l-kabz mezkûr Hanu'ullah cerh-i merkûmdan ve sirâyet da'vâsından ibrâ ve iskât eyledi didikde gıbbe't-tasdîk ma'a hüvel vâki' kayd-şud.

Şuhûdü'l-hâl

Abdul Kerim Efendizâde, Abdul Kerim Efendi, Hamamı Hasan Çelebi, kaza-i muhzır.

27b/1 Muhallefât-ı Malik Sultân mate ve tereketü'z-zevci Hüseyin Gâzi Mirzâ ve'l-ibn-i Mehmed ve selâsı benât-ı Havva ve Gülümhan ve Şâh Sultân ve'l-verâset-i münhasıratı aleyhim vâki'yü't-tahrîr fî evâhir-i şehr-i Zil-ka'de sene hamse ve işrîn ve miete ve elf.

Şuhûdü'l-hâl

Yeri viran olan çayır kıymet 700 li-hisse Şâh Sultân; Ba'liğinde vâki' ma'lûl-ü'l hudûd bağın nısfı kıymet 4000 Şâh Mirzâ deyn-i vasiyet; Gri sığır kıymet 400 li-hisse

Ömer; Târgil sığır kıymet 450 deyn-i İbrahim; Def'a târgil sığır ma'a dana kıymet 500 li-hisse Ömer; Asma kazan kıymet 200 deyn-i Gülümhan; El leğeni meblağ 1 kıymet 1120 li-hisse Şâh Sultân; Basma yorgan kıymet 150; On beş sebet kazan kıymet 1500 Gülümhan; Def'a beş sebet kazan kıymet 500 Şâh Sultân; 'İvaz Ağadan alınan nisf dârin bahâsından li-hisse Mehmed; Mezbûr dâr bahâsından kıymet 200 li-hisse Gülümhan; Yine mezbûr dâr bahâsından kıymet 200 li-hisse Havva; Yine mezbûr dâr bahâsından kıymet 200 li-hisse Şâh Sultân; Gözlevi Emiri Osman zimmetinde meblağ 2100 ibn-i ... ; İki hamah kıymet 400 le-deyn-i Gülümhan; Büyük tencere kazan ma'a kabâk kıymet 400 deyn-i; Dört saman kıymet 100 deyn-i vasiyet; Bâkır tabâk kıymet 25 bint-i Şâh Sultân; Üç burgi kıymet 30 bint-i Gülümhan; Tafha demiri kıymet 20 bint-i Gülümhan; Kazma ve balta kıymet 60 bint-i Gülümhan; Çâbâ kıymet 10 bint-i Gülümhan; Üç orak ve işki kıymet 20 bint-i Havva; Meşin sofrâ kıymet 100 bint-i Havva; El tavası kıymet 35; Küçük coyun kıymet 50; Koyun adet 26 kıymet 1500 bint-i Havva; Semen rahat kuşak kıymet 800 resm; Cedîd halı kıymet 1000 deyn-i Şâh Sultân; İki kırmızı ihrâm kıymet 200 deyn-i Şâh Sultân; Çatma yastık kıymet 200 resm; Alaca kutni döşek kıymet 200 deyn-i Gülümhan; Mindallı yorgan kıymet 300 deyn-i Gülümhan; Sebir mızrak kıymet 100 deyn-i Gülümhan; Köhne cemrigan kürk kıymet 150 deyn-i; El çuka sırt kürk ma'a semen düğme adet 5 kıymet 1000 Dimit Kıran?; El merba' ferace kıymet 200 bint-i Şâh Sultân; Köhne cember kıymet 80 deyn-i Gülümhan; Börüncek makrim? kıymet 60 deyn-i Gülümhan; ... silik kıymet 200 deyn-i Gülümhan; Delimbet makreme kıymet 50 bint-i Gülümhan; Makreme kıymet 10 ibn-i; Diz bezi kıymet 10 deyn-i Gülümhan; Mindallı yüz yastığı kıymet 60 deyn-i Gülümhan; Def'a baş yastık kıymet 20 bint-i Havva; Mindallı yorgan kıymet 100 ibn-i; Nefti kebe kıymet 80 deyn-i Gülümhan; Çapçak ma'a tekne adet 13 kıymet 300; Yirmi vukiyye pekmez ma'a katır kıymet 100 bint-i Hava; Üç köhne minder kıymet 30 bint-i Havva; İki kece kıymet 60 bint-i Gülümhan; Bir kuna kıymet 20 ibn-i; Gümüş sahan kıymet 20 bint-i Hava; Halı seccâde kıymet 150 resm; Mevşi? Yahudi'de meblağ 1000; Sadık mihr-i deyn-i meblağ 90; Sefer Aliye meblağ 300; Kutlu Şâh'da kıymet 280; Arslân Gâzide İbrahim deyn-i meblağ 450; Oğlu Mehmed zimmetinde meblağ 2800 li-hisse Ömer; Cân Arslân zimmetinde meblağ 100 deyn-i İbrahim; Abdullatif'de meblağ 2000; Muzaffer'de meblağ 480; Zevci Hüseyin Gâzi Mirzâ zimmetinde mihr-i mü'eccel meblağ 12000; Abdullah Çelebi'de meblağ 1600; Kâtır sandûk kıymet 400; Sebet sandûk kıymet 100; Kelam ed-deyn-i Müderris? kıymet 100; İki demir döşek kıymet 300; Yorgan kıymet 150; Köhne yorgan kıymet 50; Kutni yastık kıymet 100; Basma yastık kıymet 50; Kebe

kıymet 120; Üç minder kıymet 40; Def'a minder kıymet 30; Kebap şiş kıymet 50; Dört sahan kabâğı kıymet 200; Havân kıymet 100; Hoşab testi kıymet 100; Def'a tas kıymet 70; Sac ayak kıymet 50; acem perdesi kıymet 300; Şam'dân kıymet 50; İhrâcât-ı sabit; Deyn-i İbrahim meblağ 1000; Deyn-i Şâh Sultân meblağ 1200; Deyn-i Gülümhan meblağ 1600; Deyn-i Sofi meblağ 150; Vasiyet mekteb meblağ 7500; Vasiyet kiran meblağ 1000; Yevm-i mevtinde tehcir ve tekfîn meblağ 2500; Hisse'l-İbn-i meblağ 9240; Hisse'l bint-i meblağ 4620; Zevci zimmetinde mihr-i mü'eccelinden kendi hissesine meblağ 7900. Cem'an yekûn meblağ 49000; Resm-i kısmet meblağ 1240;

Der kenar Karye-i mezbûrada Hacıdan alınan bâğçenin nısfı sâğir kıymet 5000 deyn-i vasiyet.

28a/1 Muhallefât-ı Rukiye bacı mate ve tereket-i amme Alem Hân Büke ve Ahvin Mustafa Çelebi ve ibn-i Es-Su'ud Çelebi ve'l-verâset-i münhasıra fihim şer'î fî tahrîr mahallefâtıma fî evâsıt-ı Zil-ka'de sene 1125.

Babası El-Hâc Mehmed Efendi'nin mevrûse eşyâ-i mütenevi' bahâsı 48798; Sâir terekesi bahâsı 1550; (+) 50348; Cem'an terekedür. İhrâcât; Resm-i kısmet meblağ 1250; Deyn-i müsbet li-veled Şehmâ 'AlemHân Büke meblağ 4938; Vasiyet müsbete el ... ve'l-tekfîn ve sâir el-mihr-i el-şer'îye meblağ 10000; Hisse'l alâm meblağ 5693; Hisse'l El-Ac Mustafa Çelebi meblağ 14233; Hisse'l El-İcali ibn-i? el-Su'ud Çelebi meblağ 14233; Sim... Mustafa Çelebi ve tereke mâ Alem Hân Büke ve Ağa Ebus-Su'ud Çelebi ve'l-verâset-i münhasıra fihimâ şer'î fî tahrîr mahlulüma fî evâsıt el-mezbûr. Babası El-Hâc Mehmed Efendi'den mevrûse olan eşyâ-i mütenevi'a bahâsı 88692; Yine babadan mevsub olan Gulâm bahâsı 10000; Sâir-i eşyâ-i metrûkesinin bahâsı 2700; (+) 101392; Mezbûre Rukiye bacıdan mevrûse olan eşyâ-i mütenevvi'a bahâsı 142333; (+) 115625; Cem'an terekedir. İhrâcât; Resm-i kısmet meblağ 2790; Deyn-i müsebetü'l-valide Şehmâ Alem Hân Büke meblağ 7543; Vasiyet müsbete bi'l-sülüs meblağ 45064; Hisse'l-alâm meblağ 23376; Hissetü'l-acz Ebus-Su'ud Çelebi meblağ 46752.

28a/2 Mezbûre Rukiye bacının on bin akçe vasiyeti için terekesinden ihrâc olunub tenkid-i tenfiz ittiği sâbit olan vâlidesi Alem Büke'ye teslîm olan eşyâdır.

Gümüş gelberdan kıymet 2700; Kâkım kürk kıymet 5000; Büyük bâkır sini meblağ 13' kıymet 1700; Büyük bâkır güğüm meblağ 4.5 kıymet 450; Bez Şam'dân kıymet 100; Demir sofrâ kıymet 50. Cem'an yekûn meblağ 10000.

Bu dahi mezbûr Mustafa Çelebi'nin sülûs terekesiyle vasiyeti için ta'yîn olunub vas-i muhtarı olduğu sübût bulan vâlidesi Alem Hân Büke'ye teslîm olunur. Şahin nâm Gulâm kıymet 10000; Çuka zarflı nefa kürk kıymet 1200; Samûr kürk kıymet 6000; Gülçiçek câriyenin ve taflanın nısfı kıymet 6000; Kırmızı keşmiri kuşak kıymet 1500; Maili deri içli kürk kıymet 1500; Anâ baş koyun adet 500 kıymet 3000; Toklu koyun adet 30 kıymet 900.

28b Büyük lengeri kabâğıyla meblağ 8 direm 300 kıymet 1000; Kebîr kazan meblağ 11 kıymet 11000; Tencere kabâğıyla meblağ 3.5 kıymet 350; Sarık kıymet 300; Gülimdan kıymet 14; acem keçesi beyaz seccade kıymet 300; Mütâ'mil ciran peşgir kıymet 1000; Lahudi kuşak kıymet 150; Nefti karinga yastık adet 8 kıymet 2000. Cem'an yekûn meblağ 35064.

28b/1 Mezbûre Âlim Hân Büke'nin müteveffâ-tı mezbûre Rukiye bacı'nın zimmetinde isbât ittirdiği dört bin dokuz yüz otuz sekiz akçe deyn-i ile terekeden hissesine ta'yîn olunan eşyâdır.

Bâğçesarây mü'ezzini Abdubakı'nın taht-ı icâresinde olan bir bâb dükkân ve bir bâb mahzenin nısfı sâyir kıymet 10000; Börüncek gömlek kıymet 200; Elvân ipek kıymet 200; Peşgir semen 2 kıymet 100; Şam'dân kıymet 30; Çatğı kıymet 100. Cem'an yekûn meblağ 10630.

28b/2 Bu dahi mezbûre Âlim Hân Büke'nin sadiri oğlu müteveffâ Mustafa Çelebi'nin zimmetinde isabât eylediği yedi bin beşyüz kırk üç akçe ile terekeden hisse-i şer'iyesi için ta'yîn olunan eşyâdur.

Bâğçesarâyda vâki' iki bâb tahtani oda ve bir küçük oda ve ahurı mahzen havluyu müştamil misâfir hâne kıymet 15000; Beyaz hâllaliye kuşak zarflı samur kürk kıymet 2000; Orta boy sahan adet 5 ve kabak 6 kıymet 640; Suvatlı lengeri 2 meblağ 2 kıymet 220; Reysalı? nâm câriye kıymet 4000; Kuçi coker zarflı kıymet 1500; Mertebâ fi tabak semen 3 kıymet 150; Kahve tabağı semen 2 kıymet 200; Küçük lengeri semen 3 meblağ

1.5 kıymet 150; Mişbek mângâl kıymet 700; Hüya kilim kadim kıymet 700; Çukar berâtı kıymet 40; Nakışlı makreme kıymet 50; Gümüş kuşak kulanıyla semen 2 kıymet 490; Bohça kıymet 60; ... Silik ... Küçük leğen kıymet ... silik yeşil tabâk kıymet ... Silik; Fincanıyla kutı kıymet 50; Küçük halı seccade kıymet 200; Buğday kilesi kıymet 720; Sefer kazanı kıymet 100; Müşma'li fener kıymet 120; Coyun kazan kıymet 100; Maili kebe kıymet 120; Alâca kösele kıymet 60; Mâkara kıymet 150; Traş peşkiri kıymet 200; Kırmızı çûka dirisi kıymet 500; Şâm dârı eğer levazıma kıymet 800; Kırmızı fes kıymet 50; Meşinli heybe kıymet 50; Mısır hasırı kıymet 400; Sof kavuk kıymet 100; Keçe semen 3 kıymet 200; Basma yorgan kıymet 130; Olbâk semen 3 kıymet 65; Kapu perdesi kıymet 150; Uzun minder semen 2 kıymet 300; Nertoyun? debesiyle kıymet 200; Kemük kâşık semen 20 kıymet 161; Döşek olbâğı kıymet 100; Nısf alâca kıymet 9. Cem'an yekûn meblağ 30919.

29a/1 Bu dahi zıkr olunan Ebus-Su'ud Çelebi'nin kız karındâşı Rukiye bacı ile erkarındaşı Mustafa Çelebi'nin terekelerinden hisse-i şer'iyesi için ta'yîn olunan eşyâdır.

Nehr-i Kacı'da Kalmatay dedikleri mahalde vâki' buyût müte'adide ve bağ ve bağçenin nısfı sâyi kıymet 37500; Hacı Zâğur iş? merkûb kılıç kıymet 4000; Gümüş düyet ? kıymet 1800 Küçük kıt'a kelâm-ı kadim hediyesi kıymet 300; Çûka çahsir kıymet 600; Su kenarı çekmece kıymet 350; Merkûb makrâz kıymet 150; Sarmâ işli balsıka kıymet 300; İşkence kıymet 150; Gümüşlü acam kıymet 150; Beş tahta kıymet 250; Hasan bây dedikleri mahalde arazi kıymet 800; Burnâk Hacıda bi'l-cümle karâltının nısfı kıymet 750; Raşık nâm kazâğın nısfı kıymet 2000; Beyaz pekşir kıymet 120; Mısır cârşab kıymet 100; Çontuk nâm sağır Gulâm kıymet 4000; Köhne ibrik kıymet 100; Bâkır sini meblağ 1' kıymet 100; Bâkır comci kıymet 20; El tâbası kıymet 60; Kabâğıyla suvatlı testi kıymet 30; Macâr levazımıyla kıymet 150; Kışlada coyun kıymet 450; Kışlada kurâlık nısfı kıymet 600; Aletiyile sapan demuri kıymet 120; Kahve ibriği kıymet 65; Kışlada sığır kıymet 400; Öküz semen 2 kıymet 700; Cân baş baydal kıymet 500; Beyaz sade kıymet 350; Küçük boy Beyaz fener alevi? kıymet 150; Boğâs çimtiban? kıymet 60; Bir mikdar dârı kıymet 360; Kefgir kıymet 25; Bâkır fener kıymet 40; acem Halıcası kıymet 1000; Kırmızı ihrâm yayma ibrişi? ile semen 2 kıymet 700; Küçük bâkır sini meblağ 1' kıymet 125; Nalbeki? semen 1 kıymet 11; Çatarlı leğen kıymet 140; Hazır satân cüzdan fincan kıymet 50; Kemikli çekmece kıymet 150; Kürsi şem'i kıymet 400; Huya-i kelâm-ı kadim kıymet 300; Kırak ve küçük kürk kıymet 952. Cem'an yekûn meblağ 20985; Eşyâ-i merkûme sağır

mezbûr Ebu Su‘ud Çelebi’nin vâlidesi ve vasisi müşârün-ileyhimâ Alem Hân Bükenin yedinde li-eclil-hıfz ibkâ olunur.

29a/2 ... tarafından atıl üzere vekîl olan Seyyid Ali Efendi’nin da‘vâ-i sahina-i şer‘iyesi akabinde Mollâ ... ile ... nâm kimesneler mahfil-i kazâda ... şu gûne şehâdet-i şer‘iye eyledilerki mezbûr Mustafa Çelebi vakt-i sıhhatinde ve kemâl-i aklında malının sülüsü ... idüb birden olan husus ile yevm-i mevtinde tehviz ve tekfîn ve tedfîn ve sâir mühimmat lâzimesi için vasiyet idüb vasiyet-i merkûme için tenfizini vâlidesi iffetli Alem Hân Büke’ye tevfiz eyleyüb ve mezbûre Alem Hân Büke’yü makâmına vasi-i nasb ve ta‘yîn eylediğine ve Alem Hân Büke’nin tekabbül teahhüdüne bizler şâhidüz ve şehâdet dahi ideruz deyü her birleri eda-i şehâdet-i şer‘iye eylediklerinde mezbûrların şehâdetleri müteveffâ-i mezbûrun erkarındâşı Ebus Su‘ud Çelebi nâm sağırin tarafından vasi-i mansubi Mehmed Mollâ mahzarında kabûl olunduğı bit-taleb kayıt olundu.

Şuhûdü'l-hâl

Mehmed Efendi ibn-i Mürteza Çelebi, Mehmed Mollâ ibn-i Arslân Sofi, Emir Ali Mehmed Ali ibn-i Sefer Kethüda, Ali Atâlık tâbi mahkeme.

29b/1 Oldur ki vekîl-i mezbûr Seyyid Ali Efendi’nin meshıd-u ati’l-beyân üzere da‘vâsı akabinde Abdullatif dede İsmail ve Ebu Bekir bin Şerif ve Sefer Atâlık nâm kimesne mahfil-i kazâda şu gûne şehadeti şer‘iye eylediler ki bundan akdem müteveffâ olan Rukiye bacı vakt-i sıhhatinde reşide ve âkile olduğu halinde vâlidesi müşârün-ileyhâ Halim Hân Büke’yi vasi-i muhtar idüb yevm-i mevtinde terekesinden mezbûre Âlem Hân Büke rey gördüğü üzere tehviz ve tekfîn vesâir mühimmatı lâzimesi için bâliğâ meblağı sarf itmek için tefviz idüb müşârün-ileyhâ Âlem Hân Büke’nin bi’l-müvâcehe kabûl eylediğine şâhidüz ve şehâdet dahi ideruz deyü edâ-i şehâdet-i şer‘iye eylediklerinde ba‘de’l-kabûl mâ hüve’l-vâki bit-taleb kayd-şud.

Şuhûdü'l-hâl

El-mezbûrun.

29b/2 Oldur ki Muhiddin mollâ ibn-i Ahmed ve Abdullatif dede ibn-i İsmail yine mahfil-i kazâda bundan akdem müteveffâ olan El-Hac Abdullah nâm kimesnenin vakt-i sıhhatinde ve kemâl-i aklında işbu Sefer nâm kimesneyi vasi-i muhtar idüb yem-i mevtinde

terekesinden üç bin akçe masrûf olub bâki sülüs terekesine bâliğ oluncaya dek yine ebvâb-ı birûn olan husûsa masarûf olmasını mezbûr Sefer'de tefviz ittiğine şâhidüz ve şâhadet iderüz deyü şehâdet-i şer'iyeleri vech-i ... muakbule olub mezbûr Sefer'in vasi-i muhtar olduğu ve mezbûr El-Hac Abdullah'ın sülüs terekesiyle vasiyet ittiği sâbit olmağın mâ hüve'l-vâki' kayd-şud.

Şuhûdü'l-hâl

El-Mezbûrun.

29b/3 Merhûm Mustafa Çelebi'nin yevm-i mevtinde sülüs terekesinden masrûf olan eşyâ ve değeri beyân olunur. Li-eclil-kefen ve ... 550; Taşma ve dekâfûr? ve sabun 25; Bir defalık hayır 750; (+)1325; Tahta ve hasır 75; Rev'an 156; asıl birinci 271; Tahta ve meşin 75; (+) 1889; Gasâllar ücreti 210; Hızarlar ücreti 120; Gece bekciler için 250; Mezarda tasdik olunan 300; Kurban için 425; (+) 3194; Li-eclil ... mü'ezzinlere 120; Seccadelere ücret 120; Ba'de'l defin ta'amiye harcı 500; Hüddâm-ı mahkeme; (+) 4039; Şaban dedeye 20; Zâhid Efendiye 25; Kul Ahmed Çelebiye 20; Mahı Ayus? Mollâya 25; (+) 4129; Sâile? Hâtûn'a 10; Hüddâmdan Mustafa ve Halil 40; Ebu Bekir ... 50; (+) 4229. Sâir hüddâmelere meblağ 100; ... 100; Kazâ-i belde mahkemesine irsâl olunan 300; Mahzarlarına 30; (+) 330; Mollâ Mumcı ed-deyn-i 50; El-Hac Abdullah Mollâya 310; (+) 510; Salih 10; Seyyit Gâzi Aladdin 25; ... Dede 15; Ramazan Efendi 55; (+) 615; Sefer 30; Mehmed Efendi 30; Diğer Mehmed Efendi 30; (+) 715; Seyyid Efendi 40; Abdulvehhâb Efendi 60; İmam Mollâ Mehmed'e 30; Seyyid Ali Efendiye 100; (+) 230; Raciye için 15; salâvat-ı tevhîd için 80; Sefer yeri ile 30; (+) 355; Dört çabar kuba 40; On nefer Hâtûne 90; Boya için 3; (+) 477; İskât ... ve Mollâ Hüsrev 2440; (+) 2928.

30a/1 Ahmed Mirzâ an zevcet-i Kutlı Hân Büke'ye vâhit li-eb Âlem Sultân ve ibn-i li-eb Mehmed el-mefkure mâ ve'l-verâset-i münhasıra fihim mate def' fi evâhir-i şehr-i Zil-ka'de sene 1125.

Büyük halı semen 800 resm; Yan kebe adet 2 semen 250 mihr-i mü'eccel; Alâca çin tabak kıymet 15; Yeşil çin tabak kıymet 15; Bâkır büyük sini meblağ 14 100 direm kıymet 180; Küçük sini meblağ 1 direm 200 kıymet 140; Tuç sahan adet 2 kıymet 60; Küçük bâkır sahan kıymet 40; Kenarlı büyük sahan meblağ 1 kıymet 100; Kenarlı küçük sahan adet 2 kıymet 100; Kenarlı köhne sahan semen 50; Köhen sahan kıymet 50; Bâkır

kabâk kıymet 30; Leğen meblağ 1 kıymet 75; Nalbiki? adet 3 kıymet 60; Bâkır testi adet 2 kıymet 40; Köhne ibrik adet 2 meblağ 1 direm 200 kıymet 140; Bâkır tencere ma'a kabâk adet 2 meblağ 1 direm 250 kıymet 260; Tencere kazan ma'a kabâk meblağ 1 direm 250 kıymet 130; Büyük el tâbası kıymet 40; Küçük el tâbası kıymet 30; Şam'dân adet 2 kıymet 40; Küçük çobin kazan kıymet 90; Orta çobin kazan kıymet 120; Avan kıymet 50; Kara ibrik kıymet 20; Meşa'le kıymet 5; Kahve tabak kıymet 5; Balta adet 2 kıymet 25; İki olbak kıymet 55; Meşe kıymet 10; Orta kıymet 15; Büyük kahve ibrik kıymet 30; İki bâkır sahan kıymet 80; Kurade Temur kıymet 25; Kılıç kıymet 10; Köhne olbak kıymet 15; Ağaç tekne adet kıymet 70; İki fuci kıymet 50; Mir kece kıymet 10; Köhne eğer ma'a levazıma kıymet 100; Gümüşli kılıç kıymet 800; Menfez acem kıymet 400; Dört büyük koyun kıymet 240; İki toklu koyun kıymet 60; Küçük kuba sığır ma'a buzâğı kıymet 400; Büyük kuba sığır ma'a buzâğı kıymet 500; Yerli ciran bican kıymet 200; Üç fincan kıymet 30; Küçük kahve tabak kıymet 20;

30a/2 Karye-i Süren'de vâki' bin ala halı ve'l-ciran Akkirman? müstefiye iki hudûd erba'sının şimalı tarîk-ı amme ve şarkı Mehmed el- mevkud ki mülki ve garbi yine Mehmed el-mezbûr ki mülki ve kıblesi ve keyfeti meşhed'i olan bir kıt'a bâğçe işbu hudûd erba' dâhilinde iki mihrin vukûkunda iki bâb çatma hane ve orta yerinde bir bâb çatma terayât? ve tarafı şarkında bir bâb çatma aş hane ve taraf kıblesinde muttasıl eşcâr-ı müşmire ve gayrı müşmire müstemile bir kıt'a bâğçe ve havi çit havlusuyla bi'l-cümle tevâbi' ve levasıtıyla dâr kıymet 15000.

Hudûd erba'sının kıblesi Nehr-i Kabartay'da ve şimâli Dema Ağa mülki ve şarkı Mehmed el-mevkud ki mülki ve garbı ve kâğıtlı ihbâr olunan bir kıt'a bağçe işbu hudûd erba' dâhiline eşcâr-i müşmire ve gayrı müşmire müstemile bir kıt'a tuğay yerinin dört hudûddan üç hissesi kıymet 2800;

Şuhûdü'l-hâl

Seyfullah Bölük Başı ve Mevlüd Gâzi ve Abdulfani, Ömer, Abdullah, Aliş, ve Adil bin İ'vaz ve Bayram Ali bin Mehmed, Abdalbâki bin Daymas, Lütfullah Hoca ibn-i Ömer Mollâ ve Hızır Efendi El-Müderriş ve Ahmed bin Ramazan ve gayrihum.

30b/1 Muhallefât-ı Mehmed Ali fî karye-i Teberti mate ve tereke-i zevceti Halime Bûke ve ibneteyn Mustafa ve Salih el-gaibin ve binte ... ve'l-kismete fimâ beynihim hurrire fî evâhir-i şehri Zil-hicce sene hamse ve işrîn ve miete ve elf.

İki guruslı bir çatma ve bir taş hane ve bir anbarı vâranı ile dâr ve karaltı kıymet 4000 bedel-i acem ve Mustafa; Def'a muttasıl olan bir kıt'a bağçe kıymet 600 li-semeni; Kabârtay'da vâki' tehtiden müstefini bâğçe kıymet 17000 le-deyn-i; Kuşda vâki' arazi üç kıt'a kıymet 800 mevzu'at; Kabir satan kurbunda bir kıt'a arazi kıymet 50 mevzu'at; Bâğçesarây'a kaydır? tarîk üzerine vâki' bir kıt'a arazi kıymet 200 Salih; Osman Akabtan? iştirâ olunan bir kıt'a arazi kıymet 100 mevzu'at sâlih; Betre nâm kazâk kıymet 5000 ...; Seksen re's ğanem toklu kıymet 3500 li-bint-i; Kara öküz kıymet 400 li-semen; Def'a kara öküz kıymet 400 li-semen; Sarı toşban öküz kıymet 250 li-semen; Göğeri sığır ma'a başmak kıymet 400 li-semen; Sarı dana kıymet 80 li-semen; Kuba dana kıymet 80 li-semen; Bir başmak kıymet 30 Mustafa; Çekinek'te vâki' 'indel-ahâlî ma'lumu'l-hudût arazi mevzu'atı kıymet 2000 li-hisse; Mefsus seyf? semen 990 kıymet 1200 el-resm; Köhne basma yorgan ma'a cârşab el-bâki semen 2000 kıymet 100 Mustafa; Def'a köhne basma yorgan ma'a cârşab kıymet 100 Mustafa; Sade basma yorgan kıymet 100; Kazma balta kıymet 30 Mustafa; İki lenger kıymet 80 Mustafa; Çabâ kıymet 5; İki büyük burgi kıymet 20 Mustafa; Turan ma'a sapan kılıç kıymet 100 Mustafa; Basma döşek kıymet 50; Bir mısır hasır kıymet 30 Mustafa; İki büyük çapçak kıymet 30 Mustafa; Bir küçük çapçak kıymet 10 li-semen-i Mustafa; Bir kübe kıymet 15 li-semen; Bir tabla kıymet 5 li-semen; Bir elek kıymet 5 li-semen; Def'a küçük çapçak kıymet 10 li-semen; İki hamur tekne kıymet 10 li-semen; On sandûk kıymet 10; Bir kili kıymet 15 li-semen; Def'a bir köhne bir çapçak kıymet 10 Mustafa; Bir köhne araba kıymet 50 Mustafa; Üç başrı sulu kıymet 150 Salih; Üç macâr bicin kıymet 250 li-semen; Mevzu' buğday Sarı adet 3 kıymet 300 Salih; Bir kaban samân kıymet 100 li-semen; Eşyâ'ı mübeyyika bahâsından semen 3500. Cem'an yekûn meblağ semen 40695.

30b/2 Deyn-i rahmet bi-şehâdeti Ahmed ve islâm 5000; Deyn-i Evrâhim Yahudi bi-şehadeti el-mezbûran 1250; Deyn-i mihr-i mü'eccel el-zevceti 6000; Resm-i 'âdi 999; (+) 13249; Deyn-i Mesçid 'Adil Ağa 1160; Deyn-i Aşif Mescid 480; Deyn-i zevceti Selim Efendi; 148; (+) 15037; Kalbâk ba'de'l el-masraf semen 20135; Yevm-i mevteinde teçhiz ve tekfîn ve istad salavatı için ve sâir merhamet için harç olunan akçe eşyâmı mübeyyi bahâsından semen 3500; Ve kendi karyesinde vâki' çeşme tamiri için eylediği iki bin akçe

vasiyet için ihrâc çekmekte vâki' ma'lûmu'l-hudût arazi merzu'atı bahâsıdır semen 2000; Hisseti'l-zevceti semen 2500; Hisseti'l-ibn-i Mustafa semen 7000; Hisseti'l-ibn-i Salih semen 700; Hisseti'l-bint-i Âişesemen 3500; Müteveffâ-i mezbûr gâib olan iki oğluna isbât iden menkulât ve Batre Kazâk ... sab-ı şer' den valideleri Halime nâm hatub bey'an teslîm olunub olduğu kabûl ve kabz eylediği kayd-şud.

Şuhûdü'l-hâl

Seyyid Ahmed ve Murad şah Efendi ve Hızır ve Ali el-Muhzır.

31a/1 Muhallefât-ı Sekbân Âbid mate ve tereke Abâ Ahmed ve ... ve'l-verâset-i münhasıra fihimâ şer'i fî tahrîr muhallefât-ı fî evâil-i şehri-i Saferü'l-hayr sene sitte ve işrîn ve miete ve elf.

Mahmiye-i Gözleve fevkât ve kitâbdan ve havali sebermânı? müştemile menzil kıymet 8000; Nehri Almâda Borlak kurbunda ma'lûmu'l-hudûd bir kıt'a bağ kıymet 5000; Bir re's gri alaşa kıymet 700; Eğer ma'a levazıma kıymet 300; İki kıt'a heybe kıymet 20. Cem'an yekûn meblağ 14020; Budur ki beyân olunur.

İhrâcât; Deyn-i Yakub 370; Ven bin Mollâ Ahmed 240; Cizme ve deyn-i 150; Resm-i kısmet 350; (+) 1110; El-kısmete beyân olunur; el-bâki meblağ 12910; Hisse'l-ab el-mezbûr meblağ 8697; Hissetü'l ilam El-mezbûrun meblağ 43032.

31a/2 Muhallefât-ı Ahmed el-mezbûr mate ve tereke-i zevceti arazı el-mezbûre ve benat-ı bâliğa Havva ve Zeyneb ve Ümmügülsüm ve usûbete ... Hasan ve Hüseyin el-kaşib ve'l-verase münhasıra fihima şer'i fî tahrîr mahlulima fî Evâsit.

Oğlu mezbûr Abid'den mevrûsat meblağ 8697; Dâr ağaç kurbunda değirmen ve ift hane ve havlı yerleri kıymet 40000; Bir mikdar eğer astı kıymet 1000; Gözlevede vâki' havlusuyla ... ve tahta fî menzil kıymet 12000; Yine Gözlevede vâki' olub masârıf-ı mihr-i akzanıyla verese rızâsıyla bey' olunan bir bâb dükkan bahâsı meblağ 5000; Bağcı Kazâk kıymet10000; El tâbası kıymet 40; Leğer kıymet 120; Sife kıymet 300.

Cem'an yekûn meblağ 77157; Zahir budur; İhrâcât; Tehciz ve tekfîn meblağ 2500; Deyn-i mescid meblağ 3150; Mihr-i mü'eccel menlağ 6000; Kira ve dükkân meblağ 1060; Resm-i kısmet meblağ 1950; Masârif zahide budur.

Cem'an; meblağ 13760; El-kismete; meblağ 63397.

31b/1 Sahife-i ûlâda beyân olan altmış üç bin üçyüz doksan yedi akçenin semeni yedi bin dokuz yüz yirmi dört akçesi zevcesi mezbûre Erzenin? hissesi ve sülüsünü kırk iki bin iki yüz altmış dört akçesini kızları mezkûran Havva ve Ümmügülsüm ve Zeyneb için ve on üç bin ikiyüz dokuz akçesi mezkûran Hasan ve Hüseyin için isâbeti görüldükte mezkûre Erzi mihr-i mü'eccel mezkûrûndan gayrı müteveffâ-i mezbûr Ahmed'in zimmetinde karz-ı şer'î cihetinden yetmiş bin akçe deyn-i şer'î da'vâ idüb benât-ı merkûmenin her birleri kebîre ve âkile ve bâliğa olup mezbûre Havvanın tarafından ikrâra vekîl olduğu Ali bin Veli ve Ramazan bin 'Âdil ve Elyâs bin Hızır nâm kimesnelerin şehâdetleri ile sübût bulan mezbûrenin zevci Ahmed nâm kimesne deyn-i mezkûr için mukırr ve mut'arif olup Kuman Ümmügülsüm Zeyneb dahi taraflarından vech-i mübeyin üzere ikrâr3 vekîl olduğu yine şuhûd-ı merkûme ile sübût bulan Ebu Bekir Kâtib olduğu mukırr ve mu'tarif olup velakin ikrârları hüccet-i kasire olduğuna benâmı-ı mezbûr Hasan ile gâib-i merkûm Hüseyin'in hakkında nafız olmayub cümleye tecavüz için beyyine taleb olundukta udûlden Ebu Bekir nâm kimesne ile El-Hâc Mahmudzâde Ahmed Çelebi şer'e gelüb kazıyye-i merkûme için şehâdetleri olduğunu i'lâm idüb bu takdîrce mezbûran Hasan ve Hüseyin harmanda kalmak görüldüğünde muslihûn tevassut idüb mezbûre Erzi kendi 'indinden üç bin beşyüz akçe Hasan için ve üç bin beşyüz akçe Hüseyin için edâ idüb bi'l-cümle tereke-i merkûme deyn-i merkûm için yedinde ibka olunmasın sezâ gördüklerinde ve tarafeyn dahi vech-i muharrer üzere mesâliha ve mubâreye razı olunduklarında mezbûr Hasan kendi nefsi için asâleten üç bin beşyüz akçe üzere mezbûre Erze'nin vekîl-i Abdulvehhâb bin Mehmed Gâzi nâm kimesne ile akd-i sulh idüb ve karındâşı gâib-i merkûm Hüseyin ecli için dahi savb-ı şer'den tevkîlen üç bin beşyüz akçe üzere akd-i sulh idüb bedeli sulhleri olan yedi bin akçe indeş-şer'î ahz ve istifâ eylediğinde sulh-i merkûm gâib-i merkûmu tarafına her vechile enseb ve evla görölüb nazar-ı şer'î olduğundan gâib-i mezbûr için sulh-i merkûm tenfiz olunub mezbûr Hasan gâib-i merkûmun hissesi üç bin beşyüz akçeyi bi-vech-i emânet kabzına me'zûn olduktan sonra kendi tarafından terke-i merkûmeye müte'allika bi'l-cümle da'vâsından mezbûre Erzi hâtûnı ibrâ-i amme üzere ibrâ eylediğinde vekîl-i mezbûr Abdulvehhâb dahi müvekkilesi ecli için kabûl itmeğin ma hüve'l-vâki' bu mahalle ketb ve sebt olundu mine'l-tarihi'l-mezbûr.

Şuhûdü'l-hâl

Mehmed Cân Efendi bin El-Hâc Mustafa Çelebi Abid Efendi Kâtib Kutvi, Osman Efendi El-Va'iz, Mehmed Efendi bin Murteza, Yakub bin Mehmed, Atalık Ali el-muhzır, Derviş el-muhzır, kaza-i el-muhzır.

31b/2 Oldur ki muteveffâ-i mezbûr Ahmedin vech-i muharrer üzere masârif-i muhimmesine masrûh olmağla salih olur nûkûd ve menkulatından bir şimali bulmayub itikâdı bey' olunmak lâzım geldiğinde mahrus Hafız Mahmud Efendi'nin mute'arif olduğu dükkânın mukabilinde vâki' olub beş bin akçe ... bi'l-cümle ve kamilesi vasilerin marifetleri ile Yakub bin Mehmed nâm kimesneye yine beş bin akçeye bey' olunub ve olduğu ... ve kabûl eyledikte meblağ-ı merkûm masârif-i mühimmenin ba'zısına masrûf olmak için gibbe'ş-şer'i inkâd vekalet-i mezbûreye teslîm idüb onlar dahi ba'de'l kabz masârif-i merkûmenin ba'zısı için sarf eyledikleri bu mahalle beyân olunur.

Şuhûdü'l-hâl

Mehmed Cân Efendi ibn-i El-Hâc Mustafa Çelebi, Abdullah Efendi Katib Musa Sabıka?, Va'iz Osman Efendi, Mehmed Efendi ibn-i Mürteza Çelebi, ve gayrihum mine'l-hâzır.

32a/1 Muhallefât-ı Maksûd Mirzâ mate ve tereke zevceti Mahbube Sultân Hânım ve usûbete .... Mahmud Mirzâ ve'l-veresati münhasıra fihima şer'i fî tahrîr muhâllefât-ı fî evâsıt-ı sehr-i Saferü'l-hayr sene sitte ve işrîn ve miete ve elf.

Çerkez nâm doğma kıymet 19000; Cumali nâm Gulâm kıymet 15000; Elman? nâm doğma Gulâm kıymet 22500; Yusuf nâm doğma Gulâm kıymet 16000; Nurziya nâm câriye kıymet 12000; Cân nâm câriye ma'a valideha kıymet 19000; Receb nâm tuflı kıymet 3500; Bağrı Canân nâm câriye kıymet 12000; Değirmenci İvân nâm kazâğın ve zevci Zelfikâr câriyenin ve iki re's ... esir ... nafakaları kıymet 21500; Büyük tencere meblağ 4 direm 300 kıymet 400; Sahan adet 6 meblağ 3 kıymet 240; Def'a sahan kabâğıyla adet 7 meblağ 15 kıymet 1875; Bâkır güğüm meblağ 4 adet 6 direm 300 kıymet 480; Kabâğıyla kebîr lenger meblağ 4 direm 100 kıymet 500; Tâba 2 saplı ayak 1 testi 2 kefgir 1 meblağ 3.5 kıymet 340; Cam testi kıymet 20; Kebap tâbası 1 ve leğen 1 büyük bâkır testi 1 meblağ 5 direm 300 kıymet 575; Suvatlı hoş ab testi kabâğıyla kıymet 240; Suvatlı ibrik kıymet 180;

Orta boy kahve ibriği kıymet 100; Küçük kahve ibriği kıymet 75; Suvatlı lenger 2 meblağ 1.5 kıymet 180; Nalbak semen 3 meblağ 2 kıymet 120; Lenger naliği semen 4 kıymet 100; Küçük boy köhne lengeri kıymet 25; Küçük testi kıymet 25; Kabâksız hoş ab testi kıymet 120; Cam kahve tabağı kıymet 30; Suvatlı testi kıymet 40; Bez Şam'dân kıymet 60; Tuc Şam'dân 2 kıymet 80; Bekmez tâbası meblağ 12' kıymet 1460; Beş kıt"a bâkır sini meblağ 20 kıymet 2400; Coyun kazan kıymet 500; Gelberi demûr şiş kıymet 50; Beş tahta sedefkârı kıymet 700; Mehmediye nâm Küttab kıymet 600; Gül kaşkı adet 16 kıymet 150; Köhne kadife yastık semen 2 kıymet 120; Yeşil çûka zarflı nâfa kürk kıymet 1500; İki kıt'a tüfenk kebe kıymet 450; Keçe semen 3 kıymet 100; Halı seccade kıymet 200; Suvatlı ibrik kıymet 150; Kırmızı kilim seccade kıymet 80; Buğday kile 2 kıymet 160; Cavdâr kilesi 8 kıymet 400; ... kıymet 800; İki re's Kunacin at kıymet 1200; Gri kunân kıymet 600; ... baydal kıymet 600; Gri alaşa kıymet 600; Gök öküz kıymet 600; Kara öküz kıymet 600; Sarı öküz kıymet 550; Targıı öküz ki nısfı kıymet 250; Göğer öküz kıymet 550; Kuba öküz kıymet 550; Kuba sığır kıymet 425; Buzâğlı kuba sığır kıymet 550; Kara sığır kıymet 575; Sarı sığır kıymet 400; Kuba donaçın kıymet 250.

32b Kuba Kunacin kıymet 300; Göğer Kunacin semen 2 kıymet 400; Dana adet 5 kıymet 500; bicen kulac semen 5 kıymet 600; Saman kulac semen 4 kıymet 320; Kurâ kulac yarım kıymet 40; Büyük coyun 400; Çapçak adet 4 kıymet 100; Koyi? ve bakla kıymet 25; Kile kıymet 10; Asma kazan kıymet 200; Sapan demuri kıymet 150; Çalgı semen 2 kıymet 50; Sac ayak semen 2 kıymet 75; Balta ve burğı kıymet 50; Macâr levazımıyla semen 2 kıymet 400; Tezek kulac semen 1' kıymet 180; Tay Araba kıymet 100; Anâ baş koyun adet 107 kıymet 10200; İçki adet 15 kıymet 1200; Toklu adet 60 kıymet 3500; Değirmenda cobun kazan kıymet 400; Karye-i 'Arab'da vâki' kışla çift havlusuyla vâranlar ile kıymet 3000; Nehr-i Salgır'da harkın şark tarafında vâki' taş hanede iki göz değirmen kıymet 33300; Hırka başında Şahbaz Mirzâdan müşteri kırk sekiz azan arzın ve bey'i kıymet 1000; Merhûm Osman Ağadan kalmış hanlık çayırın dimekle ma'rûf çayırın salisi kıymet 1333; Şâh Gâzi Mirzâdan alınmış hanlık çayırın salisi kıymet 600; Karye-i Tokşeyh'de vâki' arazi merzu'nin selasının kırk sekiz ezân arzından ve bağır kıymet 750; Karye-i Mefsur'da vâki' kışla vâranı merzu' mer'ânın salis kıymet 1000; Gavri Yilgadan Abdulkerim Ağadan alınmış on beş azân yerden nısf kıymet 750; Mustafa zevcesinden alınmış yirmi kıt'a arazinin nısfı kıymet 800; Karye-i Topacukrak'ta vâki' darın dahilinde iki bâb cedîd hane ve anbar ve salis bâğçe 9750; Ali sofiden alınmış otuz

azânın nısfı kıymet 1500; Karye-i Topacukrak'ta bir bây arazi nısfı kıymet 500; Akkerman'da olub bey'olunub Tâtâr saduk böyle vusul bulân nükûd meblağ 13700. Cem'an yekûn meblağ 259901; 500; (+) 260401

İhrâcât; El-mihr-i mü'eccel el-bâki Abdulvehhâb; Mihr-i mü'accelden bâki olub Hüseyin el-nikâh mezkûr olan meblağ 48000; Resm-i kısmet meblağ 6300; Müteveffâ-i mezbûr vakt-i sihatinde zevcesi Mahbube Sultân'ın dört re's câriyesi yetmiş bin akçeye bey' idüb semenini kendi masârifina sarf eylemekle hâliyâ terekesinden ihrâc olunması şer'an lâzım geldiğinden ihrâc olunsun meblağ 70000.

32b/1 Meblağ-ı mezbûr iki yük altmış bin dört yüz bir akçeden masârif-i erba'a ihrâcından sonra bâki kırk bin yüz bir akçe görünüb ondan dahi verese kibâr olub tasaddukları üzere on dört bin iki yüz akçede duyun-ı setrenin alunmasın taleb ittiklerinde bundan sonra kismete ancak yirmi beş bin dokuz yüz bir akçe kalub ve onun dahi rub'ı altı bin dört yüz yetmiş beş akçe olub bundan sonra usubeten hissesi ancak on dokuz bin dört yüz yirmi altı akçe kaldığından muslihûn tevassut idüb usubet-i mezbûre Mahmud Mirzâ otuz bin üçyüz otuz üç akçeye takvîm olan değirmeni alub ve tasaddukları olan on dört bin ikiyüz akçe.

33a/1 Düyûn-i şetere-i yedi bin yüz akçesini değirmen bahâsından edâ idüb bâkisini hisse-i şer'îyesine takas idüb ziyâdesini terekeye mütea'llika olur da'vâdan ve bey' olunan dört re's câriye için ihrâc olunan yetmiş bin akçe da'vâsından ve mihr-i mü'eccel ve mü'accel da'vâdan ferâgat etmek için kabz eylemesi için sezâ gördüklerinde mezbûre Mahbube Sultânın vekîl-i şer'îyesi Mehmed Efendi mezbûr Mahmud Mirzâ mahzarında vech-i mübeyyin üzere Mahmud Mirzâ akd-i sulh eylediğinde mezbûr ba'de'l kabûlü's-sulh mezbûre Mahbube Sultân vech-i mübeyyin üzere bi'l-cümle müteveffâ-i mezbûrun terekesine müte'allika olur da'vâsından ve bahâ-i usera ancak kabz olunan yetmiş bin akçe ile mihr-i mü'eccel ve mü'accel için olur da'vâsından ibra-i amme ile ibra eylediğinde vekîl-i mezbûr Mehmed Efendi müvekkilesi için ibra-i merkûmi kabûl ittiğî bit-taleb ketb olundu.

Şuhûdü'l-hâl

Şeyh Mahmud Efendi, Gâzi Beg ibn-i Mehmed Cân Beg, Abdulaziz Efendi Alakam, Tâtâr Sâd el-ma'lum; Derviş Mirzâ ibn-i Murteza Ağa, Noğay Mirzâ el-ma'ruf

Hafizzâde Mollâ Mehmed Eş-Timur, İslâm Gâzi Atâlık, Hasan bin Abdullah, Emladaş el-ma'lum, Ahmed Efendi el-İmam, El-Hatib El-Hac Ahmed Ağa, Atâlık Ali el-muhzır ve gayrihum min ehli el-karyeti.

33a/2 Muhallefât-ı Mustafa Mirzâ ibn-i İbrahim Mirzâyı karye-i Kubaz mate ve tereke ... Âişe Sultân benim zevc-i Muhib Sultân bin ve usubet ... El-Hac Abdalbâki Ağa ve karye-i Suvar'dan Azimet Ağa ... münhasıra fihim hurrîre fi şehr-i Saferü'l-hayr sene sitte ve işrîn ve miete ve elf.

Deyn-i Bekir sarı boradan kıymet 2000; Mahzar-ı Abdalbâki Ağa; Def'a Sarı boradan kıymet 2000; Mahzar-ı Abdalbâki Ağa kara boradan kıymet 2000; Deyn-i bedel-i acem sarı mâyadaka kıymet 1500; Deyn-i bedel-i acem; Def'a sarı mabudak kıymet 1300; Deyn-i bedel-i acem ve dunacin sarı deve kıymet 1000; Deyn-i bedel-i acem iki taylık deve kıymet 1000; Büyük çal baydal kıymet 700 deyn-i Murad; Deyn-i Mehmed küçük çal baydal kıymet 800; Deyn-i Mehmed büyük dori baydal kıymet 800; Deyn-i Mehmed Def'a dori baydal 800; Deyn-i Mehmed büyük gri kaşka baydal kıymet 800; Deyn-i Mehmed büyük Çerakise baydal kıymet 700; Çirân kaşka baydal kıymet 500 deyn-i Mehmed; Çirân kaşka dunancin baydal kıymet 500 Deyn-i Bekir; Gri dunancin baydal kıymet 500 deyn-i Bekir; Li-hisse 'Âişe-i Sultân benim işâret-i nâm câriye kıymet 18000; Bint-i şehâdeti Cân Bolât hane nâm câriye azad ve Müslima Beg; Şehâdeti el-mezbûran kancı? Mah nâm câriye azâdi; Deyn-i Bahadır endarı nâm kıran ma'a el-resm kıymet 8000; Deyn-i Seyfullah Efendi çirân tay kıymet 300; Deyn-i Bekir sur tay kıymet 300; Gri erkek tay kıymet 300 deyn-i Seyfullah; Deyn-i bedel-i acem Gök sığır kıymet 500; Boril tay kıymet 300 Deyn-i Bekir; Kızıl ala sığır kıymet 500 deyn-i Seyfullah; Li-zevceti kara ala sığır kıymet 500; Li-zevceti gök ala sığır kıymet deyn-i Sadullah; Li-zevceti kuba kara göz sığır kıymet 500; Kara sığır ma'a alaşa kıymet 500 deyn-i Bahadır; li-zevcete kızıl sığır kıymet 500; Deyn-i Bekir; Göğër ala sığır kıymet 400 Deyn-i Bekir; Kara ala öküz kıymet 600 Li-zevcete; Def'a kara ala öküz kıymet 500; Def'a kara ala öküz kıymet 600 li-zevcete; Le-deyn-i bedel-, acem kara ala erkek dana kıymet 100 Le-deyn-i bedel-i acem; Kuba ala erkek dana kıymet 100; Kuba ala erkek dana kıymet 100 le-deyn-i acem; Sarı erkek dana kıymet 100 le-deyn-i Bahadır Kazak?

33b Sarı ala erkek dana kıymet 100 le-dey-i Murad; Erkek ala dana kıymet 100; Kara ala düve öküz kıymet 300 le-deyn-i Sadullah; Kara ala düven öküz kıymet 300 le-

deyn-i Sadullah; Def'a kara ala öküz kıymet 300 le-deyn-i Sadullah; Sarı ala but kunanca öküz kıymet 250; Kuba kara göz kunanca öküz kıymet 250 le-deyn-i Nikola zimmî; Kuba kara baş kunançin kıymet 250 le-deyn-i Nikola; Yan baş sarı sığır kıymet 500 le-deyn-i Ali arabacı; Çeber sığır kıymet 500 le-deyn-i Ali arabacı; Kara sığır kıymet 500 le-deyn-i Sadullah; Kara ala but dana kıymet 100 le-deyn-i Murad; Bir kara öküz kıymet 500 li-zevceti; Kışlâda olan kırk sarı darı kıymet 2255 le-deyn-i bedeli acem; Beş sarı buğday kıymet 500 le-deyn-i li-zevceti; Dört sahan ma'a kabak kıymet 600 li-zevceti; Def'a iki sahan ma'a kabak kıymet 240 li-zevceti; Beş meze tepsi ve def'a iki tepside kıymet 24 le-deyn-i zevceti Mehmed; Bir kahve tabağı kıymet 40 le-deyn-i Mehmed; Akkirmandağı kışlâ olan enval iki öküz kıymet 100; Üç sığır ma'a buzağı kıymet 1500; İki daha kıymet 200; İki baydal kıymet 1200; Dokuz kile kilesi buğday kıymet 4500; Karaltı içinde olan bir buyud mütehadî variller davit kıymet 1500; Dokuz kile kilesi kıymet 1400 şayir'; Macar araba kıymet 100; Sapan Turani ma'a Kılıç kıymet 100; Ve yine kubazide vâki' olan.

33b/2 Kapuni lengeri kıymet 200 le-deyn-i Mehmed; Def'a küçük sahan kıymet 40 le-deyn-i Mehmed; Leğen ma'a ibrik kıymet 200 le-deyn-i Mehmed; Def'a leğen kıymet 100 le-deyn-i Mehmed; Gül bâkır ibrik kıymet 100 li-zevceti; Şûrbâ sahan kıymet 60 deyn-i Mehmed; Def'a iki küçük meze tepsi kıymet 20 le-deyn-i Mehmed; İki su testi kıymet 30 le-deyn-i Mehmed; Def'a bir su testi kıymet 30 le-deyn-i Mehmed; Küçük kazan kabağı kıymet 50 le-deyn-i Mehmed; Şam'dân kıymet 60 deyn-i Mehmed; Bakır sini meblağ 1 dirhem 35 kıymet 150 le-deyn-i Mehmed; Bâkır büyük kazan meblağ 1 dirhem 350 kıymet 180 le-deyn-i Mehmed; Orta bâkır kazan dirhem 5 kıymet 125 li-zevceti; Küçük bâkır kazan kıymet 70 le-deyn-i Mehmed; Dokuz karış çobin kazan kıymet 400 le-deyn-i Mehmed; Gök at kıymet 1200 le-deyn-i bedeli acem; Havan kıymet 9; Küçük kahve ibrik kıymet 25 le-deyn-i Mehmed; Büyük kahve ibrik kıymet 50 le-deyn-i Mehmed; İker ma'a levazıma kıymet 300 li-zevce; Zarfsız nefa kürk kıymet 500 li-zevce; Maksis nıfz kıymet 1500 li-zevce; Def'a altı sarı buğday kıymet 600 li-deyn-i El-Hac Ömer; Ula tavuk kıymet 50 le-deyn-i El-Hac Ömer; Dokuz hane kıymet 90 le-deyn-i El-Hac Ömer; İki kısır tavuk kıymet 40 le-deyn-i El-Hac Ömer; Üç Orak kıymet 15 le-deyn-i El-Hac Ömer; Def'a bir orak kıymet 5; Bir çalgı kıymet 30 le-deyn-i El-Hac Ömer; Sapan kılıç kıymet 25 le-deyn-i El-Hac Ömer; Beş çapçak kıymet 125 le-deyn-i Davut; İki kufa kıymet 10 li-zevceti; Bir küçük çobin kazan kıymet 40 ... Davut demri; Kemaklı ağaç sandûk kıymet 300 li-zevce; Sarı kebe kıymet 100 li-zevce; Köhne makad kıymet 80 li-zevce; Beyaz seccâde kıymet

100 li-zevce; Köhne kırmızı çûka basma kıymet 150 li-zevce; Köhne çatma yastûk kıymet 100 li-zevce; Perde yorgan kıymet 10 li-zevceti; Köhne maili valina kıymet 20 li-zevce; Mindallı baş yasdûk kıymet 20 li-zevce; Demir döşek kıymet 100 li-zevceti; Dâr kadım içinde ... olan ... kıymet 1000 li-zevce; ... ma'rûf ... ma'lum-ül hudûd arazi kıymet 1000 le-deyn-i Mehmed; Karye-i Tubak'da vâki' arazi ... müstefine beyân el-baki kıymet 800 le-deyn-i ...; Yüz elli ana baş boğaz koyun kıymet 13770 deyn-i bedeli acem adet 53 kıymet 4770; Ve'l-vaseyeti el-zevceti adet 1000 kıymet 8100; Otuz baş büyük keçi kıymet 1080 deyn-i ... câriye adet 9 kıymet 240; On üç olâk kıymet 300 le-deyn-i Murad; Elli altı baş sofli kıymet 1800 le-deyn-i bedeli acem adet 28 kıymet 900; Le-deyn-i Bekir adet 28 kıymet 900; Le-deyn-i El-Hac Ömer adet 4 kıymet 200; Le-deyn-i ... adet 5 kıymet 140; Le-deyn-i Murad adet 10 kıymet 785.

34a On üç baş re's çobtar kıymet 1200 deyn-i zevce adet 7 kıymet 600 deyn-i adet 1 kıymet 80 ve deyn-i bedel-i acem adet 7 kıymet 600; İki sarı sulı buğday kıymet 100 deyn-i Murad; Beş kulac saman kıymet 200 li-hisseti resm; Kara aygır bahâsından Ahmed Beşe zimmetinde semen 2000 Ahmed Şâh; Kurt kürk kıymet 700; Ve bağırak kıymet 100; Bir çift ful tüfen kıymet 400 li-zevceti; Gri kunancin baydal kıymet 500; Kara ala öküz kıymet 600 li-zevceti; Kuba kara göz kulanca öküz kıymet 200 deyn-i Nikola; Eşyâ-i mübeyyi' bahâsından semen 2000; Küçük sandûk kıymet 10 li-zevceti; Basna cârşablı sarı mindallı yorgan kıymet 300 li-zevce; Def'a perde yorgan kıymet 100 li-zevce; Dokuz beri mevzu' buğday kıymet 900 le-deyn-i Murad. Cem'an yekûn meblağ 109375; Budur.

İhrâcât; Deyn-i Sadullah Efendi sebat-ı bi-şehâdeti Bekir Kethüdâ ... 2700; Deyn-i Mehmed Çelebi sebat-i bi-şehâdeti Azimet ve Hâcüş Mollâ 6000; Deyn-i Bekir Kethüdâ sebat-i Hâcüş ve Abdurrahman 4000; (+) 12700; deyn-i İsak Yahûdi sebat-i bi-şehâdeti Mehmed ve Abdurrahman; 5800; deyn-i Huriş sebat-i bi-şehâdeti Bekir Kethüdâ ve Mehmed; 670; (+) 25470; Deyn-i Susamır câriye sebat-i bi-şehâdeti Hacış Mollâ misli 700; Deyn-i bedel-i acem sebat-i bi-şehâdeti misli ve Kan Bolât 15000; (+) 41170; Deyn-i sukeli? Sebat-i bi-şehâdeti Haçış Mollâ ve misli 500; Deyn-i zevce mihr-i Sultân sebat-i bi-şehâdeti Kan Bolât ve Bekir Kethüdâ 5000; (+) 46670; Deyn-i Mescid sebat-i bi-şehâdeti Bekir kethüdâ ve Kaldaş 1180; Deyn-i Arabacı Ali sebat-i bi-şehâdeti Bekir kethüdâ ve Kaldaş 800; (+) 48650; Deyn-i Arabacı Ali sebat-i bi-şehâdeti Bekir kethüdâ ve Mehmed 400; (+) 49050; Deyn-i Budan sebat-i bi-şehâdeti Bekir Kethüdâ ve Mehmed 400; Resm-i 'âdi sebat-i bi-şehâdeti Bekir Kethüdâ ve Mehmed 27250; Deyn-i Miktas sebat-i bi-

şehâdeti Bekir Kethüdâ ve Mehmed 672; (+) 52847; Deyn-i Osman sebat-i bi-şehâdeti Hurdaş Begler 1200; Bahtiyar ve Makkın ve sayır ... için 3000; (+) 57047; Deyn-i Abdülvehhab sebat-i bi-şehâdeti Mehmed ve Bekir 200; Deyn-i Abdullah sebat-i bi-şehâdeti Ahmed ve Ali 1000; (+) 58247 Deyn-i Kaldaş sebat-i bi-şehâdeti Mehmed ve Begler 300; - 58547; İki bin akçe dahi ihrâc cem'î maldan ihrâc olub ihrâcât defterine koyuldu cümlenin rızası ile it'âm ve kirada kıran mevlûd için 2000; (+) 60547; El-kismete; ... Vaiyeti İdmet Ağa semen 6037; Vasiyeti El-Hac Abdalbâki Ağa semen 6037; Vasiyetü'l-zevceti Mollâ Mehmed Sultân ... semen 12075; Hisseti Âişe Sultân beyim an ... El-Hac Mustafa Mirzâ semen 24150;

Der Kenar Oldur ki müteveffâ-i mezbûr zıkr olunan kız karındâşı Âişe Sultân tarafından bile husûsı ve her bir emiri için vekâleti Âişe üzere karye-i Uskumye sâkinanından Ahmed Şâh Yazıcı'nın vekil ve nâibi minbât olduğu udûlden El-Hac Hasan El-Katib ve Ebü Bekir El-Katib nâm kimesnelerin şehâdetleri ile vech-i hakkım şer'ide sâbit olmağın müteveffâ-i mezbûr terekesinden hissesi olan hisse'l- şer'iyesi tamamıyla mezbûr Şâh Yazıcı'nın yedine teslim olunduğu bu mahalle beyân olunur.

Şuhûdü'l-hâl

Mehmed Efendi ibn-i Mürteza Çelebi, ... Ahmed, Ali Atâlık, Vai'z Osman Efendi misli el-hâzır.

34b/1 Muhalleffât-ı Kâtib Abdullatif Çelebi mate ve tereke ... Züleyha ve zevceti Âişe ve bin Abdurrezzak ve Abdullah ve Feyzullah ve binteyn Ümmügülsüm ve Fâtîma ve'l-verâset-i münhasıra fihim şer'î fi tahrîr muhalleffât-ı fi evâil-i şehr-i Rebi'ü'l-âhir sene seb'a ve işrîn ve miete.

Göngüli? köhne çûka kıymet 400 Fâtîma; Yeşil sâye çûka kıymet 750 Abdurrezzak; Nâfa içli yeşil çûka kürk kıymet 900 Bey'i şüd; Alaca çûka zarflı nâfe kürk kıymet 1465 Bey'i şüd; Sâye çûka çahsir kıymet 600 Fâtîma; Nefti çûka zarflı nâfer kürk kıymet 500 li-hisse alâm?; Merba' ferâce kıymet 1000 Feyzullah; Köhne çahsir kıymet 200 Abdurrezzak; Mühayyer çahsir kıymet 235 Bey'i şüd; Kırmızı çûka kıymet 550 Feyzullah; Neftiboğası kaftan kıymet 350 Ümmügülsüm; Çûka kâlbâk kıymet 150 Ümmügülsüm; Kûrt kürk kıymet 300 Feyzullah; Beyaz kaftan kıymet 150; Def'a Beyaz kıymet 100 Ümmügülsüm; Mâlin? Kürk kıymet 250 Feyzullah; Kırmızı kuşak kıymet 86 Bey'i şüd;

Tebenki kıymet 800 Ümmügülsüm; Köhne kalpak kıymet 20 Ümmügülsüm; Dimri yastık kıymet 30 Ümmügülsüm; Siyah tahta sandûk kıymet 150 Feyzullah; Köhne kırmızı ihrâm kıymet 40 Ümmügülsüm; Ustura kıymet 5; Ve eger lavazımıyla kıymet 150 Feyzullah; Def'a kırmızı ihrâm kıymet 100 Ümmügülsüm; Yazı kağıdı kıymet 200 Abdurrezzak; Asma kazan kıyye 1.5 kıymet 280 Ümmügülsüm; Def'a asma kazan meblağ 5 kıymet 450 Feyzullah; Def'a asma kazan meblağ 2 kıymet 122 Bey'i şüd; Hurda coyûn kıymet 55 Fâtîma; İki küçük sahan kıymet 30 Ümmügülsüm; Kılıç kıymet 500 Feyzullah; Tirkeş ma'a ok kıymet 250; Kitab-ı dürer kıymet 500 Abdurrezzak; İsâm ed-deyn-i kıymet 120 Abdullah; Câmi' kıymet 150 Feyzullah; Mülteka Kıymet 127 Bey' şer; Kitab evrâk kıymet 500 Feyzullah; Sim saât kıymet 800; Gül Ahmer câriye kıymet 12000 li-hisse el-zevceti; Semen-i nâm kazâk kıymet 9000 Feyzullah; Cânbek nâm huba kıymet 8000 Feyzullah ma'a kızlar; Sim dirhem dirit 150 kıymet 2200 Ümmügülsüm; Arabacılar hayrı kıymet 3000; Kabartayda vâki' ma'lûmu'l-hudût bağçe kıymet 40000; Kabartayda vâki' tarla yeri kıymet 1300 Feyzullah; İki kızıl öküz kıymet 1200 Feyzullah; İki kuba öküz kıymet 1200 Feyzullah; Kara sığır ma'a buzağıyla kıymet 500 Abdurrezzak; Kısır ala sığır kıymet 400 Feyzullah; Kuba dana kıymet 100 Fâtîma; Kara dana kıymet 100 Abdurrezzak; Kunanca kıymet 220 Feyzullah; Dori alaşa kıymet 800 Abdurrezzak; Câbdâr alaşa kıymet 800 Abdullah; Karye-i Bulganak vâki' kışla zan yerleri ile kıymet 3500 Abdullah; Kabartaylı Abdalbâki zimmetinde meblağ 5000; Kasab İbrahim zimmetinde meblağ 17000; Köhne kilim kıymet 30 Fâtîma; Köhne halı kıymet 25 Fâtîma; İki sapan demiri kıymet 150 Fâtîma; Demir kalacık kıymet 50 Fâtîma; Nacak balta kıymet 15 Fâtîma; İki çapçak kıymet 30 Fâtîma; Buğday kilesi kıymet 120 Abdullah; Cavdâr kilesi 2 kıymet 140 Abdullal; Aba yağmurluk kıymet 80 Abdullah; Hadâr adet 16 kıymet 240 kızlar; Basma perde kıymet 80 Ümmügülsüm; Köhne yorgan Abdurrezak kıymet 60 Abdurrezzak; Köhne dimri yastık kıymet 40 Abdurrezzak; Baha catma kıymet 2000 Abdurrezzak. Cem'an yekûn meblağ 156300; Resm-i kısmet meblağ 3880; İhrâcât meblağ 24060; Sûdüsü'l-mal meblağ 21293; semen-i el-zevceti meblağ 16045; İbn-i meblağ 22730; El-bint-i meblağ 11360.

35a/1 Muhallefât-ı El-Hac Bahadır Şâh Beg mate ve tereke zevceteyn Aşere Kutay ve Kutlu Sultân ve binteyn bâliğın Şamak Mirzâ ve Sultân Mehmed Mirzâ ve Ali Mirzâ ve Davut Mirzâ ve Şehbaz Mirzâ ve Hüseyin Mirzâ ve binte bâliğa Zeyneb ve binteyn sağire Gevher Sultân ve Mihri Sultân ve ... Abdullah ve'l-verâset-i münhasirati fihim şer'i fi tahrîr mahlûlatı fi evâhir-i şehri Rebi'ü'l-âhir sene 1126.

Li-ecin? nâm Gulâm kıymet 14000 li-deyn-i 'Aşere meblağ 12000; ve'l-hisse 'Aşere meblağ 2000; Abâr nâm câriye ma'a eltaflı kıymet 14000 ÂişeKutay; Alyuka nâm Cerkes kıymet 13000 Şamak Mirzâ; Mâ çûka nâm Gulâm kıymet 13000 li-hisse Şamak meblağ 6500; Le-deyn-i Şamak Mirzâ meblağ 6500; Râbi'a nâm câriye kıymet 12500 ed-deyn-i; Hasan nâm Gulâm kıymet 13000 li-hisse Davut Mirzâ; Temrük nâm Gulâm kıymet 12000 Hasan Mirzâ; 'Ali nâm Gulâm kıymet 8000 Sultân Mehmed Mirzâ; Asu nâm Gulâm kıymet 11500 Sultân Mehmed Mirzâ; Marina nâm câriye kıymet 7000 le-deyn-i ... Sultân; Enduri nâm Kazâk kıymet 13000 'Ali Mirzâ; Münike nâm câriye taflı ile kıymet 14000 Ali Mirzâ; Noğay cura nâm Kazâk kıymet 14000 li-hisse Hüseyin; Mülâyim nâm câriye tefli ile kıymet 12500 Mihr-i Sultân; Şâh zaman câriye kıymet 15000 ed-deyn-i; Akanca nâm câriye kıymet 5000 Ali Mirzâ; Vâsıl nâm Kazâk 14000 Gevher; Kutlı kadım nâm câriye ma'a el-taflı kıymet 12500 ... Sultân; Mahmud nâm çoban kıymet 12000 Can Mehmed Mirzâ; Cesemen siyah nâm câriye kıymet 18000 le-deyn-i Şamak; Mariya nâm câriye kıymet 15000 li-hisse Zeyneb; Çâgirek veled-i câriye cek kıymet 2000 Can Mehmed Mirzâ; Ramazan nâm Gulâm kıymet 10000 Hasan Mirzâ; Şehbaz man câriye kıymet 8000 li-hisse şehbaz Mirzâ; Mirzâ Kaldi nâm Gulâm kıymet 9000 Şehbaz Mirzâ; Gürki nâm câriye kıymet 16000 Busef?; Koyun 'irad adet 480 kıymet 40000 hafta mevci üzerine ve Rafiye ... olunmuştur; Karye-i Naymanda vâki' iki pay arazi merzu' ve mera'sı kıymet 2000 hisse-Âişe Kutay; Karye-i Orman Hacı'da vâki' iki pay yer kıymet 2000 ... Sultân hediyesi; Sulu kıymet 90 Sultân Mehmed Mirzâ; Dârı kilesi kıymet 600 Sultân Mehmed Mirzâ; Mevz'i şir? kıymet 160 Sultân Mehmed Mirzâ; Göğ'er öküz kıymet 400; Kızıl Öküz kıymet 500 Sultân Mehmed Mirzâ; Buzağıyla kara sığır kıymet 450 Sultân Mehmed Mirzâ; Kuba sığır buzağıyla kıymet 450 Sultân Mehmed Mirzâ; Kuba öküz Sultân Mehmed; Kızıl dana kıymet 100; Bicin kulac 2 kıymet 120 Sultân Mehmed Mirzâ; Nurali Hacı'da vâki' iki pay yarım yer kıymet 2500 Ali Mirzâ; Aman şahda yer payı kıymet 1400 Yusuf; Karye -i Abârda vâki' arazi pay semen 3 kıymet 3000 ... Sultân Mehmed Mirzâ salis Hân Mehmed Mirzâ; Almada vâki' bâğçe ve bağın nisfi sâyir kıymet 10000; Gök at kıymet 1500 Sultân Mehmed; Nâfa içli maili çûka kürk kıymet 3000 Davut Mirzâ.

35b Yarı ve bir deste ok kıymet 300 Şamak Mirzâ; Sudak kıymet 200 Cân Mehmed Mirzâ; Sâyir cuka cahşir kıymet 300 Şamak Mirzâ; Gümüşli acâm kıymet 200 Şamak; Eğ'er levazımıyla kıymet 100 Cân Mehmed; Def'a eğ'er kıymet 150 Davut Mirzâ; Kaşmirli

kuşak kıymet 500 Şamak Mirzâ; Maili cuka kıymet 500 Can Mehmed; Erkek kumağlı ciran kaşka baydal kıymet 700 ÂişeTotâr; Güren baydal kumağlı kıymet 700 Ali Mirzâ; Kumağlı çâl baydal kıymet 70 Âişe; Kumağlı küçük çal baydal kıymet 600 Âişe; Boğâz kara baydal kıymet 1500 Zeyneb Sultân; Yallı ve kumağlı göğër baydal kıymet 800 Şamak; Kumağlı göğër cebâr baydal kıymet 800 Şamak; Ger dori baydal kumağlı kıymet 700 Şamak; Çâkır göz boz baydal kıymet 800 Cân Mehmed; Güren çâbdâr baydal kumağlı kıymet 850 Şahbâr; Çıran baydal ... kumağlı kıymet 800 Şahbâr Mirzâ; Alaşa çıran baydal kıymet 600 Şahbâr; Burni ak cal baydal kıymet 700 Cân Mehmed; Boğâz boz baydal kıymet 800 Hasan Mirzâ; Ala ayak güren baydal kıymet 700 Hüseyin; Dunancin cal baydal kıymet 600 Ali Mirzâ; Kara döş aygır kıymet 1200 Davut Mirzâ; Çontuk cal baydal kıymet 800 Davut; Ala ayak ... cal baydal kıymet 500 Hüseyin; Kula kaşka kart baydal kıymet 900 Hasan; Küçük kara dofin kaşka aygır aksak kıymet 800 Zeyneb Sultân; Kara cal baydal kıymet 350; Çıran kaşka tay baydal kıymet 300 Zeyneb Sultân; Ala ayak erkek dori tay kıymet 400 Cân Mehmed; Dori erkek tay kıymet 400 Şamak; Erkek kara tay kıymet 400 Şamak Mirzâ; Çıran tay baydal kıymet 300 Cân Mehmed; Ala ayak ciran erkek tay kıymet 500 Cân Mehmed; Ala ayak kemer kısır baydal kıymet 500 Hasan; Kaşka Kunacin baydal kıymet 500 ... Sultân; Diğër ala ayak kemer Kunacin kısır baydal kıymet 500 Cân Mehmed; Kunacin dori baydal kıymet 550 Cân Mehmed; Göğër kunân kıymet 800 Şamak; Çıran kunân kıymet 700 Şamak; Dori döş aygır kıymet 700 Cân Mehmed; Kuyruğu makdu' ala ayak çıran at kıymet 1000 Cân Mehmed; Kôr döş aygır kıymet 900 Sultân Mehmed Mirzâ; Dori aygır ala ayak kıymet 1000 Ali Mirzâ; Kula kaşka baydal kıymet 500 ... Sultân; Def'a çıran tay kıymet 500 Cân Mehmed; Büyük güren kaşka baydal kıymet 1000 Cân Mehmed Mirzâ; Erkek kumağlı emlek? cal baydal kıymet 650 Cân Mehmed Mirzâ; Ak cal kula baydal erkek kıymet 800 Cân Mehmed Mirzâ.

36a Göğër ala öküz kıymet 500 Âişe; Buzağlı kara sığır kıymet 500 Âişe; Kara ala kulanca 200 Âişe; Göğër kulanca kıymet 200 Âişe; Göğër kulanca kıymet 200 Âişe; Kunacin kıymet 200 Âişe; Dana 2 kıymet 200 Âişe; Kızıl ala öküz kıymet 400 Cân Mehmed; Kuba ala öküz kıymet 400 Cân Mehmed Mirzâ; Göğër ala öküz kıymet 400 Cân Mehmed; Kızıl öküz kıymet 400 Cân Mehmed; Kara öküz kıymet 400 Cân Mehmed; Ala but kuba sığır buzağıyla kıymet 500 Mehmed Mirzâ; Kuba sığır buzağıyla kıymet 500 Ali Mirzâ; Kara sığır buzağıyla kıymet 500 Ali Mirzâ; Kuba sığır kıymet 400 Cân Mehmed; Kısır kuba sığır kıymet 300 Cân Mehmed; Dana adet 4 kıymet 400 Sultan Mehmed; ...

deve 1800 Mehmed Cân; İki re's deve dahi Kıymet 3000 Sultân Mehmed Mirzâ; Taylak deve kıymet 1000 Cân Mehmed; Kısır deve kıymet 1500 Cân Mehmed; Dârı kilesi semen 16 kıymet 800 Cân Mehmed; Macar levazımıyla kıymet 200 Cân Mehmed; Sapan levazımıyla kıymet 80 Mihr-i Sultân; Köhne bâkır güğüm kıymet 80 Zeyneb; Büyük tencere kabâğıyla kıymet 150 Zeyneb; Kabâğıyla küçük tencere kıymet 120 Zeyneb; Köhne ibrik kıymet 50 Cân Mehmed; Yazdan? ibrik kıymet 120 Cân Mehmed; Kenarlı sahan kıymet 100 Zeyneb; Bâkır sini kıymet 130 Zeyneb; Kabâğıyla üç sahan kıymet 300 Mehmed Cân; Küçük sablı ayak kıymet 50 Cân Mehmed; Lengeri sahan kıymet 50 Zeyneb; Küçük leğen ve ibrik kıymet 160 Gevher Hân; Çoyun kazan kıymet 150 Cân Mehmed; İki kıt'a kavanoz kıymet 150 Cân Mehmed; Kahve ibrik kıymet 50 Cân Mehmed; Köhne yan kilim semen 2 kıymet 200 Cân Mehmed; Kerrake sof kıymet 500 Sultân Mehmed; Ve atlas Kaftan kıymet 500; Sırmalı Osmanlı eğeri ve kırmızı cuka sırmalı nakışlı didik ve bir çift gümüş üzengi ve bir raht ve bir ssine-i bent kıymet 18000 Cenin; Tuğralı altun adet 100 semen 26000; Nakid meblağ 2500; Def'a nakid meblağ 28500; Cem'an yekûn meblağ 506130.

İhrâcât Şamak Mirzâ'nın Kalmuk gulam bahâsı kıymet 6500; ÂişeTotay'ın Hasan nâm gulam bahâsı meblağ 12000; Yine Şamak Mirzâ'nın câriye bahâsından deyn-i meblağ 18000; Küpe bahâsı için sabit olub müstahıkları taraflarına viren meblağ 27500; Mihr-i mevhuba mukâbelesinin 'ivazı Meblağ 7000; Telli kürk bahâsı için ihraç meblağ 5000; Himmetin? at bahâsı meblağ 500; Resm-i kısmet meblağ 12700; El-Hac Abdullah'ın koyun bahâsı meblağ 1100; Rişke kazâğın deyn-i meblağ 900; Masârif; İhrâctır Cem'an meblağ 91200.

36b Hissetü'l-zevceteyn-i el-merkûmeteyn meblağ 51866; Hisse'l-bintü'l-vâhit meblağ 17288 Zeyneb; Hisse'l-binti sağıreti Mihri Sultân meblağ 17288; Hissetü'l-binti sağıreti meblağ 17288 Mihri hân; Hisse-l ibn-i Şâh Mirza meblağ 34576; Hisse-l ibn-i Ali Mirzâ meblağ 34576; Hisse'l-ibn-i Davut Mirza meblağ 34576; Hisse'l ibn-i Cân Mehmed Mirza meblağ 34576; Hisse'l ibn-i Sultan Mehmed Mirza meblağ 24576; Hisse'l-ibn-i Şehbâz Mirzâ meblağ 34576; Hisse'l-ibn-i Hüseyin Mirzâ meblağ 34576; Hisse-l Hasan Ali vechüz-zikr meblağ 34576; Hisse'l Yusuf meblağ 34576.

36b/1 Mezbûr Yusuf müteveffâ-i mezbûr el-Hac Bahadır Şâh Begin ümmü veled'inden mütevellid olmak üzere ihbâr olunub hîn-i tahrîr-i terekede davete şahit olanlar

vadi Akkirmânda bulunub henüz şer‘ân sübût bulmayub şuhudun şehâdetleri mahaline gelince hissesi yeddi emin vaz olundu fin-nefsü’l-emr isbât-ı neseb olursa hisse-i merkûme kendusunın olub değil ise yine verese-i merkûmeye red olunmalıdır cenin-i mezbûr dahi zikûrdan olmak üzere zuhûra gelurse fihîma vella? anın dahi fazlı vereseye red olunmaludur.

Bundan sonra nükûd malımdan ikişer yüz yetmiş akçe bahâsında on yedi adet altun ziyade gelüb ve bir kaç akçe dahi ziyâde bulunub bi’l-cümle dört bin sekiz yüz yirmi akçe fazla bulunduğundan zevcelerine üçer yüz birer akçe verilüb herbir zükûrun dörder yüz akçe ve herbir kızlarına ikişer yüz akçe red olunmuştur fazl-ı mezkûrdan Davut Mirzâ’nın ve Sultân Mehmed Mirzâ’nın hisseleri Şamak Mirzâyâya teslîm olunmuştur Hân Mehmed Mirzâ’ya cenin hissesi ve Ali Mirzânın hissesi ve üç kız karındâşının hisseleri teslîm olunmuştur Kutlu Sultân zevcesinin hissesi dahi Hân Mehmed Mirzâyâya teslîm olunmuştur.

Der kenar Bundan sonra sabi-i mezbûr Yusuf’un hakikât-ı hal müteveffâ-i mezbûrun tarîk hacda rafikleri olan El-Hac Ömer Bölükbaşı ile Kececi El-Hac Hüseyin’den suâl olundukda herbirileri müteveffâ-i mezbûrun sağiri merkûm için sulbî oğlumdur deyu ikrârına şehâdet-i şer‘iye eylediklerinde nesebi sâbit olub hissesi Şamak Mirzâ yedine bi’l-vesayete terk olundu.

37a/1 Muhallefât-i Kara Mehmed Bölükbaşı mate fi karye-i Biyem köy terek ve zevce-i Fâtîma Büke hurrîre fi evâil-i şehri Cemâziye’l-evvel sene sitte ve işrîn ve miete ve elf.

Beyne’l-ahâlî ve’l-Çerakise ma‘lûmu’l-hudud ve araba yoluyla kendi sâkin olduğu karyede vâki‘ bâğçe kıymet 1800 mihrü’z-zevce; Mirzâ Hân nâm Çerakise Kazak kıymet 8000 le-deyn-i Karabet zimmî; Bir bâb çatma hâne önünde sofasıyla ve alanında araziyle kıymet 4200 mihr-i zevce; Köhne büyük divan halı kıymet 500 mihr-i zevce; Köhne Beyaz keçe kıymet 30 zevceti; Cedîd derme ev keçesiyle levâzımıyla kıymet 240 le-deyn-i Karabet zimmî; ... adet 4 kıymet 20 el-zevceti; İki tuç sahan kıymet 60 Karabet; İki bâkır sahan kıymet 80 le-deyn-i Karabet; İki bâkır sahan kabâğıyla kıymet 80 le-deyn-i Mustafa Çelebi; Su testi kıymet 25 Karabet; İki meze tepsi kıymet 20 le-deyn-i Mustafa Çelebi; Bâkır kul ibrik kıymet 125 li-zevceti; Bosis? kıymet 5 li-zevce; Asma sığır kazanı kıymet 300 Karabet; Küçük kahve ibriği kıymet 40 li-zevceti; Sac ayak kıymet 11 li-zevceti; Nacak balta kıymet 10 li-zevceti; Gönün? at kıymet 1000 le-deyn-i Karabet; Ciran kaşka at

kıymet 1500 Karabet; Mısır hasır kıymet 80 el-resm; ... minder kıymet 100 le-deyn-i Mustafa Çelebi; Basma yorgan kıymet 100 Karabet; Sâyer çûka çakşır kıymet 400 le-deyn-i Karabet; Maili çûka zarflı samur kürk kıymet 3000 Karabet; Yeşil çûka dolama kıymet 500 le-deyn-i Karabet; İki kemer kuşak kıymet 10 Karabet; Cebir öküz kıymet 650 Karabet; Bir çift tabancalı tüfek kıymet 1200 le-deyn-i Karabet; Köhne seyf kıymet 100; Nükûd sim 456; Ve eşyâ-ı bey' a bahâsından sim 1090; Cem'an yekûn meblağ 40861.

İhrâcât mihrü'z-zecve Fâtîma müsebbete bi-şehâdeti İdris ve Mustafa 23000; Deyn-i Karabet zimmî bi-şehâdeti el-mezbûran 15000; Deyn-i Mustafa 1200; Resm-i 'âdi 39200; Deyn-i İdris 1000; Deyn-i El-Hac Osman ... 300; (+) 40585; Deyn-i Mustafa Çelebi ibn-i El-Hac Mahmud 500; Deyn-i Yahudi 70; (+) 41160 düyûn-i meblağ 41155

37a/2 Müteveffâ-i mezbûrun terekesi savb-ı şer' den tahrîr olundukta zevcesi Fâtîma Büke'nin mihr-i için vesair düyûn-i müteferrika için vefa itmeyup üç dört yüz akçe noksân olduğundan zevcesi mihrinden noksânını eda eyleyup usubeti için kismete mal bâki kalmadığı bu mevzûda kayd olundu.

Şuhûdü'l-hâl

Mehmed Efendi bin Bar Efendi, Abdulfettah bin Abdulvehhâb ve İdris fi Bâğçesarây, Abdulvehhâb ve Halil fi Bâğçesarây ve Kara Ali ve gayrihum mine'l-hâzır.

37b/1 Muhallefât-ı Hadice fi karye-i Tole mate ve tereket-i zevce Hasan Kethuda ve ibni Musa sağır ve erba' benat Gülüm Cân ve Meryem ve Fâtîma ve Havva ve'l-verâset-i münhasıra fihîmâ beynihim hurrîre fi evâhir-i Cemâziye'l-evvel sene sitte ve işrîn ve miete ve elf.

Karye-i Tola'da vâkî fevkanı ve tahtanı şark cânibinde evin mahzeniyle varanıyla ve ... kapusu ile ve önünde olan huvlunun mısfi kıymet 2500 li-hisse Musa el-sağır; Beyne'l-ahâlî ve'l-çirân ma'lûmu'l-hudûd bâğçe kıymet 4500 li-hisse Musa; Nehri Kacı'da karye-i Kalmatay'da vâkî' bir kıt'a bağ ve içinde eşcâr-i müsmire kıymet 1500; Yine Nehri Kacı de karye-i Kalmatay'da vâkî' bir tarafı Abdulaziz Çelebi ve bir tarafı Abdulgaffar Mülki bağ ve bir kıt'a tarla yeri kıymet 1500 Havva; Cedîd alaca kilim kıymet 100 li-hisse Gülüm Cân; Alaca basma döşek kıymet kıymet 100 li-hisse Havva; Def'a alaca basma döşek kıymet 90 li-hisse Gülüm Cân; Köhne alaca döşek li-hisse Fâtîma; Dört basma divar

yastık kıymet 125 li-hisse Gülüm Cân; Bir köhne çûka yastık kıymet 30 Gülüm Cân; Alaca acem basma yüz yastığı kıymet 30; Def'a alaca baş yastık kıymet 20 li-hisse Fâtîma; Kırmızı valinsa? kıymet 40 li-hisse Gülüm Cân; Köhne dimri döşek kıymet 40 li-hisse Fâtîma; Köhne alaca basma döşek kıymet 40 li-hisse Fâtîma; Köhne alaca minder kıymet 15 li-hisse Fâtîma; Cedîd basma yüz yastık kıymet 25 li-hisse Gülüm Cân; Köhne basma yastık kıymet 5 li-hisse Meryem; Kohne sokma minder kıymet 5 li-hisse Meryem; Beyaz keçeden olbâk kıymet 20 li-hisse Fâtîma; Diğer köhne yastık kıymet 10 Havva; Cedîd beyaz kece kıymet 40 Gülüm Cân; Köhne beyaz kece kıymet 20 li-hisse Gülüm Cân; Siyah kece kıymet 30 Havva; Def'a beyaz kece kıymet 60 li-hisse Meryem; Altı meze tebsi kıymet 80 li-vasiye Fâtîma; Su testi kıymet 20 li-hisse Fâtîma; Tuc sahan kıymet 40 Fâtîma; Bâkır kübte tâba kıymet 70 Fâtîma; Bâkır tencera kazan ma'a kabâk kıymet 70 li-Fâtîma Bâkır lenger sahan kıymet 60 li-Fâtîma; Demir Maşa kıymet 10 Meryem; Üç ağaç tabak kıymet 10 li-hisse Fâtîma; Kırmızı tâs canak kıymet 3 li-hisse Fatîma; Üç yeşil canak kıymet 5 li-hisse Meryem; Kızıl kuş kulâb kıymet 3 li-hisse Meryem; Hamur tekne kıymet 15 li-hisse Meryem; ... Küpe kıymet 10 Havva; Gülabdan kıymet 5 Havva; Un hunisi kıymet 10 li-hisse Meryem; Süt calkı kıymet 5 Havva; Bakla kıymet 20 li-hissel-zevce; Mum hunisi kıymet 20 li-hisse Meryem; Peşkir kıymet 20 li-hisse Meryem; Gurbal ve iki elek kıymet 20 li-hisse Meryem; Kuşaklı sebeti kıymet 2 li-hisse Meryem; ağaç sini kıymet 15 li-hisse Meryem; Def'a kuş kulâk kıymet 5 Havva; Küb? kıymet 15 Havva; Cedîd beyaz kece kıymet 60 li-hisse Meryem; Nefti kebe kıymet 100 li-hisse Meryem; Köhne yorgan kıymet 60 li-hisse Meryem; Maili orak kıymet 5 li-hisse Meryem; Üç arşûn sokma kıymet 20 Havva; İki cuvâl kıymet 20 li-hisse Meryem; İki keten tarağı kıymet 15 li-hisse Meryem; Kili sâba ile 10 li-hisse Meryem; Demir tarak kıymet 10 li-hisse Meryem; Üç hasır kıymet 3 li-hisse Meryem; Bir kapu ... kıymet 15 li-hisse Meryem; Kemikli nalın kıymet 10 li-hisse Meryem; Üç kardân kıymet 40 Küçük sini kıymet 15 li-hisse Fâtîma; Destâre kıymet 10 el-vasiye el-zevci; Leğen kıymet 40 Meryem; Fistan cidgân kürk kıymet 40 li-Meryem; Köhne boğası maili kaftan kıymet 30 li-hisse Havva; Çarşıkâr içli alaca mindallı yorgan kıymet 300 li-hisse Meryem; Cedîd perde kıymet 100 li-hisse Meryem; Bir yoğurt teli kıymet 35 li-hisse Meryem; Raht gümüş kuşak kıymet 1200 li-hisse Fâtîma.

38a Sarı atlas as kenarlı içi ala kıran kürk kıymet 1200 li-hisse Gülüm Cân; Bir çift çatma yastık kıymet 400 li-hisse Meryem; Çekme hitani ... kıymet 150 li-hisse Gülüm Cân; Yeşil şâl kıymet 120 li-resm; İşleme çünakkaş? yüz yastık kıymet 80 Fâtîma; Birincik

gömlek kıymet 150 Fâtîma; Alaca bohca kıymet 10 li-hisse Meryem; Tülbent çenber kıymet 100 Fâtîma; Sekiz arşûn keten kıymet 8 Fâtîma; Bir kutni kıymet 20 li-hisse Meryem; Hırdavat kürk parcaları kıymet 40 li-hisse Meryem; Katır sandûk kıymet 300 li-hisse Gülüm Cân; On sekiz gülab iblik kıymet 150 li-hisse Meryem; Mum cenber kıymet 200 li-Meryem; Şerbeti beyaz cenber kıymet 200 li-hisse Meryem; Basma don kıymet 50 li-Meryem; Döşek ğılaflı basma kıymet 150; Gül gün hare kaftân kıymet 500; Tülbent makreme kıymet 40 li-hisse Meryem; Maili kırmızı yün kıymet 80 li-resm; El hâre kaftan kıymet 600 li-resm; Kırmızı çûka karın içli gümüş düğme adet 6 kıymet 700; Üç buçuk arşın kıymet 30 li-deyn-i Musa; Bir sebet sandûk 40 li-resm; Kömlek kıymet 25 li-hisse Meryem; Çedîd çarşab adet 3 kıymet 150 li-vesiye Meryem; Yüz bezi adet 2 kıymet 12 li-vesiye Meryem; Çoyun kazan kıymet 200 li-hisse el-zevci; Kara çeber sığır kıymet 400; Göğër kaşka sığır kıymet 300 li-hisse Meryem On iki kuzulu koyun kıymet 940 li-hisse Gülüm Cân; İki kuzulu koyun kıymet 16 li-hisse el-zevci; Yedi kısır koyun kıymet 300 li-hisse el-zevci; On iki toklu kıymet 480 li-hisseti; Nakid akçe 1900; li-deyn-i acem kıymet 280; Zevci zimmetinde mihr-i mü'eccel semen 4800 li-hisse el-zevci; İki kovân kûrut kıymet 220 li-hisse Gülüm Cân; Meşin seccade adet 2 kıymet 20; Salcek keten kıymet 30 li-hisse Meryem; Kelamullah hediyesi kıymet 200 li-hisse Meryem; Ömer Gâzi zimmetinde sim 60 li-hisse Meryem; Osman zimmetinde sim 50 Meryem.

Cem'an yekûn meblağ 29193; Düyûn-i müteferrikatı; İhrâcât; Deyn-i Meryem 650; Deyn-i Fâtîma 650; Deyn-i Musa 600; Resmi âdi 720; (+) 2620; Deyn-i acem 250; Deyn-i basma 60; (+) 2930; Diğër deyn-i basma 70; (+) 3000; El-kısmete tashihü'l-baki mablağ 26193; Hisseti el-zevce meblağ 6500; Hisse-i Musa meblağ 6380; hisset-i Gülüm Cân meblağ 3190; Hisse-i Meryem meblağ 3190; Hisse-i Fâtîma meblağ 3190; Hisse-i Havva meblağ 3190.

38a/1 Oldur ki balâda masturü'l-esâmî olan emvalin Musa sabi ve Fâtîma sabiye hıfz ve ... kadir olmamağla savb-ı şer'den menkulen li-eb karındâşı olan Osman'a teslîm olunub ol dahi ba'de'l-kabûl ve'l-karz yine taraf-ı şer'den üzerine vasiyyi nasb olduğu kayd-şud.

Şuhûdü'l-hâl

Hibetulalh Efendi Abdullah Efendi, Murad ... ve Abdulaziz Çelebi fi mertebe kaldı? ve Hüseyin bin Sefer Ali ve gayrihum mine'l-hâzır.

38b/1 Muhallefât-ı Mehmed Çelebi fi karye-i Şeyh Efendi mate ve tereke usubeten nesebiyye Abdurrahman ve Salih ve Abdulcemil Çelebi ve'l-verâset-i münhasıra fihim hurriren fi evâhir-i Cemâziye'l-evvel sene sitte ve işrîn ve miete ve elf.

Beyne'l-Çerakise tecdîden tağniye yurt yeri dahilinde bir çatma hâne ve karşısında bir taş hâne taraf garbında yurt yerine muttasıl bir kıt'a bâğçe taş havlusıyla kıymet 8000; Kibleten Abdurrahim Ağa ve şimâlen yine Abdurrahim Ağa mülkine müntehîye ve şarken teki Hüseyin Dede mülküne müntehîye ve garben tarîk-ı amme müntehîye bu hudud ile mahdûd çâyır kıymet 3000 ihrac el-vasiyeti; Yurt yerinin taraf-ı şimâlinde vâki' bâğçe ve şarken tarîk tarafıma müntehîye ve garben Abdurrahman hoca mülkine müntehîye ve şimâlen ba'zen Abdurrahim Ağa ve ba'zen Abdulcemil Çelebi mülküne müntehîye kıymet 5000; Kıpleten Mehmed Ağa mülküne müntehîye ve sarken ba'zen Abdurrahim Ağa ve ba'zen Abdulcemil Çelebi mülküne müntehîye ve şimalen bağlara giden tarîk has ve garben zahid mevzen? Mülküne müstehiye bağçe kıymet 4000; Beyne'l-ahâlî ve'l-çirân Bulganak da vâki' bir kıt'a arazi kıymet 200; Çirân kunancin baydal semen 160; min nakıt sim kıymet 500 dey-i ...; Çidâr baydal kıymet 500; Dorı baydal kulanlı kıymet 500; Çal baydal alaşa kıymet 500 le-deyn-i Mehmet Ağa; Çiran baydal kıymet 500 le-deyn-i Mehmed; İki köhne çatma yastık kıymet 200; Eğer ma'a levazıma kıymet 80; Çoyun kazan kıymet 60 li-hisseti; Bir çift altun küpe kıymet 500; Bir tek mak'at kıymet 100; Bir mikdar hurda bâkır kıymet 300; Bir çift gümüş baş döşek kıymet 300; Tirkeş ma'a levazıma kıymet 240; seyf kıymet 120.

Cem'an yekûn meblağ 28160; Düyûn-i müteferrika; İhrâcât; Deyn-i Hasan Çelebi 660; Deyn-i Mehmed Ağa 600; techîz ve tekfîn 350; (+)1710; Resm-i 'âdi 700; Gassâliye 200; (+) 2610; 100; meblağ 2710; ve'l-bâkiyü'l-kismete meblağ 25310; ... meblağ 8426; İhrâcât; Yevm-i mevtime haraç 1000; Cenaze üzerine mindallı 180; Bal yağ acma 100; (+)1280; Kelam için 1200; (+)2480; Ve'l-bâkiyü'l ... meblağ 5956.

38b/2 Oldur ki bundan akdem Nehr-i Kaçı'da Şeyh Efendi karyesi sükkânından vefât iden Mehmed Çelebi'nin usubeten nesebiyyeden olan Abdurrahim Ağa mahfil-i kazâda bi-nefsihi hazır iken mahzarında İsmetullah Çelebi bin Abdurrahim Çelebi ve Burhan Çelebi bin Mehmed Efendi şu gûne şehâdet-i ... şer'îye eylediler ki müteveffâ-i mezbur kendisi hâl-i hayatında ve kemal-i aklı sıhhatinden bi-lisane şöyle ayân beyân eyledi ki eğer ben dâr-i fenadan dâr-ı bakâyâ bi-emrillah rihlet eyleyesim olan malımın

cem'isinin sülüsü vasiyet olsun deyub o hal üzere bi-emrillah dâr-ı fenadan dâr-ı bakaya rihlet eylediğinden sonra şehâdetleri hın-ı kabûlde vâki' olub masturul esâmî olan emvâl usubeten nesebiyyeden Abdurrahim Ağanın yedinde olmağın her birini beyne'l-müslimîn takvîm olunduktan sonra ba'de'l-hesâb sülüs mal Abdurrahim Ağanın yedinden ahz savb-ı şer' den ahz olunub fukaraya tevzi' ve tasadduk olunduktan sonra yedine bu surete def' ve i'tâ olundu

Şuhûdü'l-hâl

Abdulmumin Efendi ve Hitabullah Efendi Alahim ve Salih Efendi ve Kul Mehmed Çelebi, Hüsam Çelebi ve Abbâs Efendi ve Salih Mirzâ.

39a/1 Muhallefât-ı Murad Şâh mate ve tereket-i zevceti Havva ve ibneti Kutlu Hân ve sitte benin inayet-i Şâh ve Seyyid Ahmed ve Muhiddin ve Muharrem ve Ahmed ve Yunus ve'l-verâseti münhasıra fihim hurrire fî nısf-ı Cemâziye'l-evvel sene sitte ve işrîn ve miete ve elf.

Cavdâr adet 32 kıymet 720 şinik; Arpa adet 15 kıymet 240 şinik; Buğday adet 6 kıymet 125 şinik; Kurs üzerinde merzu' cavdâr adet 6 kıymet 240 şinik ek-zevceti; Kaldırımda merzu' cavdâr kıymet 400 şinik Seyyid Abdullah; Ev kurbunda merzu' kıymet 40; Köhne nefti kebe kıymet 40 Seyyid Ahmed; İki beyaz keçe kıymet 70 el-zevceti; Yan maka'tı kıymet 60 el-zevceti; Basma yastık kıymet 30; Köhne yastık kıymet 10; Köhne basma yorgan kıymet 60 el-zevceti; Köhne perde yorgan kıymet 30 Seyyid Ahmed; Basma döşek kıymet 60 el-zevceti; Köhne çatma yastık kıymet 10; İki olbâk yastık kıymet 20; Bir çatma ve bir basma yastık kıymet 35 Seyyid Ahmed; Köhne iki minder kıymet 70 Seyyid Ahmed; Dört fuyân teri kıymet 25 el-zevceti; Yağ kıyye 2 kıymet 30; Küçük sandık kıymet 5; Mikras kıymet 20 el-zevceti; Atik kelâmullah kıymet 40...; Üç fincân kıymet 3; Kılıç kıymet 40 Seyyid Ahmed; Şişe tebsi kıymet 2; Kutı şişe kuna kıymet 5; Terazeye kıymet 5; Beyaz teri kıymet 2; Şam'dân kıymet 5; Çengel kıymet 5 el-zevce; Tabak kıymet 3; Küb kıymet 5; Köhne Şam'dân kıymet 5; Kilit kıymet 5; Ustura kıymet 2; Köhne halı kıymet 20; Bakır sini kıymet 35 el-zevce; Tekne kıymet 20 el-zevce; Büyük sac ayak kıymet 40 el-zevceti; Hune kıymet 20; Küçük tekne kıymet 15 Seyyid Ahmed; Demir tarak kıymet 15 el-zevceti; Leğen kıymet 220 Muhiddin; Kazan meblağ 1 direm 300 kıymet 140 el-zevce; Küçük sac ayak kıymet 15 el-resm; İki leğen kıymet 40; Üç burğî kıymet 40 el-resm; Aşkı kıymet 11; Üç orak kıymet 15; Meşe pare sim 5 kıymet 5; Bâkır ibrik kıymet 100 Seyyid

Ahmed; Küçük sini kıymet 120; el-zevceti; Ayaklı sahan kıymet 100 el-zevceti; El tâbası kıymet 30 el-zevceti; Kefgir kıymet 25; Hamam testi kıymet 30 el-zevce; Def'a kilit kıymet 5; Büyük sapan demiri ma'a kılıç kıymet 120 Seyyid Ahmed; Kazma balta kıymet 30; Çâba kıymet 5; İki talacık? kıymet 8 Seyyid Ahmed; Ok kıymet 25 el-zevce; Köhne kazma kıymet 11; Botaviç? kıymet 10; Keser kıymet 10; Satır kıymet 5 Seyyid Ahmed; İki balta kıymet 40 el-resm; Feraş kıymet 5; Çalğı kıymet 25; Bıçkı kıymet 2; Büyük çoyun kazan kıymet 200 el-resm; Küçük çoyun kazan kıymet 130 el-resm; Eğer ma'a levazıma kıymet 60; Çedîd kamış kıymet 30 el-resm; İki kamış kıymet 20 ed-deyn-i; Medine kıymet 15 el-resm; Deri kürk kıymet 40; Ağ kıymet 15; Çelik kıymet 5 el-zevce; Küpe kıymet 40 el-zevce; ... mıçkı kıymet 25 el-zevce; İki varil kıymet 15 el-zevce; Def'a varil kıymet 15 el-zevce; Büyük mıçkı kıymet 30 el-zevce; Ot mıçkı kıymet 25 el-zevce; Şinik kıymet 10; Buğday mıçkısı kıymet 40 el-zevce; Def'a bir mıçkı kıymet 20 Seyyid Ahmed; Ot? teri kıymet 20; Tâtma kıymet 40 el-zevce; Murad oğlulları kıymet 60 elzevce; Valide kıymet 55; Yün ve miye adet 54 kıymet 100 el-resm; Hâlât kıymet 1200 el-zevce.

39b Cebir sığır buzâğıyla kıymet 400; Cebir kunancin kıymet 150 el-zevce; Göğer öküz kıymet 500 Ahmed; Bir çift araba kıymet 60 Ahmed; Araba arşın kıymet 35; Köhne kübçek adet 8 kıymet 30 Ahmed; Göçer ağaç kıymet 15 el-zevceti; Sapan ağaçları kıymet 30; Macâr arşın ma'a levazim kıymet 30; Büyük sapan ağacı kıymet 30; Küçük falacık ağacı kıymet 10; Çatmalar semen 100; Sâyır ağacı semen ve nısfı 55; Koyun 50 adet 50 kıymet 1350 el-zevce; Saman kıymet 200; Üç kovan kıymet 200 el-resm; Kışla dağı arazi kıymet 2000; Kır üzerinde yer kıymet 600 el-zevce; Kaldırma yeri sebet kıymet 1000; Bağ Ardundağı tarla yeri kıymet 1200; Muhiddin için ta'yîn yer ma'a yol Ahmed kıymet 2000; Anun biri yanında yer ma'a oda yeri ve yol iki o çatma ve hayatıyla ve kat kapsuyla Muhiddin ve Muharrem yurt yeri müstemel havlusuyla kıymet 10000; Uskûlı akçesi kıymet 100 el-zevce; Kile kıymet 10; Tekne kıymet 5; İki tahta kıymet 5; Çökme ... kıymet 15; Basma minder kıymet 20; Yastık kıymet 10; Büyük nacak? kıymet 40; Keten ağacı kıymet 20; Kilid kıymet 30; Def'a kilid kıymet 20.

Cem'an yekûn meblağ 28022; İhrâcât vasiyet 1800; Resm-i Kadı 940; Düyûn-i müteferrika 9990; Vasiyet-i kelimullah 600; Deyn-i kutlu 13330; Deyn-i Ahmed 1100 (+) 14430; 125 (+) 14555.

39b/1 Muhallefât-ı Hân Büke el-medu‘vet-i mubarek Sultân Tereket-i usubete nesebiyye Arslân Gâzi Mirzâ ve Hacı Gâzi Mirzâ ve Mustafa Mirzâ ve Veli Şâh Mirzâ bint-i Şâh Mirzâ ve Mehmed Mirzâ ve Sefer Gâzi Mirzâ ve Pir Mehmed Mirzâ ve’l-verâset-i münhasıra fihim şehri fi Muharremü’l-Harâm sene sitte ve işrîn ve miete ve elf.

Büyük ornaklı mumi çarşkar yorgan kıymet 400; Nuhudi ibri? Çarşkar yorgan kıymet 500; Yulak mor mindallı küçük yorgan kıymet 300; Çarşkarı çarşabı ile mor mindallı yorgan kıymet 350; Çarşkar çarşabı ile perde basma yorgan kıymet 400; İstanbul basması büyük yayma kıymet 500; Kırmızı bâğma astarlı orta boy basma yayma kıymet 300; Bir zarfı yulak acem basması büyük yayma kıymet 400; Maili astarlı Musta‘mel basma yayma kıymet 120; İstanbul basması çarşab kıymet 160; Def‘a İstanbul basması çarşab kıymet 120; Alaca dokuma keten çarşab kıymet 80; Yelken bez yayma kıymet 60; Köhne kırmızı ihrâm kenarı boyalı kıymet 150; Köhne kırmızı ihrâm kıymet 60; Maili astarlı basma perde kıymet 50; Köhne basma kara perdesi kıymet 55; Behun? içli baş yasduğı kıymet 80.

40a Sarı renk yulak mindallı baş yastığı kıymet 120; Kırmızı yulak baş yasduğı kıymet 100; Meski üzerinde kırmızı beyazlı basma döşek içli deve yünü kıymet 400; Beyaz üzerine kırmızı büyük nakışlı basma döşek kıymet 500; Beyaz üzerine siyah nakışlı deve yünü içli döşek kıymet 40; Kırmızı üzerine beyaz nakışlı deve yünü içli döşek kıymet 350; Beyaz üzerine morlu kırmızı nakışlı yanma astarlı döşek kıymet 300; Yün içli mor acem baş yasduğı kıymet 50; Olbâk baş yasduğı kıymet 30; Köhne dimri yastık kıymet 400; Bir çift dolama çatma yastık kıymet 600; Def‘a bir çift köhne çatma yastık kıymet 400; Köhne seraser yastık kıymet 620; Köhne çatma yastık kıymet 100; Morlu çûka yastık semen 2 kıymet 200; Def‘a köhne çûka yastık semen 5 kıymet 40; Kapu perdesi kıymet 100; Nakışlı kapu perdesi kıymet 200; Köhne kapu perdesi kıymet 30; Def‘a nakışlı meşin zarflı kapu perdesi kıymet 200; Küçük boy aba nakışlı kapu perdesi kıymet 120; Köhne olupâk kıymet 10; Didekden bozma ve kadifeden dıvar zarı kıymet 1500; Basma dıvar zarı kıymet 1000; Küçük boy iki içmâba mumlu duvâr zarı kıymet 600; Beyaz yan minder semen 2 kıymet 300; Müsta‘mel makat adet 2 ve bir köhne kıymet 200; Nakışlı yeşil çûka seccâde kıymet 600; Musta‘mel halı kıymet 400; Köhne halı kıymet 300; Köhne yân halı kıymet 100; Maili köhne yân kebesi ve köhne delina? kıymet 150; Def‘a köhne kebe maili kıymet 60; Nefti yân kebesi kıymet 20; Keçe sim 3 kıymet 20; Köhne yâşmak kıymet 20; Beyaz keçe ve köhne makad karedir kıymet 80; Kemikli kürsi kıymet 120; Sâde kürsi sim

2 kıymet 120; Köhne kürsi kıymet 30; Kemikli duhan hunisi kıymet 50; Sarılı huni kıymet 40; Küçük demur sandık kıymet 250; İçinde mahrec hurda mercân kıymet 100; Sırma tesbih nişanesi kıymet 100; İnelik adeet 4 oymak adet 2 kıymet 50; Sarı teneke sandık ma'a kilid kıymet 350; Alaca kuti adet 8 kıymet 100; Kese parçası semen 2 ve atlas parçası 3 kıymet 200; Küçük sebet sanduk kilit kıymet 100; İçinde mahrec beyaz dülbent sırmalı tepelik kıymet 400; Başı gülabtanlı kulak makremesi kıymet 200; İri bohça kıymet 50; Gri bohça kıymet 30; Mindallı bohça kıymet 25; Daçma? parçası kıymet 20; Köhne makreme çatğı semen 5 kıymet 100; Yüz bezi semen 2 kıymet 60; Diz bezi semen 2 kıymet 120; Köhne bohça kıymet 15; Alaca kuti ve sarmalık ve sarı düğme kıymet 50; Küçük katır sandık ma'a kilid kıymet 200; İçinde mahrec kuti semen 4 kıymet 10; Siyah bıç kalâbdânlı semen 2 sade 1 kıymet 250; Kalapdan şerbet kıymet 150; İblik kata'a semen 2 kıymet 40; Yeşil çûka parçası kıymet 40; Basma bohça sağır kıymet 5; Diba bohçacık kıymet 100.

40b Hitanı bohçaçık kıymet 50; Basma câmdançık kıymet 15; Keten parçası kıymet 20; Göderi kese kıymet 120; Ürenk parçası semen 12 kıymet 120; Kocu araba kıymet 2500; Nefti çûka zerdavâ içli kürk gümüş düğme semen 13 kıymet 2000; On iki inci düğmeli mor çûka zarflı as kürk kıymet 10000; Havlu fındık? kalıbtân başlı büyük makreme bohçasıyla kıymet 2000; Havlu makreme bohçasıyla semen 2 kıymet 200; Bohçasıyla iki kilim kıymet 300; Beşgir kıymet 60; Edâliya? peştemal kıymet 50; Basma bohça kıymet 40; İşleme torba semen 3 kıymet 60; Yeşil çûka zarflı zerdava kürk bohçasıyla düğme yıldızlı semen 14 kıymet 6000; Mindallı zabûn makremesiyle kıymet 125; acem basması yolâk çarşab kıymet 150; Çâmdân ve sebet sandûk kıymet 300; Orta boy katır sandûk ma'a kilit kıymet 300; Dokuma makreme semen 1 kıymet 800; Dokuma ve yüz bezi semen 7 kıymet 800; Mindallı bohça kıymet 80; Yeşil mindallı bohça kıymet 40; Dimyat makremesi semen 2 kıymet 160; Sırmalı mest kıymet 800; Hamam gömlek levazımıyla ve bohçasıyla kıymet 600; Gömlek semen 5 kıymet 600; Köhne gömlek ve zıbın semen 2 kıymet 300; Basma beyaz bohça kıymet 50; Çarşab acem basması kırmızılı kıymet 200; İşlemeli Bohça semen 2 kıymet 200; Katır sandık ma'a kilit kıymet 300; Göderi torba semen 4 kıymet 100; Nakışlı torba semen 4 kıymet 100; Gümüş düğme kuti semen 1 kıymet 220; Al kenarlı yeşil bohça kıymet 20; Katır sandık ma'a kilit kıymet 250; Mum çarşkar kıymet 300; Balân kabı? çarşkar hasır kıymet 300; Al ve nakışlı mindallı bohça kıymet 50; Havlı makreme bohçasıyla semen 2 kıymet 150; Maili nakışlı basma bohça ve makreme ve bir bohça kıymet 100; Küçük katır sandık kıymet 150; Altun başlı

kuşak kıymet 4000; Piruze hatem kıymet 1200; Yakut mâ taşlı Altun hatem kıymet 800; Semeni Altun hatem kıymet 600 Hasım; Altunlu küçük ... kıymet 800; Altun dükme adet 11 miskal 47 kıymet 12000; Def'a altun dükme adet 11 miskal 45 kıymet 11250; Sarı kehribar düğme 8 ve siyah kehribar düğme 5 meblağ 600 kıymet 600; Sarma düğme semen 14 kıymet 700; Büyük nakışlı cedîd bohça kıymet 700; Sarı çûka zarflı siyah samur kürk kıymet 30000; Mercan tesbîh semen 2 kıymet 2000; Kapu perdesi semen 2 kıymet 400; Kilim ve kece ve basma perde kıymet 200; Yan halısı kıymet 100; Basma minder semen 2 kıymet 80; Alaça peşgir kıymet 80; Köhne dimri yorgan kıymet 60 Köhne perde kıymet 20; Bir çift dolma salvalı? Yastık kıymet 600; Çûka yastık kıymet 150; Çuka küçük yastık kıymet 60; Basma yastık kıymet 40; Alaca basma yastık kıymet 25; acem basması yorgan kıymet 300.

41a Kırmızı alaca atlas yorgan kıymet 500; acem perdesi yorgan kıymet 400; Def'a acem perdesi yorgan kıymet 400; Odada halı kıymet 400; Büyük basma yayma kıymet 500; Türkmen kılıcı kıymet 200; Damgalı? huni kıymet 80; Def'a yayma kıymet 300; Kırmızı perde semen 2 kıymet 350; Kabu perdesi kıymet 150; Basma döşek semen 2 kıymet 500; Olbâk semen 2 kıymet 300; Köhne seccade kıymet 100; Çuka yaşmâk kıymet 200; Laleçik nısf bahâsı kıymet 10000 ... ; Mürgizarın nısf bahâsı kıymet 10000; Vafi dârin nısf bahâsı kıymet 12500; Ceşmi nazın? nısf bahâsı kıymet 12500; Ceşmi Rûşen nâm câriye kıymet 22500; Kalmuk cobân kıymet 6000; Bulanakda katre nâm çâriye kıymet 16000; Koyun ana baş ve tokli adet 200 kıymet 24000; Karye-i Çabâğıda vâki' arâzili mezr'a karâltılı ve biri mai ile dur kıymet 6000; Çıran alâşa kıymet 800; Çıran baydal kıymet 400; Sarı Karmanda koyun kışlası kıymet 20000; Ambarda buğday kile 15 kıymet 1200; Darı kile 10 kıymet 600; Değirmende zahir kile kıymet 480; Çoyun semen 2 kıymet 300; Çobân yedinde çoyun semen 2 kıymet 400; Aşhânedede çoyun kıymet 200; Misrı tuğralı altun ve zolata-i cedîd hesab-ı sim 68300; Ağaç çekmece kıymet 150; İçinde mahreç göderi kese kıymet 25; Kabar? şiş semen 3 kıymet 150; Barca bal mumı kıymet 10; Ağaç kuti semen 4 kıymet 5; Küçük boy sebet sandık kilit kıymet 120; İçinde mahreç siyah sof kıymet 100; Sırma düğme semen 14 kıymet 700 Kırmızı çuka râhcebin? ve bohça kıymet 150; Sekârî? beyaz top semen 1 kıymet 100; Dimyat makremesi semen 3 kıymet 150; Kirbastaan kese semen 2 kıymet 10; Sarlı? kuti kıymet 10; Kırmızı banma kese kıymet 3; Dülbent makreme kıymet 60; Melez barcası semen 2 kıymet 8; Mindallı ve atlas küçük boy bohça semen 4 kıymet 120; Basma camdân kıymet 20; Barca boğası semen 2 kıymet 15;

Köhne sebet sandûk kıymet 30; İçinde mahreç acem basması bohça kıymet 80; Hatem bohça kıymet 100; Sarılı kutı kıymet 15; Ağaç kutı semen 3 kıymet 15; Def'a sarılı kutı semen 5 kıymet 25; Damgalı huniçik kıymet 30; Oyma ağaç kutı kıymet 25; Def'a boyalı kabâk kutusu kıymet 30; Şimşir kutı semen 2 kıymet 6; Kübur ve kilim kıymet 50; Çekmece divitlik kıymet 40; Atlas nakışlı çamdan kıymet 100; Makras kıymet 65; Sade ağaç çekmece kıymet 40; keten makremeçik kıymet 30; Nakit meblağ 266; Damgalı kutı kıymet 30; Beyaz bal mumı kutusuyla kıymet 5; Kese kıymet 10; Dimri döşek kıymet 200; Maskı kırmızı ve beyazlı cedîd döşek kıymet 400; Köhne basma döşek kıymet 120; Köhne minder kıymet 60; Yolak İstanbul basma cedîd döşek kıymet 300; Minder olbâk kıymet 50; Yeşil astralı basma döşek kıymet 100; Köhne maili astarlı döşek kıymet 100; Büyük basma yayma kıymet 500; Kırmızı yayma astarlı basma yayma yorgan kıymet 500.

41b El santrancı? mindallı yorgan çarşık çarşablı kıymet 600; Köhne mindallı çarşab yorgan kıymet 150; Göbekli iri çuval kaşeli astarlı yorgan kıymet 300; Kırmızı nakışlı mum çarşık çarşablı yorgan kıymet 600; Kırmızı beyaz gül cicekli mum yorgan kıymet 400; Sarı şatranç mindallı yorgan kıymet 600; İniş iri çarşık çarşablı yorgan kıymet 700; Zeytuni alaca mindallı yorgan çarşık çarşablı kıymet 400; Yolâk? ... mindallı yorgan kıymet 500; Basma yayma köhne kıymet 300; Kırmızı surunci basma döşek kıymet 500; Surunci mindercik? Kıymet 100; Yırtıklı büyük basma kıymet 400; Mor ve beyaz ve kırmızı çiçekli baş yastık semen 3 kıymet 400; Bolak baş yastığı kıymet 150; Yeşilli yolak basma semen baş yastığı kıymet 200; acem basma baş yastığı kıymet 150; Def'a baş yastığı acem kıymet 130; Kırmızı acem basması baş yastığı 3 kıymet 150; Çicekli Sarı acem yastığı kıymet 150 Mindallı baş yastığı semen 3 kıymet 100; Def'a baş yastığı semen 3 kıymet 300; Kırmızı çiçekli maili astarlı basma yayma kıymet 150; Dolma çatma yastık salur nakışlı semen 3 kıymet 600; Basma yüz yastığı kıymet 20; Köhne kadife yastık kıymet 120; Çatmadan olbâk kıymet 40; Basma yüz yastığı kıymet 20; Köhne kadife yastık kıymet 120; Çatmadan olbâk kıymet 40; Minder olbâk semen 2 kıymet 30; Orta maskar köhne kıymet 300; Yan makad semen 2 kıymet 600; Köhne nefalı yan kebesi kıymet 125; Üzun beyaz yayma olbâğı kıymet 150; Kırmızı acem kecesi kıymet 25; Büyük cedîd halı kıymet 2000; Basma büyük bohca kıymet 50; Basma zâr kıymet 50; acem kecesi seccade kıymet 200; Kalem-i kilim semen 2 kıymet 250; Türkmen yan kilim semen 2 kıymet 400; Def'a kilim kıymet 80; Basma kare perdesi kıymet 40; Alaca meşim kıymet 50; Kırmızı ihram kıymet 800; Mukaddem başlı kırmızı sarıklı kıymet 800; acem basması büyük perde

kıymet 200; Maili mısırlı kırmızı kenarlı kuşak kıymet 500; Beyaz şatranç kıymet 100; Basma acem perdesi kıymet 100; Maili valina? Kıymet 250; Maili astarlı kırmızı çuka yayma kıymet 1000; Kırmızı kadife ve hil'at duvar zarı kıymet 1500; ... köhne diva zarı kıymet 500; Beyaz dimyat makremesi? kıymet 50; Kırmızı çuka fucı ortası bolı adet 4 kıymet 6000; Düğme yıldızlı 36; İri küçük boy yorgan kıymet 250; Mindallı küçük boy yorgan kıymet 250; Ve acem basması çarşab kıymet 120; Sebet sandûk kıymet 80; Def'a sandûk kıymet 80; Havlu makreme semen 4 kıymet 1000; Nakışlı eski bohça kıymet 50; Maili olbâk kıymet 80; Basma yastık semen 2 kıymet 80; Basma yorgan kıymet 150; Yeşil küçük yastık kıymet 20; Köhne yayma kıymet 60; Halı kıymet 600; Basma minder kıymet 10; Kece semen 5 kıymet 300.

42a Hamam leğeni meblağ 400 kıymet 400; Baklava sini meblağ 9 direm 100 kıymet 390; Suvatlı küçük sini meblağ 1 direm 100 kıymet 325; Sahan adet 5 meblağ 4 kıymet 400; Tencere kabâğıyla meblağ 3; kıymet 350; Yumurta tâbası kıymet 100; Küçük asma kazan direm 500 kıymet 100; Bâkır sini meblağ 4 direm 100 kıymet 500; Bâkır büyük leğen meblağ 8 kıymet 640; Abdest leğeni meblağ direm 300 kıymet 475; Büyük kapâk meblağ 2 direm 100 kıymet 180; İbrik meblağ 1 direm 100 kıymet 100; Def'a ibrik kıymet 160; Büyük kahve ibriği meblağ 1; kıymet 180; Kabâksız tencere meblağ 3 direm 300 kıymet 300; Orta boy abdest leğeni meblağ 1; kıymet 120; Küçük leğen direm 500 kıymet 120; Kübte tâbası meblağ 1 direm 50 kıymet 120; Köhne bâkır kıt'a 7 meblağ 22 kıymet 150; Tâba kıymet 100; Küçük asma kazancık kapağıyla kıymet 100; Lengeri kıymet 100; ... küçük lenger ... meblağ 2 semen 7 kıymet 210; Hamam testi kıymet 100; Kapaklı hoş ab testi kıymet 80; Küçük Kapaklı testi kıymet 60; Kabâksız hoş ab testi kıymet 60; Bâkır kahve tabağı kıymet 110; Küçük boy kahve tabağı kıymet 80; Cam kahve tabağı kıymet 20; Köhne Cam testi kıymet 30; Havan ma'a sab kıymet 80; Bez şam'dan kıymet 100; Bez küçük şam'dan kıymet 40; Küçükibrik kıymet 60; Def'a ibrik kıymet 40; Köhne kahve ibriği kıymet 40; Küçük kahve ibiriği semen 2 kıymet 65; Buhurdan kıymet 20; Küçük tencerecik semen 2 kıymet 80; Küçük boy iki sahan ve bir kabâk kıymet 120; Yine küçük tencere kıymet 50; Yedi kıt'a kabâk kıymet 45; Küçük sahan 40 ve kabâk 8 kıymet 360; Küçük el tâbası kıymet 60; Küçük kübte tâbası kıymet 30; Köhne hamam testi kıymet 55; Küçük sahan kıymet 30; Bir nalbiki ve bir küçük kabâk kıymet 25; Def'a bâkır güğüm kıymet 325; Küçük güğüm kıymet 120; Kahve ibriği kıymet 100; Def'a kahve ibriği kıymet 60; Suvatlı kahve ibiriği kıymet 40; handde ki küçük kahve ibriği kıymet 40;

Çapçak semen 14 ve küb semen 11 kıymet 1000; Nehr-i Bulganak'da cedîd arazi müşerâtı kıymet 6000.

Cem'an yekûn meblağ 381260; Deyn-i bi-vech-i tahmin meblağ 26000; Resm-i kısmet meblağ 9200; Bedel-i harc için samur kürk bahâsı meblağ 30000; Yevm-ü mevbinden senesi tamâmına diğêr vasiyet-i müsebbete? meblağ 27250; Baha-i müdebbiran meblağ 45000.

42b/1 Muhallefât-ı El-Hac İbrahim mate ve tereke zevcetü'l-mü'mine usubeten nesebiyye Osman Pâşa ve Hasan Pâşa ve Ahmed Pâşa ve Salih Pâşa ve İbrahim Pâşa ve Mehmed Pâşa ve Hüseyin Pâşa el-sabi Abdullatif ve Mustafa ve'l-verâset-i münhasırati aleyhim vukû'yü't-tahrîr fi evâil-i şehri Receb sene 1126.

Hoş ab testi kıymet 60; Büyük kahve ibriği kıymet 60; Küçük kahve ibriği kıymet 25; Bâkır fener kıymet 70; ... adet 5 kıymet 70; Hoş ab testi kıymet 30; İki sahan kıymet 60; Dört sahan meblağ 2 kıymet 200; İki büyük sahan meblağ 2 kıymet 250; bir lenger kıymet 100; Büyük gön? meblağ 3 kıymet 240; Büyük kübte tavası kıymet 80; ayaklı testi kıymet 20; Bâkır saplı ayak ma'a küçük testi kıymet 30; Def'a saplı ayak kıymet 25; Küçük kübte tâba ma'a testi kıymet 40; kazan ma'a kabâk meblağ 2 kıymet 250; Şam'dân kıymet 10 Küçük tencere ma'a kabâk kıymet 100; El tâbası kıymet 100; Köhne el kûba tâs kıymet 10; Def'a küçük tâba kıymet 40; Küçük tabâk kıymet 5; Kazan ma'a kabâk kıymet 100; Tencere ma'a kabâk meblağ 1 kıymet 150; Leğen ibrik adet 1 kıymet 200; Bakır sini meblağ 1 kıymet 160; Kazan kabâğı kıymet 30; Hurda demir kıymet 10; Küçük terazi ma'a dirhem 1 kıymet 75; Akçe tahtası kıymet 5; Küçük şeb tahta? kıymet 15; Küçük kürk kıymet 120; Köhne kürk kıymet 30; Köhne beden kürk kıymet 150; Def'a köhne kürk 150; Alaca minder kıymet 10; Köhne ihram kıymet 5; Ala kilim adet 2 kıymet 100; Yan kebesi kıymet 100; Basma yorgan kıymet 150 zevce; Köhne yorgan kıymet 40; Bir çift tabânca kıymet 125; Kılıc kıymet 200; Kantâr kıymet 30; Boğâsı kapama kıymet 150; Beden kürk kıymet 50; Çâyû kıymet 5; Kâmcı kıymet 5; Kırmızı kûşâk kıymet 20; Köhne çahşir kıymet 60; Cüzdân kıymet 30; Üc arşın basma kıymet 30; Bir mikdar bez kıymet 50; Köhne çahşir kıymet 5; Yarım top bez kıymet 50; Hamûr bezi kıymet 20; Tesbîh kıymet 5; Bir kıt'a basma kıymet 8; Bir leğen? kıymet 25; Bir yây kıymet 60; İki tesbîh kıymet 8; Halı seccade kıymet 50; Sarık ma'a kâvuk kıymet 50; Bucâk kıymet 5; Yüz bezi kıymet 10; Köhne kâlbâk kıymet 15; Üç yastık kıymet 30; Dört yastık kıymet 120; Köhne kapama

ve zibîn kıymet 20; Taliki kıymet 50; Köhne minder kıymet 5; Köhne zibîn kıymet 10; Köhne döşek ma'a yastık kıymet 30; Deymir döşek kıymet 25; Cedid bâbuc kıymet 30.

43a İki beyaz zibîn kıymet 50; Melez don kıymet 25; İki sarık kıymet 100; Def'a sarık kıymet 160; Gömlek kıymet 50; İki don kıymet 40; İki gülabdân kıymet 10; Demir arşın kıymet 10; Nacak balta kıymet 10; 'Aba kalbâk kıymet 10; Siyah tahta sandık kıymet 100; Halı kıymet 200; Sarı kebe kıymet 50; Alaca minder kıymet 5; İki minder kıymet 10; İki keçe iki hasır kıymet 50; Bir mikdar birinç kıymet 70; Bir mikdar bal mumi kıymet 10; Kilit kıymet 5; Havân kıymet 50; Biberlik kıymet 5; Köhne ocak yaşmâğı kıymet 25; Caydan kazan kıymet 100; Kahve tabağı kıymet 30; Demir maşa ve kürek kıymet 15; Nükûd-i zimmet-i İbrahim meblağ 14500; Berha yahûdi zimmetinde meblağ 6400; Mustafa Paşa zimmetinde meblağ 2400; Bir mikdar odun kıymet 500 Zevce; Bir gırâmı ibşir adet 10 kıymet 1200; İki fuci kıymet 100; Koca? testi kıymet 20; İki nalbiki kıymet 40; Bir ğâci? kıymet 80; Çapçak adet 13 kıymet 300; Bal mumi kıymet 90; Huni kıymet 30; İki tekne kıymet 30; Köhne mısır hasırı kıymet 30; Köhne kebe kıymet 20; Dört cuvâl kıymet 60; Huni kıymet 15; Köhne cizme kıymet 30; Tekne kıymet 10; Basma yorgan kıymet 50; Şâlvâr kıymet 50; ... ma'a kuti kıymet 15; Tekne kıymet 15 zevciye; Çâbcâk kıymet 40; Bir secim bir ... kıymet 30; Bir kıt'a un kıymet 40; Demir şiş kıymet 5; Küçük kantâr kıymet 3; Üç yastık bir minder kıymet 100; Kubayla yağ kıymet 100 zevceyi; Sekiz kâşık kıymet 5; Bâkır tabâk kıymet 25; Sac ayak kıymet 10; Bir mikdar bal kıymet 60 zevcen; İki ustura kıymet 10; Kilit kıymet 10; Dükkân kilidi kıymet 100; Kilit kıymet 10; Köhne yağmurluk kıymet 50; Sarık kıymet 100; Yedi adet tebsi kıymet 100; İki kilit kıymet 30 zevcen; Büyük sac ayak kıymet 20; Köhne leğen kıymet 40; Kahve ibriği kıymet 25; Bir tebsi kıymet 15; Çobâr dana kıymet 150; Leğen ma'a ibrik kıymet 200; Küçük bâkır sini kıymet 100; Kefgir kıymet 10; Küçük ... kıymet 10; El tâbası kıymet 70; Bir tebsi kıymet 15; Üç sac ayak kıymet 20; Mum huni Şam'dân kıymet 20; İki basma yorgan kıymet 250; Sarı kebe kıymet 150; Cûka kıymet 600; sonradan zuhur ider; Sâat kıymet 350.

Cem'an yekûn meblağ 40540; İhrâcât; Mihr-i mü'eccel meblağ 4800; Resm-i kısmet meblağ 1010; El-bâki meblağ 34730; vasiyeti müsbete bi's-sülûs meblağ 11576; El-Bâkiyü'l-verese meblağ 23154; Hissetü'l-zevce meblağ 5788; El-bâkiyü'l-hibe meblağ 17366; Masraf ve nükûd budur; li-eclis-sülûs 4693; tehviz ve tekfin 2600; Resm-i kısmet

1010 (+) 8303; Mihr-i mü'eccel 1800; Hisse-i zevceti 4505; Hisse-i sağirin 3858 (+) 18466. Her birine bin dokuz yüz yirmi dokuzar akçe isabet eylemiştir.

43b/1 Muhallefât-ı Şabân Ağa hurrire fi'l-yevmü's-salis işrîn Ramâzan sene 1126

Cedîd zolatadan esedi adet 21 bi-hesab-ı sim 2100; Nakit sim 200; Frenklî yıldız altuni adet 6 kıymet 1800; Tuğralı Altun adet 9 kıymet 15340; Beyaz ... kıymet 60; ibek kenârlı gömlek kıymet 150; Def'a gömlek ve don kıymet 120; Def'a don ve iki uckur kıymet 50; Def'a uckur ve yüz bezi ve beyaz boğası uckuli buşi kıymet 20; Parça keten kıymet 15; Sakızı? köhne kuşak kıymet 200; Siyah boğası fistan kıymet 120; İki bâbüş ve iki mest kıymet 200; Cuka kâlbâk kıymet 40; Nacak adet 4 kıymet 50; Tâzyâne kıymet 25; yeşil cuka kıymet 350; Nefti cuka dolama kıymet 500; Kırmızı boğası fistan kıymet 250; Alacalı don kıymet 100; Cuka çahşir ve mest kıymet 600; Maskı boğası fistan kıymet 300; Duhân kisesi semen 2 kıymet 50; Sâbun kıt'a 16 kıymet 30; Sepet sandûk kıymet 150; Köhne çizme kıymet 50; Tâkunya semen 3 kıymet 20; Köhne kâlbâk ve uckur kıymet 5; Acâm ve kamcı ve levahte ve sapkı kıymet 80; Alaca bohca semen 2 kıymet 30; Heybe kıymet 25; Yeşil cuka zarflı naher kürk kıymet 800; Yağmurluk kıymet 100; Tirkeş kıymet 300; Eğer levazımıyla kıymet 200; Nakışlı makrama semen 8 kıymet 120; Mürdim Beyazı semen 2 kıymet 350; Yeşil kerake kıymet 800; Kırmızı cuka kıymet 600; Cem'an yekûn meblağ 26280.

43b/2 Müteveffâ-i mezbûr marazı halinde âkıl iken fahrü'l-esbah Ağası Ali Ağa'yı vasiyyi muhtâr darp idüb terekesinin sülüs-i tamamına dek yevmü mevtinde techîz ve tekfin ve tedfin ve tasaddukât-ı şer'iyesi için sarf ve harc itmeğe izin verdiği mezbûr Ali Ağa'nın da'vâsı akabinde Lütfullah bin Murteza ve Sefer bin Abdullah nâm kimesnelerin şehâdet-i şer'ie ile sâbit olub bi-vech-i isâ masarûf olan mahalledur ki beyân olunur.

Li-eclil iskât-ı salat kıymet 2500; Mollâ Hüsrev Girman için kıymet 730; Kefen kıymet 700; Namazını kılân imam için ... harcı kıymet 300; Taş nakid bernak akçesi kıymet 160; Müezzinlere kıymet 120; Gassal harcı kıymet 200; Hafir kazanlara kıymet 200; Tabut için tahta meblağ 120; Kerâste meblağ 300; Desti ... için meblağ 16; Hâtmi Kurân için meblağ 120; Setir bezi meblağ 30; İd'âm için meblağ 200; Resm-i tahrîr meblağ 675; Def'a kefen kusuru kıymet 30; Kabrinde tasadduk meblağ 300.

43b/3 Oldur ki karye-i Çobatardan Tohtâr Ali ve Mehmed ibn-i Piyale Ağa nâm kimesneler müteveffâ-i mezbûr Şabân Ağa ibn-i Piyale'nin li-eb karındâşları olub el-an verâset-i mezbûran münhasıra olub bunlardan gayrı vâris ma'rûfi olmadığına karye-i merkûmdan Mehmed Hoca İbn-i Ali ve Müstecip bin Hasan nâm kimesneler şehâdet-i şer'iyeleri müteveffâ-i mezbûrun vasiyyi muhtârı olan Ali Ağanın huzurunda ta'yîn ve nasb ittiği vekil-i şer'inin Hüseyin halife mahzarında sübût bulduğu kayd-şud.

Şuhûdü'l-hâl

Fahrü'l-Ulema-i İslam Efendi, Mehmed Efendi, İbn-i Murteza Çelebi ve Es-Seyyid Bahri Çelebi, Mirzâ Ağa an Boynak ve gayrihum.

44a/1 Mezbûran Tohtâr Ali ve Mehmed vech-i mübeyyin üzere isbât-ı usubet idüb el-an gayrı ma'rûf verisi dahi bilinmemeğin sahifeyi ulada muharrerde olan â'yân tereke tamamıyla ve nükûd-i merkûmden kırk adet tuğrâlî altun ve beş adet dahi frenkli yaldız altun ve yüz altmış beş akçe dahi vasiyyi mezbûr Ali Ağa yedinden zikr olunan Tohtâr Ali ve Mehmed'in yularına gibbe'ş şer'i teslîm olunub ve bir gayrı gûne düyûni ve yahût vâris-i aher-i zuhûr idüb mezbûrandan tereke-i merkûmenin istirdat olunması lâzım gelüb mezbûranın yedilerinde zâyi' ve istihlâk olunur ise karye-i merkûmeden Ahmed Atâlık ibn-i Mustafa nâm kimesne kefil olub mahalde zamân için ittizâm eylediği bit-taleb ketb olundu hurrîre fî evâhir-i Şevval sene 1126.

Şuhûdü'l-hâl

Mehmed Efendi ibn-i Murteza Çelebi, Barâkâyzâde Mehmed Efendi, Muhiddin Efendi an kazâ-i Boynâk, Kalbâkçı Daniş, Deyn-i İslam Efendi, Es-Seyyid Bahri Çelebi, kazâ-i muhzır.

44a/2 Muhallefât-ı El-Hac Süleyman mate ve tereke zevceti Amûş ve ihteyn El-Bumin Züleyha ve Rahime ve'l-verâset-i münhasıratı fihimâ şer'i fî tahrîr Muhallefât-ı fî evâil-i şehri Zil-ka'deti sene 1126.

Mahzeniyle bir bâb nibrâz? dükkânı kıymet 20000 el-Hasan; Yine bir bâb nibrâz dükkânı kıymet 15000 el- ... Şâh Bolât Ağa mahallesinde vâki' dâr ve oda kıymet 35000; Karye-i Kula'da vâki' bir kıt'a çayır yeri kıymet 2400 el-vasiyet; Karabekir'de vâki' bir kıt'a çayır kıymet 1000 el-ihsan; El-mihr-i meblağ 28800 el-bâkiyü'l-hisse'l-zevce; Karye-

i Kazâklarda vâki' arâzi kıymet 2500 el-ihsan; Yusuf nâm Gulâm kıymet 17000 el-vasiyeti; Saat kıymet 3000 el-vasiye; Yeşil çuka zarflı nefa kürk kıymet 2000 Rahime; Yeşil çuka zarflı kaftan kürk kıymet 4000 el-ihsan meblağ 2500 ve'l-zevceci meblağ 1500; Boğası zarflı beden kürk kıymet 400 Rahime; Boğası zarflı köhne nefe kürk kıymet 250 Rahime; Boğası cahsir? kıymet 100 Rahime; Eğer levâzımıyla kıymet 300 el-vasiye; Şeşhâne tüfenk kıymet 2000 el-vasiye; Çuka tavak ve sarık kıymet 100 Rahime; Def'a sarık kıymet 60 Rahime; Çuka kâlbâk kıymet 50 el-vasiye; Maili çuka kıymet 1000 Rahime; Kırmızı boğası kaftan kıymet 150 Rahime; Mesker boğası kaftan kıymet 100 Rahime; Hâllaliye beyaz kaftan kıymet 250 Rahime; Beyaz sâde kıymet 100 Rahime; Maili ... yün kıymet 50 Rahime; Hurde kılıç kıymet 40 Rahime; Köhne ... teber kıymet 30 el-vasiye; Demur tüfenk vezinesiyle kıymet 200 Rahime; Deri semen 12 kıymet 120 Rahime; Köhne eğer velicam ve tâziyâne kıymet 60 Rahime; Buğday kilesi adet 16 kıymet 2400 el-ihsan; Dârı kile 8 kıymet 400 el-ihsan; Odûn macâr semen 5 kıymet 400 el-zevce; Yâldız altuni 2 kıymet 600; Tuğralı altun semen 27 kıymet 7074; Engürüs altun semen 1 kıymet 290; Bunlar resm ile vasiyeti içündür. Ömer Beşe zimmetinde meblağ 4300 el-vasiye ve'l-veraseti Ali tedrihsasım? Cemhân Kirlû Ahmed ... meblağ 14200 ... Asfâdor zimmîde meblağ 330 ...; Kırmızı yün kûşâk semen 4 meblağ 160 el-vasiye; Bıçâk kıymet 30 Rahime; Afyon dirhem 150 kıymet 150 el-vasiyeti; Bir top kâytân kıymet 20 el-vasiye.

44b Kâğıt deste kıymet 40 Rahime; Sakâl tarağı kıymet 5 Rahime; Şerit kıymet 15 Rahime; Düğme ve kaytan kıymet 15 Rahime; Tesbih kıymet 39 el-vasiyeti; Beštahta kıymet 200 Rahime; Rizân? Adet 20 kıymet 200 Rahime; Mehmed Giray Sultânda meblağ 33000; es-sülüsü'l-vasiye ve'l-bâkiyü'l-zevce ve'l-ihsan; Arslân Gâzi Bölük Başında meblağ 6500 es-sülüsü'l-vasiye ve'l-bâkiyü'l-zevce ve'l-ihsan; Hânedan bulunan uskelı meblağ 349 semen 12 kıymet 4188 el-salis el-vasiye ve'l-bâkiyü'l-zevce ve'l-ihsan; Kahve semen 1 kıymet 140 el-masraf; Kalay ve neşatir kıymet 50 Rahime; Kebab testi 1 kıymet 40 Rahime; Bâkır kazan semen 2 kıymet 160 Rahime; Dirhemler kıt'a semen 6 kıymet 100 Rahime; Demur arşın kıymet 25 el-vasiye; Kantâr kıymet 60 Rahime; Bıckı ve keser ve kalya ve makras kıymet 50 Rahime; Kutu ve lüle baş kıymet 25 Rahime; Hırdavat demur kıymet 20 Rahime; Akçe mahras ve acfor kıymet 15 Rahime; Küçük kutu kabağıyla kıymet 10 Rahime; Alaca hırka? zira semen 4 kıymet 20 Rahime; Köhne seccade kıymet 10 Rahime; Köhne kilim kıymet 15; Birinc meblağ 342 kıymet 3400 el-vasiye ve'l-zevce el-ihsan; Dükkânda bulunan uskelı meblağ 635 semen 14 kıymet 8890 el-'ilme el-vasiye ve'l-

bâkiyü'l-zevce ve'l-ihsan; Yine dükkânda bulunan uskeli mebalğ 181 semen 12 kıymet 2172 bi'l-hesab el-mezkûr el-müstahkin el-mezkûre; Ana baş koyun adet 55 semen 80 kıymet 4000 el-vasiye ve'l-zevce ve'l-ihsan; Koç semen 1 kıymet 80 ve'l-vasiye; Hacı oğlunda koyun semen 2 kıymet 130 Rahime; 'Ömer Gâzi zimmetinde meblağ 900 es-sülüsü'l-vasiye ve'l-bâkiyü'l-mevrûset-i el-merhûm; Kadı-i Belde Mustafa Efendide meblağ 757 'Ali hesap el-mezkûr; Pare adet 24 kıymet 60 el-ahit. Cem'an yekûn meblağ 203209.

İhrâcât; Mihr-i mü'eccel meblağ 28800; Resm-i kısmet meblağ 5040; Kirâ dükkân meblağ 300; Kirâ-i oda meblağ 105; Harc-i ecza meblağ 1622; Harc-i ta'âmiye meblağ 255; Harc-i kantâriye meblağ 101; bi'l-cümle masarif meblağ 36222; Mahricü'l-vasiyetü'l-ba's-sülüs meblağ 55662; Hissetü'l-zevceti meblağ 27841; Hissetü'l-ahtı meblağ 41741 Züleyha; Hissetü'l-ihta Rahime meblağ 31741.

44b/1 Müteveffâ-i mezbûr El-Hac Süleymân vakt-ı sıhhatinde bi'l-cümle metrukâtının sülüs-i şayini vasiyet idüb sülüs-ü merkûmdan bir münasıb mahalde ta'lîm-i sıbyân olunmağ için bir mekteb bina olunub mekteb-i mezbûrde mu'allim bulunan kimesnenin icra ta'limi içüm iki yüz guruş ta'yîn olunub meblağ-ı merkunûn dahi muallim-i mezbûre verilmek için vasiyet eğlediği Mehmed Cân Efendi ibn-i El-Hac Mustafa ve El-Hac Osman bin Hüseyin nâm kimesneler şehâdetleri ile verese-i merkûmenin vekalesinin mahzarlarında sâbit olub mücebi üzere hükm-ü şer'î lâhık olduğu bu mahalle beyân olundu.

Şuhûdü'l-hâl

Abdi Efendi, Mehmed Efendi ibn-i Mürteza Çelebi, El-Hac Ali El-Helâk Zin Ali El-Muhzır, El-Hac Ali bin El-Hac Hasan ve gayrihum mine'l-hâzır.

45a/1 Oldur ki müteveffâ-i mezbûrun zevcesi Amüş hâtûn'un tarafında mü'ezzin Mustafa'nın vekîl olduğu Abdulvehhâb bin Muslı ve mü'ezzin Ahmed Beşe nâm kimesneler şehâdetleri ile sübûti kayd-şud.

Şuhûdü'l-hâl

El-Hac Salih el-marûf El-Hac Abdulfettah, Mehmed Efendi ibn-i Murteza Çelebi ve gayrihum mine'l-hâzır.

45a/2 Yine müteveffâ-i mezbûrun kız karındâşları Rahime ve Züleyha taraflarından idüb mü‘ezzinin vekîl ve nâib-i menâb olduğı Tayyib Çelebi ibn-i Abdülhak ve İbrahim bin Mehmed nâm kimesneler şehâdet-i şer‘iyeleri ile sübût bulduğı kayd-şud.

Şuhûdü'l-hâl

El-mezbûrun.

45a/3 Müteveffâ-i mezbûr El-Hac Süleyman zaman-ı sıhhatinde El-Hac Seyfullah nâm kimesneyi vasi-i muhtâr idüb ve oldahi bi'l-müvâcehet-i kabûl idüb müteveffâ-i mezbûrun vasiyi olduğına Mehmed Efendi ibn-i Mürteza Çelebi ve Abdulvehhâb bin muslı şehâdet-i şer‘iye eyledikleri ba‘de'l-kabûl bi'l-iltimâs ketb olundu.

Şuhûdü'l-hâl

El-Hac Salih El-Mezbûr, El-Hac Abdulfettah El-Mezbûr, Mü‘ezzin Ahmed Beşe, Mollâ Hızır El-Mücellid Zin Ali el-muhzır.

45a/4 Muhallefât-ı Salih Çelebi mate ve terekat zevceti Hadice ve'l-ibn-i Abdülcemil ve'l-bint-i Hafize ve'l-verâseti münhasıra vukû‘yü't-tahrîr fî evâsıt-ı şehri Zilhicce sene 1126.

Uzun çâyır kıymet 700 ibn-i; Mahmud Sofi bâğçesine muttasıl bâğçe kıymet 3500 ibn-i; Değirmen arıkında vâki‘ çâyır yeri kıymet 5000 bint-i; Bağlar önünde bir kıt‘a çâyır kıymet 800 bint-i; Gürkülcede tarla yeri kıymet 500 bint-i; Nısf kıran taşla kıymet 4000 ibn-i; Bir bâb taş hâne ma‘a çardak saman kıymet 5000; Kula baydal kıymet 600; Bir kula baydal kıymet 400; Bir çiran baydal kıymet 400; Ala at kıymet 800; Kuba öküz kıymet 600; Def‘a kuba öküz kıymet 500; Sarı tosun kıymet 300; Kara tosun kıymet 300; Karasığır ma‘a buzağıyla kıymet 500; Göğser sığır kıymet 400; İki dana kıymet 200; Göğser sığır kıymet 400; Biçin kubası kıymet 600; Nısf sandal? kıymet 400; Dört çiran biçin kıymet 2800; Bir macar tırban kıymet 150; İki basrı cavdar kıymet 200; Baş basrı cavdar kıymet 500.

45b/1 Muhallefât-ı Melik-i Sultân Büke mate ve terekat-ı zevci Osman Mirzâ ve'l-ibn-i Ali Mirzâ Derviş Mirzâ ve'l-ibneteyn Hub Sultân ve Mahbub Sultân ve Devlethân

Sultân ve'l-verâset-i munhasıratı âleyhim vâki'yü't-tahrîr fi evâhir-i şehri Saferü'l-hayr sene 1127.

Ziyade nâm câriye ibneteyn kıymet 13000; Samur paça kürk ma'a sim ve düğme adet 2 kıymet 1600 Hub Sultân; Zincirli alhan kapama kıymet 500 ibn-i Aliye; Demûr murabba ferace kıymet 300 Aliye; Mindallı şâl kıymet 150 Hub Sultân; Çift mindallı karın kıymet kıymet 600 Hub Sultân; İpek kenarlı gömlek kıymet 120 Hub Sultân; Terbus kıymet 150 Hub; Mindallı ... kıymet 100 Hub; Bir kıt'a atlas kıymet 40 Hub; Karam Bohça kıymet 130 Hub Sultân; Kadife yayma kıymet 500 Derviş; Bir çift kırmızı kadife yastık kıymet 350 Hub; Def'a kadife yastık kıymet 140; Kırmızı kutnisi döşek kıymet 200 Hub Sultân; Rah ciyan kıymet 120 Hub Sultân; Hil'at kuşak kıymet 350 Hub Sultân; Çatma yorgan kıymet 550 Mahbub; Mindallı yastık kıymet 25; Köhne hatiye yorgan kıymet 120 Mahbub; Halı kıymet 800 Mahbub; Alaca döşek kıymet 150 Mahbub; Basma döşek kıymet 120 Mahbub; Çarişkâr çarşâb kıymet 50 Mahbub; Ayine kıymet 10; Bir çift çuka yastık kıymet 100 Mahbub Sultân; Çatma yastık kıymet 100 Derviş; İki köhne yan kebesi kıymet 120 Mahbub; Bez şam'dân kıymet 50 Mahbub; Çeyiz tabâk kıymet 15; Hemâyil kıymet 25; İki kelem-i kadim kıymet 560; İki katır sandûk kefen kıymet 400; Sebet sandûk kıymet 60; Küçük sandûk kıymet 40; Beş adet Kapaklı sahan kıymet 600 Mahbub; İki sahan kıymet 120; Küçük bâkır sini kıymet 200 resm; Bâkır güğüm kıymet 100 Aliye; Küçük sahan kıymet 50; Leğen ma'a ibrik kıymet 180; Kara sığır ma'a buzağıyla kıymet 500; Kaşka sığır kıymet 400; Göğër öküz kıymet 500 Mahbub Sultân; Kara kunanca kıymet 200 Mahbub Sultân; Ak kuyruk kunanca kıymet 200; Kaşka dana kıymet 100; Sim baş kuşak kıymet 120; İki sim kasıre kıymet 120; Altun küpe kıymet 700 resm; Bir mikdar incir kıymet 300 Derviş; Zevci-zimmetinde mihr-i meblağ 10000. Cem'an yekûn meblağ 36125; Resm-i kısmet mablağ 900.

46a/1 Muhallefât-ı Midâş olan mate ve tereke-i zevceti Kutlu Ziyâde Hânın ve isabet-i ibn-i İbn-i ceddi ... Ak Mirzâ ve'l-verâset-i münhasira fihîmâ.

Hasbil nâm Çiyân kıymet 15000 deyn-i Büke başir Kutlu çura nâm Gulan kıymet 15000 bedeli mihr-i; Esin Kaldı nâm çura kıymet 7000; Sâat kıymet 1400 bedeli mihr-i; Mukassas ıcam kıymet 200; Gümüşlü tirkeş kıymet 600; Seyf mufazzaz 'ilâfiyla kıymet 1600 resm; Bir çift tabancalı kıymet 400 deyn-i; Büyük tüfek kıymet 400 deyn-i; Eğër levâzımıyla kıymet 500; Def'a eğër levâzımıyla kıymet 250 deyn-i; Cedîd cizme kıymet

150; Kahve ibriği kıymet 40; Yeşil çuka kürk nefa kıymet 1400; Müstemel çuka çakşır kıymet 200; Sarık kıymet 150; İki nefli kebe kıymet 280; Köhne halı kıymet 160; Cedîd halı seccade kıymet 300; Dört köhne huma yastık kıymet 100; Bir çift köhne yan kebesi kıymet 300; Tezek adet 32 kulaç kıymet 3560; Kure adet 15 kulaç kıymet 450; Dâr samanı adet 2 kıymet 1050; Saman adet 19 kulaç kıymet 2080; Buğday adet 12 başrı kıymet 1800; Arpa adet 12 başrı kıymet 1000; Dârı adet 88 başrı kıymet 4400; Bir mikdar berçmek kıymet 20; Bir mikdar saman sapı kıymet 125; Bir mikdar peynir kıymet 150; Bir mikdar eyriçe kıymet 150; Düki kıymet 60; Alahmı ganem kıymet 75; İki talik kıymet 250; Macar levâzımıyla kıymet 350; Cedîd macar levâzımıyla kıymet 200; Mevkük arpa kıymet 100; Su arabası ma'a çapçak kıymet 80; Hilat yorgan ma'a çarşab kıymet 400; İki basma yorgan ma'a çarşab kıymet 400; İki basma döşek kıymet 400; Kantâr kıymet 60; Bâkır fener kıymet 10; Şam'dân kıymet 60; Saban demir levâzımıyla kıymet 300; Tül kayışı ma'a kubak kıymet 150; Def'a dilvâlı ma'a kubak kıymet 100; Tezek keskisi 2 kıymet 40; 'Asker balta kıymet 80; Kazma balta kıymet 50; Üç balta kıymet 40; Dört keçe kıymet 200; Kürk baydal kıymet 600 deyn-i için; Ciran tay kıymet 600 deyn-i için; Burta baydal deyn-i için kıymet 700; Kara çal baydal ma'a mun kıymet 900 deyn-i; Ak bure ve deve kıymet 1200; Dubin bure kıymet 1500; Maybe ve deve kıymet 1500; Ana baş koyun adet 78 kıymet 6240 deyn-i zevce ve resm; Toklu adet 26 kıymet 1800; Altı çuvâl kıymet 100; İki çut kıymet 30; Üç çukca kıymet 20; İki gülabdân kıymet 50; Bir kataç kıymet 10; Dört ekü kıymet 20; İki burgi kıymet 10; Demur tekne kıymet 60; Beş tüfek kurşun kalıbı kıymet 30; Sandûk içinde hurda demurli kıymet 40; Kurşun kıymet 40; Sekiz fincan ma'a kuti kıymet 20; İki büyük burgi kıymet 20; Babuç kıymet 15; 'Nalin kıymet 20; Acem gümüşü kıymet 300; İki başrı un kıymet 300; Beş büyük çapçak kıymet 250; Küçük çapçak kıymet 20; Kalay ma'a sap kıymet 20; İki bakla kıymet 20; Kubi ma'a çapçak kıymet 40; Üç küçük çapçak kıymet 100; Gün sofrâ kıymet 150; Köhne sofrâ kıymet 20; İki kuna kıymet 15; İki çelik kıymet 20; Ciran tay baydal kıymet 500; Gök öküz kıymet 600; Kızıl öküz kıymet 600; Kara öküz kıymet 500; İki kurun sığır kıymet 900; Cebir sığır kıymet 400 deyn-i; Dört dana kıymet 600.

46b ... başmak kıymet 400; Bir batman atik dârı kıymet 400; Karye-i Borlıca'da bici? kıymet 1200; Merzu' çavdar adet 4 kıymet 800; Merzu'i buğday adet 2 kıymet 2200; Cem'an yekûn 9300.

46b/1 Oldur ki Kutlu Ziyâde Hân'ın nâm merhûme mezbûrun zevcesi hisse-i şer'îyesini ahz ve kabz vesâir metrûkâtı müteallik da'vâya tarafından Mehmet Şâh Efendi ibn-i Abdulkuddüs? Efendi tevkil-i Rahman Kulu olan ibn-i Hacı Bektâş olan ve Kutlu Mehmet bin Abdulsofi şehâdetleri ile mütevaki kayd olunur.

Şuhûdü'l-hâl

Halvetî Ağa Câmîr Timur Aytemir Daş olan, Hüseyin Efendi, El-Müderris Beka'lı Efendi ibn-i Gâniş, Mevlüd Ali Mollâ, Mevlüd Ali Mollâ ibn-i..., Aş Mirzâ Beg ibn-i Hân Mirzâ, Alicân Mollâ ibn-i Murad.

46b/2 Mudde-i el-usubeten Ak Mirzâ olan ibn-i Seyyid ki olan ibn-i İnyet kızı olan ibn-i Cân Mirzâ olandur fevt olan Midâş olan ibn-i Çaker olan ibn-i Cân Mirzâ olan El-Mersûm olduğunu şahid Beka'lı Efendi ibn-i Â'îşe ve Süleymân olan ibn-i Esmâ olan şehâdetleri ile sübûti kayd olundu.

Şuhûdü'l-hâl

Mevbilsa Mirzâ an merkin, ve'l-mezbûrun ileyhim

46b/3 Ba'de Murad olan ibn-i Kutlu Şâh olan da'vâyı usubeten idüb benim babam Kutlu Şâh olan babası Şâh Mirzâ olan babası Midâş olanın dedesi Cân Mirzâ olandır bende mezbûr Ak Mirzâ olan ile bodurci behude? usubetle Midâş olan el-merkûmûn ve varisim deyü ba'de'l-suâl ve'l-inkâr ve'l-iştihâd ve ityan-ı beyyine sudûrun olub şahitlerim hâzırda yoktur bulurum didükte Ak Mirzâ el-mezkûr betarîkü'l defa' Mirza olanın babası Kutlu Şâh olanın babası olan Şâh Mirzâ olan deyn-i Mirzâ olanın oğludur ve tıyn-i Mirzâ olanın Midâş olan el-merkûnûn cediti olan Cân Mirzâ olanın karındâşdır ikiside Midâş olan oğludur diyüb Süleymân olan ibn-i Esad olan el-mezbûr ile Aş Mirzâ lı ibn-i Cân Mirzâ Ak Mirzâ el-mezkûrun da'vâsına muâfık Şâh Mirzâ olan el-mezkûr tıyn-i Mirzâ olan oğludur ve deyn-i Mirzâ olan Midâş olan el-mezkûr cediti Cân Mirzâ olanın karındâşdır ikiside derviş olan oğludur deyu şehâdet eylediklerinde Ak Mirzâ olan el-mersûn olmak üzere mâ hüve'l-vâki' kayd olundu.

Şuhûdü'l-hâl

El-mezbûrun kulluhim

Deyn-i müsebbete 13920; Deyn-i zevce 5020; Deyn-i baba 1685; Deyn-i Uzun Arslân 380; Deyn-i utevli 50; Deyn-i Kurıncı 60; Ta'âmiye harcı 900; Deyn-i Kutlı Şâh 40; Üçret-i şeyh Abdullatif 200; Resm-i 'âdi 2365.

Şuhûdü'l-hâl

46b/4 Muhallefât-ı Gûneş Hân Büke matet ve tereketi binte Âlem Hân Büke ve ibn-i âla bin Mustafa Beg ve binti olan Zeyneb Büke ve'l-verâset-i münhasireti fihimâ şer'î fi tahrîr muhallefâtıma fi evâil-i şehri Safer sene 1127.

Karye-i Gariz'de vâki' olub fevkanı ve tahtanı buyûti müştemile ve anbar hâviye dâr ve taşrada harmanlık yeri ve muttasıl tarla yeri ile kıymet 27000 el-vasiyeti; Yine karye-i merkûmede vâki' misafir hane kiblete mu'ayyen havlusuyla ve şimale mu'ayyen bâğçesiyle kıymet 10000 el-hisse-i Zeyneb Büke; Vafi dâr nâm câriye kıymet 18000 el-hisse-i Âlem Hân; Şekernaz nâm câriyesi kıymet 18000 el-hisse-i Mustafa Büke meblağ 15729; Şahin nâm kıymet 15000 el-hisse-i Mustafa Büke; Rahiyâ nâm Gulâm kıymet 13000 el-verese-i alâ ... mirâsuhum; Gamzekâr nâm câriyeti kıymet 18000 el-vasiye; Göğer öküz semen 2 kıymet 1000 Zeyneb Büke; Ak kuyruk öküz kıymet 800 Âlem Hân Büke; Kara öküz kıymet 500 Âlem Hân Büke.

47a Kuba sığır danasıyla kıymet 400 hisse-i Âlem Hân; Kaşka sığır danasıyla kıymet 400 hisse-i Âlem Hân; Çontük öküz kıymet 800 hisse-i Âlem Hân; Küçük öküz kıymet 500 hisse-i Âlem Hân; Kürk baydal kıymet 500 deyn-i Hasan; Kaşka baydal kıymet 500 deyn-i Hasan; Kara baydal kıymet 400 Zeyneb Büke; Kara alaşa kıymet 300 Zeyneb Büke; Dori alaşa kıymet 500; Sebet sandûk kıymet 180 Âlem Hân; Falabdanlı kahve peşkiri kıymet 80 Âlem Hân; Denir bezi ve yüz bezi semen 4 kıymet 44 Âlem Hân; Keten zira semen 22 kıymet 324 el-vasiye; Basma bohca kıymet 40; Nakışlı bohca kıymet 50 el-vasiye; Beyaz peşkir kıymet 120 el-vasiye; Def'a peşkir kıymet 40; Alaca peşkir kıymet 120 Zeyneb Büke; Keten nakışlı peşkir kıymet 80 Zeyneb; Döşek çarşab kıymet 60 Âlem Hân; acem perdesi kıymet 150 Âlem Hân; Göbekli basma perde kıymet 120 Âlem Hân; Basma küçük perde kıymet 60 Zeyneb Büke; Kırmızı ( ) perde kıymet 150 Zeyneb Büke; Basma çarşab kıymet 120 Âlem Hân; Yabaklı ve tülbent çarşab kıymet 150 Âlem Hân; Keten fitilli çarşab kıymet 150 Âlem Hân; Basma sofrâ bezi kıymet 100 Âlem Hân; Peştemal kıymet 80 Âlem Hân; Kazak parçası kıymet 40 Âlem Hân; Basma köhfe bohca kıymet 30 Âlem Hân; Sepet sandûk kıymet 120 Âlem Hân; Şişe ma'a kalab kıymet 30

Âlem Hân; Bâkır güğüm ma‘a gülab kıymet 200 Âlem Hân; Mizan kıymet 40 Âlem Hân; Huni-i şemi’ 2 kıymet 150 Zeyneb ve Âlem Hân; Zeytuni sakızı kürk zarfı kıymet 200 Âlem Hân; acem keçesi seccade kıymet 150 Âlem Hân; Halı seccade kıymet 80 Âlem Hân; Mihrablı seccade kıymet 50 Âlem Hân; Ve Rum ili seccade 2 kıymet 160; Köhne Rum aylı ihrâmı kıymet 60 Âlem Hân; Ağaç sandûk ve firân kıymet 150 Âlem Hân; Çarşab semen 7 kıymet 700 Zeyneb Büke 3; Âlem Hân 5; Yıldızlı gümüş düğme semen 7 kıymet 300 Âlem Hân el-vasiyeti; Gümüş düğme ve sac bağı kıymet 100 Âlem Hân; Mercân tesbihi kıymet 500 el-vasiyeti; Köhne peşkir kıymet 40 Âlem Hân; Basma zarlı baş yastığı 2 kıymet 100 Zeyneb Büke; Def‘a basma zarflı baş yastığı kıymet 100 Zeyneb Büke; Def‘a basma baş yastığı kıymet 100 Âlem Hân; Köhne yastık semen 2 kıymet 50 Âlem Hân; Basma yayım kıymet 150 Âlem Hân; Def‘a basma yayım kıymet 150 Âlem Hân; Türkmen kelimi semen 3 kıymet 1400 el-vasiyeti; Maili tiftik kebe semen 3 kıymet 600 el-vasiyeti; Kırmızı zarflı basma döşek kıymet 100 Âlem Hân; Def‘a basma zarflı kırmızı döşek kıymet 100 Âlem Hân; Göbekli basma yorgan semen 3 kıymet 450 Zeyneb Büke; Maili yulak basma yorgan kıymet 250 Âlem Hân; Yeşil yulak basma yorgan kıymet 300 Zeyneb Büke; Hindi basma göbekli yorgan kıymet 300 el-verâset-i; Kırmızı çiçekli yorgan kıymet 250 Âlem Hân; Mor büyük kümeli basma yorgan kıymet 250 Âlem Hân; Hindi basması kubaklı yorgan kıymet 250 Âlem Hân; Yulaklı maili kırmızı çiçekli yorgan kıymet 250 Âlem Hân; Yeşil mum yorgan kıymet 300 Zeyneb Büke; Çarşablı hindi büyük nakışlı yorgan kıymet 300 Âlem Hân; Salur nakışlı basma yorgan kıymet 300 Âlem Hân; Zeytuni basma yorgan kıymet 300 Âlem Hân; İki yüzi basma zarflı yulak kırmızı döşek kıymet 180 Âlem Hân; Morlı yulak basma döşek kıymet 180 Zeyneb Büke; Kırmızı basma üzenkli döşek kıymet 180 Zeyneb Büke; Salur nakışlı basma döşek kıymet 180 Âlem Hân; Çatma yastık semen 2 kıymet 700 el-vasiyeti; Def‘a çatma yastık semen 1 kıymet 600; Köhne çatma yastık semen 2 kıymet 200 Âlem Hân; Didekden yapılmış basma yastık kıymet 200 Âlem Hân.

47b Dimri yastık semen 3 kıymet 75 Âlem Hân; Basma yastık semen 2 kıymet 100 Âlem Hân; Köhne cuka yastık kıymet 30 Âlem Hân; İki kenarıyla orta halı kıymet 600 Âlem Hân; Köhne maka‘at kıymet 150 Âlem Hân; Keçe semen 5 kıymet 230 Âlem Hân; Ağaç sandık kıymet 200 Zeyneb Büke; Def‘a ağaç sandık kıymet 300 Âlem Hân; Gümüş sâat kıymet 1500 Âlem Hân; Beyaz şişe meşrebe 2 kıymet 30 Âlem Hân; Beyaz şişe kase kıymet 20 Âlem Hân; Nakışlı şişe tabak semen 4 kıymet 80 Âlem Hân; Maili şişe kase

kıymet 20 Âlem Hân; Def'a şişe meşrebe ve kase kıymet 10 Âlem Hân; Varna çanağı semen 3 kıymet 10 Âlem Hân; Makras kıymet 40 Âlem Hân; Ağaç tabak kıymet 12; Def'a Varna çanağı semen 2 kıymet 8; Çeyiz kesesi Zeyneb Büke kıymet 20 Âlem Hân; Çini tabak semen 5 kıymet 65 Âlem Hân; Portakal fincanı 5 kıymet 120 Âlem Hân; Kutuyla fincan balğamı semen 6 kıymet 400 Zeyneb Büke; Balğamı fincan diğer 2 kıymet 25 Zeyneb Büke; Meski fincan adet 8 kıymet 400 Zeyneb Büke; Beyaz fincan kıymet 25 Âlem Hân; Köhne fincan semen 3 kıymet 15; Kapu perdesi kıymet 80 Âlem Hân; Minder döşek 2 kıymet 200 Âlem Hân; Köhne yorgan kıymet 150 Âlem Hân; Basma zarflı maili boğca minder kıymet 80 Âlem Hân; Köhne baş yastığı 2 kıymet 40 Âlem Hân; Köhne koci araba örtüsüyle kıymet 500 Zeyneb Büke; Yan nefti çuka 2 kıymet 300 Âlem Hân; Terme ör keçesi kıymet 300 Âlem Hân; Suvatlı fincan tabağı kıymet 120 Âlem Hân; Suvatlı lengeri tabağı adet 5 kıymet 625; Suvâtlı küçük hoş ab testi kıymet 150 Zeyneb Büke; Suvatlı küçük tabak kıymet 75 Âlem Hân; Bakır su testi kıymet 60 Âlem Hân; Küçük testi 2 kıymet 60 Âlem Hân; Dilmalı küçük testi kıymet 25 Zeyneb Büke; Küçük bakır tabak kıymet 25 Âlem Hân; Cam testi ve ta'lbini? 2 kıymet 35; Şa'mdân semen 3 kıymet 160 Âlem Hân; Def'a şa'mdân kıymet 100 Zeyneb Büke; Lengeri tabak meblağ 2(2) kıymet 240 Âlem Hân; Çalterli leğen ma'a ibrik kıymet 400 Âlem Hân; Sahan ma'a kapak semen 7 meblağ 10 kıymet 1200 el-vasiyeti; Def'a sahan kapağıyla semen 8 meblağ 15' kıymet 1860 Âlem Hân; Çalterli leğen meblağ 2 kıymet 160 el-vasiye; Hoş ab testi 3 kıymet 240 el-vasiye; Na'lbiki adet 10 kıymet 125 el-vasiye; Büycek na'lbiki adet 5 kıymet 80 el-vasiyeti; Küçük testi kıymet 25 Zeyneb Büke; Küçük boy sahan adet 4 meblağ 1 direm 300 kıymet 120 el-vasiye; Göbekli bakır ibrik kıymet 100 el-vasiye; Kahve ibriği adet 3 kıymet 180 el-vasiye; Küçük kahve ibriği semen 3 kıymet 100 Zeyneb Büke; ... feneri kıymet 200 Âlem Hân; Yumurta tâbası meblağ 1 kıymet 100 Zeyneb Büke; Küçük leğem kıymet 40 Âlem Hân Sahan 1 kıymet 70 Âlem Hân; Küçük sini kıymet 125 Âlem Hân; Abdes leğeni 3 kıymet 300 Âlem Hân; Büyük Bakır sini meblağ 14 kıymet 175 el-resm; Orta boy sini meblağ 6 kıymet 600 el-resm; ; Küçük sini meblağ 2 kıymet 200 'Alem Hân; Yağ tâbası meblağ 10 kıymet 1000 Âlem Hân; Baklava sinisi meblağ 3 direm 300 kıymet 400 Âlem Hân; Kabaksız sahan adet 7 kıymet 220 el-resm; Sahan kapağıyla meblağ 3 direm 300 kıymet 320 Âlem Hân; Kapaksız sahan meblağ 2 kıymet 200 Âlem Hân; Küçük sahan kapağıyla kıymet 100 Âlem Hân; Kapaksız surahe kıymet 80 Âlem Hân.

48a Kebîr sahan meblağ 2 direm 400 kıymet 220 resm; Kebab tâbası meblağ 4 kıymet 320 Âlem Hân; Saplı tâba kıymet 100 Âlem Hân; Küçük el tâbası kıymet 30 Âlem Hân; Kefgir ve ... meblağ 1 direm 100 kıymet 100 Âlem Hân; Hurda kübte tâbası 2 ve küçük sahan 1 ve köhne testi 1 ve küldân 1 meblağ 2.5 kıymet 200 Âlem Hân; Büyük el tâbası kıymet 50 Âlem Hân; Hâvan ma'sâb kıymet 80 Zeyneb Büke; Hamam leğeni meblağ 3 kıymet 210 Âlem Hân; Boynuz kâşığı siyâh saplı adet 10 kıymet 150 Âlem Hân; Def'a hoş ab kâşkî adet 11 kıymet 100 Âlem Hân; Boynuz ta'm kâşığı adet 12 kıymet 100 Âlem Hân; Albâk hoş ab kâşığı adet 7 kıymet 70 Âlem Hân; Ağaç kaşık adet 10 kıymet 60 Âlem Hân; Saplı ayak kıymet 60 Âlem Hân; Bâkır gügüm meblağ 3 direm 300 kıymet 300 el-resm; Kapaklı tencere meblağ 65 kıymet 78 Âlem Hân; Kulblı kazan meblağ 6 direm 300 kıymet 600 Âlem Hân; Kazan kabâğı meblağ 2 direm 300; 3 kıymet 275 Âlem Hân; Demûr târak kıymet 165 Âlem Hân; Kebab şîşi 3 ve ayak 3 kıymet 200 Âlem Hân; Demûr kâdâme kıymet 60 Âlem Hân; Demûr turân kılıçıyla kıymet 60 Âlem Hân; Ütü kıymet 40 Âlem Hân; Maşa ve demûr kürek ve sac ve kantar kıymet 25 Âlem Hân; Def'a maşa kıymet 20 Âlem Hân vasiyet; Burgi kıymet 15 Âlem Hân; Balta kıymet 30 Âlem Hân; Kazma ve balta kıymet 30; Çoyun kazan kıymet 400 Âlem Hân; Def'a çoyun kıymet 120 Zeyneb Büke; Sac ayak kıymet 100 Âlem Hân; Köhne hâvan ve mısır hasırı kıymet 60 Âlem Hân; Köhne dim yastık semen 4 kıymet 80 Âlem Hân; Bâkır meşrebe kıymet 30 Âlem Hân; Kahve ibriği kıymet 60 Âlem Hân; Baş yastığı semen 3 kıymet 100 Âlem Hân; Maili tiftik kebe kıymet 200 el-vasiyeti; Köhne basma minder 2 kıymet 100 Âlem Hân; Def'a minder 2 kıymet 80 Âlem Hân; Köhne kebe 2 kıymet 80 Âlem Hân. Cem'an meblağ 163859; İhrâcâtıma? Deyn-i Hasan 978; Deyn-i Zeyneb Büke meblağ 1000; Resm-i kısmet 'âdi meblağ 4100; El-baki ba'de'l ma'sârifü't-ta'libe? meblağ 157781; Vasiyyet-i müsebbete bi's-sülüs meblağ 52592; Hissetü'l-bint-i Âlem Hân meblağ 52592; Hissetü'l-bintü'l-ebi bin Mustafa'nın meblağ 45062; Hissetü'l-bintü'l-ebi bin Zeyneb Büke meblağ 17531.

48a/1 Merhûme Güneş Hân Büke'nin hayatında iken Sadriye kızı Âlem Hân Büke'yi vasiyi muhtâr idüb ba'de fevtihâ terekesinin sülüsünden Gamzekâr nâm câriyesi azad olub bâkiyesi yevm-ü mevtinde tehviz ve tekfîn ve tilavet-i kuran olunması ve taht-ı imkânda olur ise kışlası olan karyede afr-i bir-i mai? olunması vasiyet ve izah eylediği El-Hâc Kutlu Şâh bin Şâh Gâzi ve Sefer bin Abdullah şehâdetleri ile sübûti kayd-şud.

Şuhûdü'l-hâl

Hellâk Ali el-maruf, Hasan bin Abdullah, Mehmet Ağa, Kahri Osman Efendi, Es-Seyyid Abdulvehhâb Efendi, Vâ'iz Osman Efendi.

48b/1 Muhallefât-ı Hibetullah Efendi vefât ve tereke-i zevceti Zeyneb ve binte Aligen Hadice ve ibneyn Belgin Abdullah ve Hasan ve ibn-i sağire Hüseyin ve binte sağire Rukiye ve'l-verâset-i münhasıra fihim şer'î fî tahrîr muhallefât-ı fî evâhir-i şehr-i Saferü'l-hayr sene 1127.

Mezbûre Zeyneb'in tarafından tereke-i mezbûreye müte'allika umuri? için babası Ebu Bekir nâm kimesnenin vekîli olduğu Seyyid Ahmed bin Abdullah ve Ömer Şâh Mollâ El-İmâm'ın şehâdetleri ile sübûti kayd-şud.

Şuhûdü'l-hâl

Müderri Hüseyin Efendi, Mustafa Çelebi ibn-i Halil, El-Hac Salih el-ma'lûm, El-Hac Abdulsaleh el-marûf; El-Hac İslâm bin Bali?, Mehmed Efendi ibn-i Mürteza Çelebi.

48b/2 Sağirin-i mezkûrin için savb-ı şer'den Kalbâkçı Abdulvehhâb dahi meclis-i nasb olunub ağanın dahi kabûlü bu mahalle ketb olındı.

Şuhûdü'l-hâl

El-Mezbûrun

Selhane kurbunda Dekâkin muttasıla adet 45 kıymet 16750 beynel-verese tevzi' şud; Yine ol mahalle bir kıt'a tâmam mahzen kıymet 10000 Rukiye; Yine ol mahalle sülüsden mahzen kıymet 6666 Hüseyin; Dekâkin merkûmın şimâli silkinde bir bâb dükkân kıymet 3500 Hasan; Yine mahal-i mezbûrede kendi mütemekkin olduğu dükkanın nısfı kıymet 1750 Abdullah; Saraclar kurbunda bir bâb dükkânın nısfı kıymet 6000 Abdullah; Mescid-i cedid kurbunda dâr-ı ma'lume kıymet 25000 El-Benini İslâm; Bir kıt'a havlu yeri ile bir bâb beyt ve nısf bağçe kıymet 10000 El-Benini İslâm; Çerkez kirmanda tarla yeri kıymet 7000 Hadice; Biga salasında taş ağzında vâki' üç kıt'a yer kıymet 1000 Hadice; Surur nâm câriyeti kıymet 12000 Hadice; Çelebi kebîr kıymet 500 ed-deyn-i; Şer'î şerifi

kıymet 500 ed-deyn-i; Tebyinü'l Harim kıymet 300 ed-deyn-i İslâh-ı izâh kıymet 200; Tarîkat-ı Muhammediye şerhi kıymet 400 Hadice; İhtiyâr kıymet 500 ed-deyn-i; Şerhi kenz miskin kıymet 300 Hasan; Şerhi mecmulü'l-bahreyn cild 2 kıymet 350 ed-deyn-i; Zahiretü'l-'akber kıymet 500 el-deyni; Cami'ü'l-remuz kıymet 1500 Hasan; Türki lugatı kıymet 1000; Hediye kelâm-ı kadim kıymet 500 Hasan; Nâfiü'l fikh kıymet 120 ed-deyn-i; Şerhi kafiyeleşanı bin Kemâl kıymet 400 Hadice; İki cild hidayeti kıymet 700 Hasan; Mu'azeden hilasetü'l-hakâyık kıymet 200 ed-deyn-i; Min-el iğta dürre-i maziye? kıymet 60 ed-deyn-i; Şerhi maşârik kıymet 800 ed-deyn-i; Türki ferâyiz kıymet 1000 ed-deyn-i; Tercüme vekayeti kıymet 200 ed-deyn-i; Uskubi kıymet 500 Hadice; Tercume mecmulü'l-bahreyn Kıymet 300 ed-deyn-i; Fethiye-i müvâhibi i'lâm kıymet 400 ed-deyn-i; Tavzih kıymet 300 Hasan; Türki makara? kıymet 200 ed-deyn-i; Na'sır ma'âlum tenzil kıymet 800 ed-deyn-i; Hediye kelam-i kadim kıymet 1000 Hadice; Tefsir-i ebi-layt kıymet 300 ed-deyn-i; Remzi'l-hakâyık kıymet 300 ed-deyn-i; Mahalli Muhammediye kıymet 1000; Vani kıymet 200 ed-deyn-i; Bir kıt'a şerh mislim kıymet 150 Hasan; Teber tibâz-i yibâ? kıymet 250 ed-deyn-i; Merah ve ızzi kıymet 40; Hâyali ma'a şerh-i akâyıt kıymet 120; Kırmızı cildlü tefsir kaziden bir cild kıymet 400 Hadice; Kırmızı cildlü bestân 'ârifin kıymet 150 Hasan; Serveri Çelebi kıymet 250 ed-deyn-i; Tecviden-i haberi kıymet 130 ed-deyn-i; Tecvit ve emri'ya mâ şerefeli Câmî' kitâb kıymet 400 ed-deyn-i; Şerhi merah hasan Paşa kıymet 60 ed-deyn-i; Nehuran mütevasıt? kıymet 120; esmanî cildü'l-ğıye? kıymet 100; Şerhi Kâfeye fis-sarf kıymet 200 ed-deyn-i.

49a Hacı Baba kıymet 50 ed-deyn-i; Avamil ve dibâce ve misbâh ve kâfiyeler halide kıymet 150; Keteb-i fı'l-kelâm kıymet 50; Köhne sarı cildlü kadveri kıymet 40; Çârperdi el-şâfiyeti kıymet 300; Bir iki risâle müşt Emil meski cildlü kitâb kıymet 50; İki cild zarif kıymet 40; Tecvdden bir kıt'a cildlü ve bir cildsiz kitâb kıymet 40; Kırâaa-ta mütâ'lik hattı arab kitâb kıymet 40 ed-deyn-i; tecvidden hattı-nesih kitâb kıymet 50; Dekâyık mahkeme-i eczâ kıymet 30 ed-deyn-i; Kaside-i bürde şerhi kıymet 60; Matlûb 2 kıymet 40; Asumanı cildli câmi kıymet 200 ed-deyn-i; Sarı cildlü gurer şerhi kıymet 40; Bend-i akter fizûn kıymet 40; Fikh-ı ekber kıymet 30; Sarı cildlü gurer şerhi kıymet 20; Tehviden inmezih kıymet 100 Hasan; Hizanetü'l-fikh kıymet 80; Türki tecvid-i güzide kıymet 30 ed-deyn-i; Ma'âniden muhtasar kıymet 120; Su ma'a Seyyid Ali; Nizafetü'l-edeş kıymet 120; Sarı çelidlü Kayunizâde kıymet 80; Merâh kıymet 20; Muhalla cildler delayilü'l-hayrât? kıymet 250 Hasan; Muğatun eski hatır kitâb kıymet 40; Şerhi ebyatü'l-

vel-kâfiyeti kıymet 50; Ehâdis-i mürselden kemâl Pâşâzâde risâlesi kıymet 160; Köhne mütevasıt kıymet 25; Maksûd şerhi mazbut kıymet 25; Köhne Câmi kıymet 50 ed-deyn-i; Adâbdan ecza kıymet 25 ed-deyn-i; Dine-köz kıymet 20; Fahrü'l-hakâyik fî tercümeti kenzü'l-hakâyik kıymet 80 ed-deyn-i; Sarı cildlü dekâyik ahbâr kıymet 25; Küçük sarı cildlü şerh-i isbat kıymet 30 ed-deyn-i; Tedviri şerhi kıymet 80 ed-deyn-i; Şerh-i fikh ekbâr kıymet 40 ed-deyn-i; Ta'limü'l-muta'lim ve ferâyiz kıymet 80 ed-deyn-i; Kalın mecmü'ü'l-bahreyn kıymet 150 ed-deyn-i; Siyah cild şerhi ferâyiz kıymet 30 ed-deyn-i; Bir cüz Mushaf şerif kıymet 20 ed-deyn-i; Kavâ'id-i Fârisi lügat kıymet 30 ed-deyn-i; Fârûsi emsal kıymet 25; Tecvide mütâ'lik siyah celidlü kıtâb kıymet 50 ed-deyn-i; İbtibâsından cevahirden olmak üzere beyân olunmuştur sarı celidlü kitâb kıymet 50 ed-deyn-i; Şerhi 'akâyid ve fikh ekber ve şehâbeddin? kıymet 150 ed-deyn-i; Türki bir ... kıymet 150 ed-deyn-i; Rısâli İbrahim Efendi kıymet 40 ed-deyn-i; Bidâyeti el-hidâyeti kıymet 60 ed-deyn-i; Kitâbü'l-ravzatü'l-cenneh kıymet 15; Kâğıt yeşil cildlü kitâb kıymet 50 ed-deyn-i; Siyah cildlü kavâ'idü'l-'irab kıymet 40 ed-deyn-i; Mütevâsil kıymet 20 ed-deyn-i; 'Avâmil kıymet 10 ed-deyn-i; Mihr-i ebul-fethi kıymet 15 ed-deyn-i; Muhalla-i rısâle-i anus-i halvet kıymet 50 ed-deyn-i; Ma'rib 'avâmil kıymet 30 ed-deyn-i; Gülistân? kıymet 40 ed-deyn-i; Hadis erba'yin kıymet 50; Şerhi salavât kıymet 20; Kırâti 'aşereyi mütâ'lik kitâb kıymet 40 ed-deyn-i; Salat-ı akâyid kıymet 30; Muskaya muta'lik bir çalidde kıymet 20 ed-deyn-i; Risâle-i akdi ferid kıymet 50; Fikh ceza kıymet 50; Emsile kıymet 30; Türki 'akâyid kıymet 10; Mevlûd kıymet 17 Hasan; Küçük lügat kıymet 10; küçük sarı cildlü 'akâyid kıymet 20; Hilye-i şerif kıymet 80; Tamâm-ı tefsir kâdı kıymet 500 ed-deyn-i; Muhtâr-ı Salhâh kıymet 350 ed-deyn-i; Tarîkat-ı Muhamediye kıymet 250 ed-deyn-i; Multeka-i ebubhur kıymet 500 ed-deyn-i İbrahim Halebi kıymet 500 ed-deyn-i; Diğer multekayü'l-hubur kıymet 250 Hasan; Minetü'l-musalla kıymet 100 ed-deyn-i; Düver-i gurer kıymet 200 ed-deyn-i; Kitab-ı ferayiz kıymet 20; Surur şerhi kıymet 200 ed-deyn-i; Alaca kâğıt cildlü muhtasar-ı izah kıymet 65; Türki tecvid kıymet 30; Müğteden dekâyik ahbâr kıymet 60; Lügat-ı ahterı kıymet 800 ed-deyn-i; Türki tefsir kıymet 400 ed-deyn-i; Hattı Arab-ı manzume kıymet 40; Felye Safizâde kıymet 60; Şâtiye kıymet 40; Mine'l-mantık kıymet 30; alaca kâğıt cildlü haşiye? kıymet 40.

49b İki makreme kıymet 15; İki Kayât sandûk kıymet 15 Hasan; Köfte satırı kıymet 10; Alaca minder kıymet 10; Köhne kilim kıymet 5; Köhne keçe kıymet 5; Deri yorgan kıymet 10; İki deri kıymet 10; Köhne kebe kıymet 5; Köhne kırmızı delenseli? kıymet 20;

Köhne basma yastık kıymet 10; Sarı meşin kıymet 5; Kapaklı çelik kıymet 5; İri kutu kıymet 5; İki hasır kıymet 5; Köhne keçe kıymet 25; Kendirci Abdullah kıymet 5; Kulblı kazan meblağ 5 kıymet 400 Hadice; Def'a kulblı kazan meblağ 10 kıymet 1000 Hasan; Küçük çamaşır leğeni meblağ 25 kıymet 280 mihr-i; Yâğ tâbası adet 8 kıymet 640; Sefer kazanı meblağ 25 kıymet 200 mihr-i; Leğen meblağ 2 kıymet 240 Rukiye; Kûbte tâbası kıymet 80 Hasan; Matara bâkırdur kıymet 20 mihr-i; El tâbası kabağıyla kıymet 100 mihr-i; Küçük tâba kıymet 50 Hasan; Def'a tâba kıymet 25; Kefkir kıymet 20 Hasan; Kabağıyla tencere kıymet 120 Rukiye; Havan ma'a saban meblağ 105 kıymet 150 Rukiye; Def'a havan kıymet 40 mihr-i; Kepçe kıymet 30 Rukiye; Şam'dân kıymet 100 mihr-i; Bâkır kazan kıymet 50 Abdullah; Kahve ibriği kıymet 30 Hadice; Kamkama? kıymet 5; İbrık kıymet 60 mihr-i; Ayaklı sahan adet 9 meblağ 8 kıymet 270 Hasan; Tencere kabağıyla meblağ 2 kıymet 160 mihr-i; Tencere kabağıyla meblağ 25 kıymet 200 Hasan; Küçük tencere meblağ 50; Küçük leğen meblağ 1 kıymet 100 mihr-i; Malayesi' leğen meblağ 2 kıymet 200; Bakır tabak meblağ 1 kıymet 120 mihr-i; Çetre meblağ 60 Zeynep; Küçük tabak kıymet 50; Sahan adet 13 meblağ 10 kıymet 1000; Kapaklı testi meblağ 120 Hadice; Ta'likli semen14 kıymet 200 zevce; Küçük lengeri kıymet 30 Hadice; Bâkır tabak kıymet 25; Kefgir kıymet 40 Abdullah; Hamam testi kıymet 30 Hadice; Kapaklı hoş ab testi kıymet 60 Hadice; Hoş ab testi kıymet 50 Hasan; Küçük testi kıymet 25 Abdullah; Bâkır ibrik kıymet 30 Hasan; Yumurta tâbası kıymet 50 Hadice; Tencere kabâğıyla meblağ 15 kıymet 150 Hasan; Kabâk meblağ 2 kıymet 20 Hasan; Ta'likli kıymet 15 Abdullah; Kildân kıymet 5 Hadice; Bâkır meşrebe kıymet 30 Hasan; Bâkır sini meblağ 5 kıymet 460 Abdullah; Bâkır güğüm meblağ 2 kıymet 160 mihr-i; Makrâs? kıymet 5; Satır ve kese kıymet 25 zevce; Otav? kıymet 100 mihr-i; Sac ayak meblağ 4 kıymet 100 mihr-i; Çaydan kıymet 200 mihr-i; Demir kürek ve maşa kıymet 40 mihr-i; Demir şiş ve ayak kıymet 50 Hadice; Kantar kıymet 80 Hadice; Küçük kantar kıymet 60 Abdullah; Çini tabâk meblağ 4 kıymet 50 Hadice; 'Asâ kıymet 5 Abdullah; Çuvâl meblağ 7 kıymet 70 Hadice; Çaydan 2 kıymet 50; Küçük çaydan kıymet 120 mihr-i; Şişe meşrebe ve kalıb kıymet 18 Hadice; Köhne kilim kıymet 15; Kilim barçası kıymet 15 Abdullah; Nakd meblağ 4918; Mangâl kıymet 200 Hasan; Sahra kıymet 80 Abdullah; Ma'sumeci kazanı meblağ 10 kıymet 800 Hüseyin; Cem'an yekûn meblağ 157235i

İhrâcât mihr-i mü'eccel meblağ 5000; Deyn-i Abdullah meblağ 18900; Deyn-i mescid meblağ 200; Deyn-i zevci meblağ 300; Resmi kısmet meblağ 3925; Hisse'l-zevci

meblağ 16113; Hisse'l-ibn-i Abdullah meblağ 28199; Hisse'l-ibn-i Hasan meblağ 28199; Hisse'l-ibn-i Hüseyin meblağ 28199; Hisse'l binti? Hadice meblağ 14099 Hisse'l binti Rukiye meblağ 14099.

50a/1 Ahmed Ağa ve tereke-i zevceti mihri ve binâ ve îhta emini ve Ağa Osman ve ahtereyn? Halime ve Rahime ve'l-verâset-i münhasıra fihim kayd-ı şer'î tevzi' ve't-taksîm fî evâhir-i şehri Rebi'ü'l-evvel sene seb'a ve işrîn ba'de miete ve elf haziretü'l-izz ve's-şeref.

Şuhûdü'l-hâl

Bâyakâyâde Mehmed, Derviş Mehmed Efendi, Mustafazâde ibn-i Ahmed, Hasan El-Mü'ezzin, Abdulsamed el-muhzır, Mollâ Ahmed El-Hallac

Kızıl öküz semen 550; Kuba öküz semen 550; Kuba sığır semen 450; Tarğıl sığır kıymet 450; Göğér dana semen 120; Tarğıl dana semen 120; Çıran alaşa semen 550; Doru alaşa semen 450; Çerkez kermenda dört adet keçi semen 200; Eşkençe semen 120; Çoban kazan semen 120; İki balta iki eğer bir çapa bir nacak bir ışkı semen 200; Bir çerşude? semen 15; Büyük bıçak semen 5; Bâkır göğér semen 50; Ocak semen 15; Büyük fuci semen 100; Mafgaz? kılıç semen 2500; Tüfenk semen 2500; Kırtal semen 5 İki küçük fuci semen 100; Köhne kılıç semen 60; Küçük tencere kazan semen 125; Küçük yağ sinisi semen 260; Elken semen 100; Altı adet sahan semen 300; Bir kapaklı elken semen 120; Bir küçük sahan semen 25; Kahve ibriği semen 25; Def'a kahve ibriği semen 30; Def'a kahve ibriği semen 25; Kapaklı hoş ab tâsı semen 60; Abdest ibriği semen 150; İki bâkır sablı ayak semen 120; Şam'dân semen 25; Üç sahan semen 400; Tencere kazan semen 150; Bir sahan semen 60; Def'a hoş ab tâsı semen 60; Bir sahan semen 60; Def'a sahan semen 50; Kahve tabağı semen 50; Küçük tencere kazan semen 120; İki tebsi semen 50; Küçük tebsi semen 15; Küçük yağ tâvası semen 600; Büyük bâğ tâvası semen 1000; Büyük tencere kazan semen 400; Maili tiftik kebe semen 300; Beyaz tiftik kebe semen 300; Büyük güğüm semen 250; Küçük sini semen 200; Def'a küçük kazan semen 160; Kemikli? Mum kunâsı semen 50; Yol tavası semen 60; Mum sofrası semen 25; Küçük tâs semen 25; Ağzlık semen 5; Katar sandığı semen 550; Büyük halı semen 600; Keşmiri kuşak semen 150; Yeni kaftan semen 300; Ala karın kürk semen 650; Nefti çuka semen 400; Köhne kaftan semen 150; Kırmızı çuka çakşır semen 450; Köhne çekman semen 50; Köhne kuzı deri kürk semen 150; Köhne çizme semen 25; Köhne kalğak? semen 25; Kutusuyla bulgur semen

100; Erimiş don yağ semen 140; Batman semen 15; Yağ yastığı semen 120; Külünk semen 25; İki köhne keçe semen 100; Köhne yorgan semen 150; İki minder semen 100; Küçük tâs semen 30; Mum kunası semen 25; Mehmed Çelebi'den alınan ma'lumü'l-hudûd dâr semen 16000; Beynel-Çerakise ma'lumü'l-hudûd Ahmed Ağa hanı kurbunda dâr semen 20000.

50b/1 Oldur ki Bâğçesarây muzaffâtından İkiz Oba nâm karye sükkânından bundan akdem vefât iden Ay Temur nâm müteveffânın verâset-i sulbî kebîr oğlu Abdülaziz ve Abdülvehhâb münhasıra olduğu mütehakkık olduktan sonra müteveffâ-i mezbûrın terekisi kibel-i şer' den tahrîr ve takvîm ve beyne'l-verese tevzi' ve taksîm defteridir hurrîre ve çerâ zâlik fi'l-yevmü'l-işrîn min şehr-i Rebi'ü'l-evvel sene seb'a ve işrîn ve miete ve elf.

Mehmed Baki Efendi mulkine muttasıl bir kıt'a bâğçe semen 3500; Mezbûr bâğçeye muttasıl bir kıt'a çayır semen 1500; Karşıda Mustafa Beşe mülkine muttasıl bir kıt'a tarla semen 500; Göbe? Mustafa Beşe yedinde rehîn semen 2000; Mustafa Beşe yedinde rehîn mülki semen 3500; Güğüm semen 120; Tencere kazan ma'a kapak semen 100; Elek semen 150; Çobun kazan semen 100; Bir mikdar hurda bakır semen 100; Köhne sahan semen 60; İki bakır sini ve köhne kabak semen 50; Kebap şiş semen 20; Cem'an yekûn ba'de'l-ihraç ve'l-resm 12700; El-bâkiyü'l-kısmete semen 12384; El-merhûm El-ibn-i Abdülvehhâb mine'n-nısfı masraf 6192; El-ibn-i El-kebîr Abdülaziz mine'n-nısf masraf 6192.

50b/2 Oldur ki mahmiye-i Bâğçesarây muzafâtından İkiz Oba sâkinlerinden iken fevt olan Abdülvehhâb müteveffânın verâset-i zevce-i metrûkesi Zahide nâm hâtûn ile sulbîye sağire kızları Fâtîma ve Rukiye ve er karındâşı Abdülaziz bunlara münhasıra olduktan sonra müteveffâ-i mezbûrenın terekisi kibel-i şer' den tahrîr ve takvîm ve düyûn-ı müsebbete tereke merkûme-i ba'de'l-istiğrak beynel-mugirrima? bekadre hassasım tevzi' ve taksîm defteridür ki hurrîre ve çerâ zâlik fi'l-yevmü'l-işrîn min şehr-i Rebi'ü'l-evvel sene seb'a ve işrîn ve miete ve elf mine'l-hicreti mine'l ...

Cem'an nükûd semen 10080; mukaddema fevt olan babası Ay Temur terekesinden intikal iden hisse-i şer'iyesi semen 6192; Nısf-i dâr ma'a karâlîte? semen 2000; El-bâkiyü'l-garmâ ba'de'l-resm semen 17600; Vası Muhtar Ahmed Mirzâ yediyle Akkerman'dan gelen nükûd akçe semen 8980; Mihr-i mü'eccel müsbet fi zimmet

müteveffâ-i mezbûr semen 34000; Eda-i batrikü'l-garmâ-ı semen 10400; Deyn-i Seyyid Âkâr semen 400; Eda-i batrikü'l-garmâ-ı semen 2400; Eda-i batrikü'l-garmâ-ı semen 575; Deyn-i Mesûd Efendi El-katib semen 3576; Eda-i batrik el-karmâ-ı semen 1100; Deyn-i Abdûlbaki Çelebi semen 2500; Eda-i batrik el-karmâ-ı semen 780; Deyn-i Seyyid Ali semen 1800; Deyn-i Cân Arslân asl mal semen 1000; Eda-i batrikü'l-garmâ-ı semen 325; Deyn-i Abdûlbaki mü'ezzin semen 600; Eda-i batrikü'l-garmâ-ı semen 190; Deyn-i Mustafa Beşe yedinde olan rehîn kübe ve kılıç semen 3500; semen 2000; Eda-i batrikü'l-garmâ-i semen 1250; Deyn-i ÂişeHâtûn semen 300; Eda-i batrikü'l-garmâ-i semen100; Deyn-i haffaf semen 188; Eda-i batrikü'l-garmâ-i semen 37; Cem'an yekûn düyûn-i müsebbete semen 57900.

51a/1 Oldur ki Mustafa Beşe'nin yedinde makbûz olan kılıç ve kübenın nısf-ı bahâsı üç bin üç yüz elli akçe olub nısf-ı Mustafa Beşenin müteveffâ-i Abdülvehhâb'ın üzerine isbât-ı deyn-i ittiği üç bin dokuz akçe için rehîn-i makbûz olduğu zâhir olub rahfiyeti? deyn-i mezkûrun ortası mukâbelesine olmağın fesâdi istizâ-i deyn-i için garmâdan hak olmağa zarâr virmediğinden meblağ-ı merkûm üç bin dokuz yüz akçeden nısf-ı kübe ve kılıçın bahâsı üç bin üç yüz elli akçe virildiği lâzım iken üç bin yüz akçe ahz idûb ziyade dahi fâriğ olunur kayd-şud.

Şuhûdü'l-hâl

Ahmed Efendi, Hızır Efendi, Müderris Hamid Efendi, Mehmed Efendi ibn-i Murteza Çelebi, Ali Efendi Bozoğlu Ali

51a/2 Oldur ki mahmiye-i Bâğçesarây muzafâtından Eski Yurt sâkinlerinden iken bundan akdem fevt olan Cemile nâm hâtûn'ın verâset-i zevci Hüseyin ile sadrı oğulları ile Abdalnâfi' ve Ni'metulah ve Sa'dullah bunlarda mümhasıra olduğu lede'ş-şer'i zâhire ve mütehakkık olduktan sonra müteveffâ-i mezbûrenin terekesi kibel-i şer'iden bi't-taleb tefâhus ve tahrîr ve takvîm ve beynel-verese tevzi' ve taksîm olunan defter-i müfredattır ki sicil-i mahfûza kayt oluna ki cari ve hurrire zâlik fi'l-yevmü'l râbi' işrîn min Rebi'ü'l-evvel sene seb'a ve işrîn ve miete ve elf mine'l-hicretü'l ...

Müstamel halı semen 800; Seccade semen 200; İki suvatlı sahan semen 130; Bir lenger sahan semen 100; Def'a iki köhne sahan semen 100; Köhne küçük sahan ma'a tabâk semen semen 40; İki köhne küçük sahan semen 60; Köhne küçük lenger sahan semen 30;

Köhne büyük lenger ma'a tâs semen 20; Köhne küçük tencere ma'a kapak semen 80; köhne leğen semen 200; Köhne güğüm ma'a köhne ibrik semen 30; İki sac ayak semen 20; İki tuç Şam'dân semen 40; İki köhne çanak semen 5; Gül abdân semen 15; Kürsi semen 25; Köhne sepet sandûk semen 80; Köhne tahta sandûk semen 40; Çamırgân kürk semen 200; Köhne ferace semen 150; Mahreme semen 25; Küçük karan kürk semen 70; Köhne kırmızı hitay-ı kaftan semen 100; Alaca mindallı kaftan semen 200; Gömlek ipek kenarlı semen 120; Baş gümüş kuşak semen 350; Mum tefrik çember semen 200; Sincablı çarşekâr çember semen 120; Def'a basma çember semen 120; Kulak mahremesi iki semen 30; Def'a kulak mahreme semen 25; Köhne çatgı semen 25; Yemen-ı mahreme semen 25; Kavrâma bohça ma'a kurda semen 50; Köhne küçük sandûk semen 50; raslik temuri semen 3; Keten tarak semen 5; İki köhne don semen 80; Baş yastık olbak? semen 100; İki döşek olbak semen 100; İki köhne baş yasduk semen 20; Köhne yorgan ma'a çarşab semen 80; Köhne yastuk semen 20; Yaşmak semen 25; Kula alâşa semen 700. Cen'an yekûn mâ bâki bin el-vasiyeti el-kısmete semen 4938.

51a/3 Oldur ki müteveffâ-i mezbûre hâli hayatında ve kemâl-i aklı sıhhatinde iken zevci metrûkesi Hüseyin zimmetinde olan on iki guruş mihr-i mü'eccelini ve yedi guruş kıymetinde kırmızı çuka ablı sincab kürkünü ve dört guruş kıymetinde köhne hitay-ı kaftanını cümle 20 guruş kıymetinde emval-i muayenesine yevm-i muv'netinde bir mikdarını isbat-ı salat fidyesi için bir mikdarını sene tamamına değin it'âmı için vasiyet idüb bi'l-cümle varisi metbuhum icazet virüb mezbûrenin seceresi üzere ba'zısını tenfiz idüb ve ba'zısını hıfz ve imsak mahallinde it'âmı aht ve iltizâm eyledikleri kayd olundu.

51b/1 Müteveffâ-i mezbûrenin kebîr oğlu Abdalbâki mukaddemâ fevt olan babası mâlından kendüye intikal iden elli üç guruş deyn-i müteveffâ-i mezbûra emri zimmetindedir deyü terekeesinden da'vâyı taleb idüb sâir varisleri mukaddema olduğuna ikrar ba'de intikal bi't-tamam eda-i teslîm ve zimmetini tahlîs eylemişdir deyü def'a salikûn olub mezbûr Abdalbâki def'a inkâr idüb varislerinden def'i meşrûhi mübeyyine beyyine taleb olundukta hâlâ beyinleri hazır olmamağla haber ile mahal verildiği kayd olundu.

Muhallefâtı El-Hac Selâmet Beg meteve tereke-i zevceti Esmâ Sultân Hânım ve'l-benûn Ivaz Mirzâ ve Ali Mirzâ ve Hızır Mirzâ ve'l-benâtirü'l-erba'a Alem Sultân Hânım

ve Gülsüm Sultân Hânım ve Cihan Sultân Hânım ve Gevher Sultân Hânım ve'l-verâset-i minhasiratü'l-resm vâki'yü't-tahrîr fî evâhir-i şehri Saferü'l-hayr sene 1127.

51b/2 Bundan akdem müteveffâ olan El-Hac Selamet Bey'in zevce-i metrûkesi olan Esmâ Sultân Hânım'ın mihr-i mukâbelesine ta'yîndir.

Basma yâyma kıymet 100; Basma döşek kıymet 80; Dört basma yastık kıymet 100; Kırmızı kilim kıymet 40; Alaca kilim kıymet 80; Basma minder kıymet 30; İki keçe kıymet 100; Siyah tahta sandık kıymet 30; Bir müd bulgur kıymet 30; Sekiz kuti kıymet 50; Mum hunisi kıymet 10; Def'a mum hunisi kıymet 10; Büyük bakır sini meblağ 7 kıymet 700; Def'a bakır sini meblağ 2;5 kıymet 260; Def'a bakır sini meblağ 2 kıymet 200; Büyük güğüm meblağ 3;5 kıymet 250; Tencere kazan meblağ 1;5 Kapaklı testi meblağ 1;5 kıymet 120; El tavası kıymet 40; Leğen ma'a ibrik kıymet 280; Bakır fener kıymet 60; Küçük kahve ibriği kıymet 15; İki kahve ibriği kıymet 70; Büyük Şam'dan kıymet 30; Şam'dan kıymet 5; Kahve ibriği kıymet 25; Tebsi adet 9 kıymet 120; Hoş ab testi kıymet 30; Def'a testi kıymet 40; leğen kıymet 80; Küçük tencere kıymet 100; Büyük kübte tavası kıymet meblağ 2 kıymet 220; Üç sahan kıymet 200; Beş Kapaklı sahan meblağ 7;5 kıymet 885; Tuç sahan meblağ 3 kıymet 120; Sahan adet 4 meblağ 3 kıymet 300; Bakır kazan meblağ 3 kıymet 300; Tebsi adet 5 kıymet 125; Kulblu kazan meblağ 17 kıymet 1900; Suvatlı meşrebe kıymet 30; Büyük caydan kıymet 200; Def'a caydan kıymet 150; Def'a caydan kazan kıymet 20; Def'a caydan kıymet 80; Büyük sac ayak kıymet 50; def'a iki sac ayak kıymet 40; Kantar kıymet 50; Kahve tabağı kıymet 30; Demir kürek kıymet 20; Altı çapçak kıymet 140; Büyük hamur tekne kıymet 100; Def'a tekne kıymet 30; Sekiz deri kıymet 40; Huni kıymet 20; Kutu kıymet 5; Ağaç kavanoz kıymet 15; Beş tahta kıymet 120; Buhurdân kıymet 30; Havân kıymet 80; Terane kıymet 20; Sekiz fincan ma'a kutu kıymet 40; Bakır matara kıymet 50; İki ağaç tabak kıymet 15; Dört basma yastık kıymet 140; Kırmızı ihram kıymet 50; Alaca minder kıymet 50; Basma minder kıymet 30; Müsta'mel halı kıymet 300; İki keçe kıymet 80; İki baş yastık kıymet 80; Def'a baş yastığı kıymet 40; Mindallı yorgan ma'çarşab kıymet 300; Def'a mindallı yorgan ma'a çarşab kıymet 400; Basma çarşab kıymet 120; Beyaz beşkir kıymet 40; Alaca beşkir kıymet 50; Küçük bohça 15; İki çanak kıymet 5; Bal mumı meblağ 5 kıymet 315; 'Asel-i revyan meblağ 45; kıymet 310; Dok Yağı meblağ 5;5 kıymet 70; Kulaklı çapçak kıymet 30; Bir mikdar ceviz kıymet 20; Yağ mum adet 50 kıymet 50; Sarı sığır ma'a buzağı kıymet 500; Kızıl sığır kıymet 500; Kuba sığır kıymet 400; Sarı sığır kıymet 400; Güren sığır kıymet

400; Def'a güren sığır kıymet 500; Kara sığır kıymet 500; Altı dana kıymet 400; Kaşka konanca kıymet 200.

52a Sarı konanca kıymet 200; Kuba konanca kıymet 200; Sarı öküz kıymet 600; Sarı baş öküz kıymet 600; Ana baş koyun adet 62 kıymet 4960; Tokli koyun adet 10 kıymet 400; Olak keçi meblağ 15 kıymet 500; Macar levazımıyla kıymet 250; Def'a macar kıymet 200; Kebe seccade kıymet 120; Köhne seccade kıymet 60; Kuçu ma'a örtü kıymet 500; Demir kıran kıymet 60; Köhne kürk kıymet 300; Müsta'mel halı kıymet 400; İki yan kebesi kıymet 120; Köhne kebe kıymet 25; Def'a köhne kebe kıymet 30; İki siyah keçe kıymet 120; İki dimyi yastık kıymet 50; Üç basma yastık kıymet 60; Dimyi döşek kıymet 100; Basma döşek kıymet 100; İki basma yorgan kıymet 300; Bir batman buğday kıymet 1200; Çekilmiş un kıymet 300; Sekiz vukiyye peynir kıymet 100; Sarı yağ meblağ 30 kıymet 600; Çatma yastık kıymet 1500; Bir milyar pekmez kıymet 30; İki beşri darı kıymet 100; Bastırma kıymet 100.

52a/1 Mahmiye-i Bâğçesarây sükkânından iken bundan akdem vefât iden sabık koyun emini Ahmet Ağa bin Mehmet nâm kimesnenin terekesine savb-i şer' den tahrîr murâd olundukda fi'l-asıl müteveffâ-i mezbûrun abîdin'den olduğuna mütearif olan sarışanlı gök gözlü nem suri'l-'asl kafirûl-millete baisû'l-küttâb Şahin bin Abdullah nâm kazak mahfil-i kazâda müteveffâ-i mezbûrun zevce-i metrûkesi Mihriban nâm hâtûn tarafından vekîli olup vekâlet-i zatı mezbûre-i ma'rifet-i şer' ile arifan olan şahidin udûlin şehâdetleri ile sübût bulan Boşkâlîzâde Mustafa nâm kimesne ile müteveffâ-i mezbûr mevrusdan hâlâ li-ebeveyn ahti Halime nâm hâtûn'un tarafından Mehmet Çelebi ibn-i El-Hac Abdalbâki ve Salih bin Süleyman nâm kimesnelerin şehâdetleri ile 'ale'n-nehcü'l-muteber vekâleti sabite olan Mollâ 'İsa mahzarın üzerlerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüb seyyidim müteveffâ-i mezbûr tarih-i kitâbdan bir sene mukaddem vakti sıhhatinde olmadan kırk gün mukaddem azadım ol deyu itki yevmi mezbûre ta'lik ile beni müdebber mukayyet idüb ve ol mezbûrdan kırk gün mukaddeminde dahi sahîh bulunup haliyâ fevtiyle ta'lik-i mezkûr üzerine ben müteveffâ-i mezbûrun külli malından azad olmuş iken benarık olmak zu'mmuyla verese-i merkûme vazi'yeti murâd idiyorlar su'âl olunub mücebi icra-i olunması murâdıdır dedikde gibbe's-su'âl vekîlin merkunûn inkâr idüb müd-i mersumdan kavlini isbât ider beyyine taleb olundukda büyük oğlu Mevlüt nâm kimesne ile Mehmet oğlu Abdulveli nâm kimesne meclis-i şer'e gelüp fi'l-hakikat müteveffâ-i mezbûr Ahmed'in işbu Abdi memluk-i Şahin için tarih-i kitâptan bir sene mukaddem vakti

sıhhatinde olmadan kırk gün mukaddem azâdım olsun deyu mudebber mukayyet eyledüğüne şahidüz ve şehâdet dahi iderüz deyu herbirileri eda-i şehâdet-i şer'îye eyledikleri ba'de't-tezkiye makbûle mevsuf Şahin vech-i muharrer üzere müdebber olındığı sabit olub yevmi müddetten kırk gün mukaddeminde dahi sahîh buldığı zahir olmağın mevsûf Şahin'in müteveffâ-i mezbûrun küllî malından 'atikine hükm-ü şer'î lâhik olunduktan sonra mâ hüvel vâki' ketb ve talibi yedine vaz' olundu hurrîre fî evâhir-i şehri Rebi'ü'l-âhir sene 1127.

Şuhûdü'l-hâl

Ahmed Efendi ibn-i Ali Efendi, Gözlevi Ramazan Efendi, Ali Efendi Garboz oğlu, Mehmed Efendi ibn-i Mürteza Çelebi, Bâyakâyzade Mehmed Efendi ve gayrihum mine'l-hâzır.

52b/1 Bundan akdem müteveffâ olunan koyun emini Ahmed'in ta'lhîhi? olan muhallefâtının sûretidir eşyâ-i mübeyyi'-i budur ki beyân olunur.

Kebe kıymet 280; Sahan adet 3 kıymet 126; Sini kıymet 270; Def'a sahan adet 3 kıymet 141; Kahve tabağı kıymet 58; Yağ basması kıymet 560; Huni-i şem'î kıymet 20; Şam'dân kıymet 23; Testi kıymet 27; Halı kıymet 445; Tencere kıymet 200; Çizme kıymet 33; Na'llık adet 3 kıymet 36; Diğer kebe kıymet 288; Minder kıymet 16; Yorgan kıymet 103 Sablı taba kıymet 66; Kefgir kıymet 39; Kazan kıymet 91; Külünk kıymet 26; Mum sofrası kıymet 23; Kapaklı testi kıymet 68; Fıcu kıymet 70; Sablı ayak kıymet kıymet 63; Mum hunisi kıymet 43; Def'a sahan kıymet 153; Def'a sini kıymet 200; Keçe kıymet 35; Def'a keçe kıymet 47; Testi kıymet 66; Güğüm kıymet 247; Çarşeve? kıymet 17; Fıcu kıymet 42; Sahan kıymet 44; Def'a sahan adet 4 kıymet 168; Keşmir kuşak kıymet 140; Köhne kürk kıymet 80; Hasır kıymet 350; Kârın içli kürk kıymet 545; Çuka kıymet 230; Kaftân kıymet 252; Def'a kaftan kıymet 125; Erimiş yağ kıymet 1480; Köhne çekman kıymet 50; Cem'an meblağ 6876; Bu dahi terekeden müteveffâ-i mezbûrın zevcesine geçen eşyâdır.

Tencere kıymet 132; Yağ tâbası kıymet 800; Leğen kıymet 151; Def'a yağ tâbası kıymet 560; testi kıymet 30; Bulgur ma'a kutu kıymet 100; Sızka kıymet 120; Revğan kıymet 168; Cem'an meblağ 2061; Bu dahi bağdaki olan eşyâdır ki beyân olunur.

Kızıl öküz kıymet 600; Kuba öküz kıymet 600; Kuba sığır kıymet 500; Tarğil sığır kıymet 500 zevcesine; Dana adet 2 kıymet 300; Çıran alaşa kıymet 900; Dorı alaşa kıymet 600 Ahmed Efendi; Keçi adet 4 kıymet 250 Ahmed efendi; Eskince kıymet 100 Ahmed Efendi; Balta 2 ve keser 2 kıymet ve çapa ve nacak ve bıçkı kıymet 150; araba kıymet 50; Tekerlek kıymet 500; Çoyun kazan kıymet 130; Cem'an meblağ 55130.

Bahâ-ı kılıç kıymet 2800; Bahâ-ı tüfenk kıymet 3000; Bahâ-ı menzil kıymet 14000; Mehmed Çelebi'den alınan menzil bahâsı kıymet 14000; Cem'an meblağ 47867.

53a/1 Masârif-i mühimme budur ki beyân olunur; Çeşme mütevellisi Mehmed Efendi'nin deyn-i mütevâtiren ve müseccilen sübût buluştur 10500; Mustafa'nın veresesinin deyn-i sebt-i bi-ş-şühûdü'l-mu'teberâtı 1200; Hatib Mehmed Efendi'nin deyn-i sebt-i bi-şehâdeti Mehmed bin Receb ve Şahin bin Abdullah 5210 (+) 16910; Mehmed Cân Çelebi'nin deyn-i sebt-i bi-şehâdeti Eyyûb Mü'ezzin ve Mehmed Ed-Dehâni 6000; Mührü'z-zevceti'l müdde'ati Bâhriye Hâtûn 3600; Sebt-i deyn-i 'azimet bi-şehâdeti Mustafa bin Hasan ve Ahmed bin Kutlu Şah 4000; Harc-ı kılıç lî-eclü'l üstâdiye 210 (+) 30720; Sebt-i deyn-i debbağ Hüseyin bi-şehâdeti Abdulkadir Çelebi ve Şehbar bin Abdullah 10940; Sebt-i deyn-i Evânûs zimmî bi-şehâdeti re's ü'l-abd ve Hacı Timur 500 (+) 42160; Müteveffâ-i mezbûrın iki kız karındâşları Halime ve Fâtîma'nın deyn-i 4000 (+) 46160; Bağ akçesinin kûsûru bî-Âişe Hâtûn 2500; Abdullah'ın deyn-i sebt-i bi-şehâdeti şühûdü'l-mu'teberân 400; Sebt-i deyn-i verese-i Ahmed Efendi şehâdeti Mustafa Efendi ve Abdulhanân Çelebi 13000; resm-i 'âdi 2530 (+) 4590

53a/2 Mûcibü'l-iktizâ gârmaya girmeyüb yekünden tamamen masrûf olanlardır. Techîz ve tekfîn meblağ 700; Halime ve Fâtîma nâm kız karındâşları menzildeki hisselerinden ihraç için verilen meblağdır 4000; Kılıç harcı meblağ 210; Dellâliye meblağ 90; Def'a dellâliye meblağ 170; Harç-ı müteferrika meblağ 52; Resm-i kısmet vesâir masârîf-i mühimme meblağ 2530; Cem'an meblağ 7752.

Bu dahi gârmadan elân erbâb düyûnidır ki beyân olunur. Mustafa'nın veresesinin deyn-i meblağ 1200; bi-hasbü'l gârma meblağ 828; Çeşme mütevellisi Mehmed dedenin fi'l-asıl deyn-i meblağ 10500; bi-hasbü'l-gârma meblağ 7245; Hatib Mehmed Efendi'nin deyn-i meblağ 5210; bi-hasbü'l-gârma meblağ 3588; Mehmed Cân deyn-i meblağ 6000; bi-hasbü'l-gârma meblağ 4140; Mührü'z-zevceti meblağ 3600; bi-hasbü'l-gârma meblağ 2484; Azimet deyn-i meblağ 4000; bi-hasbü'l-gârma meblağ 2760; Debbâğ Hüseyin deyn-i

meblağ 10940; bi'l-karma-i meblağ 7521; deyn-i Avânûs zimmî meblağ 500; bi'l-garma meblağ 345; Deyn-i Abdullah meblağ 400; Bi'l-gârma meblağ 276; Deyn-i verese Ahmed Efendi meblağ 133000; bi'l-gârma meblağ 8970; Deyn-i Âişe Hâtûn meblağ 2500; bi'l-gârma meblağ 1725; Beher gurusı altmış dokuz akçe hesâbınca verilmiştir.

53b/1 Mehmed Ali Mollâ an zevce mevmuse ve binti sülûs ziyâde ve tarif ve şerif ve el- bûyun? ahı düşene ve ahtı canlu tay ve'l-verâset-i münhasıratı vakd-i vuki'? tahrîr fi evâhir-i şehri Cemâziye'l-âhir sene 1127

Muhallefât-ı Akcura nâm kazâk kıymet 10000 le-deyn-i Mevmuse; Kutlu kız nâm câriye kıymet 14000; Bedel-i sahîh 100; Düşenbe 4000 kıymet 14000; Araslı nâm câriye çaker kıymet 3500 Mevmuse; Minür Ali gulam kıymet 2500 Nur Baye?; Gri alaşa kıymet 600 kefen; Kaşka at kıymet 1000 resm 500 deyn-i 500; Sarı öküz kıymet 500 deyn-i Nurullah; Kuba öküz kıymet 500 el-hisse; Sur öküz kıymet 500 deyn-i Nurullah; Kızıl öküz kıymet 450 el-hisse; Kara sığır buzağıyla kıymet 500 el-hisse; Kuba ala sığır buzağıyla kıymet 450 el-hisse; Göğeri sığır buzağıyla kıymet 450 el-hisse; Def'a göğeri sığır kıymet 450 deyn-i Fâtîma; Sarı kunacin kıymet 150 resm; Kara pundak sığır buzağıyla kıymet 450; Kara baş sığır kısır kıymet 450 Cân Tutay; Kısır ak kuyak? kara sığır kıymet 250 el-hisse; Tâbi' adet 3 kıymet 280 deyn-i zeyneb; Def'a tâbi' kıymet 100 resm; Beş deste kağıt kıymet 75 el-hisse; Beş merzi' kelâm kıymet 5000 el-vahdiyesi?; Köhne kanlı? sandık kıymet 50; Ar'alık kıymet 400 el-vasiye; Köhne icaze'i kelâm el-vahdiyesi kıymet 100 Cân Totay; Devat kıymet 120 Cân Today; İnşa kıymet 15 deyn-i?; Düşembe kıymet 3000 ma'a resm; Sâğışe? nâm Kıymet 50 Cân Totay; Hadis kitab kıymet 25; Âbdele kıymet 300 deyn-i âşere; İsmi na ma'lûm bir bâb kıymet 25 Cân Totay; Tebâreke ve amme cüzi adet 2 kıymet 30; Evrak perişan kıymet 50 Can Totay; Surûd el-salavat ve bir kıt'a fikh kitab kıymet 5; bıçkı kıymet 6 resm; Eşta kıymet 5; Gelberi kıymet 10 resm; Torba adet 2 kıymet 5; Cevkic? kıymet 10 resm; sapan? kıymet 3; Hüdâye? temur kıymet 10 el-hisse; Tartma sandık kıymet 5 el-hisse; Eğer ma'levazımı kıymet 120 el-hisse; Kahve ibrik kıymet 15 el-hisse; Turan ma'kılıç kıymet 130; Üç köhne çalgı kıymet 30 el-hisse; Balta kıymet 25; Küçük balta kıymet 5; Çüt? Kıymet 10; İki burgi? kıymet 8; Bakır ibrik kıymet 110 Nur Baye; Köhne sahan meblağ 1 kıymet 8 Nur Baye; Köhne sahan adet 3 direm 350 kıymet 65 Nur Baye; Köhne sahan köhne testi meblağ 1 direm 300 kıymet 120 Nur Baye; Köhne leğen kıymet 40 Nur Baye; Asma kazan kıymet 60 su?; Kara sandık kıymet 80 Zevce; Cedid basma döşek kıymet 40 el-hisse; Köhne basma döşek kıymet 20 su; Def'a

basma döşek kıymet(boş) su; Def'a köhne basma döşek kıymet 20 su; Alaca minder kıymet 25 su; Köhne yastık adet 4 kıymet 40 su; Köhne basma döşek zarflı kıymet 10 su; Köhne büyük keçe kıymet 50 su; Cedid keçe kıymet 50 su; Cedid küçük keçe kıymet 25 su; Köhne keçe kıymet 60 su; Köhne keçe adet 4 kıymet 70 su; Def'a köhne keçe adet 2 kıymet 40 Nur Baye; Küçük ayak kıymet 2; Koyun terisi adet 13 kıymet 40 Hasan?; Çerkez bıç? kıymet 45 deyn-i Mevmuse; Köhne eğer kıymet 20 Hasan; Balta kıymet 20 su; Küçük balta kıymet 8 hisse; Kupa çelik adet 2 kıymet 20; Ağaç ayak kıymet 3; Ağaç tekne kıymet 5 su; Saplı ayak kıymet 2; Köhne ağaç tabak kıymet 1 su; Bir deste kâşık kıymet 5 Hasan; İki çelik kıymet(boş) deyn-i Mevmuse; Ağaç sini kıymet 8 su; Büyük ağaç sini kıymet 10 su; Yeşil bârdâk kıymet 2; Büyük mediye? kıymet 5 su; İki bârdâk kıymet 5; Def'a iki bârdâk kıymet 2; Köhne mediye kıymet 3; Köhne ayak kıymet 1; Köhne küpe kıymet 5; Küçük çapçak kıymet 15 su; Şiş kıymet 5; Tekne kıymet 15 su; Büyük saplı ayak kıymet 25; Göz kayış kıymet 5; Tül ip kıymet 5; Kırmızı çizme kıymet 80; Köhne saplı ayak kıymet 2; Köhne tekne çaker kıymet 5 Zevce; Güzel tabla kıymet 2; Çilingir adet 2 kıymet 3; Temûr tarâk kıymet 10; Büyük tahta adet 2 kıymet 15; Üç bârmâk ma'sinik kıymet 5; Bir büyük tahta kıymet 10 su; Beş sarık kıymet 665; Un büyük küpü kıymet 20; Büyük fiç? kıymet 30; Küçük fiç? kıymet 20; Kabat sandık kıymet 20; Bir kil katık ma'a fiç? kıymet 150; Büyük köhne bıçâk kıymet 20; Orta fiç? kıymet 10; Def'a fiç? kıymet 10; Kilim semen 20; Büyük kendir çuvâl kıymet 15; Def'a çuvâl kıymet 15; Alaca çuvâl kıymet 4; Dört vukiyye yağ kıymet 100 Zevce; Dokuz vukiyye yağ kıymet 225; Macar ma'a levazım kıymet 120; Gri eğer kıymet 300 Zevce; Yeşil çuka kıymet 900 vasiye; Çuka çahşir kıymet 370; Kılıç kıymet 500; İki deste ok kıymet 143; Elli altı kuzulu koyun kıymet 5400; Altmış kısır koyun kıymet 4760; Köhne çahşir kıymet 100; Keman kıymet 120; İki kil yarım buğday kıymet 1250; Bir kil arpa kıymet 50;

54a Kaftan kıymet 200; Bi'l-cümle karaltı? kıymet 2000; Bir mikdar ağaç kıymet 400; Abd-i atîkden kıymet 165; Beş kil üç şinik buğday kıymet 690; Karye-i Naymân'da vâki' beyne'l-ahâli tehdiden müstefine Bay yarım arazi kıymet 1500;

İhrâcât 600; 410; 400- deyn-i Âişeküfti? 1410; Deyn-i Fâtîma 10725; Deyn-i Zevce 1600; Resm 300; Deyn-i Zeyneb 200; Deyn-i Nurullah 100; Deyn-i Samak 10000; Billahim 2000; Ve hibe 900; Deyn-i Ziyade 2000; (+) 28235 Bâkiyü't-teslîm 3200; 4000; Zevce 21300 Cenâb?; 670 (+) 32000 Âişe.

54a/1 Muhallefât-ı zimen matet ve tereket-i ibne'l-ibn-i usubeti Abdullah ve Abdulrezzak ve Feyzullah ve'l-ibneteyn Ümmügülsüm ve Fâtîma ve'l-verâset-i munhasirati aleyhim vâki'yü't-tahrir fî şehri evâil Rebi'ü'l-âhır sene 1127.

Kasbar ve Kâzî kurbunda vâki' arabacılar haseki ve sülüsani kıymet 20000 Karyeteyn ve Abdullah ve Abdulrezzak; Feyzullah; Mollâ Ömer Bekir mümtekin olduğu dükkân ve mahzen kıymet 20000 Feyzullah; Abdullah; Abdulrezzak ve Karyeteyn Sadetlü Mehmet Giray Sultân Hazretlerinden 33000 akçesinden meblağ 8250 el-zikr misli hitam el-isneyn; Arslân Bölükbaşı'da nükûd meblağ 1636 el-zikr misli hitam el-isneyn; Ömer Gâzide olan nükûd meblağ 225 el-zikr misli hitam el-isneyn; Karye-i kazâklarda vâki' yerin nısf-ı kıymet 1250 sağır binteyn?; Kaytan adet 12 kıymet 1040 el-zikr misli; Kızıl mütemekkin olan malumul hudûd dâr meblağ 10000 el-zikr misli hitam el-isneyn; Katır sandık kıymet 200 Ümmügülsüm bint-i; İki sahan kıymet 150 Ümmügülsüm; Def'a iki sahan kıymet 60 Fâtîma; Küçük testi kıymet 20 Fâtîma; Leğen ma'a ibrik kıymet 137 Ümmügülsüm; Bakır sini meblağ 1' kıymet 120 Fâtîma; Tencere kabâğıyla kıymet 120 Fâtîma; Def'a Tencere kıymet 100 Fâtîma; Bakır güğüm kıymet 100 Fâtîma; Köhne döşek kıymet 20 Ümmügülsüm; Olvaslada vâki' ' bir kıta' bâğçe kıymet 150; Yeşil çuka kürk kıymet 855 Bey'i şüd resm; Merba'i ferace kıymet 210 Bey'i şüd; Mindallı kıymet 220; Mindallı zıbin kıymet 140; Atlas kupa meblağ 460 Bey'i şüd resm; Köhne nefa kürk kıymet 200 Bey'i şüd resm; Cem'an yekûn meblağ 67130; Resm meblağ 1500; Hisse'l ibn-i meblağ 15500; Hisse'l bint-i meblağ 7750.

54b/1 Muhallefât-ı Mehmed Gâzi meteve tereke-i zevceti Atike ve'l-bintü'z-zireti? Rukiye ve ilâm Mülkihân veliahtı İsmail veliahtı Âişe ve Bayrâm Beg ve'l-verâset-i münhasıra aleyhim vâki'yü't-tahrîr fî evâil-i şehri Cemâziye'l-âhır sene 1127.

Asma köy kurbunda vâki' mâlumü'l-hudûd dâr meblağ 8000 nısf-ı Rukiye; Karacın? kürk kıymet 800 Bey'i şüd; Sayir cûka çahşir? kıymet 555 Bey'i şüd; Alaca kupa kıymet 350 Bey'i şüd; Kırmızı kuşak kıymet 211 Bey'i şüd; Yamalalı kuşak kıymet 186 Bey'i şüd; Mor cuka döğme kıymet 100 Bey'i şüd; Hane nâm câriye kıymet 6000 Bey'i şüd; Orta boy Halı kıymet 1205 Bey'i şüd; Kırmızı fes kıymet 26 Bey'i şüd; Sarık kıymet 200 Bey'i şüd; Kırmızı çuka mintan kıymet 448 Bey'i şüd; Kırmızı çuka kıymet 910 Bey'i şüd; Kupa kıymet 114 Bey'i şüd; Köhne şalvar kıymet 80 Bey'i şüd; Köhne mintan kıymet 104 Bey'i şüd; Köhne diz çahşir kıymet 44 Bey'i şüd; Tüfek kıymet 700 Bey'i şüd

Tabanca ma'a silah kıymet 104 Bey'i şüd; Sert kürk kıymet 500 Bey'i şüd; İki basma yastık kıymet 66 Bey'i şüd; Kırmızı kilim kıymet 110 Bey'i şüd; Köhne kilim kıymet 67 Bey'i şüd; Nakışlı kebe kıymet 126 Bey'i şüd; Ocak yaşmağı kıymet 186 Bey'i şüd; Halı seccade kıymet 202 Bey'i şüd; Alaca çarşab kıymet 40 Bey'i şüd; Leğen ma'a ibrik kıymet 242 Bey'i şüd; Hoş ab testi kıymet 76 Bey'i şüd; Büyük sahan kıymet 80 Bey'i şüd; İki büyük sahan kıymet 160 Bey'i şüd; Üç sahan kıymet 135 Bey'i şüd; Dokuz tebsi kıymet 116 Bey'i şüd; İki testi kıymet 14 Bey'i şüd; İki tabak kıymet 13 Bey'i şüd; Kaşık kıymet 37 Bey'i şüd; Köhne kudak? kıymet 14 Bey'i şüd; Semen hatim? kıymet 32 Bey'i şüd; Kübte testi kıymet 52 Bey'i şüd; Fincan 15 kıymet 26 Bey'i şüd; ... kıymet 26 Bey'i şüd; Bakır güğüm kıymet 293 Bey'i şüd; Demir maşa kıymet 45 Bey'i şüd; Üç sac ayak kıymet 29 Bey'i şüd; Ağaç tekne kıymet 29 Bey'i şüd; Büyük kazân kıymet 350 Bey'i şüd; Def'a kazân kıymet 300 Bey'i şüd; Tencere kıymet 90 Bey'i şüd; El tâbası ma'a kabak kıymet 127 Bey'i şüd; Cedid güğüm kıymet 132 Bey'i şüd; Bakır kazan kıymet 114 Bey'i şüd; Semen hatcir? kıymet 122 Bey'i şüd; Alaca beşkir kıymet 82 Bey'i şüd; Desmal? kıymet 5 Bey'i şüd; Köhne kebe kıymet 44 Bey'i şüd; Ağaç huni kıymet 88 Bey'i şüd; Meşin sofrâ kıymet 62 Bey'i şüd; Yağ debbesi kıymet 83 Bey'i şüd; Köhne kürk kıymet 34 Bey'i şüd; Sebil ma'a kutu kıymet 27 Bey'i şüd; Çapçak kıymet 16 Bey'i şüd; Çapçak kıymet 23 Bey'i şüd; Nacak balta kıymet 26 Bey'i şüd; Mısır hasırı kıymet 90 Bey'i şüd; Dört sahan kıymet 168 Bey'i şüd; Harâr? kıymet 30 Bey'i şüd; Kepenk kıymet 43 Bey'i şüd; Bostaki kürk kıymet 25 Bey'i şüd; Nükûd meblağ 19380. Cem'an yekûn meblağ 46000; Resm meblağ; Hisse'l-binti meblağ (silik); Hisse'l- zevceti meblağ 5000; Hisse'l-alâm 3333; Hisse'l-aher? ma'a el-ihteyn meblağ 11666; İhrâcât meblağ 5985.

54b/2 Oldur ki bundan akdem mahmiye-i Bâğçesarâyda El-Hac Hasan mahallesinde sâkin iken vefât iden Saliha binti Ahmed nâm hâtûn'un mahmiye-i Gözleve'de Âişe Büke nâm Muhbube verâsesi olub ciheti verâset-i mezbûre Abid Bükenin babası Aliş Çelebi ve iki anası Halime Büke ile müteveffât-ı mezbûrenin vâlidesi Fâtîma ile kız karındaşlar olub ikisinin babası El-Hac Abdi nâm kimesne olduğunu udûlden Receb bin Mehmed ve Mehmed bin Süleymân nâm kimesnelerin şehâdetleri ile isbât idûb bundan gayrı müteveffât-ı mezbûrun terekesine müstahak bir varis âher dahi olmadığı ecelden tereke-i müteveffât-ı mezbûreden olmak üzere sübût ve defter olunan eşyâ-i atıye mezbûr Abid'e Büke'ye def' olundığı bu mahalle beyân olundu hurrîre fî evâsıt-ı şehr-i Cemâziye'l-evvel.

Hane-i nâm câriye meblağ 4000; Nehri Alma'da Börk nâm merzu'de vâki' bağ meblağ 6000; Sebet sandûk kıymet 80; Üç köhne don kıymet 40; Köhne cember kıymet 15; Delbent kıymet 25 mukarreme; El bezi kıymet 5; Nakd kıymet 5000; Çarşâb kıymet 40; İki köhne gömlek kıymet 40; Köhne sofa ferâce kıymet 80; Altın küpe kıymet 1200; Köhne beyker kıymet 15; Köhne mest 5; iblik kıymet 60; Kalıb kıymet 10; Sabun kıymet 15; Kalıb kıymet 6; Hamam testi kıymet 25; Semen baş kuşak kıymet 100; Alaca kutu kıymet 5; Kilit kıymet 15; Uskerli? meblağ 4 kıymet 50; Kübte tavası kıymet 120; Bakır güğüm kıymet 120; Bakır sini kıymet 160; İki şam'dân kıymet 30; İki bakır leğen kıymet 200.

55a Tencere ma'a kabak kıymet 140; Def'a tencere ma'a kabak kıymet 140; Büyük kazan ma'a kabak kıymet 250; Saplı ayak kıymet 100; Kahve ibriği kıymet 30; İki sahan kıymet 60; Dört tebsi kıymet 50; Hoş ab testi kıymet 40; Kahve tabağı kıymet 30; el tavası kıymet 30; Satır kıymet 10; Sac ayak kıymet 5; Mindallı kupa kıymet 150; Hamirigan kürk kıymet 150; Kilim seccade kıymet 10; Basma yorgan kıymet 120; İki yan kebesi kıymet 240; Basma yorgan kıymet 120; Def'a basma yorgan kıymet 120; Orta mak'at kıymet 300; Köhne kilim kıymet 15; İki keçe kıymet 220; Mısır hasırı kıymet 100; Köhne çatma yastık kıymet 60; Basma yastık adet 4 kıymet 120; Köhne basma döşek adet 5 kıymet 250; Köhne yaşmak kıymet 10; Kaşık kıymet 6; Üç kile buğday kıymet 300; Çapçak adet 6 kıymet 75; İki köhne ma'a huni kıymet 20; Şinik yarım duka kıymet 25; Bir mikdar un kıymet 30; Bir mikdar yağ kıymet 50; Mum hunisi kıymet 20; Hamur tekne kıymet 5; İhrâcât techîz tekfîn meblağ 2040; Vasiyet meblağ 1800; Resm meblağ 750. Cem'an beyân meblağ 20766; 4590 (-); 16176; 2040;1800; 0750 (+) 4590.

55b/1 Âlem Sultân binti Devlet Mirzâ Ağa an zevci Mustafa ve ibn-i Alicân Mirzâ ve binti kebîre Fâtîma Sultân ve Zeyneb Sultân ve Hadice Sultân ve binteyn sağır binteyn Âişe ve Meryem ve'l-verâse münhasıratı fihim ...-tahrîr fi evâhir-i şehri Şaban min sene 1125.

Zevci metrûki Mustafa Mirzâ zimmetinle mihr-i mü'eccel kıymet 14000; Şivehgâr nâm câriye azâd kıymet 10000; Fermân nâm çur kıymet 12000; Zülfikâr nâm çura kıymet 12000; Hidayet nâm câriye 11000; Karye-i sumakây el-bin Ali? vâki' buyût menkûle-i müştemile cümle tevâbi' veled-i Ahmed bin el çerakise ma'lûmu'l-hudûd dâr ki nısf sâyir kıymet 4000; Yine karye-i mezbûrede vâki' malı beyne'l-ahâli ma'lûmu'l-hudûd ve bir

kıt'a çayır kıymet 3000; Sekiz sahan kıymet 50 Zeyneb; Büyük sahan kıymet 70 Rıza; Büyük ibrik kıymet 50 Zeyneb; Küçük ibrik kıymet 30 Rıza; Küçük tencere kazân kıymet 70 Rıza; Ta'lik-i adet 3 kıymet 40 Rıza; Asma kazân adet 3 kıymet 300; Büyük meskû'in? kıymet 250 Rıza; Köhne paraça kıymet 150 Rıza; Testi kıymet 30 Rıza; Kızıl öküz kıymet 500 el-bin; Kuzulu koyun adet 15 kıymet 1050 resm; Basma yorgan ma'a çarşab kıymet 200 Rıza; Köhne tel ve döşek kıymet 40 Rıza; Cedîd basma yastık kıymet 30 Rıza; Köhne mindallı yorgan kıymet 100 Meryem; Olâklı keçi adet 5 kıymet 300 resm; Kısır keçi adet 3 kıymet 120 resm; Kısır koyun adet 5 kıymet 250 resm; Buğday kil adet 20 kıymet 1400; Sulu kil adet 20 kıymet 800; Dârı kil adet 20 kıymet 800 Rıza.

Ba'de'l-ihrac 58990; Zevce 14940; Seb? 9285; Emin 12570; Resm-i âdî 1720.

55b/2 Oldur ki bundan akdem müteveffâ olan mezbûre Âlim Sultân terekesi Abdi Efendi'ye mübâşeretıyla tahrîr olundıkda mezbûrenin Serdârî oğlu Âli Cân terekeden olmak zu'mmuyla yüz yirmi guruşa takdîm olunan Zülfikâr nâm Gulâm için kendülerine vakt-ı siyakatında? mevhuba olub velisi ve babası Kutlu Şâh Mirzâ'ya teslim olduğına Kenân bin Abdullah şehâdet-i şer'îye idüb kabûlünden sonra şahid âhere müteveffâ iken mezbûre Âli Cân'ın da'vâsı akabinde İvaz bin Hasan nâm kimesne dahi meclis-i kazâya gelub husûs-ı mezbûr için şehâdet-i şer'îye idüb kabûlünden sonra merkûm Zülfikâr Gulâm mezbûr Âli Cân'ın meğer mevhûbi olduğu sübût bi't-taleb ketb olındı.

Şuhûdü'l-hâl

Mehmed Cân Efendi ibn-i El-Hac Mustafa Çelebi, Hızır Efendi ibn-i Abdullatif Ağa, Es-Seyyid Abdulvehhâb Efendi An Kâçı, Mehmed Arif Efendi, Mehmed Çelebi ibn-i Murteza Çelebi, Abdi Efendi Kâtib Sul Sâbika, Osman Efendi El-Vâ'iz, Mehmed Çelebi ibn-i El-Hac Yusuf ve gayrihum mine'l-hâzır.

56a/1 Oldur ki bundan akdem vefât iden Havva nâm hâtûn'un terekesinden ihrâç olunub ve vasiyeti üzere senesi tâmamında dahi mensubu Mollâ Hızır ki mübâşeretıyla nasrâniyye it'âm olunan eşyâdır ki ba'de'l-masraf dahi mezbûrun beyânı üzere bu mahalle kayd olundı.

İki kile yarım pirinç semen 200; Beş vukiyye sarı yağ semen 120; Altı vukiyye bâl semen 94; Yirmi üç vukiyye ahem ganem semen 115; Altı vukiyye itâkı üzüm? semen 96;

Nohud vukkiye 3 semen 12; Nişâsta kıymet 1 semen 12; Soğan semen 10; Dört bardâk süt semen 20; Odun semen 20; İt'âm başran 'urta? semen 25; Def'a 'urta semen 15; Üç hatim semen 300; Nâl semen 20; Koyun göttürüne semen 5; Biber semen 5; Yirmi yedi cüz-i li-eclil 'iradet-i mescidine ta'yîn olunmuştur meblağ 700. Cem'an meblağ 1771.

56b/1 Merhûme Hanıbûke'nin ve karzdan? ma'rifet-i şer' ile bey' olunan değirmen ve bâğçe ve bâğ ve menzil akçesinden onı on bir hesâbıyla üzere devr olunub erbâb-ı zimem için verilen akçedir.

56b/2 Bâğçesarây Ermenilerinden Kasbâr veled-i Bahsi ve Açfador veled-i Simâhûn ve Nur Beg veled-i Hacedur nâm zimmîler nükûd-ı merkûmeden otuz bin akçe-i oni on bir hesâbıyla sene tâmamında otuz üç bin akçe olmak üzere üzerlerine devr-i şer'i ittürüb bundan sonra kırk asıl mal olan otuz bin akçe ve kırk birinci olan üç bin akçe için her bir âherinede kefil bi'l-mal olub bu minvâl üzere ahz ve kabz eyledikleri bu mahalle beyân olundı fî evâhir-i şehr-i Cemâziye'l-evveli ibtidâ'sına gurre-i Cemâziye'l-âhiredir.

Şuhûdü'l-hâl

Fahrü'l-Müderris Hızır Efendi, fahrü'l-Kuzzât Mustafa Efendi ibn-i Mahmud Efendi, Mollâ Murteza ibn-i El-Hac Ebu Bekir Atâlık Ali Hadim mahkeme? kazâ-i muhızır.

56b/3 Ve nükûd-ı merkûmeden yirmi iki bin sekiz yüz akçe-i dahi Bâğçesarây Ermenilerinden Kasbâr veled-i Muğset ve Görîhe veled-i Haçık ve Oğâs veled-i Görîhe nâm zimmîler minvâl-i muharrer üzere gurre-i merkûmeden üzerlerine devr-i şer'i ittirdü kezâlik vech-i muharrer üzere her bir âherlerine re's en ve ricâ kefil bi'l-mal oldukları bi't-taleb ketb olundı.

Şuhûdü'l-hâl

El-Mezbûrun

56b/4 Ba'de mezbûrun Kasbâr ve Asfâdar ve Nur Beg vakf-ı merkûmdan yirmi bin akçe-i dahi meclis-i şer'ide yine hesâb-ı merkûm üzere devr-i şer'i üzere re's en ve ricâ kefâlet-i bi'l-mal olmağları üzere ahz ve kabûl eyledikleri bu mahalle beyân olundı.

Şuhûdü'l-hâl

Abdi Efendi, Mehmed Arif Efendi, Vâ'iz Osman Efendi; Kaçili? İbrahim Efendi, Bahâdır Ağa ibn-i Hüseyin Gâzi Ağa Hidam mahkeme.

56b/5 Bu vakitte yine sicil-i sâlide mezkûr olan Kasbâdor ve Görühe ve Oğâs meclis-i şer'ide on altı vakf-ı merkûmdan on altı bin akçe-i her bir âherine kefil olmak üzere kabûl ve devr ittirdükleri bi't-taleb kayd-şud.

Şuhûdü'l-hâl

El-Mezbûrun

57a/1 Merhûme Hanıbûke'nin tilâvet-i kur'ân için ta'yîn olunan cüz-i havânlarının esameleridir ki beyân olunur.

Mehmed bin Hasan; Lütfullah bin Mustafa; Lütfullah bin Murteza; Mehmed Efendi ibn-i Murteza Çelebi; Musa Ahmed Çelebi ibn-i Abdalbâki Efendi; Mollâ Mehmed bin Arslân Sofî; Mehmed Ali Mollâ El-Ma'rûf; El-Hac Abdûllah ibn-i El-Hac Hasan; Hakıyullah bin Mustafa; Ahmed bin Mehmed Efendi; Mollâ Hızır El-Mücellid; Mü'ezzin Ali; Abdûllatif bin Bayram Ali; Süleymân bin Azimet Sofî; Mustafa bin Derviş Mehmed; Mehmed bin Mahmud Sofî; Cân Gâzi bin Tohtâr Ali; Abdülvehhâb bin Müslim; Va'iz Osman Efendi; Yazıcı oğlu Mustafa Bölük Başızâde; Abdülveli bin Ali; İmam-ı İslam Halife; Ahmed bin Arslân Sofî; Eş-şeyh Abdülmü'min Efendi; Amre? bin Mollâ Hızır; Ahmed Çelebi ibn-i Abdullah Efendi; Şekrizân Ali Çelebi el-ma'rûf; Abdülhalim bin Ahmed Alicân.

30000; 22800; 22000; (+) 74800; 16000; (+) 90800; 88200 (-) 2600.

57b Mustafa 192; 1008; (+) 1200; 1200; 1200; 1200; (+) 4800; 1200; 1200; 1200; 1200; (+) 10800; Ali Cân meblağ 1200; Meblağ kabalı 1200; Veliş meblağ 1200; Ahmed Osman efendi meblağ 260; 940; (+) 1200; Meblağ; Ebu Bekir Sofî meblağ 1200; Abdullah meblağ 1200; Süleyman meblağ 1200; Ali meblağ 1200. Bin yüz yirmi yedi senesinin şehr-i saferü'l hayrının ibtidâsına gelince seferden yine kirâ alınmaludur.

Abdülaziz Efendi El-Ma'rûf Hamid Efendi El-Müderriş Abdülhalim.

57b/1 Oldur ki mâh-ı Receb-i şerifin guresinde El-Hac Seyfullah ikrârdan sekiz bin dört yüz akçe karz alub Salih Çelebi'den otuzı merhûme Rukiye binti Bahâdır Ağa'nın bedel-i haccı için Ali bin ... nâm kimesneye teslim olunduğu bu mahalle işâret olundu.

Şuhûdü'l-hâl

Es-Seyyid Halvetî Efendi, Es-Seyyid Abdülvehhâb Efendi, Ali Mollâ El-Mümeyyiz, Abdalbâki El-Mümeyyiz; Halil El-Mümeyyiz ve gayrihum mine'l-hâzır.

Altmışaltı gurus üç akçe Osman Çelebi'den alunub yine Ali'ye virildiği kayd-şud. Cem'an yekûn semen 15000.

58a Sevir Taslı? Ivaz'ın cârhlari? Mehmed oğlu Abdülvehhâb ve Meydal oğlu Abdülcemil? masraftır 1200 çuka akçesi bahsiye; 1000 Ek harcı içinde (+) 2200; 140 İba akçesi taşlı; 110 Tüccârlar içinde (+) 2450; 230 Biriler? binanın demiri ve harcı; 130 İki keçe; (+) 2810; 39 Binici vail ve erkân; (+) 2849; 24 Göcer Ağac mancı ve mâfe?; 32 İki kilit; (+) 2905; 850 Tevkatı sâde; (+) 3755.

İrâttır; 1200 Abdolvahhâb Efendiden; 230 Abdulgaffâr mollâdan; 400 Mollâ Mehmed'den; (+) 2030; 600 Kendi kârından; (+) 2630; 50 Def'a kendümüzden; (+) 2680; 300 Yine kendümüzden; (+) 2980; 680 Yine kendümüzden; (+) 3660; 400 Samârçık kasâmız; (+) 4060.

SONUÇ

Kadı sicilleri tarih biliminin yararlandığı birinci el kaynaklardan biridir. Osmanlı döneminde kadı sicilleri düzenli bir şekilde tutulmuştur. Sicillerin devlet eliyle tutulması kayıtların güvenilirliğini artırmaktadır. Bu özelliğinden dolayı da siciller tarih araştırmacılarının önemli başvuru kaynağı olmuştur. Araştırmacılar sicillerden yola çıkılarak dönemin siyasi ve sosyo-ekonomik durumuna dair birçok bilgiye ulaşabilmektedir.

45 Nolu Kadı Sicili'ni konu alan bu çalışmada Kırım'ın 1713-1715 yılları arasında tutulan kadı sicilinin transkripsiyonuna ve değerlendirilmesine yer verilmiştir. Transkripsiyonu yapılan sicilin çeşitli davaları konu edindiği tespit edilmiştir. Sicildeki kayıtlar tereke, alacak verecek, vekâlet ve vasi tayini, mülk alım satımı, asayiş, sulh, mehir, köle ve cariye alım satım ve azadı gibi dava konularından oluşmaktadır. Mahkemeye taşınan dava sürecinde kadının önce davacıyı dinlediği, davacının beyanı dışında şahitleri dinlediği, şahitlerin güvenilirliğinin de araştırıldığı, şahit olmadığı takdirde ise davacıya yemin ettirildiği incelenen dava örneklerinden tespit edilmiştir.

Kayıtlarda yer alan davaların büyük bir kısmı Bahçesaray şehrinde geçmektedir. Bu da Bahçesaray'ın Kırım'da önemli bir konuma sahip olduğunu göstermektedir. Sicildeki kayıtların çoğunluğunu terekeler oluşturmaktadır. Tamamı 166 kayıttan oluşan sicilin 60'ını tereke kayıtları oluşturmaktadır. Çalışmada tespit edilen kaza, köy, mahalle isimlerinin büyük bir kısmı tereke kayıtlarında geçmektedir.

45 Nolu Sicil'de tereke kaydı oluşturulduktan sonra cenaze masrafı, ölenin borcu varsa vasiyeti kaydedilmektedir. Bu meblağlar düşüldükten sonra geri kalan toplam miktarın mirasçılar arasında pay edildiği görülmektedir. Paylaşım yapılırken mirasçılara ne verileceği tereke kayıtlarında ayrıntılı şekilde yazmaktadır. Karşılaştırılabilir yapıldığında sicilde görülen mirasçılar arasındaki ayrıntılı paylaşım uygulamasının Trabzon şer'iyeye sicillerinde yapılmadığı görülmektedir.

Kayıtların tamamı dikkate alındığında incelenen dönemin toplum yapısı detaylı bir şekilde analiz edilebilmektedir. Halkın temel uğraşlarından giyim kuşamına, düğün âdetlerinden savaş aletlerine, günlük hayatta kullanılan eşyalardan yetiştirilen hububata, ölçü birimlerinden para birimlerine kadar birçok bilgiyi sicilden yola çıkarak tespit edebilmekteyiz. Belgeden hareketle, yarımada Müslüman ve gayrimüslim toplulukların bir arada yaşadıkları ve birbirleriyle ticari faaliyetlerde buldukları bilgisine ulaşılmaktadır. Gayrimüslimler kendilerine ait hukuk sistemleri olduğu halde Osmanlı mahkemelerine de başvuru hakkına sahiplerdi. Sicilde bu durumun örneklerine rastlamak mümkündür.

Sicilde alacak verecek davalarının genelde vekiller aracılığıyla mahkemeye taşındığı görülmektedir. Vekiller çoğunlukla kadınların davalarının mahkemeye intikal etmesinde görev alırlardı. Sicil genelinde davaların nasıl sonuçlandığı belirtilmezken yaralanma, darp ve soygun gibi durumların birçoğunun nasıl sonuçlandırıldığı belirtilmektedir.

Sicilin değerlendirilmesi sonucunda Kırım coğrafyasında tarım, ticaret ve hayvancılık gibi temel ekonomik uğraşların ön planda olduğu görülmektedir. Buğday ve arpa üreticiliğinin yanında bağ ve bahçe tarımı yapıldığı tespit edilmiştir. Ulaşılan bulgularda Kırım ekonomisinde kürk ve köle ticaretinin önemli bir yer tuttuğu görülmektedir. Kürk ticareti hayvancılık uğraşının bir neticesi iken köle ticareti ise dönemin sosyal şartlarının göstergesidir. Çuka, atlas, posteki, samur, sincap ve huma ticareti yapılan kürk türlerinden bazılarıdır. Kırım ekonomisinde önemli yer tutan ticari faaliyetlerin bir diğeri de köle alım satımıdır. Ticaret konusu olan kölelerin büyük kısmının Çerkez asıllı olduğu sicilden hareketle tespit edilebilmektedir. Ayrıca bazı tereke kayıtlarında köle ve cariyelerin terekeden hak talep ettikleri görülmektedir.

Kırım'ın önemli liman şehirlerine sahip olması yarımada uluslararası ticareti geliştirmiştir. Değişik para birimlerinin kullanılması da ticaretin farklı milletler arasında yapıldığının önemli bir göstergesidir. Diğer bir ekonomik uğraş da hayvancılıktır. Büyükbaş ve küçükbaş hayvancılık Kırım coğrafyasında yaygın olarak yapılmaktadır. Büyükbaş hayvanlardan sığır, öküz ve at yetiştirilirken küçükbaş hayvanlardan keçi ve koyun yetiştirilmektedir. Tereke kayıtlarında değişik hayvan türlerinden sıklıkla bahsedilmesi bölgede hayvancılığın önemli bir uğraş olduğunun göstergesidir. Sicil

kayıtlarında alaşe, kaşka, doru, ciran gibi at cinslerinin adı geçmektedir. Bu da hayvancılıkta atın önemli bir konumu sahip olduğunu göstermektedir. Bunların dışında tavuk ve hindi gibi kümes hayvanlarının da yetiştirildiği sicilden tespit edilebilmektedir.

Sonuç olarak 45 Nolu Kırım Kadı Sicili'nden elde edilen bulgulardan hareketle Kırım'ın 1713-1715 yılları arasındaki sosyo-ekonomik, kültürel ve siyasi hayatına dair önemli tespitler yapılmıştır. Sicilin ağırlığını tereke kayıtları oluşturduğundan ulaşılan bulguların çoğunluğu terekelerden tespit edilmiştir.

YARARLANILAN KAYNAKLAR

a. Arşiv Belgeleri

45 Nolu Kırım Kadı Sicili.

b. Basılı Eserler

Ahmed Cevdet Paşa (1307), **Kırım ve Kafkas Tarihçesi**, İstanbul: Matba'a-i Ebü'z-Ziya.

Altınay, Ahmed Refik (2011), **1711 Prut Seferi**, Ankara: İlgi Kültür Sanat.

Altunay, Ayla (2004), **XVI. ve XVII. yüzyıllarda Kırım'da Siyasi ve Sosyal Hayat**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Arslangiray, Ahmed Süha (1959), **Kırım Hanlığı Menşei-Kuruluşu ve Osmanlı Devletine Bağlanması**, İstanbul: Kırım Türk Kültür Neşriyatı.

Aslanapa, Oktay (2003), **Sanatı, Tarihi, Edebiyatı ve Musikiyle Kırım**, Ankara: Yeni Türkiye Yayınları.

Aydın, M. Akif (2002), "Mehir", **DİA**. C. XXVIII, Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 389-91

Ayhan, Fatma (2007), "Türk Giyim Kuşamında Kürk", **38. ICANAS Uluslararası Asya ve Kuzey Afrika Çalışmaları Kongresi**, Ankara: 10-15 Eylül, 190-205.

Ayhün, Erşahin Ahmet (2008), **Kırım Hânlığı ve Çöküş Sebepleri**, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Bala, Mirza (1988), "Kırım", **İslam Ansiklopedisi**, İstanbul: Milli Eğitim Bakanlığı Yayını, 741-746.

Barkan, Ömer Lütfü (1966), "Edirne Kassamı'na Ait Tereke Defterleri (1545–1659)", **Belgeler**, C.III, Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi, 1-480.

Bıyık, Ömer (2014) **Kırım'ın İdari ve Sosyo-Ekonomik Tarihi (1600-1774)**, İstanbul: Ötüken

Bronevskiy, Martin (1970), **Kırım**, (Çev. Kemal Ortaylı), Ankara: Ege Matbaası.

Cihan, Ahmet ve Yılmaz, Fehmi (2004), “Kırım Kadı Sicilleri”, **İslam Araştırmaları Dergisi**, S. 11, İstanbul, 131-176.

Devellioğlu, Ferit (1988), **Osmanlı-Türkçe Ansiklopedik Lügat**, Ankara: Aydın Kitabevi.

Evliya Çelebi (2005), **Günümüz Türkçesiyle Evliya Çelebi Seyahatnamesi**, (Haz. Yücel Dağlı ve Seyit Ali Kahraman), İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.

Fahredden, Rizaeddin (2003), **Altın Ordu ve Kazan Hanları**, (Çev. İlyas Kamalov), İstanbul: Kaknüs Yayınları.

Fisher, Alan (2009), **Kırım Tatarları**, İstanbul: Selenge Yayınları.

Gökbilgin, Özalp (1973), **1532-1577 Yıllarında Kırım Hanlığının Siyasi Durumu**, Ankara: Atatürk Üniversitesi Yayınları.

_____ (2000), **Tarih-i Sahip Giray Han**, İstanbul: Atatürk Üniversitesi Yayınları.

Gözdün, Ethem Fevzi (1948), **Kırım: Kırım Türklerinin Yerleşme ve Göçmeleri**, İstanbul: Vakıf Matbaası.

Halim Giray (1287), **Gülbün-ü Hânân**, İstanbul: Matba'î Amire.

İnalçık, Halil (1944), “Kırım Hanlığının Osmanlı Tabiliğine Girmesi ve Ahidname Meselesi”, **Bellekten**, C. VIII, 30, 185-229.

_____ (1955), “Kırım Hanlığı”, **İslam Ansiklopedisi**, C. VI, 746-756.

_____ (1996), “Kırım Hanlığı Kadı Sicilleri Bulundu”, **Bellekten**, C. LX, s. 165-190.

_____ (1948), “Kırım Hanlığının Osmanlı Himayesi Altına Girmesi Meselesi”,
III. Türk Tarih Kongresi, Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi, 1948, 478-489.

_____ (1996), “15. Asır Türkiye İktisadî ve İctimaî Tarihi Kaynakları” **Osmanlı İmparatorluğu Toplum ve Ekonomi**, İstanbul: Eren Yayıncılık, 187-201.

_____ (2007), **Osmanlı İmparatorluğu Klâsik Çağ (1300-1600)** (Çev. Ruşen Sezer), İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.

İnan, Kenan (1999), “Trabzon Şer’iye Sicillerine göre 17.yüzyıl Ortalarında Borç-Alacak İlişkileri”, **İslamiyat**, C. II, 4, 91-109.

_____ (1999), “1831 Nolu Şer’iye Siciline Göre 17. Yüzyıl Ortalarında Trabzon’da Mülk Satışları”, **Türk Dünyası Araştırmaları**, 120, 103-124.

Joseph, Von Hammer-Purgstall (2013), **Kırım Hanlığı Tarihi**, (Çev. Seyfi Say), İstanbul: İnsan Yayınları.

Kabacık, Mehmet (2013), "XVI. yüzyılın İkinci Yarısında Halep’te Boşanma Davaları ve Mehir” **Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi**, 47, 252-274.

Kafalı, Mustafa (1976), **Altın Orda Hanlığı Kuruluşu ve Yükselişi**, İstanbul: Edebiyat Fakültesi Matbaası.

_____ (2002), “Altın Orda Hanlığı”, **Türkler**, C. VIII, İstanbul: Yeni Türkiye Yayınları, 397-409.

Kamalov, İlyas (2009), **Altın Orda ve Rusya**, Ankara: Ötüken.

Kavak, Nuri (2007), **Kırım’ın Karasu Kazası 1683-1744 (Şer’iyye Sicillerine Göre)**, Yayımlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

_____ (2010) “Kırım Hanlığı Şer’iyye Sicilleri’ne Yansıyan Kitaplar” **Osmanlı Araştırmaları**, S. XXXV, 275-86

Kevin, Alan Brook (2005), **Bir Türk İmparatorluğu Hazar Yahudileri**, (Çev. İsmail Tuçlalı), İstanbul: Nokta Kitap.

- Kırımlı, Hakan (2006), **Eski Fotoğraflarda Bir Zamanlar Kırım**, Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları.
- Kılınç, Aziz (2007), “Vasiyetnamelerde Dikkat Çekilen Bir Konu: İlim”, **I. Uluslararası Türk Dili ve Edebiyatı Sempozyumu**, Isparta: 23-26 Ekim, 1-10.
- Kurat, Akdes Nimet (1992), **IV- XVIII. Yüzyıllarda Karadeniz Kuzeyindeki Türk Kavimleri ve Devletleri**, Ankara: Murat Kitap Evi.
- _____ (1940), **Topkapı Sarayı Müzesi Arşivindeki Altın Ordu, Kırım ve Türkistan Hanlarına Ait Yarlık ve Bitikler**, İstanbul: Burhanettin Matbaası.
- _____ (2010), **Rusya Tarihi Başlangıçtan 1917’ye Kadar**, Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları.
- Özdem, Zeynep (2010), **Kırım Karasupazar’da Sosyo-Ekonomik Hayat**, Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları.
- Öztuna, Yılmaz (1994), **Büyük Osmanlı Tarihi**, İstanbul: Ötüken.
- Öztürk, Yücel ve İkiel, Cercis (2001), “Kırım’da Nüfus Ve Yerleşmeye Genel Bir Bakış” (16-19. Yüzyıl). **Sakarya Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi**, 69-74.
- Özyetgin, Melek (1996), **Altın Ordu, Kırım ve Kazan Sahasına Ait Yarlık ve Bitiklerin Dil ve Üslûp İncelemesi**, Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları.
- Pamuk, Şevket (2003), **Osmanlı İmparatorluğu’nda Paranın Tarihi**, İstanbul: Tarih Vakfı Yurt Yayınları.
- Schamiloğlu, Uli (2002), “Altın Ordu”, **Türkler**, C. VIII, İstanbul: Yeni Türkiye Yayınları, 412-28
- Şemseddin, Sami (1999), **Kâmûs-ı Türkî**, İstanbul: Alfa Yayınları.
- Tekin, Zeki (2002), “Osmanlılarda Kürk Kullanımı”, **Türkler**, C. X, İstanbul: Yeni Türkiye Yayınları, 644-649.

Tiesenhausen, de. W. (1941), **Altınordu Devleti Tarihine Ait Metinler**, (Çev. İsmail Hakkı İzmirli), İstanbul: Maarif Matbaası.

Turan, Ahmet Nezih (2003), “Kırım Hanlığı Kadı Sicilleri Hakkında Notlar” , **Türk Kültürü İncelemeleri Dergisi** S. 9, İstanbul: 2003, 1-16.

Ülküsal, Müstecip (1976), “Kırım Türkleri”, **Türk Dünyası El Kitabı**, C.VIII, Ankara, 1140-1153.

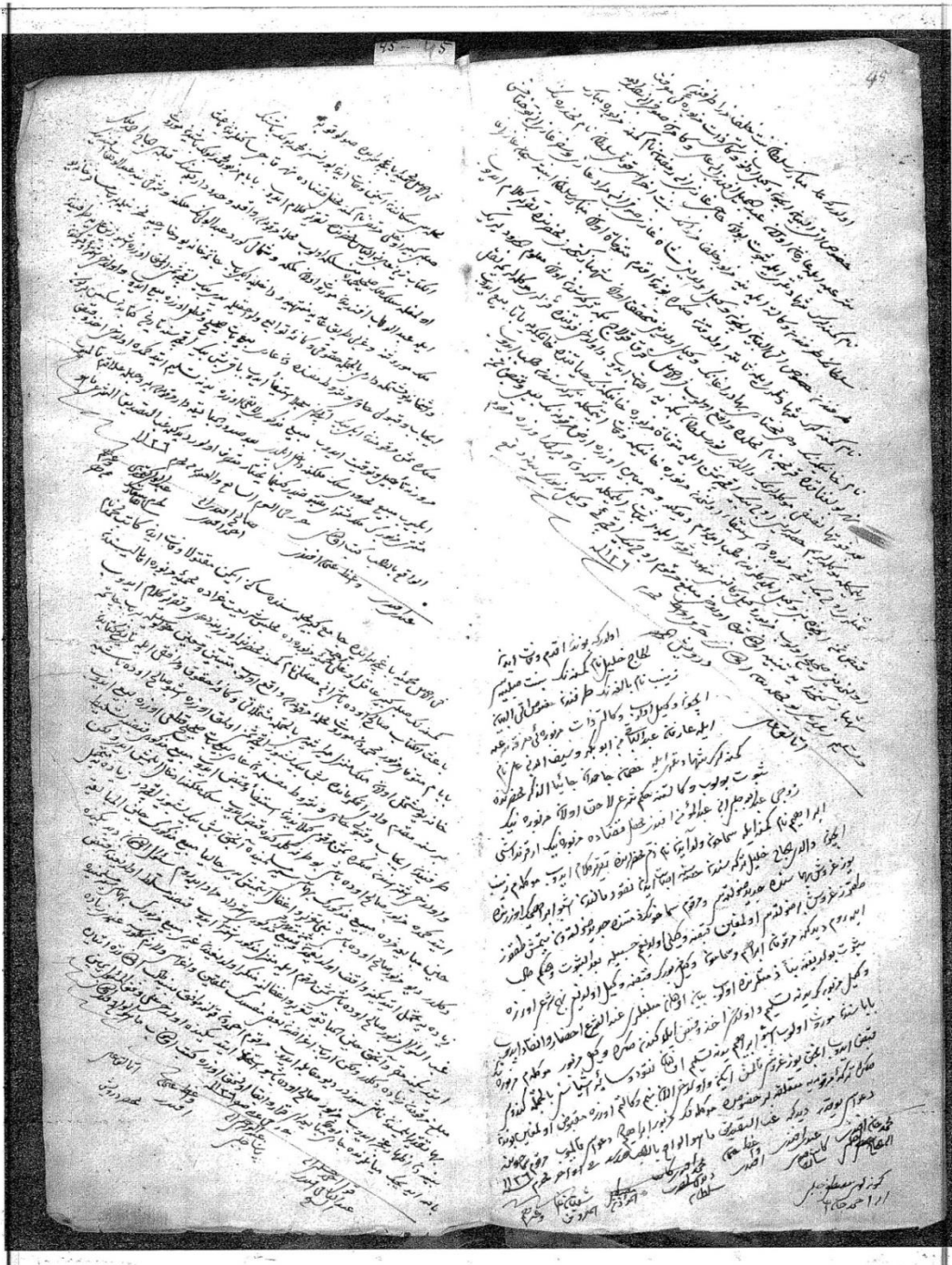
Gurulkan, Kemal ve diğerleri (2013), **Osmanlı Belgelerinde Kırım Hanlığı**, İstanbul: Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, Yayın Nu: 126

Yakubovskiy, Yu. A. (2000), **Altın Ordu ve Çöküşü**, Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları.

Yeniçeri Kâtibi Hasan (2008), **Prut Seferi’ni beyanımdır**, (Haz. Hakan Yıldız), İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.

EKLER

Ek 1: 45 Nolu Kırım Kadı Sicili Kayıt Örneği

طاعه... حضرت ادا... حضرت...

بانی... بری... بر...

بورت... ط... ق...

بای... بر...

ط... بر...

بر... بر...

Table with 2 columns: Item name and value. Includes items like 'دی', 'تاج', 'سکه'.

اول... حضرت... حضرت...

طاعه... حضرت...

چودار... او...

فارس... چودار...

ان... ق...

م... ک...

ش... ا...

تر... ک...

ه... ک...

ک... ا...

ب... ا...

ب... ک...

ا... ک...

جبر صغیر و کبریا...
کتاب کوبک معده...
مدرکیت انبار...
کتاب اربع توکل...
کتاب اربعه...
تصویف...
کتاب اولیاء...

Table with 2 columns: Title, Value.

وایت	۱۸۰۰
کتابخانه	۹۴۰
وایت	۹۹۹
موسط	۱۰۰۰
دین توکل	۱۰۲۰
وایت	۱۱۱۰
وایت	۱۴۲۰
وایت	۰۱۳۰
	۱۴۰۵۵

علمای کبار...
جویشکار...
اساتذہ...
اساتذہ...
اساتذہ...
اساتذہ...

کتاب کوبک معده...
کتاب اربع توکل...
کتاب اربعه...
کتاب اولیاء...

کتاب کوبک معده...
کتاب اربع توکل...
کتاب اربعه...
کتاب اولیاء...
کتاب کوبک معده...
کتاب اربع توکل...
کتاب اربعه...
کتاب اولیاء...

Ek 2: Kırım Haritaları

Kaynak: Wikipedia, http://en.wikipedia.org/wiki/History_of_Crimea.

Морская карта Черного, Азовского и Мраморного морей. Картографическое дело казённой канцелярии. Кон. XVII – нач. XVIII вв.

Кайнак: www.crimeahistory.org/about-us/

ÖZGEÇMİŞ

Trabzon'un Araklı ilçesine bağlı Çiftepınar Köyü'nde 20.10.1986 tarihinde dünyaya geldi. İlkokulu köyünde bulunan ve köyünün adıyla anılan okulda, ortaokulu ise Araklı'nın Çankaya beldesinde o zamanki adıyla Çankaya PİO'da bitirdi. Ortaöğrenimini Trabzon merkezde bulunan Trabzon Atatürk Lisesinde tamamladı. 2007 yılında Erzurum Atatürk Üniversitesi Tarih Bölümünü kazandı. Lisans öğrenimini pedagojik formasyon belgesini de alarak 2011 yılında tamamladı. Aynı yıl Karadeniz Teknik Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümünde yüksek lisans programına girdi. Öğrenim hayatına halen aynı kurumda devam etmektedir.